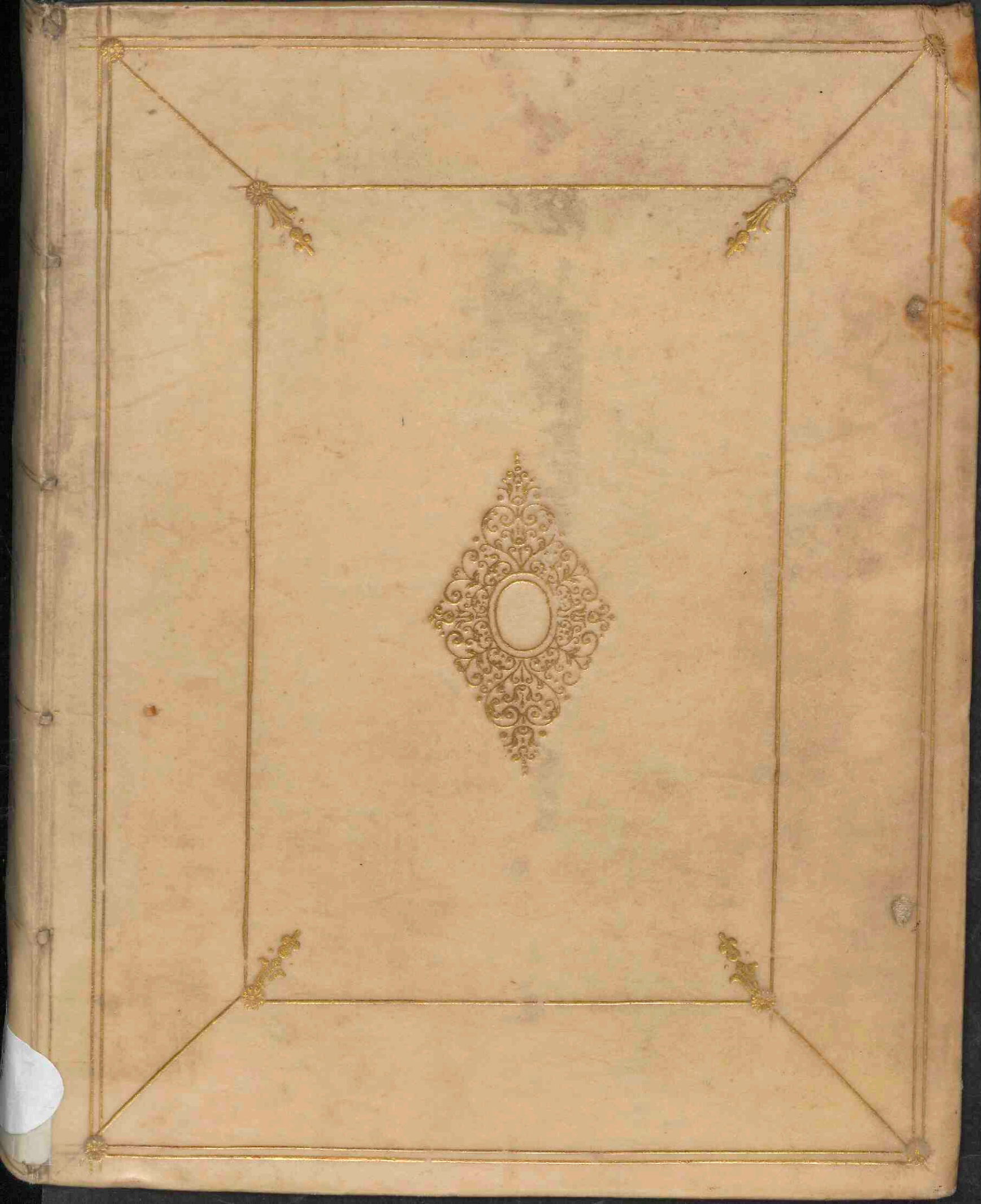

Het eerste boeck Mosis, genaemt Genesis

<https://hdl.handle.net/1874/257993>

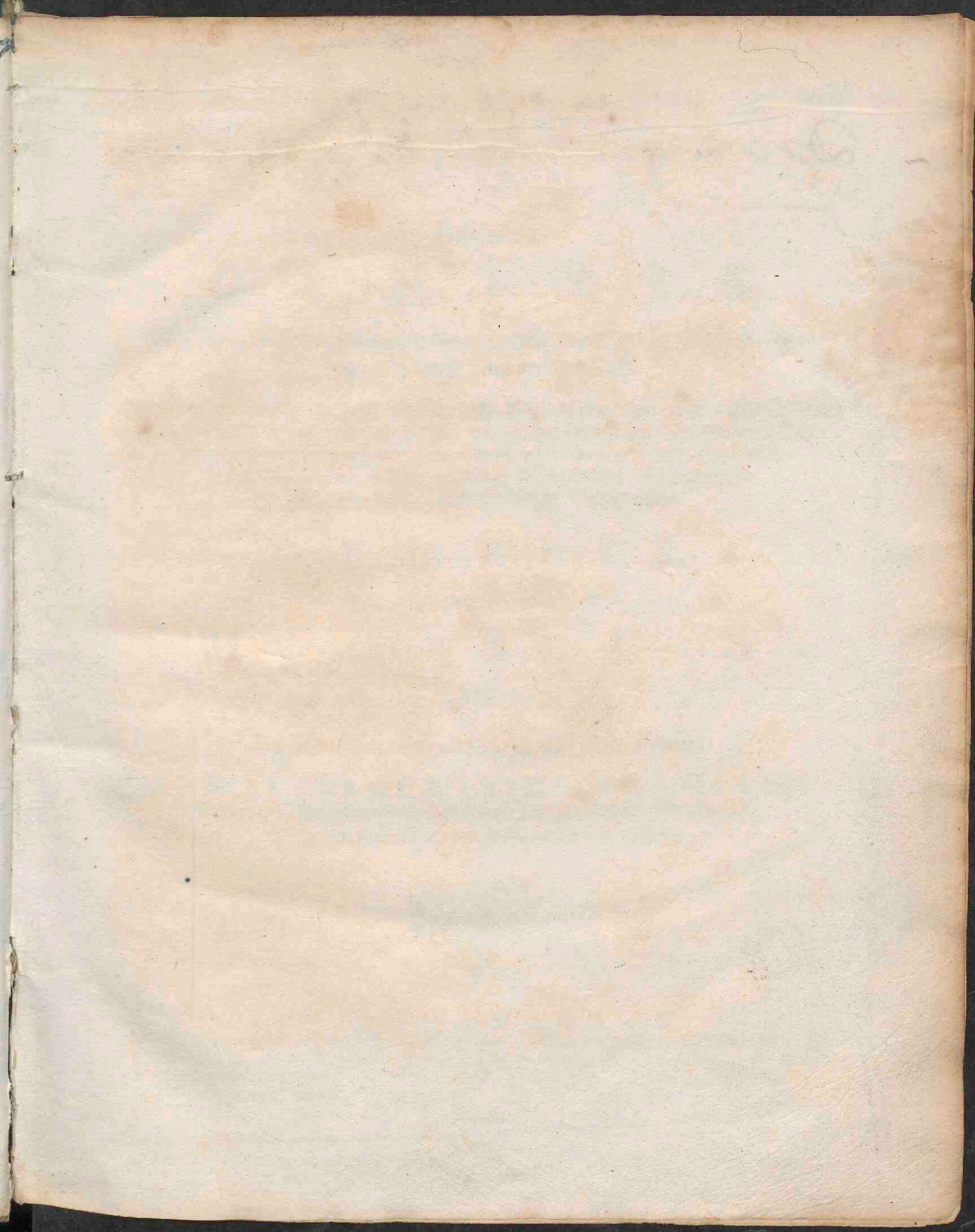
g-12-9

PKF 92

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3302 3544

Dit is de eerste Vertaling die in het Maleisch
gemaakt is.

Het Eerste Boeck

M O S I S,

Genaemt

G E N E S I S.

Na de oorspronckelijcke waerheydt over-geset inde Neder-
duytsche ende Maleytsche Tale.

Ende is dit eerste Boeck Moses inde Maleitsche tale over - gheset door
DANIEL BROUWERIUS, hoor desen Bedienaer des Goddelijcken
Woorts/ inde Gemeynte Jesu Christi op Hellevoet-Sluys, ende daer
na in Oost-India, onder 't ghebiet der Achtbare Vereenighde
Nederlantische Oost-Indische Compagnie.

G E N E S I S,

Attau kitab deri miarahan, kitab

M O S I S

Nang bermoula.

Bersalin dalam Bassa Maleya deri pada Pandita

DANIEL BROUWERIUS, daulou Pandita de Negri
Hellevoet-Sluys, de Negri Hollanda, commediën de Negri Banda,
daan Ambon de dalam India nang ca Timor.

N. Z. G.

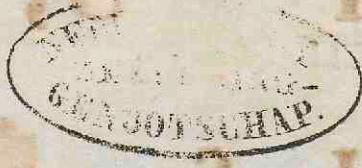
N° 302.

I N 's G R A V E N - H A G E,

By de Erfgenamen van wylen Hillebrandt Jacobsz van Wouw, Ordinaris Druckers vande Ed.
Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant. Door ordre vande E. E.
Heeren Bewinthebberen der Oost-Indische Compagnie. Tot uytbreydinge van
Godts Woort, ende 't Coninghrijcke Jesu Christi onder de
Oost-Indische Volckeren. Anno 1662.

Het Heilige Boek

M O S I
G E N E S I S

Genees

Ma de oorspronckelike wascheyde over-gelct inde Noeder-
duytsche ende Malysche Tale.

Ende is dit eerste Boek in de Maleische tale over - geset door
DANIEL BROUWERIUS, heug eijer tekenen der oorspronckeliken
Hollandsche Geschiede in de Oost-Indische Compagnie, ende door
aan in Oost-Indien, onder 't Heilich der Heiligen oorspronckeliken
Hollandsche Oost-Indische Compagnie.

G E N E S I S

Genees

M O S I

Genees

Genees

DANIEL BROUWERIUS, heug eijer tekenen der oorspronckeliken
Hollandsche Geschiede in de Oost-Indische Compagnie, ende door
aan in Oost-Indien, onder 't Heilich der Heiligen oorspronckeliken
Hollandsche Oost-Indische Compagnie.

IN ROE A V E N H A G E
By de Eijer tekenen der oorspronckeliken
Hollandsche Geschiede in de Oost-Indische Compagnie, ende door
aan in Oost-Indien, onder 't Heilich der Heiligen oorspronckeliken
Hollandsche Oost-Indische Compagnie.

*Edele, Eerentfeste, Achtbare, Wel-wyfe,
ende seer Voorfienige Heeren,*

De Heeren Bewinthebberen

Van de Generale

OOST-INDISCHE COMPAGNIE,

Residerende in

H O L L A N D T

E N D E

Z E E L A N T.

M Y N E H E E R E N,

DE volmaecktheyt van alle
aerdtſche Schepſelen is de Menſch, des ſelvi-
gen de ziele, der ziele de kenniſſe, ende 't gene
aen alle kenniſſe, aen alle wijsheyt de vol-
maecktheyt toebrenghet, is de kenniſſe Godts;
want ſonder deſe, is alle kenniſſ' maer duyſte-
re dwalinge, alle wijsheyt maer enkele dwaef-
heyt; maer deſe is een rechtveerdigmaecken-
de, heyl-gevende, jae ſalighmaeckende kenniſſ': Want dit is de ſalig-
heyt, dit is het eeuwige leven, dat de Menſchen kennen den eenigen
waerachtigen Godt, ende Jeſum Chriſtum dien hy gheſonden heeft;
ende vande kenniſſe van deſen Jeſus, heeft de Heere ſelve eens ghe-
tuyght,

Rom. 1.
22.
Ephes. 4.
18.
1. Cor. 3.
19.
Ioh. 17. 3.

D E D I C A T I E.

- Elai. 53. tuyght, seggende; Door syne kennisse sal mijn knecht de rechtveerdige veele rechtveerdigh maecken. Ende daer 't ons ongeoorloft en verboden is in eenige saecke te roemen, daer is 't ons toegestaen, jae gelijck als gheboden, ons te beroemen ende inde kennisse Godts, te segepraelen: 't Zijn de woorden Godts selve, Godts eygen woorden zijn 't, Jerem. 9. 23, 24. De wyse en beroeme sich niet in syne wijsheyt, ende de stercke en beroeme sich niet in syne sterckheyt: een rijke en beroeme sich niet in synen rijckdom, maer die sich beroemt, beroeme sich hier in, dat hy verstaet ende my kent, dat iok de Heere ben. Jae maer wie sal ons water te drincken geven uyt Bethlehems born-put die inde poorte is? jae veel meer, wie sal ons doen kennen, den oneyndigen, den onsenlicken Godt die inden derden hemel is?
- Psal. 139. Dese kennisse is ons te wonderbaer, sy is hooge, wy kunnen daer niet by. Jae sy is als de hooghten der hemelen, wat kunt ghy verstaen? sy
- Iob 11. 8. is dieper als de Helle, wat kunt ghy weten? De natuerlijke Mensch
1. Cor. 2. en begrijpt niet die dingen die des Geestes Godts zijn, ghelijck de
14. Schrift getuyght. Maer begrijpt hy niet de dingen, de daden, de werkingen, veel min de Natuer, 't Weesen, de Selfstandigheyt Godts, de Godtheyt selve? Neen, dese kennisse is hem buytens reyks: vleesch
- Matt. 16. en bloedt en kan ons sulcks niet openbaren, 't begrip van ons vernuft
17. en kan soo steyl niet steygeren; want wie kan de ondersoeckingen
- Iob 11. 7. Godts vinden? wie kan totte volmaecktheyt toe den Almachtigen vinden? Wil de Mensch hier op star-oogen, 't gesicht van sijn verstant
1. Tim. 6. wordt steecke blindt, want Godt bewoont een ontoegankelijck, een
16. ondoordringelijck licht, ende niemant heeft oyt Godt gesien, hy kan oock door geen menschelijck begrip, noch vernuft soo gesien worden, dat hy daer door totte salighmaeckende kennisse Godts sou gheraecken: Neen, hier wordt een ander openbaringe vereyscht, hier is een
- Matt. 16. hooger bekent-makinge van nooden; Dit, dit alles moet komen van
17. boven, vanden Vader der lichten, Dit, dit alles moet ons geopenbaert worden van onsen Vader die inde Hemelen is: ende die heeft ons oock
1. Cor. 2. 't geene de ooge niet en heeft ghesien, 't geene de oore niet en heeft
- 9, 10. gehoort, ende 't geene in 't herte des Menschen niet en is opgeklommen, doen openbaren ende bekent maecken door synen Sone, ende
- Iohan. 15. door synen Geest, doen openbaren ende bekent maecken in sijn Wet
15. en in sijn Woort: Want dit moeten wy weten, dat noch de Propheeten, noch het Euangelium, voortijts niet voortgebracht en zijn, door
- Gal. 1. 12. 2. Perr. 1. de wille eenes Menschen, maer de Heylige menschen Godts hebben-
- 20, 21. se,

DEDICATIE.

se, door een krachtige beweginge, door een onseylbare leydinge, ende door een onwederstandelijcke drift des H. Geestes, en gesproocken en geschreven.

Ioha. 16.
13.
Ier. 20.9.
2.Tim. 3.
16.

Om dan tot de salige kennisse Godts, om totte kennisse der saligheyt te geraecken, is ten hooghsten, is enckel van nooden de kennisse van Godts Woort, de kennisse der Schriften, want die zijn 't die ons wijs moeten maecten ter saligheyt, door het geloove aen Jesum Christum, de welcke ons daerom oock selfs in eygener persoon, de selvige seer hoogh gherecommandeert heeft Johan. 5. 39. seggende: Ondersoeckt de schriften, want die zijn 't die van my getuygen, ende ghy kondt inde selvige het eeuwige leven vinden. En noch eens staeter geschreven: Saligh is hy die leeft, ende zijn sy die hooren de woorden deser Prophetie, ende die bewaren 't geene daer in geschreven is.

2.Tim. 3.
15.

Apo. 1. 3.

Maer ach ende wêe over het Landt Zabulon ende Nephthalim, over 't Galilea der Heydenen! wie sal dat maecten tot een Canaan der Heyligen? Ach ende wêe over 't Volck 't welck daer sit inde duyfternisse inden Lande ende schaduwe des doodts! Wie sal haer het Licht, wie sal haer het Heyl des Heeren doen sien? wie sal haer doen ryssen den opganck uytter hooghten, die luchtige Morgen-sterre, die Sterre nyt Jacob? wie sal over haer doen schynen de stralen vande Sonne der gerechticheyt? wie sal haer doorhelderen met dien glans, met dat Af-schijnsel van Godts heerlickheyt, 't welck de Heere ghestelt heeft, om te zijn sijn heyl onder de Heydenen, ende sijn licht totte eynden der Aerde?

Esa. 49. 6

Zijt ghy dat niet o mijn Godt! Sult ghy dat niet doen O Heere der Heyrscharen, ghy Koningh der Heyligen, ghy Koningh ja Salighmaecker der Heydenen? Jae hebt ghy sulcks niet alreede voor lange gedaen, zijt ghy sulcks als noch tegenwoordigh niet doende? Doende door uwe gesegende, de Bewinthebberen ende Regenten der Nederlandtsche Vereenighde Oost-Indische Compagnie?

Jae door dese Heeren gheschiet sulcks: Dese hebben al van over veele Jaren geen kosten gespaert, in 't senden ende onderhouden van Predicanten in Oost-Indien, om die van Godt vervreemde, ende in 't verstant verduysterde Volckeren, door haer levendige stemme, de woorden ende den wille Godts bekend te maecten. Dese Heeren hebben al van over lange geen kosten ghespaert, in 't laten oversetten ende drucken van Godts Woordt, in soodanige Talen, door welke de blinde Heydenen, ende Mahumethaensche Mooren onder haere

Ephes. 4.
18.

DEDICATIE.

haere A. A. Regieringe , tot verstant ende kennisse des selvigen
konnen geraecken .

In 't eene ende in 't andere volhardt als noch , Mijne Heeren , uwe
prijsfelijcke getrouwigheyt : Gelijck onder duysent andere blijcken
en bewysen , de heele Wereldt genoegh bekent , Dit tegenwoordigē
Eerste Boeck Mosis , door my uwen geringen Dienaer , inde Maleyt-
sche Tale over gheset , ende door ordre , ende tot kosten van U Ed:
Achtb. ten nutte ende dienste dier Volckeren , gedruckt , oock getuy-
gen kan.

Mijn Heeren , Act. 17. 11. staet geschreven , ende het wort getuygt
van die van Bereën ; Datse edelder waren als die van Thessalonica ,
ende daer wort oock by gheset de reden ende de waerom , te weten :
Om datse het Woordt des Heeren ontfingen met alle toegenegent-
heyt , ende om datse dagelijks de Schriften ondersochten . Mijn
Heeren , ick segge , niet flatterende , maer met gefondeerde waerheyt :
Ghylieden zijt Edelder , niet alleen als die van Thessalonica , maer
ghylieden zijt oock selfs Edelder als die van Bereën . Reden waerom :
Want ghy , myne Heeren , ontfanght het Woordt der predikingē
Godts , niet alleen met groote toegenegentheyt voor u selven , ghy-
lieden ondersoeckt de Heylige Schriften niet allē voor u selven ,
maer Ghy draecht oock sorge , jae maect oock , dattet Woort des
Heeren kan ontfangen , datte Heylige Schriften konnen ondersocht ,
ende oock effective en in der daer ondersocht ende ontfangen worden ,
van duysenden en thien duysenden , uytte welcke dagelijks veele de
Act. 26. oogen geopent worden vande duysternisse tot het licht , veele bekeert
18. worden vande macht des Satans tot Godt , ende alsoo verkrijgen ver-
gevinge der sonden , ende een erfdeel onder de Heyligen , door 't ghe-
loove in Jesum Christum ; soo dattet u lieden , naest Godt , moet danck
Act. 2. gheweten worden , datter dagelijks totte Gemeynre roe gedaen wor-
47. den die saligh worden .

Deut. 33. Moses seyde eens totte oude Gemeynre Godts : Welgelucksaligh
29. zijt ghy O Israël ! wie is u ghelijck ? ghy zijt een Volck verlost door
den Heere , den Schilt uwer hulpe , ende die een Sweert is uwer hoog-
heyt : daerom sullen sich uwe Vyanden u gheveynsdelijck onderwer-
pen , ende ghy sult op hare hooghten treden . Dit moet ick tegenwoor-
digh , en mach ick oock tegenwoordig op U Ed. Achtb. appliceren , want
dit

DEDICATIE.

dit alles heeft in u syne waarheyt, daerom segge ick dan op onweder-
spreeckelijke gronden: Welgelucksaligh zijt ghy O myne Heeren!
ende wie is u gelijk? want de Heere heeft u niet alleen verlost, maer
het heeft den Heere daer en boven behaeght, U Ed: Achtb. te verkie-
sen en te gebruycken, als syne heylige ende gesegende Instrumenten,
om 't Coninckrijcke synes Soons totte eynden der Aerde, ende ghe-
lijck als in een ander Werelt uyt te breyden; Ghy zijt niet alleen ver-
lost door den Heere, maer ghy maeckt ende bevordert oock, datter
dagelijks menichte van Zielen ghetrocken worden uytte macht der
duysternisse, datter menichte van Menschen verlost worden uytte
stricken des Duyvels onder welcke sy ghevangen lagen nae synen
wille.

Coloff. 1.
13.
2. Tim. 2.
26.

Noch een woort, Mijn Heeren, Het zijn de woorden des H. Geestes:
Indien yemandt onder u vande waarheyt is afgedwaelt, ende hem ye-
mant bekeert: Die wete dat de gene die een Sondaer vande dwalinge
sijnes weegs bekeert, sal een ziele vande doot behouden, en menichte
van sonden bedecken: Ende de Schrift seght: Dat ten jonghsten dage
de Leeraers sullen blincken als de glans des Uytspanfels, ende dieder
veele ter gerechticheyt leyden, als de Sterren altoos ende eeuwiglick.

Iacob. 5.
19, 20.

Dan. 12.
3.

Wel daeromme dan O Myne Heeren, daeromme, Welgelucksa-
ligh zijt ghy! ende wie is u in desen gelijk? U, die de Heere so segent,
sulcken occasie offereert, sulcken ghelegentheyt ende ghenegentheyt
geeft om sijn Rijck te bouwen, sijn Schapen te vergaderen, sijn Ge-
meynte te vermeerderen, soo veele Sondaren van de dwalinge haerer
wegen te bekeeren, soo vele zielen van de doot te behouden, soo vele
Godtloosen ter gerechtigheyt, jae ter saligheyt, ja ten eeuwigen leven
te leyden! Want alles wat in desen, door de Herders en Leeraers van
U.U.A.A. daer gesonden en onderhouden, geschiet, dat mach en moet
met recht ten meerendeele U Ed: Achtb. toegcreekent, ende danck
geweten werden. Jae waerlijck de Heere de Almachtige, de eenige
waerachtige Godt, sal U Ed: Achtb. daeromme ende daer over als
goede en getrouwe Vaders ende Voester-heeren van sijn Kercke ende
Gemeynthe erkennen, segenen en beloonen. Wel dan, de Heere ende
syne goedertierentheyt in Christo Jesu zy soo met u, gelijk ghy op
hem hoopt ende vertrouwt: De Heere ghedencke uwer ten goede,
ende vergelde u, hier in genade, ende hier naemaels in heerlijkheyt,
nae alles wat ghy aen dien Volcke wel gedaen hebt, ende doe daer en
boven U Edele Achtbare in dit goede Werck, in syne liefde, inde ge-
nade

Nehem.
5, 19.

DEDICATIE.

nade Jesu Christi, ende in 't geloove, staen en volduyren totren eynde toe, ende soo sult ghy volgens syne beloften saligh worden. Dat wenscht van herten, ende bidt inde name onses Heeren Jesu Christi, hy, de welcke is, en altijd blyven sal

Gegeven in 's Graven-Hage,
den 2 Maert 1662.

U Edele Achtb.

Ootmoedige, dienstwillige en verplichte
Dienaer,

DANIEL BROUWERIUS.

H E T
eerste Boeck

M O S I S,

Genaemt

GENESIS.

GENESIS,

Attau kitab deri miarahan,

KITAB

M O S E S

nang bermoula.

Het eerste Capittel.

Godt ſchept dē hemel ende de aerde, vers 1, 2. ende het licht, op den eerſten dach, 3. Op den tweeden het uytſpanſel, met ſcheydinge der onderſte ende bovenſte wateren, 6. Op den derden ſcheyt hy het drooge ende de Wateren, 9. Schept gras ende vruchtbare Boomen, 11. op den vierden, de Sonne, Mane ende Sterren, 14. op den vijfden, kleyne ende groote Viſſchen, midtſgaders t gevogelte, met ſegeninge, 20. op den ſeften, het gedierte der aerde, 24. ende op t laetſte, den Menſche, Man ende Wijf, na ſijn beelt, gevende hen heerschappye, ende ſynen ſegen, 26. Oock onderscheydende de ſpyſe des Menſchen, ende het gedierte, 29. kendr alle ſyne ſchepſelen voor goet, 31.

1

In den beginne ſchiep Godt den Hemel / ende de Aerde.

2

De Aerde nu was woest ende ledich / ende duſterniſſe was op den afgrondt : ende de Geest Godts ſweefde op de Wateren.

3 Ende Godt ſeyde: daer zy Licht: ende daer wert Licht.

4 Ende Godt ſach het Licht / dat het goet was: ende Godt maecte ſchen-

Brentihan nang bermoula.

Dalam nam hari tuan Deos ſouda jadican langit boumi laout dengan Iſſinja ſomoa, dengan orang manuſia lagi. Deos ſouda miara jang trang pada hari nang bermoula. pada hari nang ca dua tampat louwas hari nang ca tiga dia tſerey darat daen ayer. daen miara rompot daen pohon. hari nang ca empat matta hari, boulan dengan bintang bintang ca lima. ican beſar kiſſil dengan bourong. ca nam haywan de boumi dengan manuſia.

1

Ada Moulanja Deos ſouda miara ſourga dengan boumi.

2

Tetapi boumi adda ampa lagi belom adda rounpa, lagi atas cada-lamnja adda galap lagi Deos pounja Spirito adda terbang atas ayer.

3 Macca Deos ſouda catta: jadi trang: lagi ſouda jadi trang:

4 Deos pon ſouda liadt trang itou adda baic: Deos lagi tſerey trang itou deri

scheppinge tusschen het Licht/ ende tusschen de Dupsternisse.

5 Ende Godt noemde het Licht Dagh/ ende de Dupsternisse noemde hy Nacht: Doe was 't avondt geweest/ ende 't was morgen geweest/ de eerste Dagh.

6 Ende Godt seyde: Daer zy een uytspannel in het midden der Wateren/ ende dat make scheppinge tusschen Wateren/ ende Waterē.

7 Ende Godt maecte dat uytspannel/ ende maecte scheppinge tusschen de Wateren/ die onder 't uytspannel zijn/ ende tusschen de Wateren die boven 't uytspannel zijn: ende het was alsoo.

8 Ende Godt noemde het uytspannel Hemel: doe was 't avondt geweest/ ende 't was morgen geweest/ de tweede dagh.

9 Ende Godt seyde: Dat de Wateren van onder den Hemel in eene plaetse vergadert worden/ ende dat het drooge gesien worde: ende het was alsoo.

10 Ende Godt noemde het drooge/ Aerde/ ende de vergaderinge der Wateren noemde hy/ Zee: ende Godt sach dat het goet was.

11 Ende Godt seyde: Dat de Aerde uyttschiete gras-scheutkens/ krupt/ zaet-zaepende/ vruchtbaer geboomte/ dragende vrucht nae synen aert/ welches zaet daer in zy op der Aerde: ende het was alsoo.

12 Ende de Aerde bracht voort gras-scheutkens/ krupt zaedt-zaepende

deri galap.

5 Lagi trang itou Alla souda bernamma seang, tetapi jang galap dia bernamma malam: *sacarang souda adda petang hari souda adda lagi pagi hari deri hari nang bermoula.

6 Lagi Alla souda catta: jadi satou rampat louas de tenga tenga ayer, agar itou boat tsjerey ayer satou deri ayer layn.

7 Lagi Alla souda boat rampat louas itou, daan boat tsjerey ayer nang adda de baya rampat louas itou, deri ayer nang adda deatas rampat louas itou begitou pon souda jadi.

8 Lagi rampat louas itou Deos souda bernamma langit: sacarang souda adda perang hari, souda adda lagi pagi hari deri hari nang ca dua.

9 Alla lagi souda catta: (Acou mau) agar ayer ayer nang de baya langit, jadi bacampon dalam rampat satou lagi agar darat caliatang souda lagi jadi bagitou.

10 Lagi darat Alla souda bernamma Tanna, daan Campon ayer dia bernamma Laout Laout: lagi Alla souda liat itou adda baic.

11 Alla lagi souda catta deri tanna mester timboul rompot rompot, sayor, nang bri boa bidji, pohon jang baboa jang baboa *tsjara dia pounja fael de dalam nang appa adda dia pounja bidji atas boumi; lagi souda jadi begitou.

12 Deri tanna pon souda rombo rompot rompot, sayor nang bri boa bidji

zaepende nae synen aerdt / ende vrucht-drage[n]de gheboomte / welckes zaet daer in was / na synen aert: ende Godt sach dat het goet was.

13 Doe was 't avondt geweest / ende 't was morgen geweest / de derde dagh.

14 Ende Godt seyde: Datter Lichten zijn in het uytspannel des Hemels / om scheydinge te maecten tusschen den dach / ende tusschen de nacht: ende datse zijn tot teercken en ende tot gesette tyden / ende tot dagen / ende jaren.

15 Ende dat sy zijn tot Lichten in het uytspannel des Hemels / om licht te geven op der aerde: ende het was alsoo.

16 Godt dan maecte die twee groote Lichten: dat groote Licht tot heerschappye des daeghs / ende dat klepne Licht tot heerschappye des nachts: oock de Sterren.

17 Ende Godt steldese in het uytspannel des Hemels / om licht te geven op der aerde.

18 Ende om te heerschen in den dagh / ende in de nacht / ende om scheydinge te maken tusschen het licht / ende tusschen de duysternisse: ende Godt sach dat het goet was.

19 Doe was 't avondt geweest / ende 't was morgen gheweest / de vierde dagh.

20 Ende Godt seyde: Dat de Wateren overbloedighlick voortbrengen een gewemel van levendige zielen: ende het ghevogelte vlieghe boven

bidji tsjara diapounja faël daan pohon jang baboa sjappa pounja bidji adda de dalam dia sepperi patout pada dia pounja faël: Deos pon souda liat itou lagi baic.

13 Sacarang souda adda petang hari souda adda lagi pagi hari deri hari nang catiga.

14 Commediën Deos souda catta: (Acou mau) agar jadi (dua) trang de dalam langit babintang nang tsjeray seang deri malam, nang lagi jadi 7 randa pada britau wactou wactou³ gnep, dengan hari hari, dengan tawon tawon.

15 Lagi agar dia orang jadi trang trang dalam langit babintang pada bertsjaya atas boumi: itou lagi souda jadi begitou.

16 Deos pon souda boat dua trang nang besar itou: trang itou besar pada pegang hari, dengan trang itou (lebe) kitfil pada pegang malam; bintang bintang lagi.

17 Lagi Alla souda tarou dia orang de dalam langit babintang pada bri⁹ trang atas boumi.

18 Lagi agar (dia orang)¹⁰ pegang seang dengan malam lagi boat tsjeray trang deri galap: Deos pon liat itou adda baic.

19 Sacarang deri petang hari lagi deri pagi hari souda jadi hari nang ca ampat.

20 Commediën Deos souda catta: (Acou mau) agar deri ayer jadi djiwa banjac banjac, nang idop lagi¹¹ begra, lagi agar bourong bourong terbang
21 2 atas

Cap. I.

GENESIS.

boben d'aerde / in het uytspanfel
des Hemels.

21 Ende Godt schiep de groote
Walvisschen : ende alle levende
wzemelende ziele / welcke de wateren
overbloedighlijck voort - brachten /
nae haren aerdt : ende alle gebleugelt
ghebogelte nae synen aerdt : ende
Godt sagh dat het goet was.

22 Ende Godt seggende / seg-
gende : Zijt vruchtbaer / ende ver-
menichvuldiget / ende verbullet de
wateren in de Zee : ende het gebo-
gelte vermenichvuldige op der
aerde.

23 Doe was 't avondt geweest /
ende 't was morgen gheweest / de
vijfte dagh.

24 Ende Godt sepde : d'Aerde
brenge levendige Zielen voort / nae
haren aerdt / Vee / ende kruppende /
ende wildt Gedierte der aerde nae
synen aerdt : ende het was alsoo.

25 Ende Godt maeckte het wilt
gedierte der aerde / nae synen aerdt /
ende het vee na synen aerdt / ende al
het kruppende gedierte des aerdt-
bodens nae synen aert : ende Godt
sagh dat het goet was.

26 Ende Godt sepde : Laet ons
Menschen maken / na onsen beelde /
nae onse ghelijckenisse : ende dat sy
heerschappye hebben over de Vis-
schen der Zee / ende over het gebo-
gelte des Hemels / ende over het vee /
ende over de geheele aerde / ende over

atas tanna de dalam langit.

21 Lagi Deos jadiakan ican päus
päus besar, daan segalla djiwa idop
nang begra, nang banjac banjac souda
jadi deri ayer, tsjara dia orang pounja
faël, dengan segalla bourong bourong
berfayap, tsjara dia orang pounja faël;
lagi Deos liat itou adda baic.

22 Lagi Deos Palihara dia orang,
cattranja : berannac lagi jadi banja lagi
pounnou-acan ayer de dalam laout,
bourong lagi (mester) jadi banja banja
atas tanna.

23 Sacarang deri petang hari lagi
deri pagi hari souda jadi hari nang ca
lima.

24 Commediën Deos souda catta
tanna bry djiwa djiwa idop tsjara dia
orang pounja faël, haywan, tsjatfing
nang ¹² merancan dengan binatang
outang, deri tanna tsjara dia orang
pounja faël : souda lagi jadi begitou.

25 Deos pon jadiacan binatang
outang atas tanna seperti patout pada
dia orang pounja faël, lagi haywan se-
perti patout pada dia orang pounja
faël, lagi segalla boumi pounja Oular
daan tsjatfing seperti patout pada dia
orang pounja faël : Deos souda liat
itou lagi adda baic.

26 Commediën Alla souda catta :
beër cami jadiacan orang manufia se-
perti ¹³ touladang cami, seperti rouda
cami, agar dia orang jadi capalla deri
ican de laout, lagi deri bourong de lan-
git, lagi deri haywan, lagi deri segalla
tanna, lagi deri tsjatfing samoa, nang
me-

al het kruppemde gedierte / dat op der aerde krupt.

27 Ende Godt schiep den Menschē nae synen beelde / nae den beelde Gods schiep hy hem: Man ende wijf schiep hyse.

28 Ende Godt segendese: ende Godt sepde tot hen: Weest vruchtbaer / ende vermenichvuldiget / ende verbullet de aerde / en onderwerptse / ende hebbet heerschappye over de visschen der Zee / ende over het gevogelte des hemels / ende over al het gedierte dat op der aerde krupt.

29 Ende Godt sepde: Siet / ick hebbe u lieden al het zaet-zaepende krupt gegeven / dat op de gantsche aerde is / ende alle geboomte in het welke zaet-zaepende boom-vrucht is: het zy u tot spysse.

30 Maer allen gedierte der aerde / ende allen gevogelte des hemels / ende allen kruppenden gedierte op der aerde / daer een levendige ziele in is / [hebb' ick] al 't groen krupt tot spysse [gegeven]: ende het was alsoo.

31 Ende Godt sagh al wat hy gemaect hadde / ende siet / het was seer goet: Doe was 't avondt geweest / ende 't was morgen geweest / de sesste dach.

merancan de tanna.

27 Lagi Alla souda jadiacan manu sia seperti roupanja, seperti Alla pounja rounpa souda jadiacan dia, Dia souda jadiacan dia orang fatou lacki lacki dengan parampuan.

28 Commediën Deos souda pali hara dia orang, lagi Deos souda catta pada dia orang: berannac jadi banja banja daan ponuouacan boumi, daan pegang itou, pegang lagi ican ican de laout, daan bourong bourong de langit, daan segalla binatang nang bedjalan atas tanna.

29 Deos lagi souda catta: liatla Acou souda cassie pada pacanira orang segalla sayor nang bri boa bidji, nang adda atas segalla tanna, lagi segalla pohon nang adda boa kayou, nang bri bidji: itou adda pacanira orang pounja pada maccan.

30 Hanja pada segalla binatang de boumi, lagi pada segalla bourong de langit lagi pada segalla ¹¹ binatang nang bedjalan de tanna ¹⁶ nang adda djiwa idop (pada dia orang Acou souda cassie) segalla rompot idjou pada maccan: souda lagi jadi begitou.

31 Commediën Alla souda menantang samoa itou nang dia souda jadiacan, daan liatla adda baic sacali cali: sacarang souda adda pagi hari souda adda lagi petang hari deri hari nang canam.

¹ Attan jadiacan. ² Attan langit. ³ Attan Arboah. ⁴ Attan, begitou deri petang hari lagi deri pagi hari, souda jadi hari nang berronla. Attan, sacarang souda lalon petang hari dengan pagi hari deri hari nang berronla: begitou lagi de bava. ⁵ Attan jang cring. ⁶ Artinja seperti paton pada dia pounja fael. ⁷ Attan alamar. ⁸ Attan berator. ⁹ Attan issaya. ¹⁰ Attan

10 Attan jadi capalla deri seang lagi deri malam. 11 Artinja nang bernang. 12 Artinja nang bedjalang atas pourout. 13 Iangan fikir bole jadi touladang deri Deos tetapi itou scriptura catta tsjara manusia agar cami deri itou bole mengarti lebe baic : carna touladang defini mengarti rounpa djongalain tida. 15 Attan tsjaisjng nang merancan. 16 Hebr. dalam jang sjappa adda djiwa idop.

Het ij. Capittel.

Godt rust op den sevensten dach, vers 1, 2. Segent ende heylight dien, 3. Verordent natuerlijke middelen tot vruchtbaerheyt des aerdtrijcks, 5. Nader verhael vande scheppinge des menschen nae lichaem en ziele, 7. Godt stelt den mensche in't Paradijs, 8. het welcke beschreven wort met de riviere van dien, 9. verbodt, nopende de boom der kennis des goets ende quaets, 17. Adam geeft de gedierten hare namen, 19. breeder verhael vande scheppinge der vrouwe, 21. die van Adam ghekent, ende met sonderlingh genoeg aengenomen wort, 23. de echtheit, 24. naecktheit der menschen, 25.

1 Alsoo zijn volbracht de Hemel ende de Aerde / ende al haer heyt.

2 Als nu Godt op den sevensten dagh volbracht hadde sijn werck / dat hy ghemaect hadde / heeft hy gerust op den sevensten dagh van al sijn werck / dat hy gemaect hadde.

3 Ende Godt heeft den sevenden dagh gesegent / ende dien geheyligt / om dat hy op den selven gerust heeft van al sijn Werck / 't welck Godt geschapen hadde / om te volmaken.

4 Dit zijn de geboorten des hemels ende der aerde / als sy gheschapen werden : ten dage als de **HEERE** Godt de aerde ende den hemel maecte :

5 Ende

Brentihan nang cadua.

Tuan Deos brenti pada hari nang ca toudjou daen bersactiken hari itou. Jadiacan Adam deri tanna, Eva deri Adam pounja roussoc. Adam bernamma pada segalla haywan. Deos Baicki cawin. de sini jadi bilang betul bagimanna Alla souda jadiacan orang manusia pounja badang lagi bagimanna Alla souda cassie djiwa idop pada manusia. Alla rarou manusia de coubong paraiso.

1 Begitou langit dengan boumi dengan issinja samoa souda jadi : lancap.

2 Mannacalla pon Deos pada hari nang catoudjou souda lancap dia pounja berboatan, nang dia souda boat, dia souda brenti pada hari nang ca toudjou deri segalla dia pounja berboatan, nang dia souda jadiacan.

3 Deos lagi souda palihara hari nang ca toudjou, daan bersacti itou, carna pada hari itou, dia souda brenti, deri segalla dia pounja bacardjahan, nang Deos souda miara daan jadiacan.

4 Itou la adda moulanja deri furga daan boumi mannacalla dia orang souda : jadi pada hari itou mannacalla Alla Thalla Deos souda jadiacan boumi dengan : langit.

5 Den-

5 Ende allen scrupck des belts/ eer hy inder aerde was / ende alle t krupt des veldts / eer het uyt- sproot: want de **HEERE** Godt en hadde niet doen regenen op der aerde / ende daer en was geen mensche geweest, om den aerdbodem te bouwen.

6 Maer een damp was op ghegaen uyt der aerde: ende bevochtighde den gantschen aerdbodem.

7 Ende de **HEERE** Godt hadde den mensche geformeert uyt het stof der aerden / ende in syne neusgaten geblasen den adem des levens: alsoo wert de mensche tot eene levendige ziele.

8 Oock hadde de **HEERE** Godt eenen Hof geplant in Eden/ tegen t Oosten: ende hy stelde aldaer den mensche / dien hy gheformeert hadde.

9 Ende de **HEERE** Godt hadde alle geboomte uyt het aerdrichck doen spruyten / hegeerlick vooz t gesichte/ende goet ter spysse: ende den Boom des levens in het midden van den Hof: ende den Boom der kennisse des goets ende des quaets.

10 Ende eene Riviere was voortgaende uyt Eden / om desen Hof te bewateren / ende werdt van daer verdeelt / en wert tot vier hoofden.

11 De naem der eerster [riviere] is Pison: dese is t die het gantsche landt van Havila omloopt daer het gont is:

12 Ende het gont deses landts is

5 Dengan segalla djenis pohon de boumi, nang daulou belom adda de tanna, dengan segalla djenis sayor de boumi, nang daulou belom sacali timboul, carna Alla Thalla Deos belom bri ondjang djatou atas tanna, lagi belom sarou manusia adda pada gali tanna.

6 Tetapi barang + ouwap souda naic deri tanna lagi boat bassa segalla boumi.

7 Lagi Alla Thalla souda jadiacan manusia deri abou tanna, lagi dia souda tiop nafas idop de dalam dia pounja idong, begitou manusia souda djadi djiwa idop.

8 Alla Thalla Deos lagi souda tanam barang coubon de dalam Eden catimor, de dalam itou dia souda sarou manusia nang dia souda jadiacan.

9 Alla Thalla Deos lagi souda boat timboul deri tanna, segalla djenis pohon bagous pada liat, daan baic pada mackan, pohon teridop lagi de antara coubon itou, pohon pada kenal baic daan djahat lagi.

10 Lagi deri Eden adda malille fatou soungey pada boat bassa coubon ini nang deri fanna jadi bagi, lagi jadi ampat capalla (soungey).

11 (Soungey) nang bermoula pounja namma adda Pison, ini adda nang malille coulilling segalla negri Havila demanna adda mas.

12 Lagi mas deri negri ini adda baic,

is goet: daer is [oock] Bedola/ende de steen Sardonix.

13 Ende de naem der tweeder Riviere is Sihon: dese is 't die het gantsche landt Cus omloopt.

14 Ende de naem der derder Riviere is Hiddekel: dese is gaende na het oosten van Assur: ende de vierde Riviere is Phrath.

15 Zoo nam de **H E E R E** Godt den mensche / ende setteden hem in den Hof Eden / om dien te bouwen / ende dien te bewaren.

16 Ende de **H E E R E** Godt gheboodt den mensche / seggende / Van allen boom deses hofs sult ghy bypelic eten:

17 Maer vanden boom der kennisse des goets ende des quaets / daer van en sult ghy niet eten: want ten dage / als ghy daer van eet / sult ghy den doot sterben.

18 Oock hadde de **H E E R E** Godt gesproocken: Het en is niet goet dat de mensche alleen zy: ick sal hem eene hulpe maken [die] als tegen hem over zy.

19 Want als de **H E E R E** Godt / uyt der aerden alle 't gedier te des veldts / ende al 't gebogelte des hemels ghemaect hadde / soo bracht hyse tot Adam / om te sien / hoe hyse noemen soude: ende soo als Adam alle levendige ziele noemen soude / dat soude sijn naem zyn.

20 Zoo hadde Adam ghenoeemt de namen van al het vee / ende van

baic, de sanna (lagi) adda Bedola den gan ' Sardonix.

13 Hanja namma deri soungey nang cadua adda Gihon, ini adda nang malille coulilling segalla negri Cus.

14 Lagi namma deri soungey nang catiga adda Hiddekel, ini malille catimor capada Assur. Hanja soungey nang ca ampat adda Frath.

15 Alla Thalla Deos pon souda ambil manusia, lagi tarou dia dalam coubon Eden, pada fadouli itou daan pada toungeu itou.

16 Lagi Alla Thalla Deos souda souro pada manusia daan catta: deri segalla coubon ini pounja pohon maccan djouga.

17 Tetapi deri pohon nang britau baic daan djahat deri itou djangan maccan carna pada hari appa pacanira maccan deri itou, pacanira adda ⁶ matti songo songo.

18 Alla Thalla Deos lagi souda catta: Tida adda baic manusia adda kendiri (djouga), akou mau baicki padanja barang toulongan nang adda ⁷ adapan dia.

19 Carna mannacalla Alla Thalla Deos, deri tanna souda jadiancan boumi pounja binatang samoa, dengan langit pounja bourong bourong samoa dia souda antar dia orang capada Adam, pada liat bagimanna dia mau bernamma dia orang, carna begitou seperti Adam, adda bernamma segalla djiwa idop, begitou djouga adda dia pounja namma.

20 Begitou Adam souda bri namma pada segalla haywan, lagi pada langit

het gebogelte des hemels / ende van al't gedierte des veldts: maer vooz den mensche en vout hy geene hulpe [die] als tegen hem over ware.

21 Doe dede de **HEERE** Godt eenen diepen slaep op Adam vallen / ende hy stiep: ende hy nam eene van syne ribben / ende sloot der selver plaetse toe [met] vleesch.

22 Ende de **HEERE** Godt bouwede de ribbe / die hy van Adam ghenomen hadde / tot eene vrouwe: ende hy brachtse tot Adam.

23 Doe seyde Adam: Dese is dit mael been van myne beenen / ende vleesch van mynen vleesche: men salse Manninne heeten: om datse upt den man genomen is.

24 Daerom sal de man synen vader ende syne moeder verlaten / ende synen wyve aenkleben / ende sy sullen tot een vleesch zijn.

25 Ende sy waren beyde naeckte / Adam ende sijn wijf: ende sy en schaemden haer niet.

git pounja bourong, lagi pada boumi pounja binatang samoa, tetapi pada manusia dia tida bertamou tamanja, nang adda adapan dia.

21 Tagal itou Alla Thalla Deos fouda bri antoc besar djatou atas Adam, macca dia fouda tidor, lagi dia fouda ambil dia pounja roussoc fatou lagi fouda toutop combali (roussoc) pounja tampat dengan daging.

22 Alla Thalla Deos lagi fouda baicki parampouan deri roussoc itou nang dia fouda ambil deri Adam, lagi antar dia pada Adam.

23 Wactou itou Adam catta: inila facarang adda toulang deri beta pounja toulang, lagi daging deri beta pounja daging, dia mester jadi bernamma amper amper begitou seperti lacki, carna dia fouda jadi deri lacki.

24 Tagal ibou lacki mester tingalacan dia pounja bappa dengan dia pounja ibou lagi lecat pada dia pounja bini lagi dia orang mester djadi samma daging fatou djouga.

25 Lagi dia orang caduanja adda talandjang. Adam dengan bininja hanya dia orang tida adda malou.

1 Attan gnep. 2 Attan jadi miara. 3 Attan surga. 4 Attan Cabos, assap. 5 Sardonix adda intang baic daan bagous dia pounja barga besar. 6 Hebr. matti maout attan matti matti. 7 Attan de sa bela dia: artinja nang jaddi dia pounja taman.

Het iij. Capittel.

De Duyvel versoeft de Vrouwe door de slang, vers 1. de Vrouwe wort verleyt, ende overtreedt, als oock de Man, 6. waer van sy terstont hergevoelen hebben, 7. Godt spreekt op haer beyder bekentenisse de

Brentihan nang ca tiga.

Seitang isjoba daan bentjana pada manusia, dia djatou dalam dosa, Deos djandji lepas acan manusia deri pada parampuan pounja

sententie, over de slange, de Vrouwe, ende den Man, met ingevoechde belofte des Salighmakers, 8. Adam noemt sijn wijf Heva, 20. Sy worden beyde van Godt gekleet, bespoort, van den boom des levens verstooten, ende uyt den Paradyse gebannen, 21.

1 **D**E Slange nu was listiger dan al 't gedierte des velts/ het welck de **H E E R E** Godt gemaect hadde: ende sy seyde tot de vrouwe: Is 't oock dat Godt gesept heeft/ Ghylieden en sult niet eten van allen boom deses hofs?

2 Ende de vrouwe seyde tot de slange: Van de vrucht der boomen deses hofs sullen wy eten:

4 Maer van de vrucht des booms/die in 't midden des hofs is/ heeft Godt gesept: Ghy en sult van die niet eten/ noch die aenroeren/ op dat ghy niet en sterbet.

4 Doe seyde de slange tot de vrouwe: Ghylieden en sult den doot niet sterben.

5 Maer Godt weet/dat ten dage als ghy daer van etet/ so sullen uwe oogen gheopent worden: ende ghy sult als Godt wesen/ kennende het goet ende het quaet.

6 Ende de vrouwe sach/ dat die boom goet was tot spijs/ ende dat hy een lust was voor de oogen/ jaeren boom die begeerlick was om verstandich te maken/ ende sy nam van syne vrucht/ ende at: ende sy gaf oock haren man met haer/ ende hy at.

7 Doe werden harer beyder oogen

pounja bidji, Artinia deri pada salawani-cami Jesu Christo. Adam bernamma bininja Eva. Deos baiki packean pada diorang dua orang; diorang jadi oussir deri Paraiso.

1 **O**Ular pon souda tsjeredick lebe deri boumi pounja bintang samoa, nang Alla Thalla Deos souda jadiacan: dia pon catta pada parampouan bagimanna Deos souda catta pacanira orang djangan maccan deri coubon ini pounja pohon samoa.

2 Parampouan souda catta pada oular, deri coubon ini pounja pohon pounja boa cayou kita orang bole mackan djouga.

3 Tetapi deri pohon itou pounja boa cajou, nang adda de tenga tenga coubon ini, Deos souda catta deri itou pacanira orang djangan maccan, janggan kena lagi, agar djangan matti.

4 Commediën oular catta pada parampouan, tuan orang tjadda: matti songo songo.

5 Terapi Deos tau pada hari appa tuan orang maccan deri itou tuan orang pounja matta adda jadi bouca, lagi tuan orang adda jadi seperti Deos, lagi tau baic dengan djahat.

6 Mannacalla parampouan liat pohon itou adda baic pada maccan, lagi dia: bagous banja pada matta matanja, adda pohon nang appa pounja boa cajou orang bole inging pada trimma acal boudi dia souda ambil deri dia pounja boa, lagi maccan: dia lagi souda bri pada dia pounja lacki samma samma, dia lagi souda maccan.

7 Commediën dia orang dua orang pounja

gen gheopent/ ende sy werden gheswaer/ dat sy naeckt waren/ ende sy hechtten yngeboom-bladeren te samen/ende maecten sich schorten.

8 Ende sy hoorden de stemme des **HEERE** Godts/wandelende in den hof/ aen den windt des daeghs: doe verberghde sich Adam/ ende sijn wijf/ voor het aengesicht des **HEERE** Godts in 't midden van 't gheboomte des hofs.

9 Ende de **HEERE** Godt riep Adam / ende seide tot hem: Waer zijt ghy?

10 Ende hy seide: Ick hoorde uwe stemme inden hof / ende ick vreesde/want ick ben naeckt / daerom verberghde ick my.

11 Ende hy seide: Wie heeft u te kennen gegeven / dat ghy naeckt zijt? Hebt ghy van dien boom ghegeten/van welken ick u ghebodt/ dat ghy daer van niet eten en soudt?

12 Doe seide Adam: De vrouwe/die ghy my gegeven hebt/die heeft my van dien boom ghegeven/ ende ick hebbe gegeten.

13 Ende de **HEERE** Godt seide tot de vrouwe: Wat is dit [dat] gy gedaen hebt? ende de vrouwe seide: Die slange heeft my bedrogen/ ende ick hebbe gegeten.

14 Doe seide de **HEERE** Godt tot die slange: Dewyle ghy dit

pounja mattr souda jadi bouca , lagi dia orang souda liat dia orang adda talandjang , lagi dia orang souda : mendjahit +dauwon ara samma samma, lagi baicki sarong pada dia orang.

8 Commediën Alla Thalla Deos souda bedjalan dalam coubon, lagi dia orang souda dengar, dia pounja suara, deri hari pounja angin, lagi Adam souda sembouni sendirinja, dia pounja bini lagi, deri Alla Thalla Deos pounja moucka, de tenga tenga coubon pounja pohon.

9 Alla Thalla Deos pon souda pangil Adam, daan catta: pacanira adda de manna?

10 Dia catta: beta souda dengar voste pounja suara de dalam coubon, lagi souda tacot, carna beta adda talandjang tagal itou beta souda sembouni beta.

11 Deos pon catta: siappa souda britau pada pacanira, pacanira adda talandjang, boucan pacanira souda maccan deri pohon itou deri appa accou souda souroc, jangan maccan deri itou.

11 Adam menjaout: parampouan ini nang tuan souda bri capada beta, dia souda bri pada beta deri pohon itou, lagi beta souda maccan.

13 Alla Thalla Deos lagi souda catta pada parampouan appa itou, pacanira souda boat begitou? parampouan dia catta: oular itou souda boat boudi pada beta, lagi beta souda maccan.

14 Tagal itou Alla Thalla Deos catta pada oular itou: Carna pacanira souda

dit ghedaen hebt / soo zijt ghy ver-
bloecht hoven al het vee/ende hoven
al't ghedierte des velds: op uwen
buick sult ghy gaen / ende stof sult
ghy eten alle de dagen uwes lebens.

15 Ende ick sal vyantschap set-
ten tusschen u / ende tusschen dese
vrouw / ende tusschen uwen zaden/
ende tusschen haren zaden: dat selve
sal u den kop vermozselen/ende ghy
sult het de versenen vermozselen.

16 Tot de vrouwe seyde hy:
Ick sal seer vermenichvuldigen
uwe smerte/namelick/uwer dracht:
met smerte sult ghy kinderen ba-
ren: ende tot uwen man sal uwe be-
geerte zijn/ende hy sal over u heer-
schappye hebben.

17 Ende tot Adam seyde hy:
Dewijle ghy gelupstert hebt nae de
stemme uwes wijs / ende van dien
boom ghegeten/daer ick u van ghe-
boodt / seggende: Ghy en sult daer
van niet eten: soo zy het aerdtrijck
om uwent wille verbloecht / ende
met smerte sult ghy daer van eten
alle de dagen uwes lebens.

18 Oock sal u het doornen ende
distelen voort brengen: ende ghy
sult het krupdt des velds eten:

19 Int sweet uwes aenschijns
sult ghy u broodt eten / tot dat ghy
tot d'aerde wederkeert/dewijle ghy
daer upt ghenomen zijt: want ghy
zijt

souda boat itou, tagal itou tobat pada
pacanira lebe deri pada segalla hay-
wan, daan segalla binatang de boumi,
pacanira mester bedjalan atas pourut-
mou lagi maccan abou sa hari hari se-
lamma pacanira idop.

15 Akou lagi mau bri satrounja
de tenga pacanira daan de tenga pa-
rampouan ini, lagi de tenga pacanira
pounja bidji daan de tenga dia pounja
bidji, itou adda antsjor pacanira poun-
ja cappalla, lagi pacanira adda antsjor
dia pounja toumit.

16 Pada parampouan dia catta:
Akou mau bri sansara banjac banjac
pada pacanira, mannacalla pacanira,
jadi bounting dengan sansara pacanira
adda berannack annac annac-mou,
lagi pacanira pounja candati mester
adda de bava pacanira pounja lacki dia
lagi adda jadi pacanira pounja cappalla

17 Pada Adam dia catta: Carna
pacanira souda 5 tourot bimimou
pounja suara lagi maccan deri pohon
itou deri appa Akou souda souro pada
pacanira, daan catta, jangan maccan
pacanira deri itou, sebab itou 6 boumi
adda bertobat tagal pacanira, pacanira
lagi mester maccan deri itou dengan
sansara, sa hari hari selamma pacanira
idop.

18 Deri itou lagi mester tombo
douri douri dengan 7 rompot badouri
pada pacanira, lagi pacanira mester
maccan sayor deri tanna.

19 De dalam mouca pounja pelo
pacanira 8 mester maccan roti, sam-
pey pacanira jadi combali tanna, se-
dang pacanira souda jadi deri itou,
carina

zijt stof / ende ghy sult tot stof wederkeeren.

20 Doorts noemde Adam den namesynes wijs Heva: om dat sy een Moeder aller levendigen is.

21 Ende de HEEKE Godt maecte Adam ende sinen wijve rocken van vellen / ende tooghshen aen.

22 Doe seyde de HEEKE Godt: Siet / de mensche is geworden als onser een / kennende 't goet ende 't quaet: Nu dan / dat hy syne handt niet upt en steke / ende neme oock van den Boom des Levens / ende ete / ende leve in eeuwigheyt.

23 Soo versondt hem de HEEKE Godt upt den hof van Eden / om den aerdbodem te bouwen / daer hy upt genomen was.

24 Ende hy dreef den mensche upt: ende stelde / Cherubim tegen 't Oosten des hofs Eden / ende een blannigh lemmer eenes sweerts / dat sich om keerde: om te bewaren den wech vanden boom des levens.

1 Hebr. matti matti, attan matti maout. 2 Hebr. adda souca pada matta. 3 Attan sambat, attan tsoiffon. 4 Attan pohon cassema pounja dauon. 5 Attan dengar. 6 Attan tobat attan haramla pada boumi tagal pacanira. 7 Attan bantji. 8 Attan adda maccan. 9 Attan oondjoc tangan. 10 Artinja mellaikat. 11 Attan begra.

carna pacanira ada abou pacanira lagi mester jadi combali abou.

20 Commediën Adam souda bernamma bininja pounja namma Eva carna dia adda ibou deri (manusia) idop famoa.

21 Alla Thalla Deos lagi souda baicki sarong deri coulit pada Adam daen pada dia pounja bini, dia lagi souda bri packei itou pada dia orang.

22 Commediën Alla Thalla Deos souda catta: Liatla manusia souda jadi samma fatou deri cami, dia kenal baic daen djahat: baic la agar dia jangan callouwar tangan lagi ambil deri pohon teridop lagi maccam, lagi idop sampey cakal.

23 Tagal itou Alla Thalla Deos souda souro dia callouwar deri coubon Eden, pada gali tanna, deri appa dia souda jadi.

24 Mannacalla dia souda ouffir manusia de louar dia tarou Cherubim catimor deri coubon Eden lagi fatou pedang (seperti) njala api nang babalick deri sendiri; pada tongou djalan deri pohon teridop.

Her iiij. Capittel.

Kain ende Habel worden gebooren, vers 1. Sy offeren beyde, maer Habels offer is den Heere aengenaem, 3. waer over Kain sich vergramt, ende van Godt gestraft wort, 5. hy doot synen broeder, 8. wort daer over van Godt tot reden gestelt, ende ontfanght
sijn

Brentihan nang ca ampat.

Eva berannac Kain dengan Habel, Kain bounou pada Habel, Kain pounja poupeu: Seth pounja poupeu, hormat pada tuan Deos. Kain daen Habel berfomba pada

zijn vonnis, 9. gaet doolen van Godts aengesicht, bouwt, ende gewint kinderen, 16. Lamech neemt twee wyven, ende gewint kinderen, 19. spreekt trots ende vermeten, 23. Seth ende Enos worden geboren, ende de openbare Godtsdienst wort herstelt, 25.

1 Ende Adam bekende Heba *zijne* huysvrouwe: ende sy wert swanger / ende baerde Kain / ende seyde: Ick hebbe eenen man van den **H E E K E** verkregen.

2 Ende sy voer voort te baren *zijn*en broeder Habel: ende Habel wert een Schaepherder / ende Kain wert een Landt-bouwer.

3 Ende het geschiedde ten eynde *[eeniger]* dagen / dat Kain van de vrucht des landts den **H E E K E** offer bracht.

4 Ende Habel die bracht oock van de eerstgebozene *zijner* schapen / ende van haer vet: ende de **H E E K E** sach Habel / ende *zijn* offer aen:

5 Maer Kain ende *zijn* offer en sach hy niet aen: doe ontfack Kain seer / ende *zijn* aengesicht verviel.

6 Ende de **H E E K E** seyde tot Kain: Waerom zyt ghy ontfacken? ende waerom is u aengesicht verballen?

7 Iffer niet / indien ghy wel doet / verhooginge: ende so ghy niet wel en doet / de sonde licht aen de deure: *syne* begeerte is doch tot u / ende ghy sult over hem heerschen.

8 Ende Kain sprack met *synen* broe-

pada Alla. Alla souca Habel pounja sombashan lebe deri Kain pounja. Kain tagal itou souda bagouffar daan bounou Habel, tagal itou Alla bri tau dia pounja houcom.

1 Commediën Adam souda bakenal dia pounja bini Eva lagi dia souda: mengidang lagi berannack Kain, daen catta: Beta souda bole lacki lacki deri Alla Thalla.

2 Commediën dia lagi souda berannack dia pounja ade lacki lacki Habel, lagi Habel souda jadi combala domba tetapi Kain souda jadi 2 orang douffon.

3 Commediën lepas barang banja hari souda jadi, mannacalla Kain souda bava sombahan pada Alla Thalla deri boumi pounja boa.

4 Habel dia lagi souda bava deri dombanja pounja annac annac bermoula, lagi deri dia orang pounja lemac Alla Thalla lagi souda menantang Habel dengan dia pounja sombahan.

5 Tetapi Kain dengan dia pounja sombahan dia tida menantang, tagal itou Kain souda bagouffar banjac, lagi dia pounja mouca 3 souda djatou.

6 Alla Thalla pon catta pada Kain: carnappa pacanira 4 pounja hari sackit, lagi carnappa pacanira pounja mouca souda djatou?

7 Boucan begitou, calou pacanira boat baic, bole naic? retapi calou tida boat baic, dosa adda doudock de pinrou, ade souca capada vofte, lagi pacanira adda atas dia.

8 Commediën Kain catta samma sam-

broeder Habel: ende het geschiedde als sy in 't velt waren/ dat Kain tegens synen broeder Habel opstont/ ende sloech hem doot.

9 Ende de **HEERE** seyde tot Kain: Waer is Habel uw broeder? ende hy seyde: Ick en weet [het] niet: ben ick mynes broeders hoeder?

10 Ende hy seyde: Wat hebt ghy gedaen? daer is een stemme des bloeds uwes broeders dat tot my roept vanden aerdbodem.

11 Ende nu/zijt ghy verbloekt: van den aerdbodem/die synen mont heeft op gedaen om uwes broeders bloet van uwe hant te ontfangen.

12 Als ghy den aerdbodem bouwen sult/hy en sal u sijn vermoegen niet meer geven: ghy sult swervende ende doolende zijn op aerden.

13 Ende Kain seyde tot den **HEERE**: Mine misdaet is grooter dan dat sy vergeven worde.

14 Siet/ghy hebt my heden verboden vanden aerdbodem/ ende ick sal voor u aenghesicht verborgen zijn: ende ick sal swervende/ ende doolende zijn op der aerde/ ende het sal geschieden/ dat/ al die my vindt/ my sal doot slaen.

15 Doch de **HEERE** seyde tot hem: Daerom al wie Kain doot slaet/sal seivenoudigh geworpen worden: Ende de **HEERE** stelde een teecken aen Kain/ op dat hem niet en versloege/ al wie hem bonde.

samma dia pounja ade Habel, lagi jadi sedang dia orang adda de louwan, agar Kain backaley dengan dia pounja ade Habel, lagi bounou dia.

9 Tagal itou Alla Thalla catta pada Kain: Manna pacanira pounja ade Habel: dia catta: beta ida tau, bagimanna, beta adda combala deri beta pounja ade?

10 Dia pon catta: Appa pacanira souda boat? adda suara deri ademau pounja dara, nang bataria deri boumi capada Acou.

11 Tagal itou haramla pacanira facarang atas tanna, nang souda bouca dia pounja moulout, pada trima ademou pounja dara deri pacanira pounja tangan.

12 Mannacalla pacanira mau gali tanna, dia tida mester bri lagi dia pounja cawassa, pada pacanira, pacanira mester lari fini sanna dengan hati goyang atas tanna.

13 Kain pon souda catta pada Alla Thalla: beta pounja falla adda bessar begitou agar tida bole jadi ampon.

14 Liatla ruan hari ini oussir beta deri boumi, lagi beta mester sembouni beta, lagi mester lari ca sanna ca mari atas tanna, lagi adda jadi, agar nang siappa bertoumo djouga pada beta, dia adda bounou pada beta.

15 Terapi Alla Thalla souda catta padanja: tagal itou nang siappa bounou Kain, pada dia mester jadi ballas roudjou cali, tagal itou Alla Thalla pon souda tarou randa atas Kain, agar janggan bounou dia, nang siappa bertou-
mou

Vonde.

16 Ende Kain ginck uyt van het aengesichte des **HEEREN**: ende hy woonde in het landt Nod/ ten oosten van Eden.

17 Ende Kain bekende syne huyfbyoutwe / en sy wert bevrucht/ ende baerde Hanoch: ende hy bouwde eene Stadt/ ende noemde den naem der selver Stadt nae den naem sijns soons Hanoch.

18 Ende aen Hanoch wert Hirad geboren / ende Hirad ghewan Mechuiael/ ende Mechuiael gewan Methusael/ ende Methusael gewan Lamech.

19 Ende Lamech nam sich twee wyven: de naem vande eerste was/ Ada / ende de naem van de andere/ Zilla.

20 Ende Ada baerde Jabal: dese is geweest een vader der gener die tenten bewoonden / ende vee [hadden].

21 Ende de naem sijns broeders was Jubal: dese was de vader van alle die Harpen ende Orgelen handelen.

22 Ende Zilla die baerde oock Tubalkain/ eenen Leermeeſter van alle wercken in koper ende yſer: ende de ſuſter van Tubalkain was Naema.

23 Ende Lamech ſepde tot ſyne wyven Ada ende Zilla: Hoozt mi/ ne ſtemme / ghy wyven Lamechs/ neemt ter ooren mijn reden: vooswaer ick ſoege wel eenen man doot

mou dia.

16 Lagi Kain ſouda callouwar deri Alla Thalla pounja mouca, lagi dia ſouda doudoc de negeri Nod, catimoor deri Eden.

17 Commediën Kain ſouda bake- nal bininja, lagi dia ſouda mengidang, lagi dia berannac Hanoch, dia lagi ſouda menboat ſatou negri, lagi dia bernamma negri itou pounja namma ſeperti annac lacki lacki pounja namma, Hanoch.

18 Lagi de blackan Hanoch ſouda jadi berannac Hirad, lagi deri Hirad ſouda jadi Mechuiaël, lagi deri Mechuiaël ſouda jadi Methusael, lagi deri Methusael ſouda jadi Lamech.

19 Lagi Lamech ſouda ambil bini dua, nang bermoula pounja namma adda, Ada, tetapi lain pounja namma adda, Zilla.

20 Lagi ada ſouda berannac Jabal, inila ſouda adda bappa, deri orang itou nang ſouda doudoc dalam barong barong lagi adda haywan.

21 Lagi dia pounja ade jadi bernamma Jubal, inila ſouda adda bappa deri orang ſamoa nang ſouda bermayen atas gytara daen banxi banxi.

22 Zilla pon lagi berannac Tubalkain, nang pangadjar deri pande tambagga daen beſſi ſamoa, lagi Tubalkain pounja ade parampouan adda Naema.

23 Commediën Lamech ſouda cartapada dia pounja bini Ada dengan Zilla: dengar beta pounja ſouara tuan orang Lamech pounja bini, trima dengan telinga beta pounja bacarrahan: fongo

doodt om myne wonde / ende eenen jongelinck / om myne huple :

²⁴ Want Kain sal sevenvoudich ghewroken worden: maer Lamech sevenvintich mael seven mael.

²⁵ Ende Adam bekende weder om syne hups vrouwe / ende sy haerde eenen sone / ende sy noemde synen naem Seth: want Godt heeft my [sprack sy] een ander zaet geset voor Habel: want Kain hem doorgelagen heeft.

²⁶ Ende den selven Seth wert soock een soon ghebooren / ende hy noemde synen naem Enos: doe begon men den Naem des **H E E** **R E N** aen te roepen.

fongo beta brani bounou barang lacki lacki tagal beta pounja louca, lagi barang orang mouda tagal beta pounja isi bancka.

²⁴ Carna Kain adda jadi ballas toudjou cali hanja Lamech toudjou poulo cali toudjou cali.

²⁵ Commedien Adam combali souda bakenal dia pounja bini, lagi dia souda berannac annac lacki lacki, lagi dia bernamma dia pounja namma Seth, carna Deos (dia catta) souda cassie pada bera bidji lain ganti Habel, carna Kain souda bounou dia.

²⁶ Pada Seth ini lagi souda jadi berannac annac lacki lacki fatou, lagi dia bernamma dia pounja namma Enos: pada wactou itou orang souda moulai menjomba pada namma Alla Thalla.

¹ Attan jadi bouning. ² Attan alfouon. ³ Attan souda jadi ponisjat attan crous. ⁴ Attan carna appa pacanira souda bagonsar.

Het v. Capittel.

Wederhael van 's menschen scheppinge, vers. 1, 2. Adams naekomelingen worden nae sijn evenbeelt gebooren, 3. register van dien, door Seths linie, tot op Noach: ende haren ouderdom, 5. Henoch wandelt met Godt, ende wordt wech ghenomen, 22. Noachs geboorte, ende sonen, 28.

¹ **D**It is het Boeck van Adams gheslachte: ten dage als Godt den mensche schiep / maecte hy hem nae de gelijkenisse Godes.

² Man ende Wijs schiep hys / ende legendese / ende noemde haren naem / Mensche / ten dage als sy geschapen

Brentihan nang ca lima.

Tsjerita pende bagimanna Deos souda jadiancan manusia. bilangan deri Seth pounja annac annac sampei Noach, dengan diorang pounja umer. Henoch bedjalan dengan Deos, lagi jadi ambil bawa.

¹ **I**Nila kitab deri Adam pounja Assal: pada hari tatecalla Deos souda miara manusia, dia souda jadiancan dia seperti Deos pounja roupa.

² Dia souda jadiancan diorang fatou lacki lacki dengan parampouan, daen palihara diorang, daen bernamma nam-

ſchapien werden.

3 Ende Adam leefde hondert ende dertigh jaren / ende ghewan [eenen ſoon] nae ſyne gelijckeniffe / nae ſijn evenbeeld : ende noemde ſynen name / Seth.

4 Ende Adams dagen / nae dat hy Seth gewonnen hadde / zijn geweest acht hondert jaer : ende hy gewan ſonen ende dochteren.

5 Soo waren alle de dagen van Adam / die hy leefde / negen hondert jaer / ende dertich jaer : ende hy ſterf.

6 Ende Seth leefde hondert en vijf jaren : ende hy gewan Enos.

7 Ende Seth leefde / nae dat hy Enos gewonnen hadde / acht hondert ende ſeven jaren : ende hy ghewan ſonen ende dochteren.

8 Soo waren alle de dagen van Seth / negen hondert ende twaelf jaer : ende hy ſterf.

9 Ende Enos leefde tnegentigh jaer : ende hy gewan Kenan.

10 Ende Enos leefde / na dat hy Kenan gewonnen hadde / acht hondert ende vijſchien jaer : ende hy gewan ſonen ende dochteren.

11 Soo waren alle de dagen van Enos / negen hondert ende vijf jaren : ende hy ſterf.

12 Ende Kenan leefde tſeventich jaer : ende hy gewan Mahalaleel.

13 Ende

nammanja manufia, pada hari tateal-la diorang ſouda jaddi.

3 Macca Adam ſouda beridop ſarattous tigapoulou tauon, daen bole [annac lacki lacki] ſeperti roupanja, ſeperti touladangnja : daen bernamma nammanja, Seth.

4 Macca Adam pounja hari hari, de blackan wactou ſedang dia bole Seth, ſouda adda de lappan rattous tauon : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

5 Bagitou Adam pounja hari ſamoa, nang dia ſouda idop, adda ſambilang rattous tauon, daen tiga poulou tauon, macca dia matti.

6 Seth pon ſouda idop ſarattous lima tauon : macca dia bole Enos.

7 Macca Seth, de blackan wactou ſedang dia bole Enos, ſouda idop de lappan rattous toudjou tauon, macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

8 Bagitou Seth pounja hari ſamoa adda ſambilang rattous duablas tauon : macca dia matti.

9 Enos pon ſouda idop ſambilang poulou tauon : macca dia bole Kenan.

10 Macca Enos, de blackan wactou ſedang diabole Kenan, ſouda idop de lappan, rattous limablas tauon : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

11 Bagitou Enos pounja hari ſamoa adda ſambilang rattous lima tauon : macca dia matti.

12 Kenan pon ſouda idop toudjou poulou tauon : macca dia bole Mahalaleel.

13 Macca

13 Ende Kenan leefde / nae dat hy Mahalaleel ghewonnen hadde / acht hondert ende veertich jaer : ende hy ghewan sonen ende dochteren.

14 Soo waren alle de dagen van Kenan / negen hondert ende thien jaren : ende hy sterf.

15 Ende Mahalaleel leefde vijf ende tseftigh jaren : ende hy gewan Jered.

16 Ende Mahalaleel leefde / nae dat hy Jered ghewonnen hadde / acht hondert ende dertich jaer : ende hy gewan sonen ende dochteren.

17 Soo waren alle de dagen van Mahalaleel acht hondert ende vijf en tnegentich jaer : ende hy sterf.

18 Ende Jered leefde hondert ende twee ende tseftigh jaer : ende hy gewan Henoch.

19 Ende Jered leefde / na dat hy Henoch gewonnen hadde / acht hondert jaer : ende hy gewan sonen ende dochteren.

20 Soo waren alle de dagen van Jered / negen hondert ende twee en tseftigh jaer : ende hy sterf.

21 Ende Henoch leefde vijf ende tseftigh jaer : ende hy ghewan Methusalah.

22 Ende Henoch wandelde met Godt / nae dat hy Methusalah gewonnen hadde / drie hondert jaer : ende hy gewan sonen ende dochteren.

23 Soo

13 Macca Kenan fouda idop, de blackan wactou sedang dia bole Mahalaleel delappan rattous ampat poulou tauon : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

14 Bagitou Enos pounja hari samoa adda sambilang rattous sapoulou tauon : macca dia matti.

15 Mahalaleel pon fouda idop nam poulou lima tauon : macca dia bole Jered.

16 Macca Mahalaleel, de blackan wactou sedang dia bole Jered, fouda idop, delappan rattous tiga poulou tauon : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

17 Bagitou Mahalaleel pounja hari samoa adda delappan rattous sambilang poulou lima tauon : macca dia matti.

18 Jered pon fouda idop sa rottous nam poulou dua tauon : macca dia bole Henoch.

19 Macca Jered, de blackan wactou sedang dia bole Henoch, fouda idop delappan rattous tauon : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

20 Bagitou Jered pounja hari samoa adda sambilang rattous nam poulou dua tauon : macca dia matti.

21 Henoch pon fouda idop nam poulou lima tauon : macca dia bole Methusalah.

22 Macca Henoch fouda bedjalan dengan Deos tiga rattous tauon, de blackan wactou sedang dia bole Methusalah : macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

C 2

23 Ba-

23 Soo waren alle de dagen van Henoch / drie hondert ende vijf en tseftigh jaer.

24 Henoch dan wandelde met Godt: ende hy en was niet [meer]: want Godt nam hem wech.

25 Ende Methufalah leefde hondert seven en tachtentigh jaer: ende hy gewan Lamech.

26 Ende Methufalah leefde/nae dat hy Lamech gewonnen hadde/ seven hondert ende twee en tachtentigh jaer: ende hy gewan sonen ende dochteren.

27 Soo waren alle de dagen van Methufalah / negen hondert ende negen en tseftich jaer: ende hy sterf.

28 Ende Lamech leefde hondert ende twee en tachtentich jaer: ende hy gewan eenen sone.

29 Ende hy noemde synen name Noach / seggende: Dese sal ons troosten over ons werck/ ende over de smerte onser handen / van wegen het aerdtrijck dat de **H E E R E** verbloecht heeft.

30 Ende Lamech leefde / na dat hy Noach ghewonnen hadde / vijf hondert ende vijf en tnegentigh jaer: ende hy ghewan sonen ende dochteren.

31 Soo waren alle de dagen van Lamech / seven hondert ende seven en tseventigh jaer: ende hy sterf.

32 Ende Noach was vijf hondert jaer oudt: ende Noach gewan Sem / Cham / ende Japhet.

¹ *Altan, ambil bava dia.*

23 Bagitou Henoch pounja hari samoa adda tiga rattous nam poulou lima tauon.

24 Henoch pon souda bedjallan dengan Deos: macca dia tidadda lagi carna Deos souda: ambil dia.

25 Methufalah pon souda idop sa rattous delappan poulou toudjou tauon: macca dia bole Lamech.

26 Macca Methufalah, de blackan wactou sedang dia bole Lamech, souda idop toudjou rattous delappan poulou dua tauon macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

27 BagitouMethufalah pounja hari samoa adda sambilang rattous nam poulou sambilang tauon: macca dia matti.

28 Lamech pon souda idop sa rattous delappan poulou dua tauon: macca dia bole annac lacki lacki fatou.

29 Macka dia bernamma nammanja Noach; cattanja: inila adda iborken cami deri bacardjahan cami daen deri tangan cami pounja sansara, deri boumi nang Alla Thalla souda bertobat.

30 Macca Lamech, de blackan wactou mannacalla dia bole Noach, souda idop lima rattous sambilang poulou lima tauon: macca dia bole annac annac lelacki daen parampouan.

31 Bagitou Lamech pounja hari samoa adda toudjou rattous toudjou poulou toudjou tauon: macca dia matti.

32 Noach pon souda touwa lima rattous tauon: Macca Noach bole Sem, Cham, dengan Japhet.

Het vj. Capittel.

Gemeyne wellust, ende groote boosheyt des menschen, veroorsaken, nae een respijt van 120 jaren, den Sundtvloet, vers 2. Rensen, 4. Noach vindt genade by Godt, ende ontfanght bevel, ende voorschrift van het maken der Arke, 8, 14. Godts verbondt met Noach, 18. bevel van allerley gedier te, ende voorraet van spyse te nemen in de Arke, 19.

1 Ende het gheschiedde / als de menschen op den aerdtbodem begonnen te vermenichvuldigen / ende hen dochters ghebooren werden :

2 Dat Godes sonen de dochteren der menschen aensagen dat sy schoon waren / ende sy namen hen wyben upt alle / die sy verkooren hadden.

3 Doe seide de **HEERE**: Mijn Geest en sal niet in eeuwige heyt twisten met den mensche / dewyle hy oock vleesch is : doch syne dagen sullen zijn hondert ende twintigh jaren.

4 In die dagen warender Reusen op der aerde / ende oock daer nae / als Godts sonen tot de dochteren der menschen ingegaen waren / ende sich [kinderen] ghewonnen hadden : dese zijn de geweldige / die van outs geweest zijn mannen van name.

5 Ende de **HEERE** sach / dat de boosheyt des menschen vernichvuldigh was op der aerde / ende al het gedichtsel der gedachten syn

Brentihan nang ca nam.

Tagal manusia pounja nassou djahat daen nacallan besar Alla Thalla bri tau daen arrham manusia pounja daen segalla dounja pounja binassahan : adda orang giganti. Noach bertamou cassian deri Alla , lagi Alla souro dia cardja Arka. Alla baiki cauwoul dengan Noach.

1 Macca souda jadi, sedang orang manusia jadi banja de boumi, lagi annac annac parampouan jadi berannac padanja ;

2 Agar annac annac Deos menantang, orang manusia pounja annac annac parampouan, diorang adda roupa baic, lagi diorang ambil istri istri pada sendirinja, deri orang samoa jang diorang souda pili.

3 Tarcalla Alla Thalla catta: Akou pounja Spirito tidadda hari birou dengan orang manusia sampei sa ourmor, sebab dia lagi adda dagin : tetapi dia pounja hari hari adda jaddi sa rattous dua poulou tauon.

4 Pada hari hari itou adda orang giganti de boumi, commediën pon lagi, mannacalla annac annac Deos souda batfjampor dengan, orang manusia pounja annac annac parampouan, lagi souda bole annac : inila orang tercawassa itou, jang deri lamma lammanja souda packei nāma lacki lacki.

5 Macca Alla Thalla liat orang manusia pounja nacallan de boumi, adda banja warna, lagi segalla kira kirahan deri hatinja pounja angan angan sa

nes herten t'allen dage alleenlijck boos was.

6 Doe berouwde het den **H E E R E** / dat hy den mensche op der aerde ghemaect hadde: ende het smertede hem aen sijn herte.

7 Ende de **H E E R E** seide: Ick sal den mensche / dien ick gheschapen hebbe / verdelgen van den aerdtbodem / van den mensche tot het vee / tot het kruppende gedierte / ende tot het gebogelte des hemels toe: want het berouwt my dat ickse gemaect hebbe.

8 Maer Noach vondt genade in de oogen des **H E E R E N**.

9 Dit zijn de geboorten van Noach: Noach was een rechtvaardigh oprecht man in syne geslachten: Noach wandelde met Godt.

10 Ende Noach gewan drie sonen / Sem / Cham / ende Japhet.

11 Maer de aerde was verdozven vooz Godts aengesicht: ende d'aerde was verbult met wrevel.

12 Doe sach Godt de aerde / ende liet / sy was verdozven: Want al het vleesch hadde sijnen wegh verdozven op der aerde.

13 Daerom seide Godt tot Noach: Alles vleesches eynde is vooz mijn aengesichte ghekomen / want de aerde is dooz hen verbult met wrevel: ende liet / ick salse met de aerde verderben.

14 Maeckt u een Arke van Gopherhout / met kameren sult ghy dese Arke maecten: ende ghy sultse

sa hari hari adda djahat djouga.

6 Tarcalla Alla Thalla souda menjassal, sebab dia souda jadiacan manusia de boumi: itoula lagi souda jaddi pedis pada hatinja.

7 Macca Alla Thalla catta: Akou mau binassa deri boumi manusia jang akou souda jadiacan, deri manusia sampei binatang, sampei tsjatsjing merancan, lagi sampei bourong de langit: carna beta tsjinta, sebab beta souda jadiacan diorang.

8 Tetapi Alla Thalla souda cassian pada Noach.

9 Inila assal Noach: Noach adda lacki lacki adil, daan betul de antara diapounja assal: Noach souda bedjallan dengan Deos.

10 Noach pon souda bole annac lacki lacki tiga orang, Sem, Cham, dengan Japhet.

11 Tetapi boumi souda berbinassa de mouca Deos: macca boumi souda pounou dengan nacallan.

12 Tarcalla Deos souda liat boumi, lagi liatla [boumi] souda berbinassa: carna segalla daging souda binassacan djallanja de boumi.

13 Tagal itou Deos catta pada Noach: segalla daging pounja soudahan souda datan adapan moukako, karna deri diorang tanna souda jaddi pounou dengan nacallan: lagi liatla akou mau roussakan diorang dengan tanna.

14 Baiki: Arka sarou pada djouw deri cayou Gopher, dengan bilik bilik vofst mester baiki Arka ini: vofst lagi mester

sultse bepercken / van binnen ende van buyten niet peck.

15 Ende aldus is 't / dat ghyse maken sult: Drie hondert ellen zy de lenghte der Arke / vijftigh ellen hare breedte / ende dertich ellen hare hooghte.

16 Ghy sult een venster aen de Arke maken / ende sultse volmaken tot eene elle van boven / ende de deure der Arke sult ghy in hare zyde setten: ghy sultse niet d'onderste / tweede / en de derde [verdiepingen] maken.

17 Want ick / siet / ick brenge eenen waterbloet ober de aerde / om alle vleesch / daer een geest des levens in is / van onder den hemel te verderven: al wat op de aerde is sal den geest geven.

18 Maer niet u sal ick mijn Verbodt oprichten: ende ghy sult in de Arke gaen / ghy / ende uwe sonen / ende uwe huysvrouwe / ende de wijven uwer sonen niet u.

19 Ende ghy sult van al wat leeft / van allen vleesche / twee van elcks doen in de Arke komen / om niet u in 't leven te behouden: manneken ende wijfken sullense zijn.

20 Van het gebogelte nae sijnen aert / ende van het vee na sijnen aert / van al het kruppende gedierte des aerdebodems nae sijnen aert / twee van elcks sullen tot u komen / om die in het leven te behouden.

21 Ende ghy / neemt voer u van alle spijs / die ghegeten wordt / ende ver:

mester goossok itou dengan galla galla de dalam pon lagi, de louwar pon lagi.

15 Macca bagini djouw mester baiki itou: Arka pounja pandjangnja adda jaddi tiga rattous asta, lebarnja lima poulou asta, tinginja pon tiga poulou asta.

16 Janella fatou voste adda baiki dedalam Arka macca voste adda lancap itou sampei fatou asta deri atas, macca Arka pounja pintou voste adda tarou de sabelanja: voste adda cardja itou dengan [baleeuw papan] tiga lapis.

17 Carna akou, liatla akou adda boat ayer malille de atas tanna, pada binassa deri bawa surga segalla daging nang souda trima spirito beridop: barang appa famoa nang adda de boumi adda poutous njauwa.

18 Hanja dengan voste akou mau bacauwoul: macca voste adda massok de dalam Arka, voste, dengan voste pounja annac dengan voste pounja istri, dengan annac mou pounja istri famma voste.

19 Macca voste adda boat massoc de dalam Arka deri segalla daging deri segalla djenis dua orang, pada tongou idop dengan voste: diorang adda jaddi djantan dengan betina.

20 Deri fael bourong, daan deri fael binatang, daan deri fael tsjatsjing nang merankan de boumi, dua orang deri segalla djenis adda datan pada voste, agar diorang tingal idop.

21 Macca voste, ambil pada voste deri segalla maccanannang jaddi mac can,

versameltse tot u / op datse u / ende
hen tot spijsse 3p.

22 Ende Noach dede : nae al/
dat Godt hem geboden hadde / soo
dede hy.

1 Art. cappal besar.

can , daan bacompol pada voste , agar
itou jaddi maccanan pada voste pon
lagi, pada diorang pon lagi.

22 Macca Noach souda boat : sa-
moa seperti Deos souda souro padanja,
bagitou dia boat.

Het vij Capittel.

Godt beveelt Noach, met sijn huysgesin te
gaen in de Arke, vers 1. van allerley reyne
ende onreyne gedierten seker getal tot sich
te nemen, 2. Noach verricht alles na Godts
bevel, 5. De Sundtvloet begint, met op-
berkinge van de Fonteynen des grooten
afgrondts van onderen, ende eenen gedu-
rigen plas-regen van bovenen, 10. De
wateren wassen 150 dagen, bedecken de
bergen, ende al, wat leven heeft op aerden,
dat vergaet, 17.

1 **D**Aer na sende de **HEERE**
tot Noach : Gaet ghy / en-
de u gantsche huys in de Arke :
want u hebbe ick gesien rechtvee-
digh voor mijn aengesichte in desen
geslachte.

2 Van alle reyn vee sult ghy tot
u nemen seven [en] seven / het man-
neken ende sijn wijf ken : maer van
het vee dat niet reyn en is / twee / het
manneken ende sijn wijf ken.

3 Oock van 't gebogelte des he-
mels seven [en] seven / 't manneken
ende 't wijf ken / om zaet levendigh
te houden / op de gantsche aerde.

4 Want over noch seven dagen /
sal ick doen regenen op de aerde
veertigh dagen / ende veertich nach-
ten : ende ick sal van den aerdbodem
verdelgen al wat bestaet / dat ick ge-
maeckt

Brentihan nang ca toudjou.

Alla souro pada Noach agar dia dengan dia
pounja orang de rouma massoc dedalam
Arka. lagi agar dia ambil dalam Arka,
deri segalla djenis haywan daen bina-
tang deri binatang tsjoutssi pon lagi deri
nang tida tsjoutssi pon lagi. Noach baic-
ki samonja samma Alla souro. ayer be-
sar datan.

1 **C**OMmediën Alla Thalla sou-
da catta pada Noach : massoc
voste dengan voste pounja [orang de]
rouma samoa de dalam Arka : Carna
akou souda liat voste adil adapan mou-
cakou de dalam assal ini.

2 Deri segalla haywan tsjoutssi vo-
ste adda ambil toudjou dengan toud-
jou, nang djantan dengan betinanja,
hanja deri haywan nang tida tsjoutssi,
dua nang djantan dengan betinanja.

3 Deri langit pounja bourong lagi
toudjou dengan toudjou, nang djan-
tan dengan betina, pada tongou bidji
idop de atas segalla boumi.

4 Carna de blackan toudjou hari
lagi, akou mau bri oudjang de boumi
ampat poulou hari dengan ampat
poulou malam: lagi akou mau binassa
deri boumi barang appa samoa nang
adda

maeckt hebbe.

5 Ende Noach dede / nae al dat de ~~heere~~ hem geboden hadde.

6 Noach nu was ses hondert jaer oudt / als de bloedt der wateren op der aerde was.

7 Soo ginck Noach / ende sijne sonen / ende sijne hupsvrouwe / ende de wijben sijner sonen met hem in de Arke / van wegen de wateren des bloets.

8 Van't repne bee / ende van't bee dat niet repn en was / ende van't gevogelte / ende al wat op den aerdbodem kruppt :

9 Quamender twee [ende] twee tot Noach inde Arke / t manneken ende t wijfken / ghelick als Godt Noach geboden hadde.

10 Ende het geschiedde nae die seven dagen / dat de wateren des bloets op der aerde waren.

11 In het ses honderste jaer des lebens van Noach / inde tweede maendt / op den seventienden dach der maent : op desen selven dach zijn alle fonteynen des grooten Afgronts opgebroken / ende de sluysen des hemels geopent.

12 Ende een plas. regen was op der aerde veertich dagen / ende veertich nachten.

13 Even op dien selven dagh ginck Noach / ende Sem / ende Cham / ende Japhet / Noachs sonen / desgelicken Noachs hupsvrouwe / ende de drie wijben sijner sonen

adda rouda, nang akou souda jadiacan.

5 Macca Noach souda boat, segalla itou nang Alla Thalla souda souro padanja.

6 Noach pon adda touwa nam ratous tauon, sedang ayer itou malille de atas tanna.

7 Bagitou Noach, dengan annanja, dengan bininja, dengan annanja pounja bini samma dia, souda massok de dalam Arka, sebab ayer nang adda malille.

8 Deri haywan nang tsjoutsji, daan deri haywan, nang tida tsjoutsji, daan deri bourong, daan barang appa samoa nang merancan de boumi;

9 Souda datan capada Noach de dalam Arka, dua dua nang djantan dengan betina, bagimanna Deos souda souro pada Noach.

10 Macca souda jaddi de blackan toudjou hari itou, agar ayer itou malille de atas ranna.

11 Pada tauon nang ca nam ratous deri Noach pounja idoppan, pada boulang nang ca dua, pada hari nang ca toudjoubles deri boulang itou: pada hari itou djouga cadallamnja besar pounja matta ayer samoa souda bela, daan langit pounja janella souda bouca.

12 Macca oudjang besar adda de atas ranna ampat poulou hari dengan ampat poulou malam.

13 Betul pada hari itou Noach, dengan Sem, dengan Cham, dengan Japhet, Noach pounja annac, samma Noach pounja istri, daan annanja pounja istri tiga orang, souda massoc den-

sonen niet hen in de Arke.

14 Sy/ ende al 't gebierte na sijnen aert/ ende al 't bee na sijnen aert/ ende al 't kruppende ghedierde / dat op der aerde kruppt/ na sijnen aert/ ende alle 't gebogelte na sijnen aert/ alle vogelken van allerley vleugel.

15 Ende van alle vleesch / daer een geest des levens in was / quamender twee [en] twee tot Noach in de Arke.

16 Ende die daer quamen / die quamen manneken ende wijfken/ van allen vleesche/ ghelijck als hem Godt bevolen hadde : Ende de H E E N sloot achter hem toe.

17 Ende die bloet was veertigh dagen op der aerde/ ende de wateren vermeerderden / ende hieven de Arke op / soo datse oprees boven der aerde.

18 Ende de wateren namen de oberhandt/ ende vermeerderden seer op der aerde: ende de Arke ginck op de wateren.

19 Ende de wateren namen gantsch seer d' oberhant op der aerde: soo dat alle hooge bergen / die onder den gantschen hemel zijn / bedekt werden.

20 Wijfthien ellen om hoogenamen de wateren d' oberhandt : ende de bergen werden bedekt.

21 Ende alle vleesch/ dat sich op d' aerde roerde/ gaf den geest/ van 't gebogelte/ ende van 't bee/ ende van 't wildt ghedierde / ende van al het kruppende gebierte / dat op d' aerde kroop/ ende alle mensche.

dengan dia de dalam Arka:

14 Diorang, dengan binantang segalla faël, dengan haywan segalla faël, dengan tsjatsjing, nang merancan de tanna, segalla faël, dengan bourong segalla faël, segalla bourong deri sayap segalla warna.

15 Daan deri segalla daging, jang adda spirito beridop, souda datan, dua dua pada Noach de dalam Arka.

16 Macca diorang nang datan, dua orang datan djantan dengan betina, deri segalla dagin, bagimanna Deos souda souro padanja : macca Alla Thalla souda toutop de blackan dia.

17 Macca 'oudjang itou adda de boumi ampat poulou hari, daan ayer souda jaddi banjac, daan ankat Arka, bagitou agar dia naic de atas tanna.

18 Macca ayer souda jaddi cras, daan jaddi banjac sacali de tanna: daan Arka souda anjot de ayer.

19 Macca ayer jaddi cras sa cali de tanna : bagitou agar gounou tingi samoa, nang adda de bawa segalla langit, jaddi toutop.

20 Limablas asta ca atas ayer souda menang : macca gounou jaddi toutop.

21 Macca segalla daging, nang begra sendirinja de boumi souda poutous njauwa, deri bourong, daan deri haywan, daan deri binatang outang, daan deri segalla tsjatsjing, nang merankan de tana, dengan manusia segalla orang.

22 Al wat eenen adem des geestes des levens in syne neusgaten hadde/ van alles wat op het drooge was/is gestorven.

23 Alsoo wert verdelght al wat bestont/dat op den aertbodem was/ van den mensche aen tot het bee/ tot het kruppende ghedierte/ ende tot het gevogelte des hemels/ ende sy werden verdelght vander aerde: Doch Noach alleen bleef over/ ende wat met hem inde Arke was.

24 Ende de wateren hadden de overhandt boven d'aerde/ hondert ende vijftigh dagen.

1 Hebr. malillehan.

22 Barang appa samoa jang adda nafas deri spirito beridop de dalam dia pounja idong, deri samoa nang adda de cring, souda matti.

23 Bagitou jaddi berbinassa barang appa samoa nang souda jaddi, nang adda de boumi, deri manussa sampei haywan, sampei tsjatsjing, daan sampei bourong de langit, macca diorang jaddi berbinassa deri boumi: Tetapi Noach sendiri tingal idop, daan Arka pounja isi dengan dia.

24 Ayer pon adda sawassa atas tanna, sa rattous lima poulou hari.

Het viij. Capittel.

De Fonteyne des afgronts, ende de wolcken worden ghestopt, waer door de wateren stille worden, ende allencxkens verlopen, vers 1. De Arke sett haer neder op't gheberghre van Ararat, 4. Noach laet een Rave vliegen, ende daer na eene Duyve, die met een Olijf-tacxken weder komt, 7. Het aerdrijck is weder droog, 13. Noach gaet met al, dat by hem was, op Godts bevel, uyt de Arke, 16. Bouwt eenen Altaer, ende offert, 20. Godt belooft de Aerde niet meer alsoo om 's menschen wille te verderven, 21.

1 **E**nde Godt ghedachte aen Noach/ ende aen al het ghedierte/ ende aen al het bee/ dat met hem inde Arke was: ende Godt dede eenen windt over d'aerde doo: gaen/ ende de wateren wierden stille.

2 Oock werden de fonteynen des afgrontes/ ende de slupsen des hemels

Brentihan nang ca de lappan.

Cadallanja pounja matta ayer daen awang jadi toutop, bagitou ayer ayer souda jadi todo, lagi palahan palahan jadi kuisil. Arka badiri de gounong Ararat. Noach bri lapas bourong gogga satou, comedien merepatti satou nang combali dengan pohon minja pounja dauon. boumi souda bacring. Noach dengan isi Arka samoa souda callouwar deri Arka.

1 **D**Eos pon souda ingar pada Noach, daan pada segalla binantang, daan pada segalla haywan, nang adda dengan dia de dalam Arka: macca Deos souda boat bedjallan angin de atas tanna, daan ayer souda jaddi todo.

2 Cadallamnja pounja matta ayer, daan surga pounja janella lagi souda jaddi

hemels gesloten: ende de plas-regen vanden hemel wert opgehouden.

3 Daer toe keerden de wateren weder van boven der aerde / henen ende weder vloepende: ende de wateren namen af ten eynde van hondert ende vijftigh dagen.

4 Ende de Arke rustede in de zevende maent / op den seventhienden dagh der maent / op de bergen van Ararat.

5 Ende de wateren waren gaende / ende afnemende tot de thiende maent: in de thiende [maent] op den eersten der maent / werden de toppen der bergen gesien.

6 Ende het geschiedde ten eynde van veertigh dagen / dat Noach de venster der Arke / die hy ghemaecte hadde / open dede.

7 Ende hy liet eenen Rabe upt: die dickwils henen ende weder ginck: tot dat de wateren van boven de aerde verdzooght waren.

8 Daer nae liet hy eene Dupbe van sich upt / om te sien of de wateren ghelicht waren van boven den aerdtbodem.

9 Maer de Dupbe en vondt geene ruste voor het hol hares voets: soo keerde sy weder tot hem in de Arke: want de wateren waren op de gantsche aerde: ende hy stack syne handt upt / ende namse / ende brachtse tot sich in de Arke.

10 Ende hy verbejdde noch seven andere dagen: doe liet hy de Dupbe wederom upt de Arke.

11 Ende

jaddi toutop: daan oudjang deri surga souda lepas.

3 Ayer nang adda de atas tanna lagi souda poulang daan malille ca sanna ca marre: daan lepas sa rattous lima poulou hari ayer souda jaddi kitsjil.

4 Pada boulang pon nang ca toudjou pada hari nang ca toudjou blas, Arka souda brenti de atas gounong Ararat.

5 Macca ayer adda bedjallan djallan daan jaddi kitsjil sampei boulang nang ca sa poulou: pada boulang nang ca sa poulou pada hari nang bermoula deri boulang, gounong pounja oudjong souda caliatan.

6 Macca de blackan ampat poulou hari souda jadi, agar Noach bouka Arka pounja janella, nang dia souda baiki.

7 Daan dia bri callouwar bourong gogga fatou: nang banjac cali souda oulang datan, sampei ayer nang adda de atas tanna souda bacring.

8 Commediën dia souda bri callouwar deri dia merepatti fatou, pada liat calou calou ayer souda lalou deri tanna pounja mouca.

9 Tetapi merepatti tida bertamou tampat brenti pada kackinja: sebab itou dia combali pada dia de dalam Arka; carna ayer adda de atas segalla tanna: macca dia callouwar tanganja, daan ambil dia daan bawa dia capada dia de dalam Arka.

10 Macca dia nanti lagi toudjou hari lain: tarcalla dia combali bri callouwar merepatti deri Arka.

11 Daan

11 Ende de Dupbe quam tot hem tegen den avondt-tijdt / ende liet / een afgebroken olijf bladt was in haren beek: soo merckte Noach dat de wateren van boven de aerde gelicht waren.

12 Doe vertoef de hy noch seiven andere dagen: ende hy liet de Dupbe upt / maer sy en keerde niet meer weder tot hem.

13 Ende het gheschiedde in het ses hondertste ende eerste jaer / in de eerste [maent] op den eersten der selver maent / dat de wateren drooghden van boven der aerde / doe dede Noach het deksel der Arke af / ende sach toe / ende liet den aerdtboden was gedrooght.

14 Ende in de tweede maent / op den seiven en twintichsten dagh der maent / was de aerde opgedroocht.

15 Doe sprack Godt tot Noach / seggende:

16 Gaet upt de Arke: ghy / ende uwe huysvrouwe / ende uwe sonen / ende de wyven uwer sonen met u.

17 Al het gedierte dat met u is / van allen vleesche / aen ghevogelte / ende aen vee / ende aen al het kruptende ghedierte / dat op der aerde krupt / doet met u uptgaen: ende dat sy overbloedelick voort-teelen op der aerde / ende vruchtbaer zijn / ende vermienighvuldigen op der aerde.

18 Doe ginck Noach upt / ende syne

11 Daan merepatti souda datan capada dia ampir wactou petang hari, lagi liatla, pohon-minja pounja dauwon berpongou adda dalam mouloninja: daan Noach souda mengarti ayer, nang adda de atas tanna, souda bacring.

12 Macca dia nanti lagi toudjou hari lain, daan dia bri callouwar merepatti, tetapi dia tida combali lagi capada dia.

13 Macca pada rauon nang ca nam rattous satou, pada boulang nang bermoula, pada hari nang bermoula deri boulang itou, souda jadi agar'ayer nang adda de atas tanna jadi cring: daan Noach souda callouwar Arka pounja toudong, daan dia liat, lagi liatla tanna pounja mouca souda cring.

14 Macca pada boulang nang ca dua, pada hari nang ca dua poulou toudjou, tanna souda bacring.

15 Tatcalla Deos souda catra pada Noach, cattanja:

16 Callouwar deri Arka: voste daan voste pounja istri, daan voste pounja annac, daan annac-mou pounja istri dengan voste.

17 Binantang samoa nang adda dengan voste, deri segalla dagin, dalam bourong, dalam haywan; daan dalam segalla tsjatsjing, nang merankan de tanna, antar de louwar dengan voste: daan beër diorang merankan atas tanna, daan tombo daan jaddi banjac banjac de atas tanna.

18 Tatcalla Noach souda callouwar den-

Cap. ix. G E N E S I S.

syne sonen/ende syne hupsvrouw/
ende de wyben syner sonen met
hem.

19 Al het gedierte / al het krup-
pende/ende al het gevogelte / al wat
sich op der aerde roert: nae hare ge-
sachten/gingen nyt de Arke.

20 Ende Noach bouwde den
H E E R E eenen Altaer: ende hy
nam van al het reyn vee / ende van
al het reyn gevogelte/ ende offerde
brand-offeren op dien Altaer.

21 Endede H E E R E roock
dien lieffelicken reuck / ende de
H E E R E seide in sijn herte:
Ick en sal voortaan den aerdtbo-
dem niet meer verbloecken om des
menschen wille/ want het gedichtsel
van 's menschen herte is boos van
sijner jeught aen: ende ick en sal
voortaan niet meer al het levende
laen / gelijk als ick gedaen hebbe.

22 Voortaan alle de dagen der
aerde/en sullen zaepinge/ en ooght/
ende koude/ ende hitte / ende somer/
ende winter/ ende dach/ende nacht/
niet ophouden.

Het ix. Capittel.

Godt vernieuwt synen segen nae den Sundt-
vloet over de menschen, vers 1. vergunt,
ende verbiedt haer sekere spyse, 3. veror-
dent straffe op den dootslach, 5. stelt den
Regenboge tot een teycken sijns verbonts,
dat geen algemeyne Sundtvloet meer op
aerden komen sal, 9. Noach plant den
Wijnstock, 20. ende wort inden slaep des
dronckenschaps van wegen sijner naect-
heyt van Cham beschimpt, 22. die daer
over

dengan annac annanja dengan binin-
ja, dengan annanja pounja bini sam-
ma dia.

19 Segalla binatang, segalla nang
merankan, daan segalla bourong, ba-
rang appa samoa nang begra sendirin-
ja de tanna: dengan assal assalnja sou-
da callouwar deri Arka.

20 Macca Noach souda baiki tam-
pat sombahan satou pada Alla Thalla:
daan dia ambil deri segalla haywan
tsjoutsi, daan deri segalla bourong
tsjoutsi, daan dia bersomba sombahan
terapi atas rampat sombahan itou.

21 Macca Alla Thalla souda tsjong
babauw sedap itou: daan Alla Thalla
catta dedalam hatinja: Akou tida ad-
darobat combali pada tanna sebab
manusia: carna kira-kirahan deri ma-
nusia pounja hati adda djahat deri
djaman mouda: Akou lagi tida adda
poukol combali segalla nang idop, se-
perti akou souda boat.

22 Deri pada sacarang tanna poun-
ja hari samoa, moussim pada ambor
benêe daan pada iris, daan dingin daan
pannas, daan cring, daan oudjang, daan
seang, daan malam, tida adda brenti.

Brentihan nang ca sambilang.

De blackan ayer besar itou. Alla iborken
manusia combali dengan djandjihan
deri diapounja paliharahan. bri tau
maccanan appa dia mester maccan, lagi
appa tida. adjar bagimanna patout hou-
com orang nang bounou manusia. bri
benang radja pada tanda deri dia poun-
ja

over mer sijne naekomelingen wordt vervloecht, 25. maer Sem ende Japheth ghefegent, 26. Noachs ouderdom, ende door, 29.

1 Ende Godt seggende Noach ende syne sonen/ende hy septe tot hen: Zijt vruchtbaer/ende vermenighvuldiget/ende verbullet de aerde:

2 Ende u lieder vreesse/ende u lieder verschrickinge zy over al het gebierte der aerde/ende over al het ghevogelte des hemels: in al wat sich op den aerdbodem roert/ende in alle visschen der Zee: sy zijn in uwe hant overgegeven.

3 Al wat sich roert/dat levendigh is/zy u tot spijsse: ick heb het u gegeven/ gelijk het groene krupt.

4 Doch het vleesch met syne ziele [dat is] synen bloede/ en sult ghy niet eten.

5 Ende voorszwaer ick sal u bloet [het bloet] uwer zielen epschen/ van de hant aller gebierte sal ick het epschen: oock van de handt des menschen/ van de hant eenes pegelicken synes broeders sal ick de ziele des menschen epschen.

6 Wie des menschen bloedt vergiet/ sijn bloet sal door den mensche vergoten worden: want Godt heeft den mensche na [sijn] beelt gemaect.

7 Maer ghylieden/ weest vruchtbaer/

*Ja cauwoul, macca tida datan combale
ayer besar bagitou de tanna. Noach tannam pohon anghor.*

1 Macca Deos fouda palihara Noach dengan annac annanja: daan catta pada diorang: Tombo daan jaddi banjac daan pounouakan tanna.

2 Daan jouworang pounja tacottan, daan djouworang pounja tercoudjottan adda jaddi de atas segalla binatang deri tanna, daan de atas segalla bourong deri langit, de dalam barang appa samoa nang merancan de boumi, daan dedalam segalla ican deri laout: diorang samoa adda de dalam tanganmou pounja cawassa.

3 Barang appa samoa nang begra sendirinja, nang adda idop, adda jaddi pada djouworang pounja maccanan: samoa itou akou fouda cassie pada djouworang seperti sayor idjou.

4 Tetapi dagin dengan djiwanja, artinja, dengan daranja, jangan maccan.

5 Carna songo songo akou mau minta daramou, djiwamou pounja [dara]: deri segalla binatang pounja tangan akou mau minta itou; deri manusia pounja tangan lagi, deri segalla orang pounja soudara pounja tangan akou mau minta manusia pounja djiwa.

6 Sjappa tompa manusia pounja dara, dia pounja dara adda jaddi tompa deri manusia: carna Deos fouda jadian manusia seperti touladangnja.

7 Hanja djouworang tombo daan jaddi

baer/ende vermenichvuldicht: teelt overbloedighlick voort op der aerde/ ende vermenighvuldicht op de selve.

8 Voorder seide Godt tot Noach / ende tot syne sonen met hem/ seggende:

9 Maer ick/ siet / ick richte mijn Verbondt op met u/ ende met uwenzade nae u.

10 Ende met alle levendige ziele/ die met u is/ van 't gebogelte/ van 't vee/ende van alle gedierte der aerde met u: van alle die upt de Arke ge-gaen zijn / tot al het ghedierte der aerde toe.

11 Ende ick richte mijn Verbondt op met u / dat niet meer alle vleesch van de wateren des Bloets sal worden uptgeroept: ende datter geen Bloedt meer zijn en sal / om de aerde te verderben.

12 Ende Godt seide: Dit is het teecken des verbondts/ dat ick geve tusschen my/ende tusschen u lieden/ ende tusschen alle levendige ziele/ die met u is: tot eenwige geslachte.

13 Mijnen Boge hebbe ick gegeven in de wolcken: die sal zijn tot een teecken des verbondts/ tusschen my/ende tusschen de aerde.

14 Ende het sal gheschieden als ick wolcken over d'aerde brenge/ dat dese boge sal gesien worden inde wolcken.

jaddi banjac: bole annac banjac de tanna, daan jaddi banjac de aras itou.

8 Deos lagi souda catta pada Noach, daan pada annac annanja dengan dia, cattanja:

9 Akou pon, liatla, akou baiki akou pounja cauwoul dengan djouworang, daan dengan djouworang pounja bidji de blackan djouworang.

10 Lagi dengan njawa idop samoa, nang adda dengan pacanira orang, deri bourong, deri haywan, lagi deri tanna pounja binatang samoa, dengan pacanira orang: deri segalla djenis nang souda calluor deri Arka, nen courang fatou deri tanna pounja binatang samoa.

11 Lagi Akou menboat Akou pounja cauwoul dengan pacanira orang, agar segalla daging jangan combali jadi binassa, deri ayer ayer itou besar agar jangan combali malille ayer pada binassa tanna.

12 Lagi Deos catta: inila adda cauwoul pounja tanda, nang Akou bri de tenga Akou daan de tenga djouw orang daan de tenga njawa idop samoa, nang adda dengan djouw orang selamma adda assal assal djouga.

13 Akou pounja pana Akou souda tarou de dalam auwang auwang, inila adda djaddi pada tanda deri cauwoul de tenga Akou lagi de tenga tanna.

14 Lagi adda jadi sedang Akou bri auwang auwang aras tanna, pana itou adda caliaran de dalam anwang anwang.

wolcken.

15 Dan sal ick gedencken aen mijn verbont / 't welck is tusschen my / ende tusschen u / ende tusschen alle levendige ziele van allen vleesche: ende de wateren sullen niet meer wesen tot eenen bloet / om alle vleesch te verderben.

16 Als desen hoge inde wolcken sal zijn / soo sal ick hem aensien / om te gedencken aen het eeuwigh verbont tusschen Godt / ende tusschen alle levendige ziele / van allen vleesche / dat op der aerden is.

17 Zoo seide dan Godt tot Noach: Dit is het teecken des verbonts / dat ick opgericht hebbe tusschen my / ende tusschen alle vleesch / dat op der aerden is.

18 Ende de sonen Noachs die upt de Arke gingen / waren Sem / ende Cham / ende Japhet: ende Cham die is de vader van Canaan.

19 Dese drie waren de sonen van Noach: ende van dese is de gantsche aerde overspreet.

20 Ende Noach begon een Akkeriman te zijn: ende hy plantte eenen wijngaert.

21 Ende hy dronck van dien wijn / ende wert droncken: ende hy ontblootte sich in 't midden synner tente.

22 Ende Cham / Canaans vader / sach sijns vaders naecktheit / ende hy gaf het synen beyden broederen daer bukten te kennen.

23 Doe nam Sem / ende Japheth

auwang.

15 Lagi Akou mau ingat pada Akou pounja cauwoul, nang adda de tenga Akou daan de tenga djou orang, daan de tenga njauwa idop samoa deri segalla daging, lagi ayer ayer tida mester malille combali begitou, pada binassa segalla daging.

16 Mannacalla pana itou adda jadi de dalam auwang auwang Akou mau menantang itou, pada ingat pada cauwoul itou terkakal, de tenga Deos daan de tenga segalla njauwa idop, deri segalla daging, nang adda aras tanna.

17 Begitou pon Deos catta pada Noach: Inila adda cauwoul pounja tanda nang Akou souda menboat, de tenga Akou daan de tenga segalla daging nang adda de tanna.

18 Lagi Noach pounja annac annac lelacki, nang souda callouwar deri Arka, adda Sem, dengan Cham, dengan Japheth, lagi Cham adda Canaan pounja bappa.

19 Tiga ini adda Noach pounja annac lacki lacki deri dia orang pon segalla tanna souda jadi pounou.

20 Lagi Noach souda Moulai jadi orang dousson, lagi dia souda tannam coubon anghor.

21 Lagi dia souda Minom deri coa anghor itou, lagi dia jadi mabock; lagi dia talandjang acan + sendirinja dalam dia pounja barong barong.

22 Lagi Cham Canaan pounja bappa souda liat bappanja pounja talandjangnja, lagi dia britau pada dia pounja dua basoudara de louwar.

23 Hanja Sem dengan Japheth souda

pheth een kleet / ende sy leenden 't op haer beyder schouderen / ende gingen achterwaerts / ende bedekten de naecktheit hares vaders : ende haer aengesichten waren achterwaerts [gekeert], so dat sy de naecktheit hares vaders niet en sagen.

24 Ende Noach ontwaecte van synen wijn : ende hy merckte wat sijn kleynste soon hem ghedaen hadde.

25 Ende hy seyde : Verbloeckt zy Canaan : een knecht der knechten zy hy synen broederen.

26 Voorder seyde hy : Gesegent zy de H E E R de Godt Sems : ende Canaan zy hem een knecht.

27 Godt breyde Japheth upt / ende hy woone in Sems tenten : ende Canaan zy hem een knecht.

28 Ende Noach leefde nae den Bloedt / drie hondert ende vijftigh jaer.

29 Soo waren alle de dagen van Noach / negen hondert ende vijftigh jaer : ende hy sterf.

fouda ambil barang kayn , lagi tarou itou atas dia orang dua orang pounja bahou , lagi oundor ca blackan lagi toutop bappanja pounja talandjangnja, lagi dia orang fouda balic dia orang pounja mouca, begitou agar dia orang tida liat bappanja pounja talandjangnja.

24 Lagi Noach fouda bangon deri dia pounja anghor , lagi dia fouda tau, appa dia pounja annae bongfou fouda boat pada dia.

25 Lagi dia fouda catta: Tobat pada Canaan , dia mester jadi hamba pounja hamba de antara dia pounja foudara.

26 Dia lagi fouda catta : Alla Thal-la Sem pounja Deos jadi : poudji, lagi Canaan jadi dia pounja hamba.

27 Deos palihara pada Japheth, lagi dia mester doudoc de dalam Sem pounja barong barong , lagi Canaan jadi dia pounja hamba.

28 Lagi Noach fouda idop de blackan , ayer itou besar, tiga ratous lima poulou tauon.

29 Begitou Noach pounja hari hari famoa fouda sambilang rattous lima poulou tauon commediën dia fouda matti.

1 Hebr. djima ; bagitou barang cali kita tarou njawa, agar itou ganti djima mannatalla jadi catta deri haywan, binatang, bourong. 2 Hebr. sampei assal assal tercatat attau sampei catat pounja assal assal. 3 Artinja pana oudjang attau benang radja. 4 Artinja dia pounja tempat malou. 5 Hebr. pali-hara.

Hor x. Capittel.

Uytbreydinge des menschelijcken gheslachts door de drie sonen van Noach, welker nakomelingen met haere woonplaetsen verhaelt

Brentihan nang ca sa poulo.

Assal attauw pou pou deri tiga annae Noach dengan dia orang pounja negri negri daan

haelt worden. Van Japheth, vers 2. Van Cham, 6. Onder dese zijn Nimrod, ende Assur, 8, 11. Van Sem, 21.

1 **D**At nu zijn de gheboorten van Noachs sonen/ Sem/ Cham/ ende Japheth: ende hen werden sonen ghebooren nae den Vloet.

2 Desonen Japhets zijn/ Gomer/ ende Magog/ ende Madai/ ende Javan/ ende Tubal/ ende Mesech/ ende Tiras.

3 Ende de sonen Gomers zijn: Asskenaz/ ende Riphath/ ende Togarma.

4 Ende de sonen Javans zijn: Elisa/ ende Tarshis: Chittim ende Dodanim.

5 Van dese zijn verdeelt de Eylanden der volcken in hare Landtschappen/ elck nae sine sprake: nae haere hupgesinnen/ onder haere volcken.

6 Ende Chams sonen zijn/ Cus ende Mitsraim/ ende Put/ ende Canaan.

7 Ende de sonen van Cus zijn/ Seba/ ende Havila/ ende Sabta/ ende Raëma/ ende Sabtechä: ende de sonen van Raëma zijn/ Scheba/ ende Dedan.

8 Ende Cus gewan Nimrod: dese begon gheweldigh te zijn op aerden.

9 Hy was een geweldigh jager voor het aengesicht des **H E E**: daerom wort geseyt: Gelijck Nimrod een gheweldigh jager voor

daan *tampat doudoc. deri Japheth, v. 2. deri Cham, 6. de antara dia orang adda Nimrod daan Assur, 8, 11.*

1 **I**Nila adda assal deri Noach pounja annac annac lacki lacki Sem, Cham dengan Japheth, lagi de blackan ayer itou besar deri dia orang souda jadi annac annac lacki lacki.

2 Japheth pounja annac lacki lacki adda Gomer dengan Magog dengan Madai, dengan Javan, dengan Toubal, dengan Mesech, dengan Tiras.

3 Lagi Gomer pounja annac lacki lacki adda Asskenas, dengan Riphath, dengan Togarma.

4 Lagi Javan pounja annac lacki lacki adda Elisa, dengan Tarshis, Chittim, dengan Dodanim.

5 Dia orang souda men bagi orang orang pounja poulou poulou dalam dia orang pounja negri negri seperti adda dia orang pounja bassa seperti adda dia orang pounja orang de rouma de antara dia orang pounja assal.

6 Lagi Cham pounja annac lacki lacki adda Cus, dengan Mitsraim, dengan Put, dengan Canaan.

7 Lagi Cus pounja annac lacki lacki adda Seba, dengan Havila, dengan Sabta, dengan Raëma, dengan Sabtechä: lagi Raëma pounja annac lacki lacki adda Scheba dengan Dedan.

8 Deri Cus lagi souda jadi Nimrod inila souda moulay jadi orang ter cawassa atas tanna.

9 Dia souda adda orang cras pada oussir adapan Alla Thalla pounja mouca tagal itou orang catta, seperti Nimrod orang cras pada oussir adapan Alla Thalla

Cap. x.

GENESIS.

voor het aengesicht des H E E-
N E N.

10 Ende het beginsel synes
rijcks was Babel/ende Erech/ende
Accad / ende Calne inden lande
Sinear.

11 Uyt dit selve landt is Assur
uytgegaen / ende heeft ghebouwt
Nineve / ende Rehoboth / Ir / ende
Calah /

12 Ende Resen / tusschen Nine-
ve/ ende tusschen Calah: dat is die
grootste stadt.

13 Ende Misraim gewan Lu-
dim/ende Ananim/ ende Lehabim/
ende Naphthim.

14 Ende Pathrusim / ende Cas-
lulhim/ van daer de Philisteenen uyt
gekomen zijn/ende Caphthorim.

15 Ende Canaan gewan Zidon/
synen eerst-gebooren/ende Heth.

16 Ende den Jebusi / ende den
Emori/ende den Girgasi.

17 Ende den Hivvi / ende den
Arki/ende den Sini.

18 Ende den Arvadi / ende den
Semari / ende den Hamathi: ende
daer nae zijn de huyfgesinnen der
Canaaniten verspreedt.

19 Ende de lantpale der Canaa-
niten was van Zidon / daer ghy
gaet nae Gerar tot Gaza toe: daer
ghy gaet na Sodom ende Gomo-
ra / ende Adama / ende Seboim/ tot
Lasa toe.

20 Dit zijn Chams sonen / nae
hare huyfgesinnen / nae hare spra-
ken: in hare landtschappen/ in hare
volcs

Thalla pounja mouca.

10 Lagi Babel souda adda moular-
ja deri dia pounja alam dengan Erech,
dengan Accad, dengan Calne de da-
lam negri Sinear.

11 Deri negri itou djouga Assur
souda calouwar lagi souda memboat
Nineve, dengan Rehobath, Ir, dengan
Calah.

12 Dengan Resen, de tenga Ninive
daan de tenga Calah: itou la adda ne-
gri itou besar.

13 Lagi deri Misraim souda jadi
Loudim, dengan Ananim, dengan
Lehabim, dengan Naphthim.

14 Dengan Pathrusim, dengan
Caslulhim, deri siappa orang Philistini
souda djadi dengan Caphthorim.

15 Lagi deri Canaan souda djadi
Zidon dia pounja annac + nang dou-
lou dengan Heth.

16 Jebusi, dengan Emori, dengan
Girgasi lagi.

17 Hivvi, dengan Arki, dengan Sini
lagi.

18 Arvadi, dengan Semari, dengan
Hamathi: lagi commediën Canaan
pounja assal souda doudoc djau sini
fanna.

19 Oudjang tanna pon deri annac
annac Canaan souda adda deri Zidon,
de manna orang pegi de Gerar sampei
Gaza: de manna orang pegi de So-
dom daan Gomorra, daan Adama,
daan Seboim sampei Lasa.

20 Inila adda Cham pounja annac
lacki lacki dalam dia orang pounja
negri negri dalam dia orang poun-
ja

volckeren.

21 Voorts zijn Sem [sonen] geboren/de selve is oock de vader aller sonen van Heber / broeder van Japheth de grootste.

22 Semis sonen waren Elam / ende Assur / ende Arphaxad / ende Lud / ende Aram.

23 Ende Arams sonen waren / Uz / ende Hul / ende Gether / ende Mas.

24 Ende Arphaxad gewan Selah : ende Selah gewan Heber.

25 Ende Heber werden twee sonen geboren : des eenen naem was Peleg : want in syne dagen is de aerde verdeelt : ende synes broeders naem was Joktan.

26 Ende Joktan ghewan Almodad / ende Seleph / ende Hazarmabet / ende Jarah.

27 Ende Hadoram / ende Uzal / ende Dikla :

28 Ende Obal / ende Abimael / ende Scheba :

29 Ende Ophir / ende Havila / ende Jobab : dese alle waren Joktans sonen.

30 Ende hare wooninge was van Mescha af / daer ghy gaet nae Sephar / t gheberghte van t Oosten.

31 Dit zijn Semis sonen / nae hare hupsgefinnen / nae hare spraken : in hare lantschappen / na hare volckeren.

ja orang.

21 Deri Sem lagi fouda jadi annac annac lacki lacki , ini adda bappa deri Heber pounja annac samoa , ade deri Japheth nang ' kaka.

22 Sem pounja annac annac lelacki fouda adda Elam , dengan Assur , dengan Arphaxad , dengan Lut , dengan Aram .

23 Lagi Aram pounja annac annac fouda adda Uz , dengan Hul , dengan Gether , dengan Mas.

24 Lagi Arphaxad fouda bole Selah , lagi Selah fouda bole Heber.

25 Lagi deri Heber fouda jadi annac lacki lacki dua orang fatou pounja namma adda Peleg , carna de dalam dia pounja oumor tanna fouda jadi bagi bagi : lagi sodaranja pounja namma adda Joktan.

26 Lagi Joktan fouda bole Almodad , dengan Seleph , dengan Hazarmavet , dengan Jarah.

27 Dengan Hadoram , dengan Uzal , dengan Dikla.

28 Obal , dengan Abimael , dengan Scheba lagi.

29 Ophir , dengan Havila , dengan Jobab , lagi ini samoa fouda adda Joktan pounja annac.

30 Lagi dia orang pounja tampat doudoc fouda adda deri Mescha de manna orang bedjalan de Sephar , sampei gounong gounong deri timor.

31 Inila adda Sem pounja annac annac de dalam dia orang pounja assai de dalam dia orang pounja bassa bassa , de dalam dia orang pounja negri negri , de dalam dia orang pounja pou pou.

32 Dit zijn de huysgesinnen der sonen van Noach / na hare geboorten / in hare volckeren: ende van dese zijn de volckeren op de aerde verdeelt na den Bloet.

32 Inila adda assal deri Noach pounja annac annac lacki lacki, begitou se-perti-dia orang souda jadi de dalam dia orang pounja poujou, lagi deri orang ini orang orang souda jadi nang de blackan ayer ayer itou besar souda doudoc sini fanna atas tanna.

1 Tharsis dia souda adda bappa deri orang de negri Cilicien, daan negri radja attan negri nang cappalla deri tanna Cilicien jadi bernamma Tharsis: de negri itou Apostolo Paulo souda djadi berannac: liat berboatang deri Apostol Cap. 22. 37. 2 Dia adda bappa deri orang Misraim nang souda doudoc de negri misri attan Egypten. 3 Orang alim daan pandita kira kira dia souda adda orang cras orang tercoat pada onstir haywan lagi binatang daan manusia lagi. 4 Attan-sou-long attan pertama. 5 Attan-soulong attan pertamma, bermoula. Hebr. nang lebe besar.

Het xj. Capittel.

Alle menschen hadden tot deser tijdt toe eenerley spraecke, vers 1. De kinderen der menschen bestaen eene Stadt, met eenen seer hoogen Tooren uyt enckele trofheyt te bouwen, 3. Godt belet haer werck door verdeylinge der spraken, ende verstroytse van malkanderen door de werelt, 6. Babel bekomt daer van den name, 9. Sems naekomelingen tot op Abraham, 10. die met sijnen vader, Sarai, ende Loth, treckt uyt Ur der Chaldeen nae Haran, 29.

1 **E**nde de gantsche aerde was van eenerley sprake / ende eenerley woorden.

2 Maer het geschiedde / als sy tegen 't Oosten togen / dat sy eene leegte bonden inden lande Sinear / ende sy woonden aldaer.

3 Ende sy sepden een peder tot synen naesten: Kom aen / laet ons tichelen strijcken / ende wel doo-branden: ende de tichel was hen voorsteen / en 't lijm was hen voorleem.

4 Ende

Brentihan nang ca sa blas.

Orang cardja tjandi attan tiang batou nang tingi itou de negri Babel Alla batjampor orang pounja bassa daan lida, berambor manusia sini fanna de segalla boumi; poujou deri Sem sampei pada Abraham. Dia dengan bappanja, daan Sarai, daan Loth, pegi deri Ur Chaldea de Haran.

1 **L**agi segalla tanna souda adda bassa satou djouga lagi bacat-tahan satou djenis djouga.

2 Terapi souda djadi mannacalla dia orang souda pegi ca timor dia orang souda bartamou barang tanna ratta de dalam tanna Sinear, lagi dia orang souda doudoc de fanna.

3 Lagi dia orang souda catta satou pada lain baycla beër: kitta orang baicki batou lagi backar baic baic, lagi batou tabackar dia orang souda boat ganti batou songo lagi tanna poulout dia orang souda boat ganti capor.

4 Lagi

4 Ende sy seydten: Kom aen/laet ons voor ons eene Stadt bouwen/ ende eenen Toren/diens oppeste in den Hemel zy/ende laet ons eenen name voor ons maecten: op dat wy niet mischien ober de gantsche aerde verstroyt en worden.

5 Doe quam de H E E R E neder/ om te besien de Stadt ende den Toren/ die de kinderen der menschen bouwden.

6 Ende de H E E R E seyde: Siet/ sy zijn eenerley volck/ ende hebben alle eenerley sprake/ende dit is t/dat sy beginnen te maken:maez nu / en soude hen niet afgesneden worden al wat sy bedacht hebben te maken:

7 Kom aen/laet ons nederbaren/ende laet ons hare sprake aldaer verwarren: op dat een pegelick de sprake synes naesten niet en hoore.

8 Alsoo verstroydese de H E E R E van daer ober de gantsche aerde: ende sy hielden op de Stadt te bouwen.

9 Daerom noemde men haren name Babel: want aldaer verwerede de H E E R E de sprake der gantscher aerde/ende van daer verstroydese de H E E R E ober de gantsche aerde.

10 Dit zijn de gheboorten van Sem: Sem was hondert jaer out/ende gewan Arphaxad / twee jaren na den Bloedt.

11 Ende Sem leefde/nae dat hy
Ar.

4 Lagi dia orang catta: marela beer kitra orang menboat pada kitra orang fatou negri dengan fatou tjandi nang siappa pounja capalla jadi sampei surga: lagi beer kita orang bole namma besar pada kita orang agar kita orang jangan jadi tsjerey merey atas segalla boumi.

5 Tatcalla Alla Thalla souda tourong ca bava pada liat negri itou dengan tjandi nang orang manusia pounja annac annac menboat.

6 Lagi Alla Thalla catta: liatla dia orang adda orang assal fatou djouga, lagi dia orang adda bassa fatou djouga, lagi inila adda nang dia orang souda moulay menboat: ja pon facarang dia orang tida mau tingal akan itou samoa nang dia orang souda bitjara pada boat.

7 Marela beer cami tourong de baw, lagi beer cami de fanna: tsjerey dia orang pounja bassa: agar fatou jangan mengarti lain pounja bassa.

8 Begitou Alla Thalla souda ambor dia orang deri fanna atas segalla boumi: lagi diorang tingal baiki Negri.

9 Tagal itou orang orang bernamma dia pounja namma Babel, carna de fanna Alla Thalla souda batsjampor segalla boumi pounja bassa, lagi deri fanna Alla Thalla souda ambor dia orang atas segalla boumi.

10 Inila adda Sem pounja assal, Sem souda adda touwa sarattous tauon lagi deri dia souda jadi Arphaxad, dua tauon de blackan ayer ayer itou besar.

11 Lagi sedang Sem souda bole
Ar.

Arphaxad ghewonnen hadde vijf hondert jaer: ende hy gewan sonen ende dochteren.

12 Ende Arphaxad leefde vijf en dertigh jaer: ende hy ghewan Selah.

13 Ende Arphaxad leefde / nae dat hy Selah ghewonnen hadde / vier hondert ende drie jaren: ende hy gewan sonen ende dochteren.

14 Ende Selah leefde dertigh jaer: ende hy gewan Heber.

15 Ende Selah leefde / nae dat hy Heber ghewonnen hadde / vier hondert ende drie jaren: ende hy gewan sonen ende dochteren.

16 Ende Heber leefde vier en dertigh jaer: ende gewan Peleg.

17 Ende Heber leefde / na dat hy Peleg ghewonnen hadde / vier hondert ende dertigh jaer: ende hy ghewan sonen ende dochteren.

18 Ende Peleg leefde dertigh jaer: ende hy gewan Rehu.

19 Ende Peleg leefde / na dat hy Rehu gewonnen hadde / twee hondert ende negen jaren: ende hy ghewan sonen ende dochteren.

20 Ende Rehu leefde twee en dertigh jaer: ende hy gewan Serug.

21 Ende Rehu leefde / na dat hy Serug gewonnen hadde / twee hondert

Arphaxad, dia commediën souda idop lima rattous tauon: lagi dia souda bole annac annac lacki lacki dengan annac annac parampouan.

12 Lagi Arphaxad souda idop tiga poulou lima tauon lagi dia souda bole Selah.

13 Lagi mannacalla Arphaxad souda bole Selah, dia commediën souda idop ampat rattous tiga tauon: lagi dia souda bole annac annac lacki lacki dengan annac annac parampouan.

14 Lagi Selah souda idop tiga poulou tauon lagi dia souda bole Heber.

15 Lagi mannacalla Selah souda bole Heber, dia commediën souda idop ampat rattous tiga tauon: lagi dia souda bole annac annac lacki lacki dengan annac annac parampouan.

16 Lagi Heber souda idop tiga poulou ampat tauon lagi dia souda bole Peleg.

17 Lagi mannacalla Heber souda bole Peleg, dia commediën souda idop ampat rattous tiga poulou tauon: lagi dia souda bole annac annac lacki lacki dengan annac annac parampouan.

18 Lagi Peleg souda idop tiga poulou tauon lagi dia souda bole Rehu.

19 Lagi mannacalla Peleg souda bole Rehu, dia commediën souda idop dua rattous sambalang tauon: lagi dia souda bole annac annac lelacki dengan annac annac parampouan.

20 Lagi Rehu souda idop tiga poulou dua tauon lagi dia souda bole Serug.

21 Lagi mannacalla Rehu souda bole Serug, dia commediën souda idop dua

dert ende seben jaren: ende hy ghes-
wan sonen ende dochteren.

22 Ende Serug leefde dertigh
jaer: ende gewan Nahor.

23 Ende Serug leefde / nae dat
hy Nahor ghewonnen hadde / twee
hondert jaer: ende hy gewan sonen
ende dochteren.

24 Ende Nahor leefde negen en
twintich jaer: ende gewan Terah.

25 Ende Nahor leefde / nae dat
hy Terah ghewonnen hadde / hon-
dert ende negentghien jaer: ende hy
gewan sonen ende dochteren.

26 Ende Terah leefde tseven-
tich jaer: ende gewan Abram / Na-
hor / ende Haran.

27 Ende dit zijn de gheboorten
van Terah: Terah gewan Abram /
Nahor / ende Haran: ende Haran
gewan Lot.

28 Ende Haran sterf vooz het
aengesichte synes vaders Terah /
in het Landt syner geboorte / in u-
der Chaldeen.

29 Ende Abram ende Nahor
namen hen wyven: de neem van
Abrams huysvrouwe was Sarai:
ende de naem van Nahors huys-
vrouwe was Milca / een dochter
van Haran / vader van Milca / ende
vader van Jisca.

30 Ende Sarai was onvrucht-
baer: sy en hadde geen kint.

31 Ende Terah nam Abram
synen

dua rattous tondjou tauon: lagi dia
souda bole annac annac lacki lacki
dengan annac annac parampouan.

22 Lagi Serug souda idop tiga pou-
lou tauon: lagi dia souda bole Nahor.

23 Lagi mannacalla Serug souda
bole Nahor, dia commediën souda idop
dua rattous tauon: lagi dia souda bole
annac annac lacki lacki dengan annac
annac parampouan.

24 Lagi Nahor souda idop dua
poulou sambilang tauon: lagi dia sou-
da bole Terah.

25 Lagi mannacalla Nahor souda
bole Terah, dia commediën souda idop
sa rattous sambilang blas tauon: lagi
dia souda bole annac annac lacki lacki
dengan annac annac parampouan.

26 Lagi Terah souda idop toudjou
poulou tauon: lagi dia souda bole
Abram, Nahor, dengan Haran.

27 Lagi inila adda Terah pounja
assal; Terah souda bole Abram, Na-
hor, dengan Haran: lagi Haran souda
bole Loth.

28 Lagi Haran souda matti adapan
bappanja Terah pounja mouca, de da-
lam negri bappanja, de dalam negri
Ur, de dalam Chaldea.

29 Lagi Abram dengan Nahor sou-
da ambil bini bini pada dia orang, nam-
ma deri Abram pounja bini adda Sa-
rai; lagi Nahor pounja bini souda ber-
namma Milca, nang annac parampou-
an deri Haran, nang Milca pounja bap-
pa, lagi Jiska pounja bappa.

30 Lagi Sarai tida berannac, dia
tida adda annac.

31 Lagi Terah souda ambil dia
pounja

synen sone / ende Lot Harans sone / synes soons sone / ende Sarai syne schoon-dochter / synes soons Abrahams huysvrouwe / ende sy togen met haerlieden upt 12 der Chaldeen / om te gaen nae het landt Canaan / ende sy quamen tot Haran / ende woonden aldaer.

32 Ende de dagen van Terah waren twee hondert ende vijf jaren: ende Terah sterf te Haran.

1 Attan boat tsjampor, attan bagi bagi, attan boat tapout ar.

Het xij. Capittel.

Abram treckt, op Godts bevel ende beloften, met Sarai, Loth, ende alles wat hy tot Haran geworven hadde, van daer nae 't landt Canaan, vers 1. komt by Sichem ende Bethel, ende stelt aldaer, nae Godts verschijninge, den openbaren Godts dienst aen, 6. Treckt, vermits dieren tijdt, in Egypten, ende begeert, dat Sarai segge, datle syne suster zy: waer door Sarai hem ontnomen, maer door Godts wonderlicke ende genadige beschickinge weder gegeven wort, 14.

1 **D**E HEERE nu hadde tot Abram gheseyt / Gaet ghy upt u landt / ende upt uwe maechtschap / ende upt uwes vaders huys / nae het landt dat ick u wysen sal.

2 Ende ick sal u tot een groot volck maken / ende u segenen / ende uwen name groot maecken: ende weest een segen.

3 Ende ick sal segenen / die u segenen / ende verblorcken / die u bloeckt:

pounja annac Abram dengan Loth, Haran pounja annac, dia pounja tsjoutsjou, dengan Sarai dia pounja menantou parampouan, annanja Abram pounja bini, lagi dia orang samma samma souda poulang deri Ur, deri tanna Chaldea, pada pegi de tanna Canaan: lagi dia orang souda daran de Haran, lagi dia orang souda doudoc de sanna.

32 Lagi Terah pounja hari hari samoa souda adda dua rattous lima tauon: lagi Terah souda matti de Haran

Brentihan nang ca dua blas.

Abram callouwar deri negri Haran, dengan Sarai, Loth, lagi dengan barang apa samoa nang dia sauda bole de sanna, macca dia pegi de negri Canaan, seperti Alla souda souro padanja, dia daran de negri Sichem daan Bethel; macca Alla de sanna caliatan padanja: dia sassouro pada Alla: Tagal lappar besar dia pegi de negri Mizri, &c.

1 **A**Lla Thalla pon souda catta pada Abram calouwar deri pacanira pounja tanna lagi deri pacanira pounja assal, lagi deri bappa-mou pounja rouma de tanna itou nang beta mau oundjo pada pacanira.

2 Lagi akou mau menboat pacanira, bappa deri orang banja banja, lagi palihara pacanira, lagi bri namma besar pada pacanira: lagi jadi paliharahan.

3 Lagi akou adda palihara dia orang nang palihara pada pacanira, lagi

bloeckt: ende in u sullen alle ghesachten des aerdrijcks ghesegent worden.

4 Ende Abram toogh henen/ gelijk de **HEERE** tot hem gesproken hadde/ende Lot toogh met hem: ende Abram was vijf en tseventigh jaer oudt/ doe hy upt Haran ginck.

5 Ende Abram nam Sarai syne hups vrouwe/ende Lot synes broeders sone/ende alle hare have/die sy geworven hadden/ ende de zielen die sy vercregen hadden in Haran: ende sy togen upt om te gaen na het landt Canaan: ende sy quamen in het landt Canaan.

6 Ende Abram is door-gelegen in dat landt/ tot aen de plaetse Sichem/ tot aen het eycken bosch More: ende de Canaaniten waren doe ter tijdt in dat landt.

7 Soo verscheen de **HEERE** Abram/ ende seide/ Wtenzade sal ick dit landt geven: doe bouwde hy aldaer eenen altaer den **HEERE**/ die hem verschenen was.

8 Ende hy brack op van daer nae't geberghte tegen't oosten Bethel/ ende hy sloegh syne tente op: zijnde Bethel tegen't westen/ ende Ai tegen't oosten: ende hy bouwde daer den **HEERE** eenen Altaer/ ende riep den name des **HEERE** aen.

9 Daer

gi tobat pada dia orang jang tobat pada pacanira, lagi de dalam djouw boumi pounja assal assal samoa adda jadi palihara.

4 Lagi Abram souda pegi, begiton seperti Alla Thalla souda catta padanja lagi Loth souda pegi dengan dia, lagi Abram adda touwa toudjou poulou lima tauon mannacalla dia souda calouwar deri Haran.

5 Lagi Abram souda ambil Sarai, dia pounja bini, dengan Loth dia pounja ade lacki lacki pounja annac, dengan artanja samoa, nang dia orang souda bole, dengan djiwa djiwa nang dia orang souda bole de dalam Haran; lagi dia orang souda calouwar pada pegi de tanna Canaan: lagi dia orang souda datan de tanna Canaan.

6 Lagi Abram souda massoc dalam tanna itou sampei negri Sichem, sampei tanna ratta More: lagi orang Canaan pada wactou itou adda de dalam tanna itou.

7 Commediën Alla Thalla souda caliatan pada Abram, lagi dia catta: Akou mau bri tanna ini pada djouw pounja bidji: commediën Abram de fanna souda menboat fatou Altâar pada Alla Thalla, nang souda caliatan pada dia.

8 Commediën dia souda bapinda deri fanna, sampei Bethel pounja gounong gounong ca timor: lagi dia baicki dia pounja barong barong; Bethel souda adda ca barat lagi Ai ka timor lagi dia de fanna souda menboat fatou Altâar pada Alla Thalla; lagi dia menjourmba pada Alla Thalla pounja namma.

2

9 Com-

9 Daer nae vertroock Abram/ gaende ende treckende nae 't Surden.

10 Ende daer was honger in dat landt: soo toogh Abram af nae Egypten/ om daer als een vreemdelinck te verkeerren/ dewyle de honger swaer was in dat landt.

11 Ende het gheschiedde als hy naederde om in Egypten te komen/ dat hy seyde tot Sarai syne hupsvrouwe: Siet doch / ick weet dat ghy eene vrouwe zyt schoon van aensicht:

12 Ende het sal geschieden als u de Egyptenaers sullen sien/ soo sullen sy seggen: Dat is syne hupsvrouwe/ ende sy sullen my dooden/ ende u in het leven behouden.

13 Seght doch: ghy zyt mijn suster: op dat het my wel gae om u/ ende mijne ziele om uwent wille leve.

14 Ende het gheschiedde / als Abram in Egypten quam / dat de Egyptenaers dese vrouwe sagen / dat sy seer schoon was.

15 Oock sagen haer Pharaos Vorsten/ ende presense hy Pharaos: ende die vrouwe wert wegh ghenomen nae Pharaos hups.

16 Ende hy dede Abram goet / om harent wille: soo dat hy hadde Schapen / ende Runderen / ende Ezelen / ende Knechten/ ende Maeghden / ende Ezellen/ ende

9 Commediën Abram poulang, lagi dia bedjallan daan pegi ca salatan.

10 Macca adda lappar de dalah tanna itou, tagal itou Abram souda pegi tourong de [tanna] Egypten, pada doudoc de fanna seperti orang horgai, carna lappar adda brat de dalam tanna itou.

11 Lagi souda djadi mannacalla dia souda datan ampir pada massoc dalam Egypten, agar dia catta pada bininja Sarai: liatla beta tau pacanira adda parampouan nang adda roupa paras.

12 Lagi adda djadi, mannacalla orang Egypten adda liat pada pacanira, dia orang adda catta: Inila adda dia pounja bini, lagi dia orang adda bou nou pada beta, tetapi pada djouw dia orang beër tingal idop.

13 Catta djouga djouw adda beta pounja soudara, agar djadi baic pada beta tagal djouw, lagi agar beta pounja, djiwa tingal idop tagal djouw.

14 Lagi souda djadi, mannacalla Abram souda datan dalam Egypten, orang Egypten souda liat parampouan ini adda paras baic sa cali cali.

15 Pharo pounja oulou balang lagi souda liat pada dia, lagi dia orang poudji dia adapan Pharo; lagi orang ambil parampouan ini, lagi antar bawa dalam Pharo pounja rouma.

16 Lagi dia fadouli baic pada Abram tagal dia: begitou agar dia adda domba domba, dengan sapi sapi, dengan calledey calledey, dengan hamba hamba lelacki, dengan hamba hamba param-

ende hemelen.

17 Maer de **H E E R E** plaechde Pharao met groote plagen/ oock zijn huys/ ter oorsake van Sarai Abrams huysvrouwe.

18 Doe riep Pharao Abram/ ende seide: Wat is dit / [dat] ghy my gedaen hebt? waerom en hebt ghy my niet te kennen gegeven/ dat sy uwe huysvrouwe is?

19 Waerom hebt ghy gheseyt: Sy is mijn suster/ soo dat ickse my tot eene vrouwe soude ghenomen hebben: ende nu / siet daer is uwe huysvrouwe/ neemt[se], ende gaet henen.

20 Ende Pharao gebodt [synen] mannen van wegen hem / ende sy gelepden hem / ende sijne huysvrouwe/ ende alles wat hy hadde.

1. Artinja tampak sombaban.

parampouan, dengan calledey calledey betina, dengan onta onta lagi.

17 Tetapi AllaThalla souda houcom cras pada Pharo, pada dia pounja orang de rouma lagi, tagal Sarai Abram pounja bini.

18 Tagal itou Pharo pangil Abram, daan catta: Appa itou nang pacanira souda boat pada beta, carnappa tida bri tau pada beta, dia adda pacanira pounja bini.

19 Carnappa souda catta: dia adda beta pounja soudara, tagal itou kira souda mau cauwin dengan dia; baie la facarang, liat de sini djouw pounja bini ambil dia macca pegi.

20 Lagi Pharo souda souro pada dia pounja orang lacki lacki deri dia, lagi dia orang souda antar pada dia, daan pada bininja, daan pada barang appa famoa nang dia pounja.

Het xiiij. Capittel.

Abram treckt met Sarai, Loth, ende grooten rijkdom uyt Egypten weder nae 't landt Canaan, ende slaet sich neder by Bethel, vers 1. Abram ende Lot, vermits veelheyt van haer beyder have ende vee, mitsgaders harer Herderen twist, scheyden van malanderen, 5. Loth treckt nae de schoone lantstreke van Sodom, 10. Godt verschijnt Abram, ende wederhaelt syne beloften, 14. Abram reyft, op Godts bevel, om 't landt Canaan te besien, ende slaet sich neder by Hebron, ende bouwt den Heere eenen Altaer, 17.

1 A lsoo toogh Abram op uyt Egypten nae 't Sypden/ hy

Brentihan nang ca tiga blas.

Abram dengan Sarai, Loth, daan arta bindara banjac callouwar combali deri negri Mizri de tanna Canaan, daan tingal de Bethel. Abram dengan Loth jadi esjerei sebab diorang pounja haywan adda banjac sacali, daan diorang pounja combala combala haywan baissidera. Loth pegi de Sodom pounja tanna bagous. Alla caliatan pada Abram daan boat roggo dia pounja djandjihan, &c.

1 B Egirou Abram souda pegi naic deri Egypten ca salatan, dia den-

hy ende syne huyfbroutwe/ ende al wat hy hadde/ende Lot met hem.

2 Ende Abram was seer rijk/in vee/in silver/ ende in gout.

3 Ende hy ginck volgens sijne reysen/ van 't Suyden tot Bethel toe/tot aen de plaetse daer syne tente inden beginne gheweest was/tusschen Bethel/ ende tusschen Ai/

4 Tot de plaetse des Altaers/ dien hy in 't eerste daer ghemaect hadde: ende Abram heeft aldaer den naem des **HEER** aen geroepen.

5 Ende Lot/ die met Abram toogh/ hadde oock schapen/ ende runderen/ ende tenten.

6 Ende dat lant en droechse niet om t'samen te woonen: want hare have was vele/ soo dat sy t'samen niet en konden woonen.

7 Ende daer was twist tusschen de Herders van Abrams vee/ ende tusschen de Herders van Lots vee: Oock woonden doe de Canaaniten ende Pheriziten in dat landt.

8 Ende Abram seide tot Lot/ En laet doch geene twistinge zijn tusschen my/ ende tusschen u/ ende tusschen mijne Herders/ ende tusschen uwe Herders/ want wy zijn mannen broeders.

9 Is

dengan dia pounja bint, dengan barang appa samoa nang dia pounja, dengan Lot samma samma.

2 Lagi Abram fouda adda orang caya besar, carna dia adda haywan, daan perac, daan mas banja.

3 Lagi dia fouda bedjalan, daan ikot dia pounja djallan deri salatan sampei Bethel, sampei tampat itou, de manna daulou fouda adda dia pounja barong barong, de tenga Berhel daan de tenga Ai,

4 Sampei Altaâr pounja tampat, jang dia daulou fouda baicki de sanna, lagi Abram de sanna fouda menjomba pada Alla Thalla.

5 Macca Lot nang fouda pegi samma Abram, dia lagi fouda adda domba domba, dengan sapi sapi, dengan barong barong.

6 Tagal itou tanna itou tida bole tahan dia orang samma samma doudoc (de sanna) carna dia orang pounja haywan adda banja banja, begitou agar dia orang tida bole doudoc samma samma.

7 Lagi Abram pounja combala combala binatang, dengan Lot pounja combala combala binatang, fouda hari birou samma samma, pada wactou itou orang Canaan dengan orang Pheriziti lagi doudoc dalam tanna itou.

8 Tagal itou Abram catta pada Lot: jangan beër jadi barang babanta de tenga beta daan de tenga djouw, de tenga beta pounja combala combala daan de tenga djouw pounja combala combala, carna kita orang adda orang ba soudara.

9 Bou-

9 Is niet het gantsche lant vooz u aengesicht? sehedyt u doch van my: soo ghy de sinckerhant [kies] soo sal ick ter rechterhandt gaen: ende soo ghy de rechterhant/soo sal ick ter sinckerhant gaen.

10 Ende Lot hief sijne oogen op/ende hy sach de gantsche blackte der Jordane / datse die gheheel bevochtighde: eer de **HEERE** Sodom/ende Gomorra verdoorven hadde/ was sy als den hof des **HEERE** / als Egyptenlandt/ als ghy komt tot Zoar.

11 Soo koos Lot vooz hem de gantsche blackte der Jordane/ende Lot trock tegen 't Oosten/ ende sy werden ghescheyden/ d'een van den anderen.

12 Abram [dan] woonde in den lande Canaan/ende Lot woonde in de steden der blackte / ende sloegh tenten tot aen Sodom toe.

13 Ende de mannen van Sodom waren boos / ende groote sondaers tegen den **HEERE**.

14 Ende de **HEERE** sende tot Abram / nae dat Lot van hem gescheyden was: Hest nu uwe oogen op/ende siet van de plaetse daer ghy zijt/ noozdtwaerts/ ende supdwaerts / ende oostwaerts / ende westwaerts.

15 Want al dit landt / dat ghy siet/ dat sal ick u geven / ende uwen zaden tot in eenwigheyt.

16 Ende

9 Boucan segalla tanna adda adapan djouw pounja mouca, poulang djouga deri beta: calou pacanira pili ca tangan kiri, beta mau pegi ca tangan canam, calou pacanira pegi ca tangan canam, beta mau pegi ca tangan kiri.

10 Tagal itou Lot souda ankat matanja, lagi dia liat segalla ratta deri Jordaen adda bassa baic baic, carna doulou deri Alla Thalla souda binassa Sodom dengan Gomorra, itou souda adda seperti Alla Thalla pounja coulong, seperti tanna Egypten de manna orang datan de Zoar.

11 Tagal itou Lot souda pili pada dia segalla ratta deri Jordaen, lagi Lot souda pegi ca timor, lagi dia orang djadi tsjerey satou deri lain.

12 Abram pon souda doudoc dalam tanna Canaan, lagi Lot souda doudoc de dalam ratta itou pounja negri negri, lagi dia menboat barong barong sampei Sodom.

13 Lagi orang Sodom adda orang djahat daan orang berdosa besar adapan Alla Thalla.

14 Lagi commediën mannacalka Lot souda poulang deri Abram, Alla Thalla catta pada Abram: Ancat matamou, daan liat deri tampat itou de manna pacanira adda, ca outara, lagi ca salatan, lagi ca timor, lagi ca barat, carna segalla tanna itou nang pacanira liat, akou mau cassie pada pacanira.

15 Lagi pada pacanira pounja assal sampei saoumor.

16 Lagi

16 Ende ick sal u zaet stellen als het stof der aerde: soo dat / indien iemande het stof der aerde sal konnen tellen / sal oock u zaet ghetelt worden.

17 Maectt u op / wandelt doo: dit lant in sijne lenghte / ende in sijne breedte: want ick sal 't u geven.

18 Ende Abram sloegh tenten op / ende quam / ende woonde aen de eycken bosschen van Mamre / die hy Hebron zijn: ende hy bouwde aldaer den *H E E G E* eenen Altaer.

1 Attan batsjidra. 2 Attan tsjidra hari biroa. 3 Attan orang.

Het xiiij. Capittel.

De Koningen van Sodom, ende d'andere vier steden vallen af van Kedor Laomer, ende worden daer over van hem, met hulpe van drie Koningen, bekriight ende overwonnen, vers 1. Sodom wort geplundert, ende Lot neffens andere gevanckelick wech gevoert, 11. Abram dit hoorende, treckt met sijn volck ende bondtgenooten op, vervolgt dese Coningen, overvaltse ende slaetse, ende verlost Lot met d'andere gevangene, 14. wort nae de victorie verversticht ende gesegent van den Koningh ende Priester Melchizedek, dien hy thienden van den buyt geeft, 18. ende sweert, dat hy van al, wat den Coningh van Sodom toe quam, voor sich niets en begeerde, 21.

1 Ende het gheschiedde in de dagen Amraphels des Konings van Sinear / Ariochs des Konings van Ellasar / Kedor Laomers des Konings van Elam / ende Tidalis / des Konings der Volckeren:

2 Dat sy kriigh boerden met Bera

16 Lagi Akou mau tarou pacanira pounja assal seperti tanna pounja abou, begitou agar djicalou barang orang bole bilang tanna pounja abou, assalmou lagi bole jadi bilang.

17 Pegi bedjalan dalam tanna ini, dalam pandjangnja, lagi dalam lebarnja, carna akou mau cassie itou pada pacanira.

18 Lagi Abram fouda baicki barong barong, lagi datan daan doudoc dalam Mamre pounja¹ ratta, nang adda ampir Hebron: lagi dia de fanna fouda baicki sarou Altaâr pada Alla Thalla.

Brentihan nang ca ampat blas.

Radja radja deri Sodom, daan deri ampat negri lain boang Kedor-Laomer, dia tagal itou, dengan tiga radja pounja roulongan, baprang dengan diorang, daan roussa diorang, Lot dengan orang lain jadi tavang. Abram dengan dia pounja orang daan sobat sobat oussir radja radja itou, dia backelei daan roussa diorang, dia lepasakan Lot dengan orang tavang lain. Comediën radja daan Imam Melchizedek bawa de fomo daan palihara pada Abram, &c.

1 Commediën fouda djadi, dalam Amraphel Radja Sinear, dalam Arioch Radja Ellasar, dalam Kedor Laomer, Radja Elam, lagi Tidal Radja Goyim pounja¹ wactou.

2 Agar dia orang fouda baprang den-

Bera Koningh van Sodom / ende met Bizra Koningh van Gomorra: Sinab Koningh van Adama: ende Semeber Koningh van Zeboim: ende den Koningh van Bela: dese is Zoar.

3 Dese alle voechden sich t'samen in den dale Siddim / dat is / de Zout-zee.

4 Twaelf jaer hadden sy den Kedor Laomer gediend: maer inden dertienden jare vielen sy af.

5 Soo quam Kedor Laomer in het veertiende jaer / ende de Koningen die met hem waren / ende sloegen de Rephaim in Aferoth Karnaim / ende de Suzim in Ham / ende de Enim in Schave Kiriathaim:

6 Ende de Horiten op hare gheberghte Seir / tot aen het effen veldt van Paran / het welck aen de woestijne is.

7 Daer na keerden sy wederom / ende quamen tot Enmispat / dat is / Kades / ende sloegen al het landt der Amalekiten: ende oock den Emoriter / die tot Hazon Tamar woonde.

8 Doe toogh de Koningh van Sodom upt / ende de Koningh van Gomorra / ende de Koningh van Adama / ende de Koningh van Zeboim / ende de Koningh van Bela: dese is Zoar: ende sy stelden tegens hen sacht-orden in het dal Siddim:

9 Tegen Kedor Laomer den Koningh van Elam / ende Tideal den

dengan Bera Radja Sodom, lagi dengan Birza Radja Gomorra, dengan Sinab Radja Adama, lagi dengan Semeber Radja Zeboim, lagi dengan Radja Bela, inila adda Zoar.

3 Dia orang samoa souda bacampou de dalam ratta Siddim, itou (sacarang) adda laout Garam.

4 Dua blas tauon dia orang souda servyr pada Radja Laomer, tetapi dalam tauon nang ca tiga blas dia orang souda tingalacan pada dia.

5 Tagal itou Kedor Laomer souda datan, pada tauon nang ca ampat blas, dengan Radja Radja nang souda adda dengan dia, lagi dia orang roussa orang Rephaim de dalam Aferoth Karnaim, daan Suzim de dalam Ham, lagi orang Enim de dalam Schave Kiriathaim.

6 Lagi orang Cherei, de atas dia orang pounja gounong gounong Seir, sampei ratta deri Paran, nang adda ampir rimba.

7 Commediën dia orang souda bali combali, lagi datan sampei Enmispat, inila adda Kades, lagi dia orang roussa segalla tanna deri orang Amaleki, dengan orang Emorei lagi, nang siappa doudoc de Hazon Tamar.

8 Commediën Radja Sodom souda calouar, dengan Radja Gomorra, dengan Radja Adama, dengan Radja Zeboim, dengan Radja Bela, inila adda Soar: lagi dia orang souda backalei dengan dia orang, de dalam ratta Siddim:

9 Dengan Kedor Laomer Radja Elam, dengan Tideal Radja goym, den-

den Koningh der Volckeren / ende Amraphel den Koningh van Sinear / ende Arioch den Koningh van Ellasar: vier Coningen tegen bijve.

10 Het dal nu van Siddim was vol Tijn-putten: ende de Coningh van Sodom ende Gomorra bluchteden / ende vielen aldaer: ende de overgeblevene bluchteden na 't geberghte.

11 Ende sy namen alle de habe van Sodom / ende Gomorra / ende alle hare spijs / ende trocken wech.

12 Oock namen sy Lot / Abrams broeders sone / ende syne habe / ende trocken wech: want hy woonde in Sodom.

13 Doe quam daer een die ont-komen was / ende bootschapte 't Abram den Hebreer / die woonachtig was aen de eycken bosschen van Mamre den Emoriter / broeder van Escol / ende broeder van Aner / de welke Abrams bontgenoten waren.

14 Als Abram hoorde dat sijn broeder gevangen was / soo wapende hy syne onderwefene / d'ingebo-rene van sijn hups / drie hondert ende achtiën / ende hy jaeghde se na tot Dan toe.

15 Ende hy verdeelde sich tegen haer des nachts / hy / en syne knechten / ende sloeghe se: ende hy jaeghde se nae tot Hoba toe / welke is ter

sine.

dengan Amraphel Radja Sinear, dengan Arioch Radja Ellasar, lagi ampar Radja souda bacalei dengan lima.

10 De dalam ratta Siddim pon souda adda tanna poulut pounja talagga banja, lagi Radja Sodom, dengan Radja Gomorra, dia orang souda lari, lagi djatou de fanna, souda lagi tingal barang: sisa dia orang souda lari capada gounong gounong.

11 Lagi dia orang souda rampas Sodom daan Gomorra pounja arta, daan haywan, daan maccanan samoa, daan poulang.

12 Dia orang lagi souda rampas pada Lot, annac deri Abram pounja ade, dengan dia pounja arta, daan haywan samoa, commediën dia orang souda poulang, carna dia doudoc de Sodom.

13 Commediën barang orang nang souda lari, souda datan, lagi britau itou pada Abram, nang Hebrei itou, nang adda doudoc dalam Mamre, nang Emorei itou pounja ratta, nang souda-ra lacki lacki deri Escol, lagi deri Aner, nang siappa souda bacauwol dengan Abram.

14 Mannacalla Abram souda dengar, dia pounja soudara souda djadi tavang, dia souda bri packei sinjata pada dia pounja hamba tiga rattous de lapan blas, nang souda djadi de dalam dia pounja rouma, lagi dia souda oussir dia orang sampei ca Dan.

15 Lagi dia bagi bagi dia pounja orang pada malam, pada roussa dia orang, dia dengan dia pounja hamba, lagi dia souda roussa dia orang, lagi dia oussir

Quicker handt van Damascus.

16 Ende hy bracht alle have weder / ende oock Lot synen broeder: ende sin have bracht hy weder / als oock de wyben / ende het volck.

17 Ende de Koningh van Sodom toogh upt / hem te ghemoete / (nae dat hy weder gekeert was van het slaen Kedor Laomers / ende der Coningen / die met hem waren) tot het dal Schave / dat is / het dal des Coninghs.

18 Ende Melchizedek Coningh van Salem bracht voort broodt / ende wijn: ende hy was een Priester des Alderhooghsten Godts.

19 Ende hy segende hem / ende sepde: Gesegent zy Abram Gode den Alderhooghsten / die hemel / ende aerde besit.

20 Ende ghesegent zy de Alderhooghste Godt / die uwe vyanden in uwe hant ghelevert heeft: ende hy gaf hem de thiende van alles.

21 Ende de Coningh van Sodom sepde tot Abram: Geeft my de zielen / maer de have neemt voor u.

22 Doch Abram sepde tot den Coningh van Sodom: Ick hebbe mine handt opgeheven tot den **HEERE** / den Alderhooghsten Godt / die hemel ende aerde besit.

23 Soo ick van eenen draet aen tot eene schoe-rieme toe / jaе soо ick van alles dat uwe is [yet] neme! op dat

oussir dia orang , sampei Hoba , nang adda de tangan kiri deri Damascus.

16 Lagi dia bawa combali arta, daan haywan samoa, dengan soudaranja Lot lagi, dia pounja arta daan haywan lagi, dia bawa combali dengan parampuan parampuan , dengan orang samma samma.

17 Lagi mannacalla dia souda roussa Kedor Laomer, dengan Radja Radja, nang souda adda samma dia, lagi datan combali, Radja Sodom souda pegi djompot pada Abram, sampei de ratta Schave, inila ratta Radja.

18 Lagi Melchizedek Radja Salem souda bawa roti dengan anghor, lagi dia adda + Imam deri Deos terlebe tingi.

19 Lagi dia palihara dia, daan catta salammata pada Abram adapan Deos terlebe tingi, nang pegang sourga dengan boumi.

20 Lagi Deos terlebe tingi djadi poudji, nang souda bri voste pounja moussou de dalam tanganmou, Abram pon bri pada dia bagean nang ca sapoulou deri arta samoa.

21 Lagi Radja Sodom catta pada Abram: bri pada beta nang djiwa djiwa hanja arta ambil pada pacanira.

22 Tetapi Abram catta pada radja Sodom: kita souda ancat beta pounja tangan capada Alla Thalla, nang Deos terlebe tingi jang pegang sourga dengan boumi.

23 Djika beta deri fatou benang, sampei fatou tali caous, ija calou kita deri segalla nang voste pounja ambil
 2 appa

dat ghy niet en seght / Ick hebbe
Abzam rijck gemaect:

24 [Het zy] bupten my: alleen
wat de jongelingen verteert heb-
ben/ende het deel deser mannen / die
niet my getogen zijn / Aner / Escol/
ende Mamre: laet die haer deel
nemen.

appa appa, agar voste jangan catta:
Acou souda boat caya pada Abram.

24 Itou la djau deri kita, itou djou-
ga nang appa orang orang mouda ini
souda balandja, lagi lacki lacki ini
pounja bagian, nang souda pegi samma
kita, Aner, Escol dengan Mamre, beër
dia orang ambil dia orang pounja
bagian.

1 Hebr. hari hari. 2 Attan layani. 3 Attan baprang. 4 Attan himam, pandita.

Het xv. Capittel.

Abram, kleynmoedigh zijnde, wort van Godt
door een gesichte, ende seer heerlicke, soo
geestelicke, als lichamelicke beloften ghe-
sterckt, ende door 't geloove gerechtveer-
dicht, vers 1. Godt bevesticht sijn ver-
bondt op eene bysondere wyse met Abram,
hem voorseggende ende afbeeldende wat
sijnen zade soude wedervaren, 9.

1 **N**oe dese dingen geschiedde
het woort des **H E E**
R E N tot Abzam in een gesichte/
seggende: En vrees niet Abzam/
Ick ben u een Schilt / u loon seer
groot.

2 Doe seide Abzam: Heere
H E E R E / wat sult ghy my ge-
ben/daer ick sonder kinderen heuen
gae: en de besorger van mijn huys
is dese Damascener Eliezer.

3 Voorder seide Abzam: Siet/
my en hebt ghy geen zaet gegeven/
ende siet / de soon van mijn huys sal
mijn erfgenaem zijn.

4 Ende siet / het woort des
H E E

Brentihan nang ca lima blas.

*Sedang Abram hati kisjil, dia bole ibor-
rhan daan djandjihan besar deri Alla
dedalam barang caliatahan: dia trima
adillan deri persjayaan. Alla boat cras
dia pounja cauwoul dengan Abram
sjara tingi, daan bri tau appa adda jadi
pada dia pounja assal.*

1 **D**E blackan berboatan itou,
Alla Thalla pounja bacatta-
han souda jadi pada Abram de dalam
barang caliatahan, lagi dia catta: djan-
gan tacot Abram, akou adda voste
pounja salouakou, voste pounja oupa
besar sacali cali.

2 Tetapi Abram catta: Tuan Alla
Thalla, appa tuan mau cassie pada ki-
ta, carna kita tjadda annac annac, lagi
kita pounja hamba, nang pegang kita
pounja rouma, adda orang Damasco
ini Eliëser.

3 Abram lagi catta: liatla pada beta
tuan tida bri bidji, lagi liat annac lacki
lacki deri beta pounja rouma, dia adda
jadi beta pounja poussaka.

4 Lagi liatla, Alla Thalla pounja
ba-

H E E R E was tot hem / seggende: Dese en sal u erfgenaem niet zijn: maer die upt uwen lybe voort komen sal / die sal u erfgenaem zijn.

5 Doe leydde hy hem upt nae bukten / ende seyde: Siet nu op nae den Hemel / ende telt de sterren / in dien ghysse tellen kondt: ende hy seyde tot hem / Soo sal u zaet zijn.

6 Ende hy gheloofde in den **H E E R E**: ende hy rekende het hem [tot] gerechticheyt.

7 Doorder seyde hy tot hem: Ick ben de **H E E R E** / die u uptgelept hebbe upt u der Chaldeen / om u dit lant te geven / om dat erflick te besitten.

8 Ende hy seyde: Heere **H E E R E** / waer hy sal ick weten / dat ick 't erflick besitten sal.

9 Ende hy seyde tot hem: Neemt nu eene drie-jarige veerse / ende eene drie-jarige gepte / ende eenen drie-jarigen ram / ende eene tozteldupbe / ende eene jonge dupbe.

10 Ende hy bracht hem alle dese / ende hy deeldese midden dooz / ende hy leyde elcks deel tegen het ander oer: maer 't ghebogelte en deelde hy niet.

11 Ende het wildt ghebogelte quam neder op het aes / maer Abram joegh het wech.

12 Ende

bacattahan souda jadi pada dia, cattanja: Inila tida adda jadi voste pounja poussaka, hanja dia nang adda jadi deri badang mou, ini djouga adda jadi voste pounja poussaka.

5 Commediën Deos souda antar dia calouwar, daan catta: Liat sacarang ca atas, ca sourga, lagi bilang bintang bintang, djikalou pacanira bole bilang itou, lagi dia catta pada dia: begitou voste pounja¹ assal adda djadi.

6 Lagi dia petsjaija capada Alla Thalla, lagi dia souda kira kira itou² padanja pada adillan.

7 Dia lagi catta pada dia: Akou ad³ da Alla Thalla, nang souda antar pacanira delouwar deri Ur, deri Chaldea, pada cassie pada pacanira tanna ini, agar pacanira pegang itou tsjara poussaka.

8 Dia pon catta: Tuan Alla Thalla, deri appa bera bole tau, beta adda pegang itou tsjara poussaka?

9 Lagi dia catta pada dia: Ambil pada akou fatou sapi betina deri tiga tauon, dengan fatou cambing betina deri riga tauon, dengan domba djanran deri riga tauon, dengan fatou bourong tacoucour, dengan fatou mcrepatti mouda.

10 Lagi dia bawa itou samoa pada dia, lagi dia bagi bagi dia orang betul de tenga tenga, lagi dia tarou fatou bagian de sabla fini, lain bagian de sabla fanna, hanja bourong bourong dia tida bagi.

11 Lagi bourong bourong ourang souda tourong ca bawa de atas nang⁴ banckei banckei, terapi Abram souda oufir dia orang.

12 Lagi

12 Ende het gheschiedde / als de Sonne was aen 't ondergaen / soo viel een diepe slaep op Abram : ende liet / een schrick / [ende] groote duyfternisse viel op hem.

13 Doe seide hy tot Abram : Weet voorzeker / dat u zaet vzeemt sal zyn in een landt / dat haerlieder niet en is / ende sy sullen hen dienen / ende sy sullense verdrucken vier hondert jaer.

14 Doch ick sal het volck oock richten 't welck sy sullen dienen : ende daer nae sullen sy upt trecken met groote habe.

15 Ende ghy sult tot uwe vaderen gaen met vrede : ghy sult in goeden ouderdom begzaen worden.

16 Ende het vierde geslachte sal herwaerts weder keeren : want de ongerechtigheyt der Amoriten en en is tot noch toe niet volkomen.

17 Ende het gheschiedde / dat de Sonne onder ginck / ende het duyfter werdt : ende liet / daer was een roockende oben / ende vperige fackel / die tusschen die stucken doorginck.

18 Te dien selven dage maecte de H E E N een verbondt met Abram / seggende : Uwen zadel heb ick dit lant gegeven / van de ribiere Egypti af / tot aen die groote ribiere / de ribiere Phrath.

12 Lagi souda djadi sedang matta hari adda tourong , fatou antoc besar souda djatou atas Abram , lagi liatla , barang tacottan dengan galap besar souda djatou atas dia.

13 Sedang itou dia catta pada Abram : Itou pacanira mester tauw soungho soungho , assalmou mester jadi horgay de dalam barang tanna , nang boucan dia orang pounja , lagi dia orang mester servyr pada diorang daan orang itou , adda ' anjaija pada dia orang , ampat rattous tauou.

14 Tetapi akou lagi mau houcom orang itou , pada nang siappa dia orang adda servyr , lagi commediën dia orang adda calouwar deri fanna dengan arta banja.

15 Lagi pacanira ' adda pegi capada nene moyang , dengan salammat : pacanira adda jadi tannam , manncalla pacanira adda ' oumor pandjang baic baic.

16 Lagi poupou nang ca ampat adda datan combali camarre , carna orang Amorei pounja 'berboatan djahat boulom pounou gnep.

17 Lagi souda djadi agar mattahari tourong , lagi djadi galap , lagi liatla , adda fatou fourne berassap , dengan fatou dammar deri api nang pegi de tenga tenga pangal pangal itou.

18 Pada hari itou djouga Alla Thal-la souda bacauwoul dengan Abram , cattanja : pada pacanira pounja bidji akou souda cassie tanna ini , deri Egypten pounja soungei , sampei soungei besar itou , soungei Phrath.

19 Den Keniter/ ende den Keni-
ziter/ ende den Kadmoniter.

20 Ende den Herhiter/ ende den
Pheriziter/ ende de Kephaim:

21 Ende den Amoriter/ ende den
Canaaniter/ ende den Girgassiter/
ende den Jebusiter.

19 Orang Kenêêi, dengan orang Ke-
nissêêi, dengan orang Kadmonêêi:

20 Dengan orang Herthêêi, dengan
orang Feresêêi, dengan orang Refaim:

21 Dengan orang Amorêêi, den-
gan orang Canaanêêi, dengan Girga-
sêêi, dengan orang Jebusêêi.

1 Hebr. bidji. 2 Artinja Alla souda trima Abram pounja pers jaija seperti dia pounja adil-
lan; Attan Abram pounja pers jaija souda ganti Abram pounja adillan. 3 Attan agar pa-
canira jadi ponsfaca deri itou. 4 Hebr. ompa. 5 Attan tindis, attan boat cras pada dia
orang. 6 Artinja voste adda matti dengan salammatt. 7 Hebr. mannacalla pacanira adda
pouti baic baic. 8 Attan berboatang nang tida adil.

Het xvj. Capittel.

Sarai, onvruchtbaer zijnde, geeft Abram hare
dienst-maecht Hagar tot een bywif, vers 1.
Hagar bevrucht zijnde begint Sarai te ver-
achten, die sulcx haren man klaeght, ende
bekomt oorlof, om Hagar te veroormoedi-
gen, dewelcke voor Sarai vlucht in de woe-
stijne, 4. alwaer Godt haer aenspreect,
ende weder nae Sarai stiert, met tijdelicke
beloften, noopende haren sone Ismael, dien
sy Abram, als hy 86 jaren out was, baerde, 7.

1 Doch Sarai Abrams hupf-
vrouw en baerde hem niet:
en sy hadde een Egyptische dienst-
maeght/welcker naem was Hagar:

2 Soo sende Sarai tot Abram:
Siet doch / de H E E N heeft
my toegeloten / dat ick niet en bare:
gaet doch in tot mine dienstmaegt/
mitschien sal ick upt haer gebouwt
worden: ende Abram hoorde na de
stemme Sarai.

3 Soo nam Sarai Abrams
hupf-

Brentihan nang ca nam blas.

Carna Sarai tida berannac, dia cassie pada
Abram diapounja hamba Hagar pada
dia pounja gondik. Hagar jadi bounting
daan bantji Sarai, dia mengadou pada
lackinja dia bri licensa agar dia baiki
kuisiil pada hamba: dia lari deri Sarai.
Alla catta catta dengan Hagar, daan
souro dia combali pada Sarai, daan djan-
dji palihara diapounja annac Ismael.

1 Tetapi Sarai Abram pounja
bini boulom berannac pada
dia, lagi dia adda hamba parampouan
deri tanna Egypten, dia pounja nam-
ma Hagar.

2 Tagal itou Sarai souda catta pada
Abram: Liatla Alla Thalla souda tou-
top beta agar beta tida berannac, ba-
tsjampor djouga dengan beta pounja
hamba parampouan siappa tau beta
adda bole annac annac deri dia, lagi
Abram souda mendengar Sarai poun-
ja suara.

3 Tagal itou Sarai Abram pounja
biui

huysvrouwe / de Egyptische Hagar / hare dienstmaeght / ten eynde van tien jaren / dat Abram in 't lant Canaan ghewoont hadde / ende sy gafse aen Abram haren man / hem tot eene vrouwe.

4 Ende hy ginck in tot Hagar / ende sy ontfinc : als sy nu sach dat sy ontfangen hadde / soo wiert hare vrouwe veracht in haren oogen.

5 Doe seide Sarai tot Abram : Mijn ongelyck is op u / ick hebbe mine dienstmaeght in uwen schoot ghegeven / nu sy siet dat sy ontfangen heeft / soo ben ick veracht in haren oogen : de **HEERE** richte tusschen my / ende tusschen u.

6 Ende Abram seide tot Sarai : Siet / uwe dienstmaeght is in uwe hant : doet haer dat goet is in uwen oogen : ende Sarai vernederde se / ende sy vluchtete van haer aengesicht.

7 Ende de Engel des **HEERE** vondte aen een waterfonteyne in de woestijne / aende fonteyne op den wegh van Sur.

8 Ende hy seide : Hagar / ghy dienstmaegt van Sarai / van waer komt ghy / ende waer sult ghy hen gaen : ende sy seide : Ack ben vluchtende van het aengesichte myner vrouwe Sarai.

bini souda ambil Hagar orang Egypten , dia pounja hamba parampouan mannacalla Abram facarang sa poulou tauon souda doudoc de dalam tanna Canaan, lagi Sarai bri dia pada lackinja, pada Abram, agar dia djadi dia pounja bini.

4 Lagi dia souda batsjampor dengan Hagar, lagi dia souda mengidang, mannacalla dia facarang liat dia souda mengidang , commediën dia pounja tuan parampouan jadi aringan dalam dia pounja matta.

5 Tagal itou Sarai souda catta pada Abram djou tida boat betul pada beta, beta souda bri beta pounja hamba parampouan de dalam djouw pounja panko, facarang dia liat dia adda bounting, tagal itou kita jadi aringan dalam dia pounja matta, Alla Thalla adda houcom de tenga kita daan de tenga pacanira.

6 Lagi Abram souda catta pada Sarai : liatla hambamou parampouan adda de dalam tangan-mou, boat pada dia begitou seperti : djouw pounja candati, tagal itou Sarai souda castigáár pada dia, lagi dia souda lari deri dia pounja moucka.

7 Lagi Alla Thalla pounja mellai-cat souda bertamou dia ampir barang : matta ayer, de dalam rimba, ampir matta ayer, nang de djalan deri Sur.

8 Lagi dia catta Hagar Sarai pounja hamba, pacanira datan deri manna lagi pacanira mau pegi de manna : lagi dia catta beta adda lari deri beta pounja tuan parampouan deri Sarai.

9 Doe seide de Engel des **H E E R E N** tot haer: Keert wederom tot uwe vrouwe/ende bezindert u onder hare handen.

10 Voorder sende de Engel des **H E E R E N** tot haer: Ick sal u zaet grootelijcx vermienichbuldigen/ soo dat het van wegen demenichte niet en sal getelt worden.

11 Oock seide des **H E E R E N** Engel tot haer: Siet/ ghy zijt swanger/ ende sult eenen sone baren: ende ghy sult synen name **Ismael** noemen/omdat de **H E E R E** uwe verdrukkinge aen ghehoort heeft.

12 Ende hy sal een wout-ezel [van een] mensche zijn: sijn hant sal tegen alle zijn/ende de hant van alle tegens hem: ende hy sal wonen voor het aengesicht aller syner broederen.

13 Ende sy noemde den Name des **H E E R E N**/ die tot haer sprack/ Ghy Godt des aenstiens: want sy seide/ Hebb' ick oock hier gesien nae dien/die my aensiet?

14 Daerom noemde men dien put/ Den put Lachai Roi: siet/ hy is tusschen Kades/ ende tusschen Bered.

15 Ende Hagar baerde Abram eenen sone: ende Abram noemde den name synes soons/ die Hagar gebaert hadde/ **Ismael**.

16 Ende Abram was ses - en - tach-

9 Lagi Alla Thalla pounja Mellaicat fouda catta padanja: Pegi combali pada pacanira pounja tuan param-pouan, lagi toundo capalla pada dia.

10 Alla Thalla pounja Mellaicat lagi fouda catta pada dia: Akou mau bri agar assal-mou jadi banja banja, begitou banja, agar tida bole jadi bilang.

11 Alla Thalla pounja Mellaicat lagi fouda catta padanja, liatla pacanira adda bounting, lagi adda berannac fatou annac lacki lacki, lagi pacanira mester bernamma dia pounja namma Ismael carna Alla Thalla fouda dengar fixamou.

12 Lagi dia adda jadi orang brani, dia pounja tangan adda backalei denggan segalla orang, lagi segalla orang pounja tangan adda backalei denggan dia, lagi dia adda doudoc adapan moucka deri dia pounja soudara lacki lacki samoa.

13 Lagi dia fouda bernamma Alla Thalla pounja namma, nang bacatta catta denggan dia: djouw Deos nang menantang, carna dia catta soungo soungo beta defini fouda liat pada dia, nang fouda menentang pada beta.

14 Tagal itou prigi itou djadi bernamma prigi Lachairoi, liatla, itou adda de tenga Kades daan de tenga Bered.

15 Lagi Hagar fouda berannac fatou annac lacki lacki pada Abram, lagi Abram fouda bernamma dia pounja annac lacki lacki pounja nama nang Hagar fouda berannac, Ismael.

16 Lagi Abram fouda rouwa de
H lappan

tachtentich jaren oudt / doe Hagar
Ismael den Abram haerde.

lappan paulou nam tauon, manna-
calla Hagar souda berannac Ismaël
pada Abram.

1 Artinja dia rida berhormat tetapi bantji pada dia pounja tuan paramponan. 2 Hebr. se-
perti adda baie dalam vofte pounja matta matta. 3 Attan talagga ayer.

Het xvij. Capittel.

Godt verschijnt Abram, ende vernieuwt syne
beloften ende 't verbondt, vers 1. veran-
dert synen naem Abram in Abraham, 5. stelt
tot een teecken des verbonts de Besnijdin-
ge in, 9. verandert den naem van Sarai in
Sarah, met beloften van eenen sone, ende
groot zaet uyt haer, 15. waer over Abra-
ham seer verheugt is: maer bidt voor Is-
mael, ende verkrijght eenen tijdtlicken
segen, 17. Abraham, ende alles wat man-
lick was in sijn huys, wort besneden, 23.

1 **A**ls nu Abram negen en tne-
gentigh jaren out was / soo
verscheen de **HEERE** Abram:
ende seide tot hem: Ick ben Godt
de Almachtige / wandelt voor mijn
aengesichte / ende zijt oprecht.

2 Ende ick sal mijn verbondt
stellen tusschen my / ende tusschen
u / ende ick sal u gantsch seer verme-
nighvuldigen.

3 Doe viel Abram op sijn aen-
ghesichte: ende Godt sprack met
hem / seggende:

4 **M**y aengaende / siet / mijn ver-
bondt is met u: ende ghy sult tot
eenen vader van menichte der volc-
keren worden.

5 Ende uwen naem en sal niet
meer ghehoemt worden Abram:
maer uwen naem sal wesen Abra-
ham

Brentihan nang ca toudjou blas.

*Alla caliatan pada Abram daan berbarou-
akan diapounja dhandjihan daan cau-
woul: Abram bole namma Abraham.
Sounottan jadi tanda deri cauwoul.
Sarai jadi bernamma Sarah, dengan
dhandihan dia adda berannac annac
lacki lacki daan bidji banjac deri dia:
Abraham souda souca itou sa cali cali, &c*

1 **M**Annacalla pon Abram adda
touwa sambilang poulou
sambilang tauon, Alla Thalla souda
caliatan pada Abram, daan catta pa-
dania: Akou adda Deos nang cabesa-
ran bedjallan adapan akou pounja
mouca, daan jadi adil.

2 Lagi akou mau tarou akou poun-
ja cawoul de tenga akou daan de ten-
ga pacanira, lagi akou mau bri agar
pacanira pounja assal jadi banja sacali
cali.

3 Tagal itou Abram souda 'dja-
rou atas moucanja lagi Deos catta cat-
ta dengan dia cattanja:

4 Akou djandi liatla; akou bacau-
woul dengan pacanira, lagi pacanira
adda djadi bappa deri orang banja.

5 Lagi pacanira pounja namma ti-
da mester lagi jadi bernamma Abram,
hanja nam mamou adda jadi Abra-
ham,

ham/want ick hebbe u gestelt eenen vader van menichte der volckeren.

6 Ende ick sal u gantsch seer vruchtbaer maken/ende ick sal u tot volcken stellen: ende koningen sul-
len uyt u voort komen.

7 Ende ick sal mijn verbondt oprichten tusschen my / ende tus-
schen u/ende tusschen uwen zade na
u in hare gheslachten / tot een eeu-
wigh verbondt: om u te zijn tot ee-
nen Godt/ende uwen zade nae u.

8 Ende ick sal u/ende uwen zade
nae u/het landt uwer vrendelick-
schappen geven/ t'geheele lant Ca-
naan tot eeuwige besittinge: ende
ick sal hen tot eenen Godt zijn.

9 Voorder seyde Godt tot Abra-
ham: Ghy nu / sult mijn verbondt
houden: ghy/ende u zaet nae u/ in
hare geslachten.

10 Dit is mijn verbondt / dat
ghylieden houden sult tusschen my
ende tusschen u/ende tusschen uwen
zade nae u: dat al wat manlick is/u
besneden worde.

11 Ende ghy sult het vleesch
uwer voorhuys besnijden: ende [dat]
sal tot een teecken zijn des ver-
bonds tusschen my ende tusschen u.

12 Een

ham, carna akou souda bri agar djouw
jadi bappa deri orang orang banja.

6 Lagi akou mau bri agar deri djouw
jadi orang banja sacali cali, lagi deri
djouw mester jadi orang orang, lagi
radjaradja adda calouwar deri djouw.

7 Lagi akou mau bacauwoul den-
gan pacanira, lagi dengan pacanira
pounja assal de blackan pacanira, de
dalam dia orang pounja pou pou pou-
pou, agar itou jadi cau woul tercakal;
begitou agar akou adda pacanira
pounja Deos, daan assalmou pounja
de blackan pacanira.

8 Lagi akou mau bri pada pacanira,
lagi pada pacanira pounja assal de
blackan pacanira, tanna itou, de man-
na pacanira doudoc sefert orang hor-
gay, segalla tanna Canaan agar itou
jadi pacanira orang pounja, sampei sa
ournor, lagi akou mau adda dia orang
pounja Deos.

9 Deos lagi souda catta pada Abra-
ham: pacanira pon mester + tourout
akou pounja cau woul, pacanira den-
gan, pacanira pounja assal de blackan
pacanira, de dalam dia orang pounja
pou pou pou.

10 Inila adda akou pounja cau woul,
nang pacanira orang mester tarou de
tenga akou daan de tenga pacanira,
daan de tenga assalmou de blackan
pacanira, agar segalla orang lacki lacki
de tenga djouw orang jadi sounor.

11 Lagi pacanira orang mester sou-
not coulopmou pounja daging, lagi
itou adda jadi pada tanda deri cau-
woul, de tenga akou daan de tenga
pacanira orang.

D 2

12 An-

12 Een soonken dan van acht dagen sal u besneden worden / al wat manlick is in uwe geslachten : d'ingeborene des hupses / ende de ghekochte met gelde van allen vzeemden / de welcke niet en is van uwen zade.

13 d'Angeborene uwes hupses / ende ghekochte met uwen gelde sal sekerlick besneden worden : ende mijn verbondt sal zijn in u lieder vleesch / ten eenwigen verbonde.

14 Ende wat manlick is / de boozhuyt hebbende / wiens boozhuyts vleesch niet en sal besneden worden / de selve ziele sal upt hare volcken uptgeroept worden : hy heeft mijn verbondt gebroken.

15 Noch seyde Godt tot Abraham : Ghy en sult uwer hupsbrouwe Sarai name niet Sarai noemen / maer haer naem sal zijn Sarah.

16 Want ick salse segenen / ende u oock upt haer eenen sone gheben : iac ick salse segenen / soo dat sy tot volcken worden sal : Koningen der volckeren sullen upt haer worden.

17 Doe viel Abraham op sijn aengesichte / ende hy loegh : ende hy seyde in sijn herte : Sal eenen die hondert iaer oudt is [een kint] gheboren worden ? ende sal Sara / die tnegentigh iaer oudt is / baren ?

18 Ende

12 Annac lacki lacki pon deri de lappan hari mester jadi berfounot, de tenga pacanira orang, segalla orang le-lacki de dalam assal affalmou nang siappa jadi de dalam roumamou, dengan orang nang jadi bli dengan pera, deri segalla orang horgay, nang tiadda deri pacanira pounja : bidji.

13 Nang siappa jadi de dalam roumamou, dengan orang nang pacanira orang bli dengan pacanira orang pounja pera, dia orang soungo soungo mester jadi founot, lagi akou pounja cauwoul mester adda de dalam pacanira orang pounja daging, pada cauwoul sa ournor.

14 Lagi sa orang orang nang lacki lacki djouga, nang adda coulop, siappa pounja coulop pounja daging tida jadi founot djiuwa itou mester jadi roussa deri dia pounja assal, dia souda pertsja akou pounja cauwoul.

15 Lebe deri itou Deos lagi souda catta pada Abraham : jangan sebout binimou Sarai pounja namma Sarai, hanja dia pounja namma adda jadi Sarah.

16 Carna Akou mau palihara dia daan cassie lagi pada pacanira fatou annac lacki lacki, deri dia, ija akou mau palihara dia begitou, agar deri dia jadi orang orang banja, Radja Radja atas orang banja adda jadi deri dia.

17 Tagal itou Abraham souda djatou atas moucanja, daan ratauwa, daan dia catta de dalam hatinja : begimāna, adda jadi annac deri orang nang adda touwa sa rattous tauon, lagi Sara nang adda touwa sambilang poulou tauon adda berannac :

18 Lagi

18 Ende Abraham sende tot Godt / Och / dat Ismael mochte leven voor u aengesichte!

19 Ende Godt sende: Doorwaer Sara / uwe huysvrouwe / sal u eenen sone baren / ende ghy sult synen name noemen Isaac: ende ick sal mijn verbondt met hem oprichten / tot een eeuwigh verbondt synen zaden nae hem.

20 Ende aengaende Ismael / hebbe ick u verhoort / siet / ick hebbe hem ghesegent / ende sal hem vruchtbaer maecten / ende gantsch seer vermenichvuldigen: twaelf Dorsten sal hy ghewinnen / ende ick sal hem tot een groot volck stellen.

21 Maer mijn verbondt sal ick met Isaac oprichten: dien u Sara op desen ghesetten tijdt in het ander jaer baren sal.

22 Ende hy eyndighde met hem te spreken: ende Godt voer op van Abraham.

23 Doe nam Abraham synen sone Ismael / ende alle de ingeborene synes huyses / ende alle gekochte met synen gelde / al wat manlick was onder de lieden des huyses Abrahams: ende hy besneedt het vleesch harer voorschuyt / even ten selven dage / ghelijck als Godt met hem gesproken hadde.

24 Ende Abraham was oudt negen

18 Lagi Abraham catta pada Alla: O djicalou Ismaël bole idop adapan moucamou!

19 Lagi Deos catta: soungo soun-ga bini mou Sara dia adda berannac satou annac lacki lacki pada pacanira, lagi pacanira mester bernamma dia pounja namma Isaac, lagi akou mau bacauwoul dengan dia, agar jadi cau-woul terkakal pada dia pounja assal de blackan dia.

20 Deri Ismaël akou lagi souda dengar pada djouw, liatla; Akou souda pali-hara dia, lagi akou mau bri annac banja pada dia, daan assal banja sacali cali, doua blas oulou-balang adda jadi deri dia, lagi akou mau bri agar deri dia jadi orang orang banja.

21 Hanja akou mau baicki akou pounja cauwoul dengan Isaac, nang siappa Sara adda berannac pada pacanira, pada tauon lain, gnap pada wac-tou ini djouga.

22 Lagi dia souda poutos dia pounja bacattahan dengan dia, lagi Deos souda naic ca atas deri Abraham.

23 Pada wactou itou Abraham souda ambil dia pounja annac lacki lacki Ismaël, dengan orang famoa nang souda djadi de dalam dia pounja rouna, dengan orang famoa nang dia souda bli dengan dia pounja pera, orang famoa nang adda lacki lacki djouga, de tenga orang deri Abraham pounja rouna, lagi dia sounot daging deri dia orang pounja coulop, pada hari itou djouga, begitrou seperti Deos souda catta dengan dia.

24 Lagi Abtaham adda rouwa sam-bilang

Cap. xviii. G E N E S I S.

negen en tnegentigh jaer / als hem het vleesch syner voorhuyt besneden wert.

25 Ende Ismael sijn soon was dertien jaer out / als hem het vleesch syner voorhuyt besneden wert.

26 Even op desen selven dagh wert Abraham besneden / ende Ismael sijn soon.

27 Ende alle mannen synes huyfes / de ingeborene des huyfes / ende de ghekochte met gelt / van den vreemden af / werden met hem besneden.

1 Artinja dia souda somba pada Alla, attau sedjont sampei dia pounja mouca kena tanna.
2 Artinja nang ganti pacanira. 3 Attan agar pacanira orang pegang itou sampei sa oumor.
4 Attan pegang, artinja jangan pet/sa. 5 Artinja assal.

Het xviii. Capittel.

Twée Engelen, ende de Heere selfs, verschijnen Abraham in de gedaente van drie mannen, die hy vriendelick noodighr ende onthaelt, vers 1. ontfanght de belofte van eenen sone uyt Sara in 't ander jaer, 10. Dies Sara lacht, ende daer over bestraft wort, 12. De twee Engelen gaen voort nae Sodom, maer de Heere blijft sprekende met Abraham, dien hy sijn voornemen openbaert van Sodom, Gomorra, &c. uyt te roeyen, 16. Abraham bidt vierighlick voor die van Sodom, ende Godt antwoort, ende vernoeght hem, 23.

1 **D**Aer nae verscheen hem de **HEERE** aende eycken hofstchen van Mamre: als hy in de deure der tente satt / doe de dagh heet wert.

2 Ende hy hief syn: oogen op / ende sach / ende siet / daer stonden drie man:

bilang poulou sambilang tauon, man-nacalla coulopnja pounja daging djadi sounot pada dia.

25 Lagi Ismaël dia pounja annac lelacki souda touwa tiga blas tauon, man-nacalla coulopnja pounja daging djadi sounot pada dia.

26 Betul pada hari itou djouga Abraham souda djadi sounot, dengan dia pounja annac lelacki Ismaël.

27 Lagi dia pounja orang lelacki de rouma samoa, nang souda djadi de rouma, lagi nang souda djadi bli dengan pera deri orang horgai, dia orang souda djadi sounot samma dia.

Brentihan nang ca de lappan blas.

Dua mellaicat, dengan Alla Thalla sendiri, caliatan pada Abraham seperti tiga lacki lacki, Abraham casie maccan pada diorang. Alla djandji pada tauon lain annac lacki lacki deri Sarah. Sarah tagal itou tatawa, Alla tagal itou batogor pada Sarah. dua mellaicat pegi de Sodom. Alla tingal catta catta dengan Abraham, daan bri tau appa adda jadi pada Sodom daan Gomorra, &c.

1 **C**OMmediën Alla Thalla souda caliatan pada dia, ampit ratta Mamre, sedang dia doudoc de rouma pounja pintou, man-nacalla hari jadi pannas.

2 Lagi dia souda ancat mattanja, daan liat, lagi liatla, tiga orang lacki lacki

Cap. xviii. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 32

mannen tegen over hem: als hyse
sach/soo liep hy hen te gemoete van
de deure der tente / ende booghy sich
ter aerde.

3 Ende hy seide: Heere / hebbe
ick nu ghenade ghebonden in uwe
oogen/soo gaet doch niet van uwen
knecht voozhy:

4 Dat doch een weynich waters
gebracht worde/ende wasschet uwe
voeten / ende lenet onder desen
boom.

5 Ende ick sal eene bete broodts
langen / dat ghy u herte stercket:
daer nae salt ghy voortgaen / daer
om om dat ghy tot uwen knecht
overgekomen zijt: ende sy seiden:
Doet soo als ghy gesproken hebt.

6 Ende Abraham haestede sich
nae de tente tot Sara: ende hy se-
de: Haest u / kneet die maten meel-
bloemen/ende maecht koecken.

7 Ende Abraham liep tot de
runderen / ende hy nam een kalf/
teeder ende goet / ende hy gaf 't aen
den knecht / die haestede om dat roe-
te maecken.

8 Ende hy nam hoer ende melck/
ende het kalf / dat hy toegemaecht
hadde / ende hy settede 't hen vooz/
ende stont hy hen onder dien boom/
ende sy aten.

9 Doeseiden sy tot hem: Waer
is Sara uwe huysvrouwe? ende
hy seide: Siet/in de tente.

10 Ende hy seide: Ick sal
vooz:

lacki adda badiri * adapan dia pounja
mouca: mannacalla dia liat dia orang,
dia souda lari deri rouma pounja pin-
tou, pada djompot pada dia orang lagi
rondo capalla sampei tanna.

3 Lagi dia catta Tuan Tuan-cou:
Djika Tuan mau cassian pada beta,
djangan lalou deri hambamou.

4 Beër orang bawa ayer sidikit, lagi
basso djouw orang pounja kacki, lagi
* basandar de bawa pohon ini.

5 Lagi beta mau ambil Roti sapan-
gal, pada bri coat sidikit pada djouw
orang pounja hati; commediën bole
pegi djouga, tagal itou carna djouw
orang souda datang capada hamba-
mou; lagi dia orang catta: boat begitou
seperti voste souda catta.

6 Lagi Abraham souda pegi lecas
de dalam rouma pada Sara; daan cat-
ta: Lacas, ramas tiga oucor tepong
baic baic, lagi baicki * roti roti sedap.

7 Lagi Abraham lari pada sapi sapi,
lagi ambil fatou sapi goummoc daan
baic, lagi dia bri itou pada hamba, dia
souda hadir itou lecas.

8 Lagi dia souda ambil * mantega,
dengan ayer soursou, dengan annac
sapi nang dia souda hadir, lagi dia tarou
itou adapan dia orang pounja mouca,
lagi badiri decat dia orang de bawa po-
hon itou, lagi dia orang souda maccan.

9 Commediën dia orang catta pa-
danja: Manna adda binirmou Sara?
lagi dia catta: liatla de dalam rouma.

10 Lagi dia catta: Akou soungo
soungo

voorzeecker weder tot u komen/
omtrent desen tijdt des levens: ende
siet / Sara uwe huysvrouwe sal
eenen sone hebben/ende Sara hoor-
de't aen de deure der tente/ de wel-
ke achter hem was.

11 Abraham nu ende Sara wa-
ren oudt [ende] wel bedaeght: het
hadde Sara op ghehouden te gaen
na de wijze der wijven.

12 Soo loegh Sara by haer
selven/ seggende: Sal ick wellust
hebben/ nae dat ick oudt geworden
ben/ende mijn heere oudt is?

13 Ende de H E E R E seide
tot Abraham: Waerom heeft Sa-
ra gelacchen/ seggende: soude ick
ooch waerlick baren/ nu ick oudt
geworden ben?

14 Soude het voor den H E E
R E te wonderlick zijn? ter gesetter
tijdt sal ick tot u weder komen/ont-
rent desen tijdt des levens/ ende
Sara sal eenen sone hebben.

15 Ende Sara loochende't/seg-
gende: Ick en hebbe niet ghelac-
chen/ want sy vreesde: ende hy se-
ide: Neen/maer ghy hebt gelacchen.

16 Doe stonden die mannen op
van daer/ ende sagen nae Sodom
toe:ende Abraham ginck met haer/
om haer te geleyden.

17 Ende de H E E R E seide:
Sal ick voor Abraham verbergen/
wat ick doe?

18 Dewile Abraham ghewisse-
lick tot een groot ende machtrigh
volck

soungo mau datan combali pada paca-
nira, ampir tauon pounja ' wactou ini,
lagi liatla; binimou Sara adda bole sa-
tou annac lelacki,lagi Sara souda den-
gar itou de rouma.

11 Abraham pon dengan Sara sou-
da touwa, lagi dia orang pounja hari
hari adda banja, daan tida jadi lagi pa-
da Sara begitou seperti parampouan
parampouan pounja adat.

12 Tagal itou Sara souda tatauwa
dalam ' hati,daan catta: beta bole rassa
af kijt, sedang beta souda djadi touwa
lagi beta pounja tuan souda touwa?

13 Lagi Alla Thalla catta pada A-
braham: carna appa Sara souda tatau-
wa, cattanja; beta soungo bole beran-
nac sedang beta souda djadi touwa?

14 Adda, appa appa terheraan
amat pada Alla Thalla, pada wactou
gnap akou mau datan combali pada
pacanira, pada tauon pounja moussim
ini djouga, lagi Sara adda bole satou
annac lacki lacki.

15 Lagi Sara souda basancal itou,
cattanja: beta tida tatauwa, carna dia
takot,lagi ' dia catta: boucan begitou,
hanja pacanira souda tatauwa.

16 Commediën lacki lacki itou
souda badiri, lagi liat deri fanna capa-
da Sodom; lagi Abraham souda pegi
samma dia orang,pada antar dia orang.

17 Lagi Alla Thalla catta (bagi-
manna) Akou bole itou sembounji
pada Abraham nang akou boat;

18 Carna deri Abraham soungo
soungo adda djadi orang ' banja daan
ter-

volck worden sal / ende alle volck-
ren der aerde in hem gesegent sullen
worden?

19 Want ick hebbe hem gekent/
op dat hy synen kinderen ende sy-
nen hupse nae hem soude bevelen/
ende sy den wegh des **HEEREN**
houden / om te doen gerechtigheyt/
ende gerichte: op dat de **HEERE**
over Abraham brenge / het gene hy
over hem gesproken heeft.

20 Doozts seide de **HEERE**:
Dewijle het gheroep van Sodom/
ende Gomorra groot is / ende dewij-
le hare sonde seer swaer is /

21 Sal ick nu afgaen / ende be-
sien of sy nae haer gheroep / dat tot
my gekomen is / t' uiterste ghedaen
hebben / ende soo niet / ick sal 't
weten.

22 Doe keerden die mannen het
aengesichte van daer / ende gingen
nae Sodom: maer Abraham die
bleef noch staende / vooz het aenge-
sichte des **HEEREN**.

23 Ende Abraham tradt toe/
ende seide: Sult ghy oock den
rechtveerdigen met den godtloosen
ombrenghen?

24 Misschien zijnder vijftigh
rechtveerdige in de stadt: sult ghyse
oock ombrenghen / ende de plaetse
niet sparen / om de vijftigh recht-
veerdige die binnen haer zijn?

25 **E** zy bezre van u / sulck een
dinck te doen / te dooden den recht-
veerdigen met den godtloosen: dat
de

tercoat, lagi segalla orang de boumi
adda djadi palihara de dalam dia.

19 Carna akou souda kenal dia,
agar dia souro pada dia pounja annac
annac, daan dia pounja assal de blac-
kan dia, agar dia orang bedjallan de
dalam Alla Thalla pounja djallan, pa-
da boat adillan daan betul, agar Alla
Thalla bri pada Abraham itou nang
dia souda catta padanja.

20 Alla Thalla lagi souda catta:
carna Sodom daan Gomorra pounja
geger adda besar, lagi carna dia orang
pounja dosa adda brat banja.

21 Akou facarang mau tourong de
bawa, daan liat calou dia orang pounja
berboatan adda facali cali begitou, se-
perti dia orang pounja geger, nang
souda datan pada akou ca tida, akou
mau tau.

22 Commediën lacki lacki itou
souda balick moucanja deri sanna, lagi
pegi de Sodom; hanya Abraham dia
lagi tingal badiri adapan Alla Thalla
pounja mouka.

23 Lagi Abraham datan ampir,
daan catta: Tuan lagi mau binassa
orang adil dengan orang berdosa?

24 Siappa tau adda lima poulou
orang adil de dalam negri itou, Tuan
lagi mau binassa dia orang, daan tida
ampon pada dia orang, tagal lima pou-
lou orang adil, nang adda de dalam
negri itou?

25 Itou jadi djau deri djouw, boat
berboatan begitou, bounou orang adil
dengan orang djahat: agar pada orang
adil

de rechtveerdige zy gelijk de goddeloofse: verre zy het van u: soude de Richter der gantscher aerde geen recht doen?

26 Doe seide de H E E R E: Soo ick te Sodom binnen de Stadt vijftich rechtveerdige sal binden/ so sal ick de gantsche plaetse sparen om harent wille.

27 Ende Abraham antwoorde/ ende seide: Siet doch/ ick hebbe my onderwonden te spreken tot den Heere/ hoe wel ick stof ende asche ben:

28 Misschien sullen den vijftich rechtveerdigen vyve ontbrecken/ sult ghy dan om vyve de gantsche Stadt verderven? ende Hy seide: Ick salse niet verderven/ soo ick daer vijf en veertich sal binden.

29 Ende hy voer voort noch tot hem te spreken/ ende seide: Misschien sullen aldaer veertich gebonden worden: ende Hy seide: Ick en sal't niet doen om der veertigen wille.

30 Voorder seide hy: Dat doch de Heere niet en ontskeke/ dat ick spreke: Misschien sullen aldaer dertigh ghebonden worden: ende Hy seide/ Ick en sal't niet doen/ soo ick aldaer dertigh sal binden.

31 Ende hy seide: Siet doch/ ick hebbe my onderwonden te spreken tot den Heere: Misschien sullen daer twintigh gebonden worden: ende Hy seide: Ick en salse niet verderven om der twintigen wille.

32 Noch

adil djadi begitou, seperti pada orang djahat, itou jadi djau deri djouw, begimanna joure - houcom deri segalla boumi * bole boat appa appa nang tida haros?

26 Alla Thalla pon souda catta: Djika akou de dalam negri Sodom bertamou lima poulou orang adil, akou mau bri ampon pada segalla negri itou tagal dia orang.

27 Lagi Abraham souda menjaout daan catta: Liatla beta adda abou daan tanna djouga, lagi beta souda jadi brani begitou, pada catta catta pada Tuan.

28 Siappa tau deri lima poulou itou adda courang lima, Tuan tagal lima itou mau binassa segalla negri itou? lagi dia catta: Akou tida mau binassa, djika akou de sanna bertamou ampat poulou lima.

29 Dia pon lagi souda catta catta padanja daan catta: siappa tau Tuan de sanna bole bertemou ampat poulou, lagi dia catta akou tida mau boat tagal ampat poulou itou.

30 Dia lagi catta: Tuan djangan gouffar, sebab beta catta catta: siappa tau Tuan de sanna bole bertamou tiga poulou: lagi dia catta: Akou tida mau boat, djika akou de sanna bertamou tiga poulou.

31 Lagi dia catta: Liatla beta souda jadi brani begitou pada catta catta pada Tuan: siappa tau Tuan de sanna bole bertamou dua poulou, lagi dia catta: Akou tida mau binassa dia orang tagal dua poulou itou.

32 Dia

32 Noch seyde hy: Dat doch de Heere niet en ontstecke / dat ick alleenlick dicmael spreke: Misschien sullen daer tiene gebonden worden: ende hy seyde: Ick en salse niet verderben om der tiene wille.

33 Doe ginck de H E E R E wech / als hy geepndicht hadde tot Abraham te spreken: ende Abraham keerde weder nae syne plaetse.

32 Dia lagi catta: Tuan djangan goussar, beër beta catta catta lagi sacali djouga; Sjappa tau Tuan bole bertamou de sanna sa poulou; lagi dia catta: Akou tida mau binassa dia orang tagal sa poulou itou.

33 Commediën Alla Thalla souda poulang, mannacalla dia souda abis catta catta pada Abraham: lagi Abraham souda babalick combali pada dia pounja tampat.

1. Attan de sabela dia. 2 Artinja brenti sidickit. 3 Attan cerabi, attan bebincka. 4 Attan minjac sapi. 5 Attan moussim. 6 Hebr. de dalam dia pounja tenga tenga. Artinja de dalam sendirinja. 7 Artinja Alla. 8 Hebr. besar. 9 Attan tida boat haros, betoul, attan adillan.

Het xix. Capittel.

De twee Engelen komen in mansghedaente tot Sodom, ende worden van Lot gheherberght ende getracteert, vers 1. De Sodomiten omringen het huys by nachte, ende willen dese gasten grouwelicken overlasteraendoen, 4. Lot poocht hen sulcks af te raden, maer te vergeefs, ende met sijn eygen perijckel, 6. Dies de Engelen Lot intreucken, ende de Sodomiten met blintheyt slaen, sulcks dat sy het huys moesten verlaten, 10. Lot wort met sijn wijf ende twee dochteren (alsoo de swagers daer mede spotteden) 's morgens vroegh uyt Sodom geleyt, met last om sich te behouden op het geberghe, 17. Maer Lot bidt ende verkrijght, dat hy sich mach bergen tot Zoar, 18. De vier steden ende gantsche Landtstreke, met Inwoonders ende gewas, worden met vyer ende swevel van den hemel verreert, 24. De Heere straft Lots huysvrouwe, 26. Abraham lett op den onderganck deser steden, 27. Lot treckruyt Zoar nae 't gebergte, alwaer hy door den dronck onwerende van syne beyde dochteren wort misbruyckt, 31. Daer van komen Moab ende Ammon, 37.

1 Ende

Brentihan nang ca sambilang blas.

Dua Meliaicat datan de Sodom de dalam rounpa lacki lacki. Lot antar diorang de rounpa daan bri maccan. Malam orang Sodom bacoulillingacan rounpa, daan mau anjaya banjac pada dua lacki lacki itou. Lot minta agar diorang jangan boat djahat bagitou, diorang mau anjaya pada Lot. Mellaicat hela Lot de dalam rounpa, daan boat matta bouta pada orang Sodom: Mellaicat antar Lot dengan bininja dengan annanja parampouan dua orang de louwar Sodom, &c. ampat negri daan segalla tanna itou, dengan manusia daen tombohan samea jadi roussa dengan api daen blirang deri surga. Alla houcom pada Lot pounja bini. Abraham ingat negri negri itou pounja binassahan. Lot maboc tidor dengan dia pounja dua annac parampouan. diorang berannac Moab dengan Ammon.

1 2

1 Lagi

1 Ende die twee Engelen quamen te Sodom inden avont : ende Lot satt in de poorte tot Sodom : ende als Lot hen sach / stondt hy op hen te ghemoete / ende boogh sich met het aengesichte ter aerde.

2 Ende hy seide: Siet nu / misne heeren / keeret doch in ten huse van uwen knecht / ende vernachtet / ende wasschet uwe voeten: ende ghy sult broech opstaen / ende gaen uwes weeghs / ende sy seiden: Neen / maer wy sullen op de strate vernachten.

3 Ende hy hielt hy hen seer aen / soo dat sy tot hem in keerden / ende quamen in sijn hys : ende hy maecte hen eene maeltijt / ende bieck ongesuerde koeykens / ende sy aten.

4 Ter sy haer t'slapen leyden / soo hebben de mannen dier stadt / de mannen van Sodom / vanden jongken tot den oudsten toe / dat hys omcingelt : het gantsche volck / van het uiterste eynde af.

5 Ende sy riepen Lot toe / ende seiden tot hem: Waer zijn die mannen / die dese nacht tot u ghekomen zijn ? brenghetse uyt tot ons / op dat wyse bekennen.

6 Doe ginck Lot uyt tot hen aen de deure / ende hy sloot de deure achter hem toe.

7 Ende hy seide: Mine broeders en doet doch geen quaet.

8 Siet

1 L Agi dua Mella'icat itou souda datan de dalam Sodom , pada perang hari , lagi Lot souda doudoc de dalam Sodom pounja pintou , lagi mannacalla Lot liat dia orang , dia badi, lagi pegi djompot padanja , lagi dia tondo dia pounja mouca sampei decat tanna.

2 Lagi dia souda catta : Liatla sacarang tuan tuancou , massoc djouga de dalam hambamou pounja rouma , lagi djouw orang bole bangon pagi pagi , lagi bedjallan djallan-mou , lagi dia orang souda catta: tida, tetapi kita orang malam ini mau tidor de djallan .

3 Lagi dia souda coutali banja pada dia orang , begitou agar dia orang souda datan pada dia , lagi massoc de dalam dia pounja rouma ; lagi dia souda bri mackanan , pada dia orang , lagi asfar roti roti kits jil nang tida berassam , lagi dia orang souda maccan.

4 Daulou deri dia orang pegi tidor , lacki lacki deri negri itou , lacki lacki deri Sodom , orang mouda lagi orang touwa lagi , souda coulilling-akan rouma itou , segalla orang deri tandjong teroudjong.

5 Lagi dia orang souda pangil pada Lot , daan catta padanja : Manna adda lacki lacki itou , jang malam ini souda datan pada vofte ? Antar dia orang de louwar pada cami , agar cami bakenal dia orang.

6 Lot calouwar ca pada dia orang pada pintou , lagi dia toutop pintou de blackan dia.

7 Daan dia catta : soudara soudara-ko , jangan boat barang djahat.

8 Li-

8 Siet doch / ick hebbe twee dochteren / die geenen man bekennt en hebben / ick salse nu tot u uytbrenghen / ende doet haer alsoo 't goet is in uwe oogen : alleenlick en doet dese mannen niets / want daerom zijn sy onder de schaduwē mynes dacks ingegaen.

9 Doe seiden sy : Komt vorder aen : voortse seiden sy : Dese eenen is ghekomen / om als een vreemdelinck [hier] te wonen / en soude sy alsins Richter zijn : nu sullen wy u meer quaets doen / dan hen : ende sy drongen seer op den man / op Lot / ende sy traden toe om de deure op te breken.

10 Doch die mannen staken hare hant uyt / ende deden Lot tot hen inkomen in het huys / ende sloten de deure toe.

11 Ende sy sloegen de mannen / die aen de deure des huyses waren / met verblinckheiden / vanden kleynsten tot aen den grootsten : soo dat sy moede werden / om de deure te binden.

12 Doe seiden die mannen tot Lot : Wien hebt ghy hier noch meer : eenen schoon-sone / ofte uwe sonen / ofte uwe dochteren / ende alle / wien ghy hebt in deser stadt / brenght uyt dese plaetse.

13 Want

8 Liatla, beta adda dua annae parampouan, nang belom kenal lacki, beta mau antar dia orang de louwar pada tuan orang, daan boat dengan dia orang begitou, seperti tuan orang foucka; pada lacki lacki ini djouga djangan boat appa appa: carna tagal itou dia orang souda datan balindong de bawa beta pounja atap.

9 Commediën dia orang catta: Mare fini ampir, commediën dia orang catta: fatou ini souda datan agar dia doudoc fini seperti horgai begimanna dia de manna manna adda djadi joure houcom? facarang cami mau boat lebe djahat pada pacanira, deri pada dia orang: daan dia orang^a fourong cras fatou pada fatou capada lacki lacki, capada Lot, daan dia orang datan agar dia orang petfja pintou.

10 Hanja lacki lacki itou souda calouwar tangannja, daan hela Lot de dalam rouma capada dia orang, daan toutop pintou.

11 Daan boat matta bouta pada lacki lacki jang adda de pintou rouma, jang kitsjil lagi, jang besar lagi, begitou agar dia orang jadi lela lagi tida bole bertamou pintou.

12 Pada waetou itou lacki lacki itou souda catta pada Lot: fjappa voste pounja lagi adda de fini, fatou menantou lacki lacki, attrau voste pounja annac annac lacki lacki, attrau voste pounja annac annac parampouan, lagi famoa nang fjappa voste pounja de dalam negri ini, souro dia orang calouwar deri tampat ini.

13 Carna

13 Want wy gaen dese plaetse verder ven: om dat haer gheroep groot geworden is voer het aengesichte des **HEEREN** / ende de **HEEREN** ons uytgesonden heeft / om haer te verder ven.

14 Doe ginck Lot uyt / ende sprack tot sinen schoon-sonen / die sijne dochteren nemen souden / ende sende: Maect u op / gaet uyt dese plaetse / want de **HEEREN** gaet dese stadt verder ven: maer hy was in de oogen sijner schoon-sonen als ockende.

15 Ende als de dageraet opginck / drongen de Engelen Lot aen / seggende: Maect u op / neemt uwe huisvrouw / ende uwe twee dochteren / die voer handen zijn / op dat ghy inde ongerechtigheyt deser stadt niet om en komt.

16 Maar hy vertoefde: soo grepen dan die mannen sijne hant / ende de hant sijner vrouw / ende de hant sijner twee dochteren / om de verschooninghe des **HEEREN** over hem: ende sy brachten hem uyt / ende stelden hem buiten de stadt.

17 Ende het gheschiedde / als sy hen uitgebracht hadden nae bup ten / soo sende hy: Behoudt u om uwes levens wille / en siet niet achtez u om / ende en staet niet op dese gantsche blackte: behoudt u nae't gheberghte henen / op dat ghy niet om en komt.

18 Ende Lot sende tot haer: Meen

13 Carna cami sabantar mau binassa tampat ini, carna dia orang pounja °geger souda djadi besar adapan Alla Thalla, lagi Alla Thalla souda souro betorang pada binassa: dia orang.

14 Tagal itou Lot souda pegi de louwar, daan catta catta pada dia pounja menantou lacki lacki, jang adda mau cauwin dengan dia pounja annac annac parampouan daan catta: °badiri, calouwar deri tampat ini, carna Alla Thalla sabantar mau binassa negri ini, hanja dia pounja menantou lacki lacki kira kira dia + poura poura djouga.

15 Daan mannacalla fadjar naic, Mellaicat souda souro pada Lot cattanja: °Pegiambil voste pounja bini, dengan voste pounja annac parampouan dua orang jang adda de sini, agar voste djangan djadi binassa dalam negri ini pounja nacallan.

16 Hanja dia nanti, tagal itou lacki lacki itou pegang dia pounja tangan, daan dia pounja dua annac parampouan pounja tangan tagal Alla Thalla pounja cassian pada dia: daan dia orang antardia de louwar, daan tarou dia de louwar negri.

17 Daan souda djadi, mannacalla dia orang souda antar dia orang de louwar, °dia catta: toungou voste tagal idopmou djangan liar de blackan, lagi jangan badiri dalam segalla tampat ratta ini, lalou de gounong itou agar voste djangan matti.

18 Daan Lot catta pada dia orang: Eyo

Heere doch/ Heere.

19 Siet doch/ uwe knecht heeft
gehade ghebonden in uwe oogen/
ende ghy hebt uwe weldadighendt
groot ghemaecte/ die ghy aen my
ghedaen hebt/ om mijne ziele te be-
houden by het leven: maer ick en sal
niet kunnen behouden worden nae
t gheberghthe henen/op dat my niet
misschien dat quaet aen en klebe/
ende ick sterbe.

20 Siet doch/ dese stadt is nae
by/ om derwaerts te bluchten/ ende
sy is klepne: laet my doch der-
waerts behouden worden: (is sy
niet klepne?) op dat mijne ziele lebe.

21 Ende hy sende tot hem: Siet/
ick hebbe u aengesichte opgenomen/
oock in dese sake: dat ick dese stadt
niet om en keere/ daer van ghy ge-
sproken hebt.

22 Haest/ behoudt u derwaerts:
want ick sal niets kunnen doen/ tot
dat ghy daer henen in ghekomen
ziit: daerom noemde men den naem
deser stadt/ Zoar.

23 De Sonne ginck op boven
de aerde/ als Lot te Zoar in quam.

24 Doe dede de H E E R E/
swebel/ ende vper over Sodom/
ende over Gomorra regenen/ van
den H E E R E uyt den Hemel.

25 Ende hy keerde de selve ste-
den om/ ende die gantsche blackte:
ende alle inwoonders deser steden/
oock het gewas des landts.

26 Ende siene huyf vrouwe sach
omme van achter hem/ ende sy wert
een

Eyo boucan Tuan.

19 Liatla⁹ tuan pounja hamba sou-
da bertamou cassia dalam⁹ tuan poun-
ja matta, daan tuan souda boat besar
baic-boudinja, nang tuan souda¹⁰ oun-
djo pada rountou djuwakou ber-
idop, tetapi beta tida bole¹¹ lalou de
gounong itou, agar djahat itou djan-
gan lecat pada beta, daan beta matti.

20 Liatla negri ini adda ampir pada
lari de fanna, daan adda kitsjil, bear
beta lalou de fanna, boucan kitsjil?
agar beta pounja djiuwa idop.

21 Dia pon catta: ¹² Liatla voste
pounja mintahandoa ini akou lagi
souda dengar: agar akou djangan
¹³ balic negri itou deri appa voste sou-
da catta.

22 Lacas, lalou de fanna, carna akou
rida bole boar appa appa daulou deri
voste souda massoc de fanna, tagal itou
negri itou packei namma ¹⁴ Zoar.

23 Matta hari souda naic atas bou-
mi, sedang Lot massoc dalam Zoar.

24 Wactou itou Alla Thalla souda
boat djatou oudjang deri blirang, daan
deri api de atas Sodoma, daan de aras
Gomorra, deri Alla Thalla ¹⁵ deri sourga.

25 Daan dia souda balic negri itou,
nang de bawa ca aras, segalla itou tam-
pat ratta, lagi segalla orang nang dou-
doc dalam negri negri itou, daan tanna
pounja ¹⁶ boa lagi.

26 Daan ¹⁷ dia pounja bini souda
liat ca blackan, daan dia souda djadi
¹⁸ tiang

een Zout-pilaer.

27 Ende Abraham maecte hem des selven morgens vroegh op / nae die plaetse / daer hy vooz 't aenghesichte des **H E E R E N** gestaen hadde.

28 Ende hy sagh nae Sodom ende Gomorra toe / ende nae het gantsche lant van die vlackte: ende hy sagh / ende liet / daer ginck een roock van den lande op / gelijk de roock eenesovens.

29 Ende het gheschiedde / doe Godt de steden deser vlackte verderf / dat Godt aen Abraham ghedachte / ende hy leydde Lot uyt het midden deser omkeeringe / in 't omkeeren dier steden / in de welke Lot gewoont hadde.

30 Ende Lot toogh op uyt Zoar / ende woonde op den bergh / ende sijne twee dochters met hem: want hy vreesde binnen Zoar te woenen: ende hy woonde in een speloncke / hy / ende sijne twee dochters.

31 Doe seyde de eerst-geborene tot de ionghste: Onse vader is out / ende daer en is geen man in desen lande om tot ons in te gaen / nae de wijse der gantscher aerde.

32 Kom / laet ons onsen vader wijn te drincken geven / ende hy hem liggen / op dat wy van onsen vader zaet in 't leven behouden.

33 Ende sy gaven dien nacht haren vader wijn te drincken: ende
de

¹⁸ tiang Garam.

27 Pada hari itou pon Abraham souda bangon pagi pagi, (daan pegi) de rampat itou, de manna dia souda badiri de mouca Alla Thalla.

28 Daan dia liat pada Sodom, daan Gomorra. daan pada segalla tanna ratta itou, daan dia menantang, daan liatla, souda naic assap deri tanna itou, seperti founo (cappor) pounja assap.

29 Souda djadi lagi, sedang Deos roussa negri negri deri tanna ratta itou, agar Deos ingat pada Abraham, daan dia souda antar pada Lot deri antara balickan itou, mannacalla dia balic negri negri itou, de manna Lot souda doudoc.

30 Macca Lot calouwar deri Zoar, daan dia doudoc de atas, gounong itou, daan dia pounja annac parampouan dua orang samma dia, carna dia takot doudoc dalam Zoar, tagal itou dia doudoc dalam barang loubang batou, dia samma dia pounja dua annac parampouan.

31 Wactou itou ¹⁹ kaka catta pada ²⁰ ade: bera orang pounja bappa adda touwa, fatou lacki lacki lagi tida adda dalam tanna ini, nang kenal pada cammi, tsjara segalla dounja.

32 Marela, beër cammi bri minom coa anghor pada beta orang pounja bappa, daan tidor samma dia, agar cammi tounjou idop bidji deri bera orang pounja bappa.

33 Macca pada malam itou, dia orang bri minom coa anghor pada
bap-

de eerst-geboorene quam/ ende lagh by haren vader/ ende hy en wert het niet ghewaer in haer nederliggen/ noch in haer opstaen.

34 Ende het geschiedde des anderen daeghs/ dat de eerst-geboorene sepdetot de jonghste: Siet/ ick hebbe gister nacht by mijnen vader gelegen: laet ons oock desen nacht hem wijn te drincken geven: gaet dan in/ light by hem/ op dat wy van onsen vader zaet in't leven behoude.

35 Ende sy gaben haren vader oock dien nacht wijn te drincken: ende de jonghste stont op/ ende lagh by hem: ende hy en werdt het niet ghewaer in haer nederliggen/ noch in haer opstaen.

36 Ende de twee dochteren Lots werden bevrucht van haren vader.

37 Ende de eerstgeboorene baerde eenen sone/ ende noemde sijnen name Moab: Dese is de vader der Moabiten/ tot op desen dach.

38 Ende de jonghste die baerde oock eenen sone/ ende noemde sijnen name Ben-Ammi: Dese is de vader der kinderen Ammons/ tot op desen dach.

bappanja, daan kaka datan daan tidor samma bappanja ²¹ dia pon tida tau, sedang dia tidor pon tida, sedang dia bangon pon tida.

34 ²² Essonja pon souda djadi agar kaka catta pada ade: liatla calamari malam beta souda tidor samma bappacou, beër cami malam ini lagi bri minom coa anghor, padanja, commediën pacanira massoc, daan tidor samma dia, agar cami toungou idop bidji deri beta orang pounja bappa.

35 Macca pada malam itou dia orang lagi bri minom coa anghor pada bappanja, daan ²³ ade souda pegi, daan tidor samma dia, dia pon tida tau, sedang dia tidor pon tida, sedang dia bangon pon tida.

36 Begitou Lot pounja annac rampouan cadouanja ²⁴ souda mengidang deri bappanja.

37 Daan kaka souda berannac satou annac lacki lacki, daan bernamma nammanja Moab, Inila adda bappa deri (orang) Moab sampei hari ini.

38 Daan ade dia lagi berannac annac lacki lacki, daan bernamma dia pounja namma Ben-Ammi. Inila adda bappa deri ²⁵ orang Ammon sampei hari ini.

a Attan dia orang bari cras pada lacki lacki. b Attan bri, attan onndjo tangannja. c Attan inger bangar. 1 Attan tempat ini. 2 Attan walton itou. 3 attan pegi. 4 attan tarawa. 5 attan badiri. 6 Artinja Alla Thalla. 7 Hebr. djiuwamon. 8 attan tuar souda cassian pada hambanja. 9 attan voste pounja. 10 attan cassie. 11 attan lari dengan bercat de gounong itou. 12 attan liatla deri itou akou lagi souda trima moucamou. 13 attan roussa. 14 Artinja kufjil; dalou dia pounja namma Bela. liat Genes. 14. 2. 15 Attan deri langit. 16 Moussim attan barang appa samoa nang tombo de tanna. 17 Artinja Lot pounja bini. 18 attan seperti tiang, attan touladang deri garam. 19 Hebr. annac nang berroula. 20 attan boungson. 21 Artinja bappa Lot. 22 attan hari lain nang commediën. 23 attan annac boungson. 24 attan souda djadi bounting. 25 attan annac Ammon.

Het xx. Capittel.

Abraham vertreckt nae Gerar, ende seyt, dat Sara syne suster zy, vers 1. Dies de Koning Abimelech Sara laet halen, om haer te trouwen, 2. Maer Godt belett hem door plagen ende aenspraecke in eenen droom, 3. Daerom hy Abraham sijn wijf weder geeft met sonderlinge beleeftheyt ende gheschencken, 9. Abimelech ende de syne worden door Abrahams voor-bede genesen, 17.

1 **E**nde Abraham reysde van daer nae 't lant van 't Surden/ ende woonde tusschen Kades ende tusschen Sur: ende hy verkeerde als byzindelinck te Gerar.

2 Als nu Abraham van Sara sijne huyfvrouw gheseyt hadde/ Sy is mijne suster: soo sandt Abimelech/ de Koningh van Gerar/ ende nam Sara wech.

3 Maer Godt quam tot Abimelech in eenen droom des nachts: ende hy seide tot hem: Siet/ ghy zijt doot om der vrouwen wille/ die ghy wech-genomen hebt: want sy is niet eenen man getrouwt.

4 Doch Abimelech en was tot haer niet ghenadert: daerom seide hy: Heere/ sult ghy dan oock een rechtveerdigh volck dooden?

5 Heeft hy selve my niet gesept: Sy is mijne suster? ende sy oock heeft gesept: Hy is mijn broeder: in oprechticheyt mijnes herten/ ende in reynicheyt mijner handen hebbe ick dit gedaen.

6 Ende Godt seide tot hem in den

Brentihan nang ca dua poulou.

Abraham pegi de Gerar, daan catta Sarah adda diap soudara. tagal itou Radja Abimelech souro antar Sara, pada dia agar dia cawin dengan dia. Alla tagal itou houcom dia daan larang itou pada dia dalam mimpihan. tagal itou dia bri combali pada Abraham bininja Sara, daan cassie pada dia cassie banjac. Abimelech dengan diap, &c.

1 **M**Acka Abraham souda pegi deri fanna! capada tanna nang salatan, daan doudoc de tenga tenga Kades daan Sur: daan dia doudoc de Gerar seperti dagang.

2 Mannacalla pon Abraham deri Sara bininja souda catta di adda beta pounja soudara; Abimelech Radja Gerar, souda souro ambil pada Sara.

3 Hanja Deos souda datan pada Abimelech, pada malam 1 dalam mimpihan: daan dia catta padanja, liatla, pacanira 2 adda matti tagal parampouan ini, nang pacanira souda ambil bawa, carna dia souda cawin dengan lacki lacki fatou.

4 Tetapi Abimelech boulom kenal pada dia: tagal itou dia catta: Tuan voste lagi mau bounou orang orang nang adil?

5 Boukan dia sendiri souda catta pada beta, diadda beta pounja soudara parampouan? daan dia lagi, souda catta, diadda beta pounja soudara lacki lacki, dengan hati adil, daan dengan tangan tsjoutfsi beta souda boat itou.

6 Deos pon catta padanja dalam mim-

den droom: Ick hebbe oock geweten / dat ghy dit in oprechtigheyt uwes herten gedaen hebt / ende ick heb u oock belett van tegen my te sondigen: daerom en hebbe ick u niet toegelaten / haer aen te roeren.

7 Soo geeft dan nu deses mans huyfvrouw wederom / want hy is een Propheet / ende hy sal voer u bidden / op dat ghy levet: maer soo ghyse niet wederom en geeft / weet dat ghy voer secker steruen sult / ghy / ende al wat uwe is.

8 Doe stont Abimelech 's morgens vroegh op / ende riep alle syne knechte / ende sprack alle dese woorden voer haren ooren: ende die mannen vreesden seer.

9 Ende Abimelech riep Abraham / ende seyde tot hem: Wat hebt ghy ons ghedaen? ende wat hebbe ick aen u gesondicht / dat ghy over my / ende over mijn Koninckrijcke eene groote sonde ghebracht hebt? ghy hebt daden met my gedaen / die niet en souden gedaen worden.

10 Voerdeseyde Abimelech tot Abraham: Wat hebt ghy ghesien / dat ghy dese sake gedaen hebt?

11 Ende Abraham seyde: Want ick dachte / Alleen en is de vrees Godes in dese plaetse niet / soo dat sy my om myner huyfvrouw wil- le sullen dooden.

12 En oock is sy waerlick my- ne suster / sy is mynes vaders doch- ter / maer niet myner moeder doch- ter:

mimpihan, Akou lagi souda tau voste souda boat itou dengan hati adil, Akou lagi souda ' taggaken pada voste, agar voste jangan berdosa adapan Akou tagali itou Akou souda bri, agar voste jangan kenal pada dia.

7 Tagal itou facarang bri combali lacki ini pounja bini, carna djadda Nabbi, beer pon dia menjomba tagak voste, agar voste tingal idop: tetapi djicalou voste tida bri dia combali, soungo soungo voste mester matti, voste dengan samoa nang sjappa voste pounja, tau?

8 Tagal itou Abimelech souda ban- gon pagi pagi, daan pangil dia pounja hamba samoa, daan catta catta segalla bacattahan itou adapan diorang poun- ja telinga: macca diorang souda tacot + banjac.

9 Commediën Abimelech pangil pada Abraham, daan catta padanja: Appa voste souda boat pada cami? at- tau dosa appa beta souda boat pada voste, carnappa voste souda 'bawa dosa besar atas beta, lagi atas beta pounja 'Radjat? voste souda boat berboatan pada beta, nang tida patout boat.

10 Abimelech lagi catta pada Abra- ham: voste souda liar appa, carna voste souda boat berboatan itou?

11 Abraham catta: carna beta 7 san- ca soungho soungho de tampat ini [orang] tida tacot pada Deos, tagal itou diorang adda bounou pada beta tagal beta pounja bini.

12 Dia soungho soungho adda beta pounja soudara, dia adda Bappakou pounja annac tetapi beta pounja ibou pounja

ter: ende sy is my ter vrouwe ghe-
worden.

13 Ende het is geschiet / als my
Godt uyt mynes vaders huys de-
de dwalen / soo sprack ick tot haer:
Dit zy uwe weldadigheyt / die ghy
by my doen sult: aen alle plaetse
daer wy komen sullen / seght van
my / hy is mijn broeder.

14 Doe nam Abimelech schapen
ende runderen / oock dienstknech-
ten / ende dienstmaechden / ende gafse
Abraham: ende hy gaf hem Sara
syne huysvrouwe weder.

15 Ende Abimelech seide: Siet/
mijn landt is vooz u aengesichte:
woont daer t goet is in uwe oogen.

16 Ende tot Sara seide hy:
Siet / ick hebbe uwen broeder dup-
sent silverlingen gegeven / siet / hy zy
n een deeksel der oogen / allen die
met u zijn: jae by allen / ende weest
geleert.

17 Ende Abraham badt tot
Godt: ende Godt ghenas Abime-
lech / ende sijne huysvrouwe / ende
sijne dienstmaechden / soo dat sy
haerden.

18 Want de H E R E hadde
alle de haermoeders van het huys
Abimelechs gantschelick toegeslo-
ten / ter oorsaecke van Sara Abra-
hams huysvrouwe.

pounja annactida: dia pon souda jadi
beta pounja bini.

13 Commediën souda jadi manna-
calla Deos souro beta poulang deri
Bappakou pounja rouma, beta catta
pada dia: inila jadi baic boudimou,
nang voste mester³ oundjo pada beta:
de segalla tampat, manna cami adda
datan catta deri beta dia adda beta
pounja foudara.

14 Wactou itou Abimelech souda
ambil domba domba daan lembou
lembou, lascar lascar lacki lacki, daan
lascar lascar parampuan lagi, daan cas-
sie diorang pada Abraham: dia lagi bri
combali pada dia diapounja bini Sara.

15 Abimelech lagi catta: liatla,
beta pounja.² ranna¹⁰ adda bouca pa-
da voste: doudoc de manna voste
pounja hati souca.

16 Pada Sara pon dia catta: liatla,
pada voste pounja foudara beta souda
cassie saribous [pangal] pera, liatla,
[beër] dia adda pada voste pada sarou
toudong matta, pada [orang] samoa
nang adda dengan voste: ija pada sa-
moa, lagi ingat itou.

17 Abraham dia pon souda somba
capada Deos: daan Deos souda sombo
pada Abimelech, daan pada bininja,
daan pada dia pounja hamba hamba
parampuan, agar diorang berannac.

18 Carna Alla Thalla souda toutop
facali cali segalla¹¹ tampat annac da-
lam Abimelech pounja rouma, tagal
Sara Abraham pounja bini.

1 Artinja sedang dia mimpi. 2 Attan mester matti. 3 Attan pegang, attan brisoucar,
attan touloung pada voste. 4 Attan sangat. 5 Attan tarou. 6 Attan Alam. 7 Attan
skir.

8 Attan cassie. 9 Attan negri.

10 Attan adda adapan voste pounja mouca.

11 Attan papodjon.

Het xxj. Capittel.

Isaac wort nae Godts belofte gebooren, ende besneden, vers 1. Abraham houdt een groot gastmael ter tijdt van Isaacs speeninge, 8. Ismael spott daer mede, ende wordt met sijne moeder Hagar, op versoek van Sara, ende Godts woordt, uytgedreven, 9. Hagar dwaelt inde woestijne, ende Ismael is in perijckel van te versmachten, 15. maer Godt versiet het, ende troost Hagar, 17. Isaacs optreckinge, ende houwelick, 20. Abimelech maect een verbondt met Abraham te Berseba, 22. Abraham dient ende danckt den Heere, 33.

1 Ende de **h e e e e** besocht Sara/ gelijk als hy gesept hadde: ende de **h e e e e** dede Sara/ghelick als hy gesproocken hadde.

2 Ende Sara werdt bevrucht/ ende baerde Abraham eenen sone in sinen ouderdom ter ghesetter tijdt/ die hem Godt gesept hadde.

3 Ende Abraham noemde den name sijnes soons die hem ghebooren was / die hem Sara ghebaert hadde/ Isaac.

4 Ende Abraham besneet synen sone Isaac/ zijnde acht dagen oudt: ghelick als hem Godt gheboden hadde.

5 Ende Abraham was hondert jaer oudt / als hem Isaac sijn soon gebooren wert.

6 Ende

Brentihan nang ea dua poulou satou.

Isaac jadi berannac seperti Alla souda dhandji; Abraham baiki festo besaâr man-nacalla Isaac jadi lepas deri soursou. Ismaël tagal itou boat sedo: dia dengan ibounja Hagar tagal itou jadi oussir deri Abraham pounja rouma, carna Sarah souda mau daan Alla souro bagitou. Hagar beroutang djallan de rimba, lagi Ismaël ampir ampir souda matti deri äous; Hanja Deos touloung dia daan ibor-ken pada Hagar, &c.

1 Commediën Alla Thalla souda ingat pada Sara, seperti dia souda catra: Alla Thalla souda boat lagi pada Sara seperti dia souda catra catra.

2 Sara pon jadi bounting, daan berannac fatou annac lacki lacki pada Abraham sedang dia toua, pada wactou itou djouga, nang Deos souda catra pada dia.

3 Macca Abraham souda bri namma pada dia pounja annac lacki lacki nang souda jadi berannac pada dia, nang Sara souda berannac pada dia, Isaac.

4 Abraham lagi souda bersounot pada dia pounja annac lacki lacki Isaac, pada hari nang ea de lappan seperti Deos souda souro padanja.

5 Abraham pounja oumor pon ad-da sa rattous tauon, mannacalla Isaac dia pounja annac lacki lacki souda jadi berannac pada dia.

6 Sara

6 Ende Sara seide: Godt heeft my een lacchen ghemaect / al die 't hoort sal met my lacchen.

7 Voorts seide sy: Wie soude Abraham gheseyt hebben? Sara heeft sonen ghesooght: want ick hebbe eenen sone ghebaert in synen ouderdom.

8 Ende het kint wert groot / ende wert ghespeent: doe maecte Abraham eene groote maeltijt op den dach als Isaac gespeent wert.

9 Ende Sara sagh den sone Hagers der Egyptische / dien sy Abraham gebaert hadde / spottende.

10 Ende sy seide tot Abraham: Zijft dese dienstmaecht / ende haren sone uyt: want de soon deser dienstmaecht / en sal niet mijnen sone / met Isaac niet erven.

11 Ende dit woert was seer quaet in Abrahams oogen / ter oorsaecke van synen sone.

12 Maer Godt seide tot Abraham: Laet het niet quaet zijn in uwen oogen / over den jongen / ende over uwe dienstmaecht: al wat Sara tot u sal seggen / hoort nae hare stemme / want in Isaac sal u zaet genoemt worden.

13 Doch ick sal oock den sone deser dienstmaeght tot een volck stellen / om dat hy u zaet is.

14 Doe stont Abraham's morgens

6 Sara pon catta, Deos souda boat tarawahan pada beta, sa orang orang nang dengar itou, dia adda tarawa dengan beta.

7 Dia lagi catta: Sjappa souda bole catta pada Abraham? Sara souda bri soursou pada annac annac: Carna beta souda berannac fatou annac lacki lacki sedang dia toua.

8 Annac ini pon jadi besar, daan jadi lepas deri soursou: tagal itou Abraham souda baiki Festo besar pada hari itou, mannacalla Isaac jadi lepas deri soursou.

9 Sara pon liat Hagar orang mistri pounja annac lacki lacki, nang dia souda berannac pada Abraham: dia baiki gila.

10 Tagal itou dia catta pada Abraham, boang hamba parampouan itou dengan dia pounja annac: carna hamba itou pounja annac tiadda jadi poufaca dengan beta pounja annac dengan Isaac.

11 Tetapi bacattahan itou: adda djahat banjac dalam Abraham pounja matta, tagal dia pounja annac.

12 Hanja Deos catta pada Abraham: jangan gousar tagal itou, deri bouda ini daan deri voste pounja hamba parampouan: samoa itou nang Sara adda catta pada pacanira dengar dia pounja suara, carna dalam Isaac voste pounja bidji mester jadi bernamma.

13 Tetapi hamba parampouan ini pounja annac akou lagi mau jadiakan bappa deri orang [banjac] carna dia adda pacanira pounja bidji.

14 Tagal itou Abraham souda bangon

gens broegh op / ende nam broodt /
ende eene flesche waters / ende gafse
aen Hagar / die leggende op haren
schouder: oock [gaf hy haer] het kint /
ende sondt haer wech: ende sy ginck
voort / ende dwaelde inde woestijne
Berseba.

15 Als nu het water vande fles-
sche upt was / soo wierp sy het kint
onder een vande struycken.

16 Ende sy ginck / ende settede
haer tegen over / afgaende soo verre /
als die niet den hoge schieten: want
sy seyde: Dat ick het kindt niet en
sie sterben: ende satt tegen over / en-
de hief hare stemme op / en weende.

17 Ende Godt hoorde de stem-
me des jongens: ende de Engel Go-
des riep Hagar toe upt den hemel /
ende seyde tot haer: Wat is u Ha-
gar? en vreesst niet / want Godt heeft
nae des jongens stemme ghehoort /
ter plaetse daer hy is.

18 Staet op / heft den jongen
op / ende houdt hem vast met uwe
hant / want ick sal hem tot een groot
volck stellen.

19 Ende Godt opende hare oogen /
dat sy eenen water-put sagh:
ende sy ginck / ende vulde de flesche
met water / ende gaf den jongen te
drincken.

20 Ende Godt was met den jon-
gen / ende hy wert groot: ende hy
woonde inde woestijne / ende werdt
een Boogh-schutter.

21 Ende hy woonde in de woe-
stijne

gon pagi pagi hari, lagi ambil roti, daan
fresco dengan ayer, daan bri itou pada
Hagar, daan tarou itou atas dia pounja
bahou; dia lagi bri bouda itou pada dia
daan souro dia pegi: dia pon pegi,
daan dia bedjallan sini fanna dalam
rimba [bernammanja] Berseba.

15 Terapi mannacalla fresco poun-
ja ayer, soudabis, dia boang bouda de
bawa fatou pohon.

16 Dia pon souda pegi doudoc de
sabela, daan poulang djau begitou se-
perti orang nang passang dengan pana:
Carna dia catta, agar beta jangan liat
bouda matti: daan dia doudoc de sa-
bela, daan ankat dia pounja suara,
daan menangis.

17 Deos pon souda dengar bouda
pounja suara: daan Deos pounja Mel-
laicat souda pangil pada Hagar deri
furga, daan catta padanja: Appa tsjin-
ta Hagar? jangan tacot, carna Deos
souda dengar pada bouda pounja sua-
ra, de rampat manna dia adda.

18 Badiri, ankat bouda itou daan
pegang dia dengan tangan mou carna
akou mau jadiakan dia bappa deri
orang banjac.

19 Commediën Deos souda bou-
ka dia pounja matta, agar dia liat prigi
ayer: dia pon pegi, daan pounou-akan
bouli dengan ayer, daan bri minom
pada bouda.

20 Commediën Deos adda dengan
bouda itou, begitou agar dia jadi besar:
dia pon souda doudoc dalam rimba,
daan dia jadi jure passang nang passang
dengan pana.

21 Dia pon doudoc dalam rimba
Paran:

stijne Paran: ende sijne moeder nam hem eene vrouwe uyt Egypten-landt.

22 Voors geschiedde 't ten selven tijde / dat Abimelech / midts gaders Pichol sijn krijghs-overste / tot Abraham sprack / seggende: Godt is niet u in alles wat ghy doet.

23 Soo sweert my nu hier by Godt / Soo ghy my / ofte mijnen sone / ofte mijnen nebe / liegen sult! na de weldadigheyt die ick by u gedaen hebbe / sult ghy doen by my / ende by het landt daer in ghy als vreemdelinck verkeert.

24 Ende Abraham seide: Ick sal sweeren.

25 Doch Abraham berispte Abimelech ter oorsaecke eenes waterputs / die Abimelechs knechten niet gewelt genomen hadden.

26 Doe seide Abimelech: Ick en hebbe niet geweten / wie dit stuck gedaen heeft / ende oock en hebt ghy het my niet aengeseyt / ende ick en hebber oock niet van gehoozt / dan heden.

27 Ende Abraham nam schapen ende runderen / ende gafse Abimelech: ende die beyde maecten een verbondt.

28 Doch Abraham stelde seven op-lammeren der kudde besonder.

29 Soo seide Abimelech tot Abraham: Wat sullen hier dese seven op-

Paran: daan dia pounja ibou souda ambil bini pada dia deri Negri-Misry.

22 Pada wactou itou djouga lagi souda jadi, agar Abimelech dengan Pichol capalla deri dia pounja orang baprang, catta catta pada Abraham cattanja; Deos adda dengan vofte dalam samoa nang vofte boat.

23 Tagal itou basompa facarang pada beta de fini adapan Deos, djicalou vofte adda dousta pada kita ka kita pounja annac, ka kita pounja tsjou- tsjou: seperti kita souda boat baic pada vofte, begitou vofte lagi mester boat pada kita daan pada negri ini de manna vofte adda doudoc seperti dagang.

24 Abraham pon catta: kita adda basompa.

25 Tetapi Abraham batogor pada Abimelech, tagal barang prigi ayer, nang Abimelech pounja hamba souda ambil 7 par forsa.

26 Abimelech dia menjaout; kita boulom tau, sjappa souda boat berboatan itou, vofte lagi boulom bri tau papa kita, sampei hari ini kita lagi boulom dengar appa appa deri itou.

27 Commediën Abraham souda ambil domba domba dengan lombou lembou, daan cassie diorang pada Abimelech: daan diorang duorang souda bacauwoul.

28 Tetapi Abraham souda tarou toudjou annac domba betina de: sabel.

29 Tagal itou Abimelech catta pada Abraham: appitou, carnappa vofte sou-

op-lammeren/ die ghy besonder gestelt hebt?

30 Ende hy seyde: Dat ghy de seven op-lammeren van minner hant nemen salt: op dat het my tot een ghetungenisse zy/ dat ick desen put gegraven hebbe.

31 Daerom noemde men die plaetse Berseba/ om dat die beyde daer gelwooren hadden.

32 Alsoo maecten sy een verbondt te Berseba: Daer nae stont Abimelech op/ ende Pichol sijn Krijghs-overste: ende sy keerden wederom na der Philistijnen landt.

33 Ende hy plantte een bosch in Berseba: ende riep aldaer den naem des **Y E E R E N** des eeuwigen Godts aen.

34 Ende Abraham woonde als vreemdelinck vele dagen in der Philistijnen landt.

1 Artinja mannacalla dia pounja oumor adda delappan hari. 2 Attan boat sedo. 3 Artinja Abraham tida souca begiton, dia bagoufar tagal itou. 4 Artinja assal. 5 Attan negri Egypten. 6 Artinja, adoy ca houcom ca haramla pada voste, djicalou voste dousta pada beta, &c. 7 Attan dengan anjaya. 8 Attan kendiri. 9 attan sabittan. 10 Artinja Abraham.

Het xxij. Capittel.

Godt versoeckt Abraham, hem bevelende synen sone Isaac te offeren, vers 1. Abraham is gehoorlaem, ende ten uystersten gereet om Isaac te slachten, 3. maer wort van Godt uyt den Hemel belett, hooghlick geroemt, ende vereert met vernieuwinge der beloften, ende Godes eedt, 11. Abraham ontfaecht goede tydinge van sijns broeders Nahors welvaert, ende Nakomelingen, 20.

1 Ende het geschiedde nae dese dingen/dat Godt Abraham ver-

souda tarou de sabela, toudjou itou annac domba betina?

30 Dia menjaout: toudjou annac domba betina ini, voste mester trima deri kita pounja tangan: agar itou jadi *saxi pada beta kita souda gali prigi ini.

31 Tagal itou tampat itou jadi bernamma Berseba, carna diorang duorang souda basompa de fanna.

32 Begitou diorang souda bacauwoul de Berseba: commediën Abimelech dengan Pichol, cadpalla deri dia-pounja orang baprang souda badiri: daan pegi combali capada orang Philistini pounja negri.

33 Tetapi 1° dia souda tannam satou outang de Berseba, lagi menjomba de fanna pada Alla Thalla Deos nang terkakal pounja Namma.

34 Carna Abraham banja hari souda doudoc seperti dagang dalam orang Philistini pounja negri.

Brentihan nang ca dua poulou dua. Alla tsjoba pada Abraham, daan souro dia bersombakan annanja lacki lacki. Abraham mendengar Alla pounja suara, daan pegi pada bersombakan Isaac: Alla deri sourga souda combali larang pada Abraham, agar dia jangan boat itou, daan poudji Abraham carna dia tourout, &c.

1 Macca commediën pada berboatan ini souda jadi, agar
II Deos

versocht: ende hy sepde tot hem: Abraham: ende hy sepde: *Ziet/ghier*] ben ick.

2 Ende hy sepde: Neemt nu uwen sone / uwen eenigen dien ghy lief hebt / Isaac / ende gaet henen na het landt Morija: ende offert hem aldaer tot een brandt-offer / op een van de bergen / dien ick u seggen sal.

3 Doe stondt Abraham 's morgens vroegh op / ende sadelde sijnen ezel / ende nam twee van sijne jongers met hem / ende Isaacijnen sone / ende hy kloof hout tot het brandt-offer / ende maecte sich op / ende ginck nae de plaetse die hem Godt gesept hadde.

4 Men den derden dach doe hief Abraham sijne oogen op / ende sach die plaetse van beyre.

5 Ende Abraham sepde tot sijne jongers: Blyvet ghy hier met den ezel / ende ick / ende de jongen sullen henen gaen tot daer: als wy aengeheden sullen hebben / dan sullen wy tot u wederkeeren.

6 Ende Abraham nam het hout des brandt-offers / ende leyde 't op Isaacijnen sone: ende hy nam het vper ende het mes in sijne hant / ende sy beyde gingen te samen.

7 Doe sprack Isaac tot Abrahamijnen Vader / ende sepde: Mijn Vader:

Deos tsjoba pada Abraham: daan catta pada dia, Abraham: dia 'menjaout; Liatla beta adda [fini].

2 Deos pon catta: ambilla facarang pacanira pounja annac lacki lacki, pacanira pounja nang fatou djouga, nang pacanira cassie, Isaac, daan pegi de tanna Morija: lagi bersomba dia de sanna pada sombahan terapi, atas fatou deri gounong itou, nang Akou adda catta pada pacanira.

3 Tagal itou Abraham souda bangon pagi pagi hari, daan dia tarou rampat doudoc atas dia pounja calledey, lagi ambil dua deri dia pounja bouda bouda dengan dia, dia pounja annac Isaac lagi: dia lagi bela cayou pada sombahan terapi, daan dia pegi lagi bedjallan de rampat itou, nang Deos souda bri tau pada dia.

4 Pada hari nang ca tiga Abraham souda aneat dia pounja matta daan liat rampat itou deri djau.

5 Tagal itou Abraham catta pada bouda boudanja: pacanira orang tingalde fini dengan calledey, tetapi kita dengan bouda ini mau pegi sampei sanna, mannacalla cami souda abis menjomba, cami mau datan combali pada pacanira orang.

6 Abraham pon souda ambil sombahan terapi pounja cayou, lagi tarou itou atas Isaac dia pounja annac, tetapi dia souda ambil api dengan Pisou dalam dia pounja tangan, lagi diorang duorang souda pegi samma samma.

7 Tetapi Isaac catta pada bappanja pada Abraham, cattanja: Bappakou: dia

Vader: ende hy seide / Siet [hier] ben ick mijn soon: ende hy seide: Siet het byer/ende het hout/maer waer is het lam tot het byant-offer?

8 Ende Abraham seide: Godt sal hem selven een lam ten byant-offer versien/mijn soon: soo gingen sy beyde te samen.

9 Ende sy quamen ter plaetse/die hem Godt gesept hadde/ende Abraham bouwde aldaer eenen Altaer: ende hy schickte het hout/ende hont synen sone Isaac/ ende leyde hem op den Altaer boven op het hout.

10 Ende Abraham strecte syne hant upt/ende nam het mes/om synen sone te slachten.

11 Maer de Engel des HEE. RIEP tot hem van den hemel/ende seide: Abraham / Abraham: ende hy seide: Siet [hier] ben ick.

12 Doe seide hy: en strecte uwe hant niet upt aen den jongen / ende en doet hem niet: want nu wete ick/dat ghy Godt breezende zyt / ende uwen sone / uwen eenigen / van my niet en hebt onthouden.

13 Doe hief Abraham sijne ooghen op/ende sach om: ende liet/achter was een ram in de verwerde strupcken vast met sijne hoornen: ende Abraham ginck / ende nam dien ram / ende offerde hem ten byant-offer in sijnes soons stede.

14 Ende

dia pan catta, liat beta adda [fini] beta pounja annac: dia catta lagi, liatla, api dengan cayou, hanja manna adda annac domba pada sombahan terapi?

8 Abraham menjaout: Deos sendiri adda liat annac domba pada dia pounja sombahan terapi, beta pounja annac: begitou diorang duorang bedjallan samma samma.

9 Lagi diorang datang de tampat itou nang Deos souda catta pada dia, lagi Abraham baiki de sanna satou Altaar: lagi ator cayou, lagi icat dia pounja annac lacki lacki Isaac lagi tarou dia atas Altaar de atas cayou.

10 Abraham lagi calouwar tanga-ja, lagi ambil pisou, pada sombele dia pounja annac lacki lacki Isaac.

11 Hanja Alla Thalla pounja Mel-laicat souda pangil pada dia deri sourga, lagi catta: Abraham, Abraham: dia menjaout: Liatla beta adda [fini].

12 Tempo itou dia catta: Jangan kena bouda ini dengan tangan-mou, lagi jangan boat appa appa pada dia: carna sacarang Akou tau pacanira ad-da tacot pada Deos, carna tagal Akou pacanira tida cassian pada pacanira pounja annac lacki lacki, pacanira pounja sa orang sadja.

13 Tempo itou Abraham souda ankat mattanja, lagi liat ca blackan: lagi liatla: de blackan adda gantong satou domba lacki lacki dengan dia pounja tandoc dalam rompot rompot tapoutar, tagal itou Abraham souda pegi lagi ambil domba-djantan itou, lagi souda bersomba dia pada sombahan terapi ganti dia pounja annac Isaac.

2

14 Ta-

Cap. xxij.

GENESIS.

14 Ende Abraham noemde den naem van die plaetse / De H E E R E sal 't versien: daerom heden ten dage geseyt wort / Op den bergh des H E E R E sal 't versien worden.

15 Doe riep de Engel des H E E R E tot Abraham ten tweeden male van den hemel:

16 Ende seyde: Ick sweere by my selven / spreekt de H E E R E: Daerom dat ghy dese saecke gedaen hebt / ende uwen sone / uwen Eening / niet onthouden en hebt:

17 Voorseker sal ick u groote: licks segenen / ende u zaet seer vermenichvuldigen / als de sterren des hemels / ende als het zand / dat aen den oever der zee is: ende u zaet sal de poorte syner byanden erfelick besitten.

18 Ende in uwen zaden sullen gesegent worden alle volkeren der aerde: nae dien ghy mijne stemme gehoorzaem geweest zijt.

19 Doe keerde Abraham weder tot syne jongers / ende sy maecten haer op / ende sy gingen te samen na Bersaba: ende Abraham woonde te Bersaba.

20 Ende het geschiedde nae dese dingen / dat men Abraham boodtschapte / seggende: Siet Milca die heeft oock Nahor uwen broeder sonen gebaert.

21 Uz synen eerst geborenen / ende Buz synen broeder / ende Kemuel den

14 Tagalitou Abraham souda benamma tampat itou pounja namma Alla Thalla 7 bole touloung: tagalitou hari ini orang lagi catta: de atas Alla Thalla pounja gounong * orang bertermou touloungan.

15 Wactou itou Alla Thalla pounja Mellaicat lagi sa cali souda pangil pada Abraham deri surga.

16 Lagi catta: Akou basompa pada Akou sendiri, Alla Thalla catta: carna pacanira souda boat berboatan ini, lagi pacanira tida cassian pada pacanira pounja annac pacanira pounja saorang sadja.

17 Soungcho soungcho Akou mau palihara pacanira dengan paliharahan, lagi boat pacanira pounja * bidji banja banja seperti bintang bintang de langit, lagi seperti passir, nang adda de 10 pante: pacanira pounja bidji lagi adda doudoc dalam pintou deri dia pounja mouso, tsjara poufaca.

18 Dalam voste pounja bidji boumi pounja orang samoa lagi adda trima daulat: carna voste souda mendengar Akou pounja suara.

19 Commediën Abraham souda pegi combali pada dia pounja bouda bouda, lagi diorang badiri, lagi pegi samma samma de Bersaba: lagi Abraham doudoc de Bersaba.

20 Lagi de blackan berboatan ini souda jadi agar orang bri tau pada Abraham, cattanja: Liatla, Milca dia lagi souda berannac annac annac pada soudaramou pada Nahor.

21 Uz nang dia pounja * annac souldong, dengan Buz dia pounja ade lacki

Den vader van Aram.

22 Ende Chesed/ende Hazo/ ende Pildas/ ende Jidlaph/ ende Bethuel.

23 Ende Bethuel ghewan Rebecca: Dese achte baerde Milca den Nahor/ den broeder Abrahams.

24 Ende sijn huw- wijf / wiens name was Reuma / die selve baerde oock Tebah / ende Gaham / ende Tahas/ ende Maacha.

1 Hebr. catta. 2 Hebr. dia. 3 Attan bantal, attan calledey pounja packian. 4 Artinja rampat sombahan. 5 Attan bante, bounou. 6 Attan djantang. 7 Hebr. adda liar. 8 Hebr. jadi liar. 9 Artinja assal, poupon. 10 Attan tepi laut. 11 Artinja annac nang daulou, nang toua lebe deri lain samoa.

lacki lacki, dengan Kemuël nang bap- pa deri Aram.

22 Dengan Chesed, dengan Hazo, dengan Pildas, dengan Jidlaph, dengan Bethuël.

23 Deri Bethuël pon souda jadi Rebecca: de lappan ini Milca souda berannac pada Nahor Abraham pounja soudara.

24 Dia pounja canda, bernammanja Reuma, dia lagi souda berannac Tebah, dengan Gaham, dengan Tahas, dengan Maacha.

Hei xxiiij. Capittel.

Sara sterft, ende wort van Abraham beweent, vers 1. Abraham koopt solemnelick den acker Ephrons des Hethiters, met de speloncke Machpela, tot eene erf-begraeffenisse, 3. Ende begraeft aldaer syne huysvrouwe Sara, 19.

1 Ende het leven van Sara was hondert ende seven en twintich jaer: dit waren de jaren des levens van Sara.

2 Ende Sara sterft te Kiriath Arba / dese is Hebron / in het landt Canaan: ende Abraham quam om Sara te beklagen / ende haer te beweenen.

3 Daer nae stont Abraham op van het aengesichte sijns dooden: ende hy sprack tot de sonen hets/ seggende:

4 Ick

Brentihan nang ca dua poulou tiga.

Sarah matti, Abraham tagal itou marata. Abraham bli Ephron pounja bendang dengan loubang batou Maghpela, pada rampat coubour terpoussacq. macca tan- nam de sanna dia pounja bini Sarah.

1 Lagi Sara pounja oumor adda sa rattous dua poulou toudjou tauon: inila adda tauon deri Sara pounja idoppan.

2 Commediën Sara souda matti de Kiriath Arba, inila adda Hebron de tarina Canaan: lagi Abraham souda datan pada tsjintra tagal Sara, lagi pada marata tagal dia.

3 Commediën Abraham souda ba- diri [daan pegi] deri dia pounja orang matti pounja mouka: lagi dia catta catta pada Heth pounja annac annac, cattanja:

4 Kita

4 Ick ben een vreemdelinck ende inwoonder by u : geeft my eene erf-begraeffenisse by u : op dat ick mijnen dooden van voer mijn aengesichte begrabe.

5 Ende de sonen Hets antwoorde den Abraham/hem seggende :

6 Hoozt ons / mijn heere : Ghy zijt een Vorst Godts in 't midden van ons : begraeft uwen dooden in de keure onser graven : niemant van ons sal sijn graf voer u weeren / dat ghy uwen dooden niet en soude begraven.

7 Doe stondt Abraham op / ende boogh sich neder voer het volck des landts / voer de sonen Hets.

8 Ende hy sprack met hen / seggende : Is 't met uwen wille / dat ick mijnen dooden begrabe van voer mijn aengesichte ? soo hooret my / ende spreekt voer my by Ephron den sone Zohars /

9 Dat hy my geve de speloncke Machpela / die hy heeft / die in het eynde van synen acker is / dat hyse my om het volle gelt gheve / tot eene erf-begraeffenisse in het midden van u.

10 Ephron nu satt in 't midden der sonen Hets : ende Ephron de Hethiter antwoorde Abraham / voer de ooren der sonen Hets / aller der gener die ter poorte syner Stadt in-

4 Kita adda Horgay daan dagang : de tenga tenga tuan orang brila fatou coubour-poufaka ampir tuan orang : agar kita tannam kita pounja orang matti de mouka kita.

5 Lagi Heth pounja annac annac menjaout pada Abraham , cattanja pada dia :

6 Dengarla pada cami tuankou : voste adda Deos pounja : Radja fatou : de tenga tenga cami : tannam voste pounja orang matti de dalam cami pounja coubour coubour nang terlebe baic : fatou orang tidadda de antara cami , nang adda routop dia pounja coubour agar voste jangan tannam voste pounja orang me matti.

7 Tagal itou Abraham fouda badiri , lagi : tondo njawanja adapan orang deri negri itou , adapan Heth pounja annac annac.

8 Lagi catta catta samma diorang , cattanja : [calou] adda tuan orang pounja candhati , agar kita tannam kita pounja orang mematti deri adapan kita pounja mouca : dengarla pada kita , lagi catta catta tagal kita pada Ephron annac Zoar.

9 Agar dia bri pada kita loubang batou Machpela , nang dia pounja nang adda de oudjong deri dia pounja : cou-bong , agar dia bri itoula pada kita pada harganja nang betul , pada coubour poufaka de antara tuan orang.

10 Ephron pon adda doudoc de antara Heth pounja annac : lagi Ephron annac Heth menjaout pada Abraham , adapan annac annac Heth pounja telinga , adapan segalla orang nang maf-foc

ingingen/ seggende:

11 Heen/mijn heere/ hoort my :
den acker ghebe ick u/ oock de spe-
loncke die daer in is / die geve ick u/
voor de oogen der sonen mijnes
volcks geve ick u die/begraeft uwen
dooden.

12 Doe boogh sich Abraham
neder voor het aengesichte van het
volck des landts.

13 Ende hy sprack tot Ephron
voor de ooren van het volck des
landts/seggende: Trouwens/ zijt
ghy 't? Lieve hoort my: Ick sal
het gelt des ackers geven/ neemt et
van my / soo sal ick mijnen dooden
aldaer begraven.

14 Ende Ephron antwoorde
Abraham/seggende tot hem:

15 Mijn heere/ hoort my/ een
landt van vier hondert sikelen sil-
bers/ wat is dat tusschen my/ ende
tusschen u? begraeft slechts uwen
dooden.

16 Ende Abraham lusterde na
Ephron: ende Abraham woegh
Ephron het gelt daer hy van ghe-
spoocken hadde voor de ooren der
sonen Hets/bier hondert sikelen sil-
bers/ onder den koopman gangh-
baer.

17 Alsoo wert Ephrons acker/
die in Machpela was/die tegen over
Mamre [lagh]. de acker ende de spe-
loncke die daer in was/ende al 't ge-
boomte dat op den acker [stont] dat
rontom

foc de pintou deri dia pounja Negri
cattanja :!

11 Tida tuankou, dengar pada be-
ta: coubond itou beta cassie pada voste
loubang batou itou nang adda de da-
lam itou, beta lagi cassie pada voste :
adapan matta deri annac annac deri
beta pounja orang, beta cassie itou pada
voste, tannam voste ponnja orang mati
djouga.

12 Tagal itou Abraham souda 7 som-
ba, adapan orang negri itou pounja
mouca.

13 Lagi dia catta pada Ephron ada-
pan orang negri itou pounja telinga,
cattanja: Eyo, Tuan adda inila? kita
minta dengar pada kita: kita adda bri
coubong pounja harga, trima itou deri
kita: commediën kita mau tannam
fanna kita pounja orang mematti.

14 Tetapi Ephron menjaout pada
Abraham, cattanja pada dia:

15 Tuankou, dengarla pada beta:
coubong deri ampat rattous: soucou
pera: appa itou de tenga beta daan de
tenga voste, tannam djouga voste
pounja orang matti.

16 Tagal itou Abraham souda den-
gar pada Ephron: lagi Abraham tim-
bang pada Ephron pera itou deri appa
dia souda catta adapan annac annac
Heth pounja telinga, ampat rattous
soucou pera, nang lacou de antara
orang dagang.

17 Begitou Ephron pounja cou-
bond, nang adda de Machpela, nang
adda de sabela Mamre, coubond den-
gan loubang batou nang adda dalam
itou, dengan segalla pohon nang [ba-
diri]

Cap. xxiiij.

G E N E S I S.

routom in syne gantsche landtpale was/ gevesticht /

18 Aen Abraham tot eene besittinge / voor de oogen der sonen Hets / by alle die tot syner stadtpoorte ingingen.

19 Ende daer nae begroef Abraham syne hupsvrouw Sarah in de speloncke des ackers van Machpela/ tegen over Mamre / welke is Hebron/ in het landt Canaan.

20 Alsoo werdt dien acker / ende de speloncke die daer in was / aen Abraham ghevesticht tot eene erf-begraeffenisse vande sonen Hets.

1 Attan de Negri Arba. 2 Attan capada, decat, ampir tuan orang. 3 Attan onlobalang. 4 Attan de antara cami. 5 Attan somba. 6 Hebr. Bendang. 7 Hebr. souda tondo njawanja cabawa. 8 Hebr. sickel.

Het xxiiij. Capittel.

Abraham oudt ende rijk zijnde, neemt synen oudtsten knecht eenen eedt af, ende schickt hem na Mesopotamien tot sijn maghschap, om voor synen sone Isaac eene vrouwe te halen, vers 1. De knecht van alles versien zijnde, treckt henen, ende verricht de sake getrouwelick ende godtvruchtighlick, 10. ende door eene wonderlicke regeringe des Heeren, seer gheluckighlick, bekomende terstont Rebecca, met volle toestemminge harer vrienden, 50. Treckt met Rebecca van daer, ende brengtse tot Isaac, 61. diese ontfanght, trouwt, ende bemint, 66.

1 Abraham nu was out [ende] wel bedaeght / ende de Heere hadde Abraham in alles gelegent.

2 Soo sprack Abraham tot synen knecht/ den outsten synes hups-

diri] dalam coubond, nang adda coulilling dalam segalla dia pounja sipat, jadi bri.

18 Pada Abraham pada dia pounja ampounja, adapan annac annac Heth pounja marta, adapan [orang] samoa nang massoc Negrinja pounja pintou.

19 Lagi commediën Abraham souda tannam bininja Sarah dalam coubond Machpela pounja loubang batou, de sabla Mamre, inila adda Hebron de tanna Canaan.

20 Begitou coubond itou, dengan loubang barou nang, adda dalam itou, jadi bri pada Abraham pada coubond pouffaca, deri Heth pounja annac añac.

Brentihan nang ca dua poulou ampat.

Sebab Abraham touwa daan orang caya besaâr, souro dia pounja hamba Eliëser basompabasompahan agar dia pegi ambil bini pada annanya Isaac deri Mesopotamia deri Abraham pounja assal, deri assal lain tida. Hamba ambil, de somo, arta daan cassie cassie warna warna macca pegi daan boat bagitou dengan ontong baic, daan lacas dia combali dengan Rebecca, nang jadi Isaac pounja bini.

1 Abraham facarang souda touwa dia pounja hari hari banjac: lagi Alla Thalla souda palihara pada Abraham deri coulilling.

2 Tagal itou Abraham souda catta pada hambanja, nang toua deri roumanja,

ses / regerende over alles dat hy hadde: Leght doch uwe hant onder myne heupe/

3 Op dat ick u doe sweeren by den **HEERE** den Godt des hemels / ende den Godt der aerde/ dat ghy mijnen sone geene vrouwe nemen en sult bande dochteren der Canaaniten / in 't midden der welcker ick woone:

4 Maer dat ghy nae mijn lant/ ende nae mijne maechtschap trecken/ ende mynen sone Isaac eene vrouwe nemen sult.

5 Ende die knecht seide tot hem: Wiltchien sal die vrouwe my niet willen volgen in dit landt: sal ick dan uwen sone moeten weder brengen in het landt daer ghy upt- getogen zijt?

6 Ende Abraham seide tot hem: Wacht u/ dat ghy mijnen sone niet weder daer henen en brenght.

7 De **HEERE** de Godt des hemels / die my upt mynes vaders huys / ende upt het landt mijner maechtschap ghenomen heeft / ende die tot my gesproken heeft / ende die my gheswooren heeft / seggende/ uwenzade sal ick dit landt geven: die selve sal synen Engel voer u aengesichte senden / dat ghy mynen sone van daer eene vrouwe neemt.

8 Maer indien de vrouwe u niet volgen en wil / soo sult ghy reyn zijn van desen mynen eede: alleenlick en brenght mynen sone daer niet weder henen.

9 Doe

manja, nang sadouli barang appa samoa nang dia pounja: tarou tangan- mou de bawa kita pounja pongon.

3 Agar kita boat pacanira basompa pada Alla Thalla, nang Deos deri surga, lagi nang Deos deri boumi, agar pacanira jangan ambil pada kita pounja annac bini deri orang Canaan pounja annac annac, de manna kita doudoc de antara diorang.

4 Hanja pacanira adda pegi de kita pounja tanna, lagi pada kita pounja assal, lagi adda ambil bini pada kita pounja annac Isaac.

5 Hamba itou pon catta pada dia: Bagimanna? calou calou parampuan itou tida mau icot pada beta dalam tanna ini: beta mester antar combali tuan pounja annac dalam tanna itou deri manna tuan souda callouwar?

6 Abraham pon catta pada dia:ingat pacanira, agar pacanira jangan antar combali kita pounja annac ca sanna.

7 Alla Thalla nang Deos deri surga, nang souda ambil bera deri bappa- kou pounja rouma, lagi deri beta pounja assal pounja Negri, nang lagi souda catta catta pada beta, nang lagi souda basoumpa pada beta, cattanja, pada assalmou Akou mau cassie tanna ini: dia djouga adda souro dia pounja Mellaicat de mouca pacanira, agar pacanira deri sanna ambil bini pada beta pounja annac.

8 Hanja calou calou parampuan itou tida mau icot pacanira, pacanira adda jadi + tsjoutsi deri kita pounja basompahan ini: jangan antar djouga beta pounja annac ca sanna.

M

9 Tagal

9 Doe leyde de knecht syne hant onder Abrahams synes heeren heupe: ende hy swoer hem over dese sake.

10 Ende die knecht nam thien kemelen van synes heeren kemelen/ ende tooch henen / ende al het goet synes heeren was in syne handt: ende hy maecte sich op/ ende tooch henen nae Mesopotamien/ nae de stadt Nahors.

11 Ende hy dede de kemelen nedez knielen byten de stadt/by eenen water-put/ des avondts-tijds/ ten tyde als de putters upt quamen.

12 Ende hy seyde/ **H E E R E/** Godt mijnes heeren Abrahams/ doet [sc] my doch heden ontmoeten/ ende doet weldadigheyt by Abraham mijnen heere.

13 Siet/ ick staec by de waterfonteyne / ende de dochteren der mannen deser stadt zijn uptgaende om water te putten:

14 Soo geschiedde/dat de jonge dochter / tot de welcke ick sal seggen/ Nepht doch uwe krukke dat ick drinke / ende sy sal seggen/ Drinkt / ende ick sal oock uwe kemelen drencken: die selve [zy] die ghy uwen knecht Isaac toegewesen hebt / ende dat ick daer aen bekenne / dat ghy weldadigheyt by mijnen heere gedaen hebt.

15 Ende het gheschiedde eer hy gheevndicht hadde te spreken / liet/ soo quam Rebecca upt / de welcke Bethuel ghebooren was / den sone van

9 Tagal itou hamba souda tarou dia pounja tangan de bawa dia pounja tuan Abraham pounja pongon: lagi dia basompa pada dia deri itou.

10 Lagi hamba itou souda ambil sa poulou: onta deri dia pounja tuan pounja onta onta, lagi pegi, lagi dia pounja tuan pounja arta⁶ samoa adda dalam dia pounja tangan: lagi dia badiri, lagi pegi de⁷ Mesopotamia, capada Nahor pounja Negri.

11 Lagi dia boat⁸ bateloc pada onta onta de louwar negri, ampir satou pri-gi ayer, ⁹ pada petang hari, pada wacrou itou mannacalla orang param-pouan nang timba ayer calouwar.

12 Lagi dia catta: Alla Thalla, Deos deri tuankou Abraham, bri agar beta hari ini bertamou [dia], lagi boat baic pada tuankou Abraham.

13 Liatla, beradda badiri decat matra ayer, lagi lacki lacki deri negri ini pounja annac annac parampouan adda calouwar pada timba ayer:

14 Tagal itou [bri] jadi, agar annac dara itou, pada sjappa beta adda catta: Bri tourong voste pounja rapayang agar beta minom, lagi dia catta: minom, beta lagi mau bri minom pada pacanira pounja onta onta; dia [adda] dia djouga nang tuan souda¹⁰ pili pada hambamou Isaac, lagi agar beta tau deri itou, Tuan souda boat baic pada beta pounja tuan.

15 Lagi souda jadi daulou deri dia soudabis catta catta, liatla, Rebecca nang adda annac parampouan deri Bethuel, nang adda annac lacki lacki deri

van Milca / hupsvrouwe van Na-
hor / den broeder Abrahams / en-
de sy hadde hare krupcke op hare
schouder.

16 Ende die jonge dochter was
seer schoon van aengesicht / een
maeght / ende gheen man en hadde
haer bekend: ende sy ginck af nae de
fonteyne/ende vulde hare krupcke/
ende ginck op.

17 Doeliep de knecht haer te ge-
moete/ende sy seide: Laet my doch
een wepnich waters upt uwe
krupcke drincken.

18 Ende sy seide: Drinckt mijn
heer: ende sy haestede / ende liet ha-
re krupcke neder op hare hant/ende
gaf hem te drincken.

19 Als sy nu volepnt hadde van
hem drincken te gheben / seide sy:
Ick sal oock voer uwe kemelen
putten / tot dat sy volepndt hebben
te drincken.

20 Ende sy haestede / ende goot
hare krupcke upt in den drinck-
back / ende liep weder nae den put/
om te putten / ende sy puttede voer
alle sijne kemelen.

21 Ende de man ontfettede sich
over haer / stilswijgende / om te
mercken of de H E R E sinen
wech voerspoedigh gemaect had-
de / ofte niet.

22 Ende het gheschiedde / als de
kemelen volepndt hadden te drin-
cken / dat die man een gouden voer-
hoofte riersel nam/welcks gewichte
was een halve sikel/ende twee arm-
ringen aen hare handen / welker
ge-

deri Milca , nang adda bini deri Abra-
ham pounja ade Nahor , souda calou-
war lagi dia adda dia pounja tapayang
de atas dia pounja bahou.

16 Lagi annac dara itou pounja rou-
pa adda baie facali cali , annac dara
djouga , lagi lacki lacki boulom kenal
pada dia : lagi dia tourong de bawa de
matta ayer, lagi pounouakan diapoun-
ja tapayang, lagi dia naic.

17 Tagal itou hamba itou souda
pegi " de mouca dia , lagi dia catta :
Beer beta minnom ayer sidikit deri
volste pounja tapayang.

18 Lagi dia catta : Minom tuan-
kou : lagi dia lecas bri tourong dia
pounja tapayang atas tanganja, lagi bri
minom padanja.

19 Mannacalla dia facarang souda-
bis bri minom pada dia , dia catta :
Beta lagi mau timba pada volste poun-
ja onta onta, sampei diorang souda abis
minnom.

20 Lagi dia lecas , lagi touang dia
pounja tapayang dalam baccas-min-
nom, lagi lari combali pada prigi, pada
timba , lagi dia souda timba pada dia
pounja onta samoa.

21 Lagi lacki lacki itou souda he-
raân banjac tagal dia [terapi] dia
diêm , pada ingat djica Alla Thalla
souda bri daulat pada dia de djalannja,
ca rida.

22 Commediën souda jadi , man-
nacalla onta onta souda abis minom,
agar lacki lacki itou ambil sarou ba-
pyllis deri mas , dia pounja byrat ad-
da satenga soucou , dengan galang sa
paris pada dia pounja tangan, diapoun-
ja

Cap. xxiiij. G E N E S I S.

gewichte was tien [tikelen] gouts.

23 Want hy hadde ghesepdt/
Wiens dochter zist ghy? geeft het
my doch te kennen: isser oock ten
huyse uwer vaders plaetse vooz
ons/om te vernachten?

24 Ende sy hadde tot hem ghe-
sept/ Ick ben de dochter Bethuels/
des soons van Milca/die sy Nahor
gebaert heeft.

25 Voozder hadde sy tot hem
ghesept/ Oock isser stroo/ende veel
voeders by ons/ oock plaetse om te
vernachten.

26 Doe neychede die man sijn
hooft/ende aenbadt den HEEKE.

27 Ende hy seide: Gelooft zy
de HEEKE de Godt mijns
heeren Abrahamis / die sijne welda-
digheyt / ende waerheyt niet nage-
laten en heeft van mijnen heere:
aengaende my/de HEEKE heeft
my op desen wegh gelept/ten huyse
van mijns heeren broederen.

28 Ende die jonge dochter liep/
ende gaf ten huyse harer moeder te
kennen / gelijk dese saken waren.

29 Ende Rebecca hadde eenen
broeder / wiens name was Laban:
ende Laban liep tot dien man nae
bupten tot de fonteyne.

30 Ende het gheschiedde/als hy
dat voozhooft. ciersel gesien hadde/
ende de arm. ringen aen sijnes su-
sters handen: ende als hy ghehoort
hadde de woorden sijner suster Re-
becca/

ja byrat adda sa poulou [soucou] mas

23 Carna dia souda catta: Sjappa
pounja annac voste: Bri tau itoula
pada beta: dalam bappamou pounja
rouma adda tampat pada brenti ma-
lam [ini]?

24 Dia lagi souda catta pada dia: Beta
adda Bethuel pounja annac, nang
adda annac lacki lacki deri Milca,
nang dia souda berannac pada Nahor.

25 Dia lagi souda catta pada dia,
Cami lagi adda rompot kring den-
gan maccanan banjac, dengan tampat
brenti pada malam.

26 Tagal itou lacki lacki itou souda
roundo cappalla lagi somba pada Alla
Thalla.

27 Lagi dia catta: Poudjila pada
Alla Thalla tuankou Abraham poun-
ja Deos, nang tida tingalakan dia
pounja baic boudihan pon tida, dia
pounja benarnya pon tida deri beta
pounja tuan: carna Alla Thalla souda
antar pada beta de djalan ini, capada
rouma deri tuankou pounja soudara
soudara.

28 Lagi annac dara itou souda lari,
lagi bri tau dalam ibounja pounja rou-
ma, begitou seperti berboatan ini sou-
da jadi.

29 Lagi Rebecca adda sarou souda-
ra lacki lacki, dia pounja namma La-
ban: lagi Laban souda lari de louwar ca-
pada lacki lacki itou pada matta ayer.

30 Lagi souda jadi mannacalla dia
souda liat itou bapyllis, dengan galang
de soudaranja pounja rangan: lagi
mannacalla dia souda dengar souda-
ranja Rebecca pounja bacattahan, cat-
tanja:

becca/ seggende: Alsoo heeft die man tot my gesproken: Soo quam hy tot dien man/ ende siet hy stont by de kemelen/ by de fonteyne.

31 Ende hy seide: Komt in/ ghy geseggende des **HEERE**/ waerom soudt ghy buyten staen? want ick hebbe het huys bereydt/ ende de plaetse vooz de kemelen.

32 Doe quam die man nae het huys toe/ ende men ontgordde de kemelen/ ende men gaf den kemelen stroo/ ende voeder/ ende water om sijn voeten te wasschen/ ende de voeten der mannen die by hem waren.

33 Daer nae werdt hem te eten voorgeset: maer hy seide: Ick en sal niet eten tot dat ick myne woorden gesproken hebbe: ende hy seide: Spreekt.

34 Doe seide hy: Ick ben Abrahams knecht.

35 Ende de **HEERE** heeft mynen heere seer gesegent/ so dat hy groot gheworden is/ ende hy heeft hem gegeven schapen/ ende runderen/ ende silber/ ende gout/ ende knechten/ ende maechden/ ende kemelen/ ende ezelen.

36 Ende Sara mijns heeren huysvrouwe heeft mijnen heere eenen sone ghebaert/ nae dat hy oudt geworden was: ende hy heeft hem gegeven alles wat hy heeft.

37 Ende mijn heere heeft my doen sweeren/ seggende: Ghy en sult

ranja: Begitou lacki lacki itou souda catta pada beta, dia datan pada lacki lacki itou, lagi liatla dia adda badiri ampir onta onta, decat matra-ayer.

31 Lagi dia catta: Massoc, voste nang berpalihara deri Alla Thalla, carnappa voste adda badiri de louwar: carna beta souda hadir rouma, dengan rampat pada onta onta.

32 Tagal itou lacki lacki itou souda datan capada rouma itou, lagi orang bri lepas coudali deri onta onta, lagi bri pada onta onta rompot cring dengan maccanan, lagi ayer pada basso dia pounja kacki, dengan lacki lacki itou pounja kacki nang adda samma dia.

33 Commediën maccanan jadi tarou adapan dia pounja mouca: Tetapi dia catta: Beta tida mau maccan sampei beta souda catta catta beta pounja baccattahan, lagi dia catta; catta[djouga].

34 Commediën dia catta: Beta adda Abraham pounja hamba.

35 Lagi Alla Thalla souda palihara banjac pada beta pounja tuan, begitou agar dia souda jadi [orang] besaár: Dia lagi souda bri pada dia domba domba, dengan lembou lembou, dengan pera, dengan määs, dengan hamba hamba lacki lacki daan parampouan, dengan onta onta, dengan kalledey kalledey.

36 Lagi Sara tuankou pounja istri souda berannac pada beta pounja tuan fatou annac lacki lacki mannacalla dia souda jadi touwa: lagi dia souda bri pada dia barang appa famoa nang dia pounja.

37 Lagi beta pounja tuan souda boat beta basompa, cattanja: Pacanira tida mester

sult mijnen sone geene vrouwe nemen van de dochteren der Canaaniten/ in welcker landt ick woone.

38 Maer ghy sult trecken nae mijns vaders huys/ ende nae mijn geslachte/ ende sult mijnen sone eene vrouwe nemen:

39 Doe seide ick tot mijnen heere: Misschien en sal my die vrouwe niet volgen.

40 Ende hy seide tot my: **DE HEERE** vooz wiens aengesichte ick gewandelt hebbe/ sal sijnen Engel niet u senden/ ende hy sal uwen wech voozspoedich maken/dat ghy mijnen sone eene vrouwe neemt upt mijn geslachte/ ende upt mijns vaders huys.

41 Dan sult ghy van mijnen eedt reyn zijn / wanneer ghy tot mijn geslachte sult gegaen zijn:ende indien syse u niet en gheven/soo sult ghy reyn zijn van mijnen eedt.

42 Ende ick quam heden aen de fonteyne/ ende ick seide/ **O HEERE**/ Godt mijnes heeren Abrahams/ Soo ghy nu mijnen wegh voozspoedigh maecken sult/ op den welcken ick gae:

43 Siet/ ick staec by de waterfonteyne: Soo gheschiedde/ dat de maeght die uptkomen sal om te putten/ ende tot de welke ick seggen sal / Geeft my doch een wep nich waters te drincken upt uwe kruycke:

44 Ende

mester ambul bini pada beta pounja annac deri orang Canaan pounja annac annac, dalam nang sjappa orang pounja tanna kita doudoc.

38 Hanja pacanira mester pegi pada bappakou pounja rouma, lagi pada beta pounja assal, lagi ambul istri pada beta pounja annac.

39 Tagal itou beta catta pada beta pounja tuan: sjappa tau parampouan itou rida mau icot pada beta.

40 Lagi dia catta pada beta: Alla Thalla de mouca nang sjappa beta souda bedjallan: Dia adda souro dia pounjo Mellaicat samma pacanira, lagi dia adda bri daulat pada pacanira de djallanmou, agar pacanira ambul istri pada beta pounja annac, deri kita pounja assal, lagi deri kita pounja bappa pounja rouma.

41 Commediën pacanira jadi lepas deri kita pounja basompahan, mannacalla pacanira souda pegi pada beta pounja assal: lagi calou diorang tida bri dia pada pacanira, pacanira adda tsjoutfji deri kita pounja basompahan.

42 Lagi hari ini beta souda datan pada matta ayer: lagi beta catta: O Alla Thalla, Deos deri beta pounja tuan Abraham, djicalou Tuan facarang mau bri ontong pada beta de beta pounja djallan, de manna beta bedjallan:

43 Liatla beta badiri ampir matta ayer: Tagal itou bri jadi, agar annac dara nang adda calouwar pada timba [ayer] lagi pada sjappa beta adda catta: Bri pada beta sidikit ayer minom deri voste pounja tapayang:

44 Lagi

44 Ende sy tot my sal seggen: **D**rinckt ghy oock/ende ick sal oock uwe kemelen putten: dat dese die vrouwe sy/die de **H E E R E** mijnes heeren sone heeft toegewesen.

45 **E**er ick geeyndicht hadde te spreken in mijn herte / **S**iet soo quam Rebecca upt/ende hadde hare krupcke op hare schouder/ende sy quam af tot de fonteyne/ende puttede: ende ick seide tot haer: **G**eest my doch te drincken.

46 **S**oo haestede sy/ende liet hare krupcke van haer neder/ende seide/**D**rinckt ghy/ende ick sal oock uwe kemelen dzencken: ende ick dronck/ende sy dzenckte oock de kemelen.

47 **D**oe vraechde ick haer/ende seide/**W**iens dochter zijt ghy? ende sy seide/**D**e dochter Bethuels/des soons Nahors/welcke Milca hem ghebaert heeft: soo seide ick het voorhoofd-ciersel op haer aenghesichte/ende d'arm-ringen aen haere handen:

48 **E**nde ick neychede mijn hooft/ende ambadt den **H E E R E**/ende ick loofde den **H E E R E** den Godt mijnes heeren Abrahams/die my op den rechten wegh geleyt hadde/ om de dochter van mijns heeren broeder voor sijnen sone te nemen.

49 **N**u dan/soo ghylieden weldadigheyt/ende trouwe aen minnen heere

44 Lagi dia adda catta pada beta, minom pacanira lagi, daan beta lagi mau timba pada pacanira pounja onta onta: agar dia adda parampouan itou, nang Alla Thalla souda ¹⁴ pili pada beta pounja tuan pounja annac.

45 Daulou deri beta souda abis catta dalam beta pounja hati, liatla, Rebecca souda callouwar, lagi dia pounja tapayang adda atas dia pounja bahou, lagi dia tourong pada matta ayer lagi timba: lagi beta catta pada dia, Eyo bri minom pada beta.

46 Lagi dia lecas souda bri tourong dia pounja tapayang deri dia pounja [bahou], lagi catta, voste minom, beta lagi mau bri minom pada voste pounja onta onta: lagi beta souda minom daan dia lagi souda bri minom pada onta onta.

47 Commediën beta souda tanja pada dia, lagi catta: Sjappa pounja annac voste adda: lagi dia souda catta, annac Bethuël, nang annac Nahor, nang Milca souda berannac pada dia: ragal itou beta souda tarou bapyllis itou de atas dia pounja mouca, dengan galang galang pada dia pounja tangan.

48 Lagi beta souda tondo beta pounja cappalla, lagi somba pada Alla Thalla, lagi beta souda poudji Alla Thalla nang Deos deri tuankou Abraham, nang souda antar pada beta aras djallan nang ¹⁵ betul, pada ambil annac parampouan deri tuankou pounja ¹⁶ soudara', pada dia pounja annac lacki lacki.

49 Baicla, djicalou ruan orang adda boat baic daan benar pada beta pounja ruan,

heere doen sult/ gebet my te kennen/
ende soo niet/ gebet my [oock] te ken-
nen/ op dat ick my ter rechter of ter
linker handt wende.

50 Doe antwoorde Laban/
ende Bethuel/ ende seiden: Van den
H E E R E is dese sake voortge-
komen/ wy en kunnen quaet noch
goet tot u spreken.

51 Siet Rebecca is voor u aen-
gesichte/ neemtse ende treckt henen/
sy zy uwes heeren soons vrouwe/
geluck de H E E R E gesproken
heeft.

52 Ende het gheschiedde / als
Abrahams knecht hare woorden
hoorde/ soo boogh hy sich ter aerde
voor den H E E R E.

53 Ende de knecht langhde voort
silvere kleynodien / ende gouden
kleynodien/ ende kleederen/ ende hy
gafse Rebecca: hy gaf oock haren
broeder/ ende hare moeder kostelick-
heden.

54 Doe aten ende droncken sy/
hy/ ende de mannen die hy hem wa-
ren/ ende sy vernachteden: ende sy
stonden des morgens op/ ende hy
seide: Latet my trecken tot mijnen
heere.

35 Doe seide haer broeder/ ende
hare moeder: Laet de jonge dochter
[eenige] dagen/ ofte tiene/ hy ons
blyven/ daer nae sult ghy gaen.

56 Maer hy seide tot hen: En
houdt

tuan, bri tau pada beta, djicalou tida,
itou [lagi] bri tau pada beta, agar beta
balic ca tangan canam, attrau ca tan-
gan kiri.

50 Commediën Laban dengan Be-
thuel souda menjaout daan catta: inila
adda Alla Thalla pounja bacardjahan,
beta orang tida bole catta pada vofte
nen baic nen djahat.

51 Liatla Rebecca adda adapan vo-
fte pounja mouca, ambil dia lagi pegi
djouga; dia adda bini deri tuanmou
pounja annac, seperti Alla Thalla sou-
da catta.

52 Lagi souda jadi mannacalla A-
braham pounja hamba souda dengar
diorang pounja bacattahan, dia souda
tondo njawanja adapan Alla Thalla
sampei [decat] tanna.

53 Lagi hamba itou souda calouwar
talang talang deri pera dengan ta-
lang talang deri määs, dengan packe-
an packean; lagi dia souda cassie itou
pada Rebecca: dia lagi cassie pada dia
pounja soudara, lagi pada dia pounja
ibou arta arta nang lacou.

54 Commediën diorang, dia, dengan
lacki lacki itou nang adda samma dia,
souda maccan daan minom, lagi di-
orang souda tingal de sanna malam
itou: lagi diorang souda bangon pagi
hari, lagi dia catta: Beër beta pegi pa-
da beta pounja tuan.

55 Tetapi dia pounja soudara den-
gan dia pounja ibou catta: Beër an-
nac dara mouda [barang] hari ca sa
poulo tingal pada kita orang, comme-
diën pacanira bole poulang.

56 Hanja dia catta pada diorang
jan-

houdt my niet op/ dewijle de **HEE-**
RE mijnen wegh voorspoedich ge-
maect heeft: laet my trecken/ dat
ick tot mijnen herre gae.

57 Doe seiden sy: Laet ons de
jonge dochter roepen/ ende haren
mondt vragen.

58 Ende sy riepen Rebecca/ ende
seiden tot haer: Sult ghy met de-
sen man trecken/ ende sy antwoorde-
de: Ick sal trecken.

59 Doe lieten sy Rebecca hare
suster/ ende hare voester trecken:
mitsgaders Abrahams knecht/ en-
de sijne mannen.

60 Ende sy segenden Rebecca/
ende seiden tot haer: Onse suster/
wordet ghy tot dupsenden millioe-
nen/ ende u zaet besitte de poorte sij-
ner haters.

61 Ende Rebecca maecte haer
op/ met hare jonge dochteren/ ende
sy reden op kemelen/ ende volchden
den man: ende die knecht nam Re-
becca/ ende toech henen.

62 Isaac nu quam van daer men
komt tot den put Lachai roi: ende
hy woonde in 't Synderlandt.

63 Ende Isaac was uptgegaen
om te bidden in 't velt/ tegen 't naken
van den avondt: ende hy hief sijne
oogen op/ ende sagh toe/ ende siet de
kemelen quamen.

64 Rebecca hief oock hare oogen
op/ ende sy sagh Isaac: ende sy viel
vanden kemel af.

65 Ende

jangan boar nanti pada beta, sebab
AllaThalla souda bri ontong pada beta
de atas beta pounja djalang beër beta
poulang agar beta pegi pada beta
pounja tuan.

57 Tagal itou diorang catta: Beër
caini pangil annac dara mouda, lagi
tanja pada dia pounja moulout.

58 Lagi diorang souda pangil pada
Rebecca, lagi catta pada dia: voste mau
poulang dengan lacki lacki ini: lagi dia
menjaout: Kita mau poulang.

59 Tagal itou diorang souda beër
poulang pada Rebecca soudaranja
dengan dia pounja ¹⁹pengasso; samma
Abraham pounja hamba dengan dia
pounja orang.

60 Lagi diorang souda palihara pada
Rebecca, lagi catta pada dia: O kita
orang pounja soudara, voste jadi sam-
pei ribous ribous laxa, lagi voste pounja
bidji pegang dia pounja satrou pounja
pintou.

61 Lagi Rebecca souda badiri den-
gan dia pounja annac annac-dara, lagi
diorang souda naic onta onta, lagi icot
lacki lacki itou: lagi hamba itou souda
ambil pada Rebecca lagi poulang.

62 Isaac pon datan deri manna orang
datan pada prigi ²⁰Lachai-roi: lagi dia
adda doudoc de tanna ca salatan.

63 Lagi Isaac souda pegi de louwar
pada menjomba de ²¹outang, ampir
petang hari: lagi dia ankar mattanja,
lagi meliat lagi liatla, onta onta adda
datan.

64 Rebecca lagi souda ancar dia
pounja matta, lagi dia souda liat pada
Isaac, lagi dia ²²balompa deri onta.

65 Lagi

Cap. xxv. GENESIS.

65 Ende sy seide tot den knecht: Wie is die man/die ons in 't veldt te ghemoete wandelt: ende de knecht seide/ Dat is mijn heere: doe nam sy den sluper/ende bedeckte haer.

66 Ende de knecht vertelde Isaac alle de saken die hy ghedaen hadde.

67 Ende Isaac brachtse inde tente sijner moeder Sara/ ende hy nam Rebecca/ ende sy wert hem ter vrouwe/ ende hy hadde se lief: alsoo wert Isaac getroost nae sijns moeders [doodt].

65 Lagi dia catta pada hamba itou; Sjappa orang lacki lacki itou, nang bedjallan de sabela cami de ratta: lagi hamba catta: Inila adda beta pounja tuan: tagal itou dia ambil salendang lagi toutop ²³ mouca.

66 Macca hamba souda bilang pada Isaac segalla berboatan nang dia souda boat.

67 Lagi Isaac souda antar dia dalam dia pounja ibou Sara pounja ²⁴ rouma, lagi dia souda trima Rebecca, lagi dia jadi dia pounja bini, lagi dia cassie pada dia: begitou Isaac souda trima ibor de blackan mainja pounja [maout].

1 Hebr. dia bedjallan dalam hari hari. 2 Attan bacauwum assal, soudara, parenti parenti. 3 Hebr. bidjimou. 4 Artinja pacamira tida adda salla. 5 Onta adda binatang lebe besar deri couda. 6 Artinja samoa warna, segalla djenis. 7 Hebr. Dua songey pounja Syrien: souda pakey namma itou, carna dona songei. Tigris dengan Euphrates, coulliling akan tanna itou. 8 Artinja baring baring, brenti, attan, tidor. 9 Attan ampir malam. 10 Attan payou, oundjo, hadir. 11 Attan de adapan dia de djallan, attan, bertemon dia de djallan. 12 Attan batang padi cring. 13 Hebr. tsjoutsji. 14 Attan payou, oundjo, hadir. 15 Hebr. benar. 16 Artinja assal, carna Bethuel, souda adda annac deri Abraham pounja ade Nahor. 17 Attan manco, baccas, tsjawan. 18 attan njonja, attan injora mouda. 19 attan Anna. Aya, artinja nang peara, fadouli, bri soufon pada annac annac kitsji kitsji. 20 Artinja Prigi deri nang Teridop, nang menantang pada beta. 21 Attan de bendang, de ratta. 22 Hebr. dia djaton. 23 Hebr. dia. 24 Hebr. barong barong.

Het xxv. Capittel.

Na de doot van Sara neemt Abraham Ketura, ende bekomt uyt haer kinderen, ende kints kinderen, vers 1, &c. Hy maect Isaac Erfgenaem van al sijngoet, ende sendt de kinderen der bywijven met gheschencken wech, na Oostlandt, 4. Abrahams ouderdom, doot ende begraeffenisse, 6. Isaac wort na sijns vaders doot gesegent, 10. Ismaels geslachte, ouderdom ende doot, 12. Isaac bidt Godt voor sijne huysvrouwe, die swanger wort, ende baert hem Esau ende Jacob, welker beyder conditie verhaelt wort, 21. Esau verkoopt sijn eerstgeboorte aen Jacob, 29.

I Lagi

Brentihan nang ca dua poulou lima. Mannacalla Sara souda matri Abraham cawin dengan Ketura daan bole deri dia annac annac daan tsjoutsjou. dia boaz Isaac poussaka deri dia pounja arta samoa, macca pada gondic gondic pounja annac annac dia bri cassie cassie daan souro diorang ca tanna timor. Abraham pounja oumor, maout, coubour. de blackan Abraham pounja maout Isaac jadi palihara. Ismael pounja pouppou, oumor, maout, &c.

I Ende

1 Ende Abraham voer voort/
ende nam eene vrouwe/wel-
ker name was Ketura.

2 Ende sy baerde hem Zimran/
ende Joksan/ ende Medan/ ende
Midian/ende Jisbak/ende Suah.

3 Ende Joksan gewan Seba/
ende Dedan: ende de sonen Dedans
waren Assurim/ende Letusim/ende
Leummim.

4 Ende de sonen Midians wa-
ren/ Ephra/ ende Ephra/ ende Ha-
noch/ende Abida/ende Eldaa: Dese
alle waren sonen van Ketura.

5 Doch Abraham gaf Isaac al
dat hy hadde.

6 Maer den sonen der bywij-
ven/die Abraham hadde/gaf Abra-
ham geschencken: ende sontse wech
van synen sone Isaac/ terwyle hy
noch leefde/ oostwaerts nae 't landt
van Oosten.

7 Dit nu zijn de dagen der jaren
des levens Abrahams/ de welcke
hy geleefd heeft: hondert vijentse-
ventigh jaren.

8 Ende Abraham gaf den geest/
ende sterf in goeden ouderdom/out/
ende [des levens] sat: ende hy wert
tot sijne volcken versamelt.

9 Ende Isaac ende Ismael sijne
sonen begroeven hem/ inde spelonc-
ke van Machpela/ in den acker
Ephrons/ des soons Zohars/ des
Hethiters/ de welcke tegen ober
Mamreis:

1 Lagi Abraham pegi, lagi ambil
listri satou, dia pounja namma
adda Ketura.

2 Lagi dia berannac pada dia Zim-
ram, dengan Joksan, dengan Medan,
dengan Midian, dengan Jisbak, den-
gan Suah.

3 Lagi deri Joksan souda jadi Seba,
dengan Dedan: lagi Dedan pounja
annac lacki lacki souda adda Assurim,
dengan Letusim, dengan Leummim.

4 Lagi Midian pounja annac lacki
lacki adda, Ephra, dengan Ephra, den-
gan Hanoeh, dengan Abida, dengan
Eldaä: diorang samoa adda annac lac-
ki lacki deri Ketura.

5 Tetapi Abraham souda cassie pa-
da Isaac segalla nan appa dia pounja.

6 Hanja pada canda pounja annac
lacki lacki nang Abraham pounja, A-
braham souda bri cassie cassie: lagi
souro diorang poulang deri dia pounja
annac Isaac, sedang dia lagi idop, ca-
timor, capada tanna deri timor.

7 Inila adda hari deri tauon deri A-
braham pounja oumor, nang dia sou-
da idop, sarattous toudjou poulou lima
tauon.

8 Lagi Abraham souda poutous
njawa, lagi matti, dengan [rambot]
pouti baie baie, touwa, lagi kinjang
[deri idop]: lagi dia souda jadi bacam-
pon pada dia pounja orang.

9 Lagi Isaac dengan Ismaël dia
pounja annac annac souda tannam
pada dia, dalam loubang batou deri
Machpela, dalam Ephron, annac So-
har, nang annac Heth pounja coubond
nang adda de sabela Mamre.

10 [In] den acker/dien Abraham van Hets sonen ghekocht hadde: Daer is Abraham begraven / ende Sara sijne hupfrouwe.

11 Ende het gheschiedde nae Abrahams doot / dat Godt Isaac /ijnen sone / legende: ende Isaac woonde by den put Lachai roi.

12 Dit nu zijn de geboorten Ismaels / des soons Abrahams / dien Hagar / Saras Egyptische dienstmaeght Abraham gebaert heeft.

13 Ende dit zijn de namen der sonen Ismaels / met hare namen / na hare geboorten: de eerstgebooren Ismaels / Nebajoth / daer nae Kedar / ende Adbeel / ende Mibsam /

14 Ende Misma / ende Duma / ende Massa /

15 Hadar / ende Thema / Jetur / Naphis / ende Kedma.

16 Dit zijn de sonen Ismaels / ende dit zijn hare namen in haere dorpen / ende Palesten / twaelf Dorcken nae hare volckeren.

17 Ende dit zijn de jaren des levens Ismaels / hondert ende seven endertigh jaren: ende hy gaf den geest / ende sterf / ende hy wert versamelt tot sijne volckeren.

18 Ende sy woonden van Havila tot Sur toe / t welck tegen over Egypten is / daer ghy gaet nae Assur: Hy heeft hem neder ghesetgen voor het aengesichte aller sijner

broe.

10 De coubond nang Abraham souda bli deri Heth pounja annac annac: de fanna Abraham souda jadi tannam dengan Sara dia pounja bini.

11 Commediën souda jadi manna-calla Abraham souda matti, agar Deos palihara pada Isaac dia pounja annac: lagi Isaac souda doudoc ampir priigi Lachai roi.

12 Ini pon adda pouvou deri Ismaël Abraham pounja annac lacki lacki, nang Hagar, Sara pounja hamba deri Negri Mizri souda berannac pada Abraham.

13 Inila pon adda namma namma deri Ismaël pounja annac annac dengan namanja deri diorang pounja pouvou: Ismaël pounja annac + souldong Nebajoth, commediën Kedar, dengan Adbeël, dengan Mibsam,

14 Dengan Misma, dengan Duma, dengan Massa,

15 Hadar, dengan Thema, Jetur, Naphis, dengan Kedma.

16 Inila adda annac annac deri Ismaël, lagi ini adda diorang pounja namma, dalam diorang pounja Negri, Negri daan astanna astanna Radja du-ablas Radja deri diorang pounja orang.

17 Lagi ini adda tauon deri Ismaël pounja ourmour, sarattous tiga poulou toudjou tauon; lagi dia souda poutous njawa, lagi matti, macca dia jadi bacampon pada dia pounja orang.

18 Macca diorang souda doudoc deri Havila sampei Sur, nang adda de mouca Negri Mizri, de manna orang pegi de Assur: Dia souda doudoc adapam mouca deri dia pounja soudara souda-

ra

broederen.

19 Dit nu zijn de gheboorten
Isaacs / des soons Abrahams: A-
braham gewan Isaac.

20 Ende Isaac was veertigh
jaer out / als hy Rebecca / de dochter
Bethuels / des Spriers / upt Pad-
dan Aram / de suster van Laban den
Sprier / sich ter vrouwe nam.

21 Ende Isaac badt den H E E-
R E seer / inde tegenwoordigheyt
van sijne huysvrouwe / want sy
was onvruchtbaer / ende de H E E-
R E liet sich van hem verbidden / soo
dat Rebecca sijne huysvrouwe
swanger wert.

22 Ende de kinderen stieten sich
te samen in haren lijve: Doe seide
sy / Is 't soo? Waerom ben ick
dus? ende sy ginck om den H E E-
R E te vragen.

23 Ende de H E E R E seide
tot haer: Twee volkeren zijn in
uwen buick / ende twee natien sul-
len haer upt u ingewant van een
scheiden / ende het een volck sal
stercker zijn dan het ander volck /
ende de meerder sal den minderen
dienen.

24 Als nu hare dagen verbult
waren om te baren / siet / soo waren
tweelingen in haren buick.

25 Ende d'eerste quam upt / ros /
hy was gheheel als een haren
kleedt: daerom noemden sy sijnen
name Esau.

26 Ende

ra samoa.

19 Ini pon adda poujou deri Isaac,
Abraham pounja annac: deri Abra-
ham jadi Isaac.

20 Lagi Isaac pounja ourmour adda
ampat poulou tauon, mannacalla dia
fouda ambil Rebecca, Bethuel deri Si-
riën, deri Paddan Aram pounja annac,
Laban deri Siriën, pounja soudara pa-
da dia pounja bini.

21 Lagi Isaac fouda menjomba
banjac pada Alla Thalla, de mouca dia
pounja bini, carna dia tida berannac,
lagi Alla Thalla fouda dengar pada dia
pounja menjombahan, begitou agar
dia pounja bini Rebecca fouda jadi
bounting.

22 Lagi annac annac rola fatou
pada fatou dalam dia pounja pourut:
tagal itou dia catta: adda begitou? car-
nappa kita begitou? lagi dia pegi tanja
pada Alla Thalla.

23 Lagi Alla Thalla fouda catta pa-
da dia: orang orang dua adda dalam
pacanira pounja pourut, lagi dua pou-
jou, deri pacanira pounja isi pourut,
adda [callouwar lagi] jadi tsjerei fatou
deri fatou, lagi orang fatou adda jadi
lebe cras deri orang lain: lagi nang
lebe besar adda, feryr pada nang lebe
kirsjil.

24 Mannacalla dia pounja hari hari
pon fouda gnappada berannac, liatla,
dua annac adda dalam dia pounja
pourut.

25 Lagi nang pertama fouda calou-
war, mera; dia adda sacali cali separti
packean deri rambot: tagal itou di-
orang fouda bernamma dia pounja
namma Esau.

26 Com-

26 Ende daer nae quam sijn
broeder upt / wiens handt Esau
versenen hielt / daerom noemde men
sijnen name / Jacob : ende Isaac
was tseftigh jaer oudt / als hyse
gewan.

27 Als nu dese jongers groot
werden / werdt Esau een man ver-
standigh op de jacht / een veldtman :
maer Jacob wert een oprecht man /
woonende in tenten.

28 Ende Isaac hadde Esau lief /
want het wildt-bzaet was na sinen
mont : maer Rebecca hadde Jacob
lief.

29 Ende Jacob hadde een
koocksel ghekoockt : ende Esau
quam upt het velt / en was moede.

30 Ende Esau seyde tot Jacob :
Laet my doch slozpen van dat roo-
de / dat roode daer / want ick ben
moede : daerom heeft men sinen na-
me genoemt / Edom.

31 Doe seyde Jacob : Verkoopt
my op desen dach uwe Eerst-
geboorte.

32 Ende Esau seyde : Siet ick
gae sterben / ende waer toe my dan
de Eerstgeboorte ?

33 Doe seyde Jacob : Sweert
my op desen dach / ende hy swoer
hem : ende hy verkocht Jacob sijne
Eerst-geboorte.

34 Ende Jacob gaf Esau broot /
ende het linsen koocksel / ende hy at /
ende dranck / ende hy stont op / ende
ginck

26 Commediën dia pounja ade ca-
louwar, dia pounja tangan souda pe-
gang Esau pounja toumit, tagal itou
orang bernamma dia pounja namma
7 Jacob: lagi Isaac pounja oumor adda
nam poulou tauon mannacalla 8 dia
berannac diorang.

27 Mannacalla diorang facarang
jadi besar Esau jadi lacki lacki nang tau
pegang binatang outang, orang douf-
son: tetapi Jacob jadi orang adil, daan
doudoc dalam 9 barong barong.

28 Lagi Isaac souda cassie pada
Esau: carna dia souca maccan nang
dia pegang de outang: tetapi Rebecca
souda cassie pada Jacob.

29 Lagi Jacob souda massac ba-
rang maccanan, dengan coa: lagi Esau
datan deri 10 outang, lagi adda lela.

30 Lagi Esau catta pada Jacob:
Beër beta irop deri mera itou, mera
itou de fanna: carna beta adda lela:
tagal itou orang souda bernamma
nammanja 11 Edom.

31 Wactou itou Jacob catta:
Djouwal pada beta hari ini [ontong]
voste pounja jaddihan pertama.

32 Esau pon catta: Liatla, beta pegi
matti, lagi 12 appa beta commediën
Fadouli pada ontong deri annac par-
rama?

33 Commediën Jacob catta: Ba-
sompahari ini pada beta, lagi dia sou-
da basoumpa pada dia: lagi dia djou-
wal pada Jacob [ontong deri] dia
pounja jaddihan pertama.

34 Lagi Jacob souda bri roti den-
gan maccanan itou deri katsjang pada
Esau, begitou dia souda maccan daan
minom:

ginick henen: alsoo verachtte Esau de Erst-geboorte.

minom: lagi dia badiri, lagi poulang: begitou Esau souda bantji [ontong deri] jaddihan pertama.

1 Attan harounja harounja. 2 Artinja dia pounja rambot ponti banjac tagal dia pounja oumor pandjang. 3 Artinja Egypten. 4 Artinja nang pertama. 5 Attan lalayani, attan batuan. 6 Artinja nang souda lancap. 7 Artinja nang pegang toumit. 8 Artinja Rebecca, Isaac pounja bini. 9 Artinja rouma rouma kits ji-kits jil. 10 Attan bendang deri louwar. 11 Artinja Mera. 12 Artinja mannacalla beta matti, appa touloung pada beta mas-ki beta annac pertama, mas ki tida appa beta Fadouli pada ontong itou.

Het xxvj. Capittel.

Isaac vertreckt hongers halven na Gerar, vers 1, &c. alwaer hem Godt beveelt te blyven, ende niet nae Egypten te trecken, vernieuwende hem de beloften aen Abraham ghedaen, 2. Isaac seyt, dat Rebecca syne suster zy, 7. de Coninck Abimelech, het contrarie merckende, bestraft hem, ende verbiedt synen onderdanen dese echte lieden eenichsins te beschadigen, 8. Isaac wort seer van Gode gesegent: daerom hem de Philistijnen benijden, ende syne wazer-putten stoppen, 12. op Abimelechs aensleggen vertreckt hy van daer na de leeghte van Gerar, ende heeft moeyte om levendigh water, dat hy ten laetsten bekومت, 18. 19, 32, &c. vertreckt nae Bersaba, ende wort aldaer door eene verschyninge van Godt getroost, dien hy met openbaren Godtsdienst danckt, 23. Abimelech maect een verbondt met hem, 26. Esau trouwt tot syner ouderen verdriet, 34.

1 Ende daer was honger in dat landt / behalven den eersten honger / die in de dagen Abrahams geweest was: daerom toech Isaac tot Abimelech der Philistijnen Coninck / nae Gerar.

2 Ende de H E E R E verscheen hem / ende seyde: Entreckt niet af nae Egypten: woont in't landt / dat ick u aensleggen sal:

3 Woont

Brentihan nang ca dua poulou nam.

Isaac sebab lappar pegi de Gerar, Alla souro dia tingal de sanna daan larang dia pegi de Egypten. Alla barbarou-akan djandjihan nang daulou souda djandi pada Abraham. Isaac catra Rebecca adda dia pounja soudara. Radja Abimelech liat dia dousta tagal itou dia batogor pada dia, daan souro pada dia pounja bala agar diorang jangan boat djahar appa appa pada diorang. Isaac trima paliharahan banjac deri Alla, tagal itou orang Philistini jadi iriari pada dia, toup dia pounja prygi. Abimelech souro dia poulang deri sanna, dia pegi de padang Gerar, &c.

1 Macca adda lappar dalam negri itou lebe deri lappar bermoula, nang souda jadi dalam Abraham pounja hari hari: tagal itou Isaac souda pegi pada Abimelech Radja deri orang Philistini, capada Gerar.

2 Lagi Alla Thalla souda caliatan pada dia, daan catra: Jangan pegi touloung de Egypten: doudoe dalam tanna nang Akou adda catra pada pacanira.

3 Doudoe

3 Woont als vzeemdelinck in dit lant/ende ick sal met u zijn/ende sal u seggen: want u ende uwenzade sal ick alle dese landen gheben/ende ick sal den eedt bevestigen/ dien ick Abraham uwen vader geswooren hebbe.

4 Ende ick sal u zaet vermienichvuldigen/ als de sterren des hemels/ende sal uwenzade alle dese landen geven: ende in uwenzade sullen gesegent worden alle volcken der aerde:

5 Daerom dat Abraham mijne stemme gehoorzaam geweest is/ende heeft onderhouden mijn bevel/ mijne geboden/ mijne insettingen/ ende mijne wetten.

6 Alsoo woonde Isaac te Gerar.

7 Ende als de mannen van die plaetse hem vzaeghden van sijne hupsvrouwe/seyde hy/ Sy is mijn suster: want hy vreesde te seggen/ mijne hupsvrouwe/op dat wy misseghien [seyde hy] de mannen deser plaetse niet en dooden/ om Rebecca/ want sy was schoon vā aengesicht.

8 Ende het geschiedde/als hy eenen langen tijdt daer geweest was/ dat Abimelech de Coninck der Philistijnen ter venster uyt keeck: ende hy sach/ dat /siet/ Isaac was jokkende met Rebecca sijne hupsvrouwe.

9 Doe riep Abimelech Isaac/ende

3 Doudoc seperti dagang dalam tanna ini, lagi Akou mau adda denggan pacanira, lagi palihara pada pacanira, carna pada pacanira, daan pada pacanira pounja bidji Akou mau cassie negri negri ini samoa, lagi Akou mau boat toggo basompahan itou, nang akou souda basompa pada bappamou Abraham.

4 Lagi bidjimou Akou mau boat banjac seperti langit pounja bintang bintang, lagi pada bidjimou Akou mau bri negri negri ini samoa: lagi dalam bidjimou boumi pounja orang orang samoa adda jadi palihara.

5 Tagal itou carna Abraham souda mendengar Akou pounja suara lagi souda tourot akou pounja menjouronan, Akou pounja penjouroan Akou pounja Agamma, dengan Akou pounja sabda.

6 Begitou Isaac souda doudoc de Gerar.

7 Lagi mannacalla orang deri tampat itou tanja pada dia deri dia pounja bini, dia catta: Dia adda beta pounja soudara, carna dia tacot catta, beta pounja bini, agar sjappatau lacki lacki deri tampat ini, dia catta, tida bou nou pada beta, tagal Rebecca: carna dia pounja mouca adda paras baic.

8 Lagi souda jadi, mannacalla dia souda doudoc de sanna, hari hari banjac, agar Abimelech Radja deri orang Philistini, souda liat de louwar deri pada djanella, lagi sedang dia souda liat, liatla, Isaac adda poura poura denggan bininja Rebecca.

9 Tagal itou Abimelech souda pangil

ende seide: Voorwaer siet / sy is
uwe huyfvrouw / hoe hebt ghy
dan geseit / Sy is mijne suster ? en-
de Isaac seide tot hem: Want ick
seide / dat ick niet mischten om ha-
rent wille sterbe.

10 Ende Abimelech seide / Wat
is dit [dat] ghy ons ghedaen hebt ?
lichtelick hadde een van desen volc-
ke by uwe huyfvrouw ghelegen/
soo dat ghy eene schult over ons
soudt gebracht hebben.

11 Ende Abimelech gebodt den
gantschen volcke / seggende: Soo
wie desen man of sijne huyfvrouw
aenroert / sal voorsecker ghedoodt
worden.

12 Ende Isaac zaepde in dat
selve lant / ende hy vondt in dat selve
jaer hondert maten / want de
H E E K E segende hem.

13 Ende die man wert groot / ja
hy wert doorgaens groter / tot dat
hy seer groot geworden was.

14 Ende hy hadde besittinge
van schapen / ende besittinge van
runderen / ende groot gesinde: so dat
hem de Philistijnen benijdden.

15 Ende alle de putten die sijns
vaders knechten in de dagen sijns
vaders Abrahams ghegraven had-
den / die slopten de Philistijnen / ende
vulden se met aerde.

16 Oock seide Abimelech tot
Isaac: Creekt van ons / want ghy
zijt veel machtiger gheworden dan
wy.

17 Doe toech Isaac van daer:
ende

gil pada Isaac, daan catta; Soungho
soungho liat dia adda voste pounja
bini, begimanna voste souda catta, dia
adda beta pounja soudara? lagi Isaac
catta pada dia: carna beta catta, agar
beta sjappa tau tida mattri tagal dia.

10 Lagi Abimelech catta: Appa
itou nang voste souda boat pada kita
orang? souda bole jadi agar fatou deri
orang fini souda tidor samma voste
pounja bini, begitou voste souda bole
bawa falla de atas kita orang.

11 Lagi Abimelech souda souro
pada segalla orang, cattanja, calou
calou barang orang kena lacki lacki ini
attau dia pounja bini, dia soungho
soungho adda jadi bounou.

12 Lagi Isaac souda ambor benêê
dalam negri itou, lagi dia berramou
dalam tauon itou: benêê sarattous
[lapis], carna Alla Thalla souda pali-
hara pada dia.

13 Lagi lacki lacki itou jadi besar,
ija dia djadi mackin lamma mackin be-
sar, sampei dia souda jadi besar banjac.

14 Lagi dia adda domba domba,
dengan sapi sapi nang dia pounja, den-
gan orang de rouma banjac: begitou
agar orang Philistini iriati pada dia.

15 Lagi prigi prigi samoa nang bap-
panja pounja hamba souda gali dalam
bappanja Abraham pounja hari hari,
itou orang Philistini souda toutop lagi
pounou-akan dengan 2 tanna.

16 Abimelech lagi catta pada Isaac;
Poulang deri beta orang, carna voste
souda jadi bercawassa banja lebe deri
beta orang.

17 Tagal itou Isaac souda poulang
deri

ende hy legerde sich in den dale Gerar/ende woonde aldaer.

18 Als nu Isaac weder-gekeert was/groef hy die water-putten op/die sy ten tijde Abrahams sijns vaders gegraven/ende die de Philistijnen nae Abrahams doot toegestopt hadden: ende hy noemde hare namen nae de namen/ daer mede sijn vader die genoemt hadde.

19 De knechten Isaacs dan groeven in dien dale/ende sy vonden aldaer eenen put van levendigh water.

20 Ende de herders van Gerar twisteden met Isaacs herders/seggende: Dit water hoort ons toe: daerom noemde hy den name van dien put Esék/ om dat sy met hem gekeven hadden.

21 Doe groeven sy eenen anderen put/ende daer twisteden sy oock over/daerom noemde hy sijnen name Sitna.

22 Ende hy brack op van daer/ende groef eenen anderen put/ende sy en twisteden over dien niet: daerom noemde hy sijnen name Rehoboth/ende seyde/Want nu heeft ons de H E R E ruymte gemaect/ende wy zijn gewassen in dit lande.

23 Daer na toogh hy van daer op nae Ber Seba.

24 Ende de H E R E verscheen hem inder selver nacht/ende seyde:
Ick

deri fanna, lagi baiki dia pounja barong barong dalam ratta Gerar, lagi doudoc de fanna.

18 Mannacalla Isaac facarang souda combali, dia souda gali daan bouca prigi ayer itou, nang diorang pada bappanja Abraham pounja wactou souda gali, lagi nang orang Philistini de blackan Abraham pounja maout souda toutop; lagi dia souda bernamma namma nammanja begimanna bappanja Abraham souda bernamma itou.

19 Isaac pounja hamba pon souda gali dalam ratta itou, lagi diorang bertemou de fanna satou prigi deri ayer idop.

20 Lagi combala combala deri Gerar souda haribirou dengan Isaac pounja combala combala, cattanja: Ayer ini, adda beta orang pounja ayer: tagal itou dia bernamma namma deri prigi itou Esék, carna diorang souda haribirou dengan dia.

21 Commediën diorang souda gali prigi lain, daan deri itou diorang lagi souda hari-birou, tagal itou dia bernamma nammanja Sitna.

22 Lagi dia souda poulang deri fanna, lagi souda gali prigi lain, deri itou pon diorang tida hari-birou: tagal itou dia bernamma nammanja Rehoboth, daan catta: carna facarang Alla Thalla souda baiki tampat tampat louwas pada beta orang, daan beta orang souda jadi banjac dalam tanna ini.

23 Commediën dia souda naic deri fanna capada Ber Seba.

24 Lagi Alla Thalla souda caliatan pada dia pada malam itou djouga, daan

Ik ben de Godt Abrahams uwes
vaders: en vrees niet/ want ick ben
met u/ende ick sal u seggen: ende u
zaet vermenichvuldigen/ om Abra-
hams mijnes knechts wille.

25 Doe bouwde hy daer eenen
Altaer: ende riep den name des
HEEREN aen/ ende hy sloegh
aldaer sijne tente op: ende Isaacs
knechten groeven daer eenen put.

26 Ende Abimelech trock tot
hem van Gerar: met Ahuzzath si-
nen vrient/ ende Pichol/ijnen
Krijghs-oversten.

27 Ende Isaac seyde tot haer:
Waerom zijt ghy tot my gekome/
daer ghy my hatet/ ende hebt my
van u wech gesonden?

28 Ende sy seiden: Wy hebben
merckelick gesien dat de HEERE
met u is/daerom hebben wy gesept/
Laet doch eenen eedt tusschen ons
zijn/ tusschen ons/ende tusschen u:
ende laet ons een verbondt met u
maecken.

29 So ghy by ons quaet doet/
gelijck als wy u niet aengeroot en
hebben/ende gelijck als wy by u al-
leenlick goet gedaen hebben/ ende
hebben u in vrede laten vertrecken!
ghy zijt nu de ghesegende des
HEEREN.

30 Doe maecte hy haer een
mael-

daan catta: Akouadda Deos deri bap-
pamou Abraham jangan tacot, carna
Akou adda dengan pacanira: daan
Akou mau palihara pada pacanira, lagi
pacanira pounja bidji Akou mau boat
banjac, tagal Abraham, akou pounja
hamba.

15 Tempo itou dia souda baiki de
fanna satou Altââr, lagi menjomba
pada namma Alla Thalla, lagi baiki de
fanna dia pounja barong barong: lagi
Isaac pounja hamba souda gali de san-
na satou prigi.

36 Lagi Abimelech souda pegi ca
pada dia deri Gerar: dengan Ahuzzath
dia pounja sobat, daan Pichol dia
pounja jourebaprang.

27 Daan Isaac catta pada diorang,
Carn'appa djou orang souda datang
pada kita, sedang djou orang bintsi
pada kita, lagi souda souro kita lalou
deri djou orang?

28 Lagi diorang catta: beta orang
souda liat soungho soungho Alla Thal-
la adda dengan djou, tagal itou beta
orang souda catta: Beër sacarang jadi
satou sompahan de tenga tenga beta
orang, de tenga tenga beta orang daan
de tenga tenga djouw: daan beër beta
orang sacarang bacauwoul dengan
djouw.

29 Djicalou voste boat djahat pada
beta orang, seperti beta orang boulom
souda kena pada voste, lagi seperti beta
orang souda boat baic djouga pada vo-
ste, lagi souda beër voste poulang den-
gan salammatt! voste souda jadi pali-
hara djouga deri Alla Thalla.

30 Wactou itou dia souda baiki
Feesta

maeltijt/ ende sy aten en droncken.

31 Ende sy stonde des morgens vroegh op/ ende swoeren d'een den anderen: daer na lietse Isaac gaen/ ende sy togen van hem in brede.

32 Ende het gheschiedde ten selven dage/ dat Isaacs knechten quamen ende boodtschapten hem van de sake des puts/ dien sy gegraeven hadden: ende sy seiden hem/ Wy hebben water gebonden.

33 Ende hy noemde den selven Seba/daerom is de name dier stadt Ber Seba/tot op desen selven dach.

34 Als nu Esau veertigh jaer oudt was/ nam hy tot eene vrouwe Judith/ de dochter van Beeri den Bethiter/ende Basmath/de dochter Elons des Bethiters.

35 Ende dese waren Isaac ende Rebecca eene bitterheyt des Geestes.

1 Hebr. oucorran, attan oucornja. 2 Hebr. abon. 3 Artinja is jidera, babanta, hari birou. 4 Artinja satrounja. 5 Artinja tampat, tampat louas. 6 Attan cappalla baprang, attan cappalla deri orang baprang. 7 Hebr. Schiba. 8 Artinja Prigi-sompahan, attan, prigi deri sompahan. 9 Attan hati miskijn, attan songolhati.

Met xxvij. Capittel.

Isaac, oudt ende doncker van gesicht zijnde, wil Esau, als eerstgeboren, legenen, maer wort door 't kloeck beleyt van Rebecca bedroogen, sulcks dat hy Jacob voor Esau segent, vers 1. &c. Esau komende vande jacht, ende dit vernemende, is daer over seer ontfelt, als oock Isaac selve, die evenwel Esau, op sijn groot jammeren ende bidden, noch eenen tijdtlicken segen geeft, 30. Hier

Feesta pada diorang, lagi diorang souden mackan daan minom.

31 Lagi diorang souden bangon pagi pagi hari, lagi diorang basompa satau pada lain: commediën Isaac Beër diorang pegi, lagi diorang poulang deri dia dengan salammatt.

32 Lagi souden jadi pada hari itou djouga, agar Isaac pounja hamba datan daan bilang pada dia deri prigi itou, nang diorang souden gali: lagi diorang catta pada dia: Beta orang souden bertamou ayer.

33 Lagi dia souden bernamma itou 7 Seba: tagal itou nammanja deri negri itou adda 8 Ber Seba, sampei hari ini.

34 Mannacalla pon Esau souden touwa ampat poulou tauon, dia souden ambil pada bininja Judith: nang annac parampouan deri Beëri orang Hethëi: dengan Basmath, annac parampouan deri Elon nang orang Hethëi.

35 Lagi diorang pada Isaac daan pada Rebecca souden baiki 9 hati sackit djouga.

Brentihan nang ca dua poulou toudjou

Sedang Isaac rouwa daan maita galap dia mau palihara pada Esau carna dia annac partama. tetapi Rebecca souden boar boudi pada dia, bagitou agar dia palihara pada Jacob ganti Esau. Esau daan Isaac tagal itou sinta bamac. Esau tagal

Cap. xxvij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 55

Hierom haet Esau synen broeder, en neemt voor hem te dooden. 41. Rebecca, dat verstaende, raedt Jacob te vertrecken na haren broeder Laban, ende beschickt by Isaac, dat die 't selve alsoo goet vindt, 42.

1 Ende het gheschiedde / als Isaac oudt geworden was / ende sijne oogen doncker geworden waren / dat hy niet sien en konde : doe riep hy Esau sijenen grootsten sone / ende seide tot hem / Mijn sone : ende hy seide tot hem / Siet [hier] ben ick.

2 Ende hy seide : Siet nu / ick ben oudt gheworden : ick en weet den dagh mijnes doots niet.

3 Nu dan / neemt doch uwe ghereetschap / uwen pijl - koker / ende uwen boge / ende gaet upt in 't velt / ende jaeght my een wildt-braet.

4 Ende maectt my smaecklicke spijsen / alsoo ickse geern hebbe / ende brenghese my : dat ick ete / op dat mijne ziele u segene / eer ick sterbe.

5 Rebecca nu hoorde toe / als Isaac tot sijenen sone Esau sprack : ende Esau ginck in 't veldt om een wildt-braet te jagen / dat hy 't inbrachte.

6 Doe sprack Rebecca tot Jacob haren sone / seggende : Siet / ick hebbe uwen vader tot Esau uwen broeder hooren spreken / seggende /

7 Brenghet my een wildt-braet / ende maectt my smaecklicke spijsen toe /

gal dia menangis terpaît bole satou paliharahan dalam dounja. Esau tagal itou bintsi daan mau bounou pada Jacob. sedang Rebecca dengar itou, &c.

1 L Agi fouda jadi mannacalla Isaac fouda jadi touwa daan dia pounja matta fouda jadi galap, agar dia tida bole liat : dia pangil Esau dia pounja annac nang lebe besar, lagi catta pada dia : Annackou : lagi dia catta pada dia : liat beta adda [sini].

2 Lagi dia catta : liat facarang, beta fouda jadi touwa : beta tida tau hari deri beta pounja maout.

3 Tagal itou, ambil djouga pacanira pounja pangaaey, pacanira pounja sarong annac pana, dengan pacanira pounja pana, lagi pegi de louwar de outang, daan : passang pada beta barang binatang outang.

4 Lagi baiki pada beta maceenan sedap, begimanna beta souca, lagi bawa pada beta : agar beta macean, agar beta pounja djiwa palihara pada pacanira daulou deri beta matti.

5 Rebecca pon fouda dengar mannacalla Isaac catta catta pada ananja Esau : daan Esau fouda pegi de outang pada passang barang binatang outang, agar dia bawa de dalam.

6 Tempo itou Rebecca fouda catta catta dengan ananja Jacob cattanja : Liat, beta fouda dengar bappamou catta catta dengan soudaramou Esau, cattanja,

7 Bawa pada beta barang binarang outang, daan baiki pada beta macean

toe / dat ick etc: ende ick sal u seggen
voor het aenghesichte des
H E E N / voor wijnen doot.

8 Nu dan / mijn sone / hoor mij-
ne stemme in 't gene / dat ick u ghe-
biede.

9 Gaet nu henen tot de kudde /
ende haelt my van daer twee goede
gepten borkens: ende ick salse uwen
vader maken tot smaekclike spijs-
sen / gelijk als hy geerne heeft.

10 Ende ghy sulse uwen vader
brengen / ende hy sal eten: op dat hy
u segene voor sijnen doot.

11 Doe seide Jacob tot Rebec-
ca sijne moeder: Siet / mijn broeder
Esau is een haprich man / ende ick
ben een glat man.

12 Mitschien sal my mijn vader
betasten / ende ick sal in sijne oogen
zijn als een bedrieger: soo soude ick
eenen bloeck over my halen / ende
niet eenen segen.

13 Ende sijne moeder seide tot
hem: uwen bloeck zy op my / mijn
sone: hoor alleene nae mijne stem-
me / ende gaet / haeltse my.

14 Doe ginck hy / ende hy hael-
de se / ende brachtse sijne moeder: ende
sijne moeder maecte smaekclike
spijzen / gelijk als sijn vader geerne
hadde.

15 Daer na nam Rebecca Esaus
haren grootsten soons kostelike
kleederen / die sy hy haer in huys
hadde:

nan maccanan sedap, agar beta mac-
can, lagi beta mau palihara pada paca-
nira de mouca Alla Thalla daulou deri
beta matti.

8 Tagal itou, annackou, dengar
beta pounja suara, dalam itou, nang
beta souro pada pacanira.

9 Pegi facarang pada haywan, lagi
ambil deri fanna dua annac cambing
baic baic: lagi beta deri diorang adda
baiki maccanan maccanan sedap pa-
da bappamou, begimanna dia souca.

10 Lagi pacanira adda bawa itou
pada bappamou, lagi dia adda mac-
kan: agar dia palihara pada pacanira
daulou deri dia matti.

11 Jacob pon catta pada mainja
Rebecca: liar, beta pounja soudara
Esau adda lacki lacki barambot, tetapi
beta adda, lacki lacki litjing.

12 Sjappa tau beta pounja bappa
adda rabba rabba pada beta, lagi beta
adda jadi dalam dia pounja matta se-
perti orang hismou: begitou beta tida
adda bawa de atas beta paliharahan
tetapi coutoc.

13 Mainja pon catta pada dia: [beër]
coutoc - mou datan atas beta beta
pounja annac: dengar djouga beta
pounja suara, daan pegi ambil [diorang]
pada beta.

14 Tagal itou dia souda pegi lagi
ambil diorang lagi bawa pada mainja:
lagi mainja baiki maccanan macca-
nan sedap begimanna bappanja souca.

15 Commediën Rebecca souda
ambil annanja bermoula Esau pounja
packeian baic baic, nang dia adda da-
lam

hadde: ende sy troockte Jacob ha-
ren kleynsten sone aen.

16 Ende de vellen vande gepten-
horkens troock sy over sijne handen/
ende over de gladdigheyt van sy-
nen hals.

17 Ende sy gaf de smaecklike
spijzen/ ende het broot/ de welcke sy
toegemaect hadde/ inde hant Ja-
cobs hares soons.

18 Ende hy quam tot sijnen va-
der/ ende seide/ Mijn vader: ende
hy seide/ Siet [hier] ben ick: Wie
zijt ghy/ mijn sone?

19 Ende Jacob seide tot sijnen
vader: Ick ben Esau uw' eerstge-
borene: ick hebbe gedaen/ ghelijck
als ghy tot my ghesproken hadt:
staet doch op/ sit/ ende eet van mijn
wildt-braet: op dat uwe ziele my
segene.

20 Doe seide Isaac tot synen
sone: Hoe is dit/ [dat] ghy 't soo
haest ghebonden hebt/ mijn sone?
ende hy seide: Om dat de H E E
A E uwe Godt [dat] heeft doen
ontmoeten voor mijn aengesichte.

21 Ende Isaac seide tot Jacob:
Naedert doch/ dat ick u betaste/
mijn sone: of ghy mijn soen Esau
selve zijt/ ofte niet?

22 Doe quam Jacob hy/ tot sij-
nen vader Isaac/ die hem betastede:
ende hy seide: De stemme is Ja-
cobs stemme/ maer de handen zijn
Esaus handen.

23 Doch

lam roumanja: lagi dia bri packei itou
pada annanja bongfou pada Jacob.

16 Lagi dia fouda basarong, ran-
ganja daan litsjingnja deri dia pounja
tingco, dengan annac annac cambing
pounja coulit coulit.

17 Lagi dia bri maccanan macca-
nan sedap, dengan roti, nang dia fouda
baiki, dalam annanja Jacob pounja
tangan.

18 Lagi dia datang pada bappanja,
daan catta: Beta pounja bappa: daan
dia catta: liat bera adda [sini]: sjappa
voste, bera pounja annac?

19 Lagi Jacob catta pada bappanja;
Beta adda Esau voste pounja annac
bermoula: beta fouda boat, separti
voste fouda catta catta pada beta: ban-
gon djouga, doudoc lagi maccan deri
beta pounja binatang outang; agar vo-
ste pounja djiwa palihara pada beta.

20 Isaac pon catta pada annanja:
Begimanna itou, begimanna voste
fouda bertamou itou lacka lackas be-
gitou, beta pounja annac? daan dia
catta: carna Alla Thalla voste pounja
Deos fouda boat, agar [itou] datang
de mouca beta.

21 Lagi Isaac catta pada Jacob:
Marre ampir djouga agar beta rabba
rabba pada voste, bera pounja annac:
calou calou voste adda beta pounja
annac Esau sendiri ca tida?

22 Tagal itou Jacob fouda' datan
ampir, pada bappanja Isaac, nang sou-
da rabba rabba pada dia: lagi dia catta:
suara adda Jacob pounja suara, tetapi
tangan tangan adda Esau pounja tan-
gan tangan.

23 Tetapi

23 Doch hy en kende hem niet: om dat sijne handen hayrigh waren/ghelijck sijnes broeders Esaus handen: ende hy segende hem.

24 Ende hy seide: Zijt ghy mijn sone Esau selve? ende hy seide: Ick ben 't.

25 Doe seide hy: Stelt 'et na hy my/dat ick van het wildtbraet mijnes soons etc/op dat mijne ziele u segene: ende hy stelde 't na hy hem/ende hy at: hy bracht hem oock wijn/ende hy dronck.

26 Ende sijn vader Isaac seide tot hem: Komt doch hy/ende kust my/mijn sone.

27 Ende hy quam hy/ende hy kuste hem: doe roock hy den reuck sijner kleederen/ende segende hem: ende hy seide: Siet/de reuck mijnes soons is als de reuck des veltz/'t welck de H E E N geseigent heeft.

28 Soo gebe u dan Godt van den dauw des hemels/ende de betigheden der aerde: ende menighce van tarwe/ende most.

29 Volcken sullen u dienen/ende natien sullen haer vooz u neder buygen: weest heere over uwe broederen/ende uwes moeders sonen sullen hen vooz u neder buygen: verbloeckt moet hy zijn/soo wie u verbloeckt/ende soo wie u segent/30 geseigent.

30 Ende het gheschiedde/als Isaac

23 Tetapi dia tida kenal pada dia; carna dia pounja tangan tangan adda barambot, seperti soudaranja Esau pounja tangan tangan: lagi dia palihara pada dia.

24 Lagi dia catta voste adda beta pounja annac Esau sendiri: dia pon catta; Beta adda.

25 Tempo itou dia catta; tarou itou ampir beta, agar beta maccan deri beta pounja annac pounja binatang outang, agar beta pounja djiwa palihara pada voste: lagi dia tarou itou ampir dia, lagi dia souda maccan: dia lagi bawa vinjo pada dia, lagi dia souda minom.

26 Lagi bappanja Isaac catta padanja:marre djouga ampir daan tsjum pada beta, beta pounja annac.

27 Lagi dia datan ampir, lagi tsjum pada dia: wactou itou dia souda tsjong babau deri dia pounja packeian, lagi palihara pada dia daan catta; liat, babauw deri beta pounja annac adda seperti babauw deri tanna nang Alla Thalla souda palihara.

28 Tagal itou Deos bri pada voste deri langit pounja ombon, lagi deri tanna pounja gournocnja, daan gendorm dengan coa anghor banjac banjac.

29 Orang orang adda servyr pada voste, daan assal assal adda somba pada voste: voste jadi tuan atas soudara soudara-mou, lagi voste pounja ibou pounja annac annac lelacki adda somba pada voste: tobat pada dia nang sjappa tobat pada voste: lagi nang sjappa palihara voste dia jadi palihara.

30 Lagi souda jadi mannacalla Isaac sou-

Isaac volepnt hadde Jacob te seggen/soo gheschiedde het/doe Jacob maer even van sijns vaders Isaacs aengesichte upt ghegaen was/dat Esau sijn broeder van sijne jacht quam.

31 Hy nu oock maecte smaectlike spijsen toe/ende brachtse tot sijnen vader: ende hy seide tot sijnen vader: Mijn vader sta op/ende ete van het wildtbraet sijnes soons/op dat uwe ziele mi segene.

32 Ende Isaac sijn vader seide tot hem: Wie zijt ghy? ende hy seide: Ick ben uw sone/uwe eerstgebooren/Esau.

33 Doe verschrack Isaac met seer groote verschrickinge gantsch seer/ende seide: Wie is hy dan die het wildt-braet ghesaeght/ende tot mi gebracht heeft? ende ick hebbe van alles gegeten/eer ghy quaemt/ende hebbe hem ghesegent: oock sal hy gesegent wesen.

34 Als Esau de woorden sijns vaders hoorde/soo schreeuwde hy met eenen groeten ende bitteren schreeuw gantsch seer: ende hy seide tot sijnen vader: Segent mi/oock mi/mijn vader.

35 Ende hy seide: Uwe broeder is gekomen met bedroch/ende heeft uwen segen wech genomen.

36 Doe seide hy: Is't niet om datmen sinen name noemt Jacob/dat hy mi nu twee reysen heeft bedrogen?

souda abis palihara pada Jacob,ija souda jadi mannacalla Jacob barou souda callouwar deri bappanja Isaac pounja mouca, agar dia pounja soudara Esau datan deri dia pounja oussirnia.

31 Dia pon lagi souda baiki mackanan mackanan sedap, daan bawa itou pada dia pounja bappa: daan catta pada dia pounja bappa: Beta pounja bappa bangon, lagi maccan deri annanja pounja binatang outang, agar voste pounja djiwa palihara pada beta.

32 Dia pounja bappa Isaac pon catta padanja: Sjappa voste? lagi dia catta: Beta adda voste pounja annac lacki lacki, voste pounja annac bermoula, Esau.

33 Tempo itou Isaac souda tercondjot sngat dengan coudjottan besar facali cali, daan catta: Sjappa itou lagi nang souda oussir binatang outang lagi bawa pada beta? Beta lagi souda maccan deri samoanja, daulou deri voste datan, beta lagi souda palihara pada dia: dia lagi adda jadi palihara.

34 Mannacalla Esau dengar bappanja pounja bacattahan, dia souda +bateria sngat facali cali dengan batariahhan besar daan paït: lagi dia catta pada bappanja: Palihara pada beta, pada beta lagi, beta pounja bappa.

35 Dia pon catta: voste pounja soudara souda datan dengan mosselehat, lagi souda ambil bawa voste pounja paliharahan.

36 Tagal itou dia catta: Boucan carna dia pounja namma jadi bernamma Jacob, dia facarang dua cali souda boat

drogen: mijne Erstgeboorte heeft hy ghenomen/ ende siet/ nu heeft hy mijnen segen ghenomen: voorder seide hy: Hebt ghy dan geen en segen voer my upt behouden?

37 Doe antwoorde Isaac/ ende seide tot Esau: Siet/ ick hebbe hem eenen heere over u gheset/ ende alle sijne broeders hebbe ick hem tot knechten ghegeven: ende ick hebbe hem niet koozt ende most ondersteunt: wat sal ick u dan nu doen/ mijn sone?

38 Ende Esau seide totijnen vader: Hebt ghy [maer] desen eenen segen/ mijn vader? segent my/ oock my/ mijn vader: ende Esau hief sijne stemme op/ ende weende.

39 Doe antwoorde sijn vader Isaac/ ende seide tot hem: Siet/ de verrigheden der aerde sullen uwe wooningen zijn/ ende vanden dautw des hemels van boven af [sult ghy gesegent zijn].

40 Ende op u sweert sult ghy leven/ ende sult uwen broeder dienen: doch het sal gheschieden/ als ghy heerschen sult/ dan sult ghy sijn jock van uwen halse af rucken.

41 Ende Esau hatede Jacob/ omdien segen/ daer mede sijn vader hem gesegent hadde: ende Esau seide in sijn herte: De dagen der rouwen mijnes vaders naderen: ende ick sal mijnen broeder Jacob dooden.

boat boudi pada beta? beta pounja ontong deri jaddihan pertama dia souda ambil, lagi liat sacarang dia souda ambil beta pounja paliharahan: dia catta lagi; voste tida simpang sarou paliharahan pada beta?

37 Taccalla Isaac menjaout, daan catta pada Esau; liatla akou souda tarou dia pada tuan de atas voste, daan dia pounja soudara samoa kita souda bri pada dia pada jadi dia pounja hambaba: daan kita souda palihara pada dia dengan gendum daan anghor barou.

38 Macca Esau catta pada bappanja: voste adda paliharahan sarou ini djouga, beta pounja bappa? palihara pada kita, pada kita lagi, beta pounja bappa: macca Esau ankat suaranja, daan menangis.

39 Bappanja Isaac pon menjaout daan catta pada dia: Gommocnja deri tanna adda jadi voste pounja tampat doudoc lagi deri langit pounja ombon deri atas [voste adda jadi palihara].

40 Lagi deri voste pounja pedang voste adda idop, daan voste adda servyr pada soudara-mou: tetapi adda jadi agar voste lagi adda jadi orang besaâr, lagi tsjaric dia pounja baragga deri voste pounja leher.

41 Lagi Esau souda bintsji pada Jacob tagal paliharahan itou, dengan appa dia pounja bappa souda palihara pada dia: lagi Esau catta dalam hatinja; hari hari deri bappakou pounja douca datan ampir: carna beta mau bounou pada beta pounja ade pada Jacob.

Cap. xxviii. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 58

42 Doe Rebecca dese woorden
Esau's hares grootsten soons ghe-
bootschappt werden/soo sondt sy he-
nen ende ontboudt Jacob haren
kleynsten sone / ende seyde tot hem:
Siet/ uwe broeder Esau troost sich
over u/ dat hy u dooden sal.

43 Nu dan/ mijn sone/ hoorz nae
mijne stemme/ ende maectt u op/
blijet ghy nae Haran/ tot Laban
mijnen broeder.

44 Ende blijft hy hem eenige
dagen/tot dat de hittige gramschap
uwes broeders keere:

45 Tot dat de toorn uwes
broeders van u af keere / ende hy
vergeten hebbe 't gene ghy hem ge-
daen hebt: dan sal ick senden/ ende
u van daer nemen: Waerom soude
ick oock uwer beyder berooft wor-
den op eenen dach?

46 Ende Rebecca seyde tot Isa-
ac: Ick hebbe verdriet aen mijn le-
ven van wegen de dochteren Hets:
indien Jacob eene vrouwe neemt
van de dochteren Hets/ gelijk dese
zijn/ van de dochteren deses landts/
waer toe sal my het leven zijn?

42 Mannacalla pada Rebecca jadi
bilang Esau, annanja bermoula, poun-
ja bacattahan itou; dia souda souro
7 pangil pada Jacob dia pounja annac
bongsou, daan catta padanja; liat voste
pounja kaka Esau, iborken sendirinja
deri voste, carna dia mau bounou pada
voste.

43 Tagal itou, beta pounja annac,
dengar sacarang pada beta pounja sua-
ra daan badiri, lari voste de Haran, pada
beta pounja soudara lacki lacki pada
Laban.

44 Lagi *doudoc dengan dia ba-
rang hari, sampei cakamou pounja
amara pannas babalic.

45 Sampei cakamou pounja amara
lalou deri voste, lagi dia loupia itou,
nang voste souda boat pada dia: com-
mediën beta adda souro, lagi ambil
voste deri fanna: Carna appa beta adda
ilang djou - orang doua - orang pada
hari satou?

46 Lagi Rebecca catta pada Isaac:
Beta pounja hati sackit idop lagi de
mouca Heth pounja annac annac pa-
rampouan: calou calou Jacob ambil
bini deri Heth pounja annac annac pa-
rampouan seperti orang ini, deri annac
dara annac dara negri ini, beta sadouli
appa idop lagi?

1 Hebr. oussir pada beta barang oussirnja, attan, bourou pada beta barang bourounja, attan bou-
rou'an. 2 Attan Candan. 3 Arinja nang boat bondi. 4 Attan marata. 5 Hebr.
tonca. 6 Attan, Tuan. 7 Attan souda pasang. 8 Attan tingal.

Het xxviii. Capittel.

Isaac ontbiedt Jacob, ende beveelt hem te
trecken nae Mesopotamien, om van Labans
dochteren een wijf te nemen; wenshende
hem

Brentihan nang ca dua poulou de luppan.
Isaac pangil Jacob daan souro dia pegi de
Mesopotamia, pada ambil bini deri La-
ban

hem geluck op de reyse, met vernieuwinge ende bevestiginge des segens, dien hy hem re voren onwetende gegeven hadde, vers 1. &c. Esau, merckende dat sijn voornemen belett was, ende dat syne Canaanitische wyven synen vader niet aengenaem waren, neemt daer en boven noch een vrouwe van Ismaels geslachte, 6. Iacob neemt de reyse aen, ende siet onderweeghs in eenen droom dat seer aenmerckelick ghesichte van een leeder, ontfangende daer by seer heerlicke beloften van Godt, 12. waer door hy ghesterckt ende ghetroost zijnde, richt aldaer een gedenck-teecken op, ende doet Gode eene gelofte van danckbaerheyt, 16.

1 Ende Isaac riep Iacob/ ende segende hem: ende gebodt hem/ ende seide hem: Neemt geene vrouwe van de dochteren Canaans.

2 Maect u op/ gaet na Paddan Aram/ ten huysse van Bethuel/ uwes moeders vader: ende neemt u van daer eene vrouwe van de dochteren Labans uwes moeders broeder.

3 Ende Godt Almachtigh segene u/ ende make u vruchtbaer/ ende vermenighvuldige u: dat ghy tot eenen hoop volkeren wordet.

4 Ende hy gebe u den zegen Abrahams/ u/ ende uwenzade met u: op dat ghy erfelick besittet het lant uwer vreemdelinckschappen/ het welck Godt Abraham ghegeven heeft.

5 Alsoo sondt Isaac Iacob wech/ dat hy toogh nae Paddan Aram/ tot Laban/ Bethuels sone/ den Syrier/ den broeder van Rebec-
ca/

ban pounja annac annac: dia minia Iacob pounja ontong de djallan, dia berbarou-akan daan baroggoken dia pounja paliharahan. Sedang Esau liat dia pounja bitsjara souda ilang, lagi bappa tida souca dia pounja bini Cananei, dia ambil lagi satou bini deri assal Ismael. Iacob pegi de Haran, de djallan dia liat caliatan itou besaar, tangha satou dia pounja oundjong satou kena surgha lain tanna, &c.

1 **L** Agi Isaac souda pangil pada Jacob, lagi palihara pada dia, lagi souro pada dia, daan catta pada dia: Jangan ambil bini deri annac annac dara Canaan.

2 Badiri peghi de Paddan Aram, de Bethuel nang bappa deri pacanira pounja ibou pounja rouma: lagi ambil satou bini pada pacanira deri fanna deri Laban soudara deri pacanira pounja ibou pounja annac annac.

3 Lagi Deos Nang ca besaran palihara pada pacanira, lagi bri pacanira bole annac annac, lagi boat pacanira jadi banjac banjac agar pacanira jadi pada campon campon orang.

4 Lagi dia bri pada pacanira Abraham pounja paliharahan, pada pacanira, lagi pada pacanira pounja bidji samma pacanira: agar pacanira pegang tsjara poussaca tanna itou de manna pacanira adda horgay, nang Alla souda cassie pada Abraham.

5 Begitou Isaac souda souro pegi pada Jacob, agar dia pegi de Paddan Aram, pada Laban, Bethuel pounja annac lacki lacki nang orang Syrien, nang

sa/ Jacobs ende Esaus moeder.

6 Als nu Esau sagh/ dat Isaac Jacob ghezegent/ ende hem nae Paddan Aram wech - ghesonden hadde/ om sich van daer eene vrouwe te nemen: [ende] als hy hem seggende/ dat hy hem geboden hadde/ seggende/ En neemt geene vrouwe van de dochteren Canaans/

7 Ende dat Jacob sijnen vader ende sijne moeder gehoorzaem gheweest was/ ende nae Paddan Aram getrocken was/

8 Ende dat Esau sach/ dat de dochteren Canaans quaet waren in de oogen Isaacs sijnes vaders:

9 Soo ginck Esau tot Ismael/ ende nam sich tot eene vrouwe boven sijne wijven / Mahalath de dochter Ismaels/ des soons Abrahams / de suster van Nebajoth.

10 Jacob dan toogh upt van Ber Seba/ ende ginck nae Haran.

11 Ende hy gheraecte op eene plaetse daer hy vernachtte/ want de Sonne was ondergegaen: ende hy nam van de steenen dier plaetse / ende maecte sijn hooft - peulue / ende leyde sich te slapen te dier selver plaetse.

12 Ende hy droomde: ende siet/ een leeder was gestelt op der aerde/ welcker opperste asen den Hemel raecte: ende siet/ de Engelen Godts klommen daer hy op ende neder.

13 Ende siet / de H E E N E stont op de selve / ende seyde: Ick ben de H E E N E / de Godt uwer vaders

nang soudara lacki lacki deri Rebecca nang ibou deri Jacob daan Esau.

6 Mannacalla Esau facarang liat Isaac souda palihara pada Jacob, lag souro dia pegi de Paddan Aram, pada ambil deri sanna satou bini pada dia: lagi sedang dia palihara pada dia, dia souda souro pada dia, cattanja: Janggan ambil bini deri annac dara annac dara Canaan;

7 Lagi Jacob souda mendengar pada bappanja daan mainja, lagi souda pegi de Paddan Aram.

8 Lagi mannacalla Esau liat annac dara annac dara Canaan adda djahat dalam bappanja Isaac pounja matta:

9 Esau pegi pada Ismael, lagi ambil pada bininja lebe deri bini bininja, Mahalath nang Ismael, Abraham pounja annac lacki lacki, pounja annac Nebajoth pounja soudara.

10 Jacob pon souda calouwar deri Ber Seba, daan pegi de Haran.

11 Lagi dia datan de tampat satou, de manna dia tingal satou malam, carna matta hari souda tourong: lagi dia ambil deri tampat itou pounja batou batou lagi tarou de bawa dia pounja capalla, lagi begitou dia souda tidor de tampat itou.

12 Lagi dia souda mimpi: lagi liatla, satou ranga badiri de tanna, dia pounja eappala souda sampei de surga: lagi liat, Alla pounja Mellaicat souda tourong daan naic de atas itou.

13 Lagi liatla, Alla Thalla adda badiri de atas itou, daan catta, Akou adda Alla Thalla, Deos deri bappamou Abra-

vaders Abrahams / ende de Godt
Isaacs: dit lant/daer ghy op light
te slapen/sal ick u geven/ ende uwen
zade.

14 Ende u zaet sal wesen als het
stof der aerde/ende ghy sult uptbre-
ken [in menichte] Westwaerts/ende
Oostwaerts / ende Noordwaerts/
ende Zuidwaerts: ende in u / ende
in uwen zade sullen alle gheslachten
des aerdbodems gelegend worden.

15 Ende siet / Ick ben met u:
ende ick sal u behoeden over al/waer
ghy henen trecken sult/ ende ick sal
u weder brengen in dit selve landt:
want ick en sal u niet verlaten/ tot
dat ick sal gedaen hebben 't gene ick
tot u gesproken hebbe.

16 Doe nu Jacob van sijnen
naep ontwaecte/sepde hy: Gewil-
selick is de H E E N aen dese
plaetse: ende ick en hebbet niet ghe-
weten.

17 Ende hy vreesde/ende sepde:
Hoe vreeslick is dese plaetse: dit en
is niet dan een huys Godes / ende
dit is de Poort des Hemels.

18 Doe stont Jacob des mor-
gens vroegh op / ende hy nam dien
steen/ dien hy tot sijn hooft-peulue
ghelept hadde/ ende settede hem tot
een opgerecht teecken / ende goot
daer olie boven op.

19 Ende hy noemde de name der
selver plaetse Bethel / daer doch de
name dier stadt te boren was/ Luz.

20 Ende Jacob beloofde eene
ghe-

Abraham, lagi Deos deri Isaac: tanna
ini, de manna pacanira adda tidor, A-
kou mau cassie pada pacanira, daan
pada pacanira pounja bidji.

14 Lagi pacanira pounja bidji adda
jadi seperti tanna pounja abou, lagi pa-
canira adda calouwar ca barat, lagi ca
timor, lagi ca Outara, lagi ca salatan:
lagi dalam pacanira daan dalam paca-
nira pounja bidji boumi pounja assal
assal famoa adda jadi palihara.

15 Lagi liat, Akou adda dengan pa-
canira, lagi Akou mau rounjou pada
pacanira coulilling, de manna manna
pacanira adda pegi, lagi Akou mau an-
tar voste combali dalam tanna ini
djouga: carna Akon tida adda tingal
akan voste, sampei Akou souda boat
abis itou nang Akou souda catta catta
pada voste.

16 Mannacalla pon Jacob souda
bangon deri dia pounja antock dia car-
ra: Soungho soungho Alla Thalla ad-
da de rampat ini: tetapi beta [daulou]
tida tau.

17 Lagi dia tacot, daan catta: begi-
manna facti adda rampat ini? ini tida
adda appa appa lain deri Rouma Deos
fatou, lagi inila pintou surgu.

18 Tempo itou Jacob souda ban-
gon pagi pagi, lagi dia ambil batou
itou, nang dia souda tarou de bawa ca-
palla, lagi boat badiri itou pada randa,
lagi dia bobo minjac de atas itou.

19 Lagi dia souda bernamma tam-
pat itou pounja namma Bethel: mas ki
daulou negri itou pounja namma Luz.

20 Lagi Jacob souda djandi djandi-
han

ghelofte/seggende: Wanneer Godt met my geweest sal zijn/ende my behoedt sal hebben op desen wech/dien ick reyse/ende my ghegeven sal hebben broodt om te eten/ende klederen om aen te trecken/

21 Ende ick ten huyse mijns vaders in vrede sal weder gekeert zijn: soo sal de **HEERE** my tot eenen Godt zijn/

22 Ende dese steen / dien ick tot een oppgerecht teecken gheset hebbe/ sal een huyse Godts wesen / ende alles wat ghy my geven sult / des sal ick u voorseker de tienden geven.

Het xxix. Capittel.

Iacob nae by Haran zijnde, komt door eene wonderlicke schickinge Godes in kennisse met Rachel, Labans dochter, vers 1, &c. die het haren vader loopt seggen, 10. Laban loopt Iacob te gemoete, ende brenght hem in huys, hoort alles wat hem bejegt was, ende houdt hem by sich, 13. Sy verdragen t'samen, dat Iacob om Rachel seven jaren dienen sal, 15. maer, als hy Rachel meynt te trouwen, wort hem Lea, Rachels oudste suster, bygeleyt, 21. bekomt noch seven andere jaren, 27. Rachel is lief, maer onvruchtbaer: Lea daer en tegen baert Ruben, Simeon, Levi ende Iuda, 31.

1 **D**oe hief Iacob sijne voeten op: ende ginck na het lant der kinderen van t'Oosten.

2 Ende hy sach toe / ende siet/ daer was een put in t'velt/ende siet/ daer waren drie cudden schapen nebens dien nederliggende / want upt dien selven put drenchten sy de cudden: ende daer was een groote steen op

han fatou, cattanja: calou calou Deos souda tingal dengan beta, lagi souda tounjou pada beta de djallan ini, de manna beta bedjallan, lagi souda bri pada beta roti pada maccan, daan packeian pada packei,

21 Lagi beta souda combali dengan salammatt dalam bappako pounja rouma: soungho Alla Thalla adda jadi beta pounja Deos,

22 Lagi batou ini nang beta souda boat badiri pada tanda, adda jadi Rouma Deos fatou, lagi appa appa Tuan adda cassie pada beta, deri itou beta soungho soungho adda cassie pada tuan bagian nang ca sa poulou.

Brentihan nang ca dua poulou sambilang.

Mannacalla Iacob souda datan ampir Haran, dia bertamou de djallan Rachel Laban pounja annac. dia pegi bri tau itou pada bappa. Laban pegi bertamou pada Jacob, antar dia de rouma, dia dengar barang appa samoa nang souda jadi pada dia. dia orang badjandji samma samma, agar Jacob lalaijani toudjou tauon tagal Rachel, tetapi Laban commediën bri Lea ganti Rachel, &c.

1 **T**Empo itou Jacob souda ankat cackinja: daan pegi de Negri nang ca timor.

2 Lagi dia liat, lagi liarla, de fanna adda prigi dalam barang rata: lagi liat de fanna adda domba tiga: campon nang tidor ampir de fanna: carna deri prigi itou orang bri minom pada binatang: lagi adda batou besaär atas prigi

op den mont van dien put.

3 Ende derwaerts werden alle de cudden versamelt / ende sy wendelden den steen vanden mont des puts / ende dzenckten de schapen : ende leyden den steen weder op den mont van dien put / op sijne plaetse.

4 Doe seyde Jacob tot hen / *Mijne broeders / van waer zijt ghy?* ende sy seydten : *Wy zijn van Haran.*

5 Ende hy seyde tot hen / *Kendt ghy Laban den sone Nahors?* ende sy seydten : *Wy kennen [hem].*

6 Doorder seyde hy tot hen / *Is 't wel met hem?* ende sy seydten / *'t Is wel / ende siet Rachel sijne dochter die komt met de schapen.*

7 Ende hy seyde / *Siet / het is noch hooch dach / 't en is geen tijdt dat het vee versamelt worde / dzenckt de schapen / ende gaet henen weyde[re].*

8 Doe seydten sy : *Wy en kunnen niet / tot dat alle de cudden te samen sullen versamelt zijn / ende datmen den steen van den mont des puts af wentele / op dat wy de schapen dzencken.*

9 Als hy noch met hen sprack / soo quam Rachel met de schapen die haren vader toe-behoorden : want sy was eene Herdersche.

10 Ende het geschiedde / als Jacob Rachel sach / de dochter van Laban

prigi itou pounja moulut.

3 Lagi domba samoa jadi bacampon de sanna, lagi orang gouling batou itou deri prigi pounja moulut, lagi bri minom pada domba domba: lagi tarou batou itou combali atas prigi itou pounja moulut, dalam dia pounja tampat.

4 Tempo itou Jacob catta pada diorang: soudara soudarakou, djou orang adda deri manna? lagi diorang catta; beta orang adda deri Haran.

5 Lagi dia catta pada diorang; djou orang kenal pada Laban nang annac annac Nahor? lagi diorang catta; beta orang kenal.

6 Dia lagi catta pada diorang: Dia adda baic? lagi diorang catta: Adda baic, lagi liat Rachel dia pounja annac parampouan, dia adda datan dengan domba domba.

7 Lagi dia catta: liat matta hari adda lagi tingi, blom wactou pada bacampon haywan, bri minom pada domba domba daan pegi-beer diorang maccan.

8 Diorang pon catta; Beta orang tida bole, sampei domba domba samoa souda bacampon, lagi orang gouling batou deri prigi pounja moulut; agar beta orang bri minom pada domba domba.

9 Sedang dia lagi catta catta dengan diorang; Rachel souda datan dengan domba domba nang dia pounja bappa pounja carna dia adda combala [domba].

10 Lagi souda jadi mannacalla Jacob liat pada Rachel, nang annac param-

Laban sijnes moeders broeder/ende de schapen van Laban sijnes moeders broeder: dat Jacob toe tradt/ende wentelde den steen van den mont des puts/ ende drenckte de schapen van Laban sijnes moeders broeder.

11 Ende Jacob kuste Rachel: ende hy hief sijne stemme op/ ende weende.

12 Ende Jacob gaf Rachel te kennen/ dat hy hares vaders broeder was/ ende dat hy de sone van Rebecca was: doe liep sy henen/ende gaf 't haren vader te kennen.

13 Ende het geschiedde/ als Laban die tijdinge hoorde van Jacob/ sijnes susters sone/ soo liep hy hem te gemoete/ende omhelsde hem/ende kuste hem/ende bracht hem tot zijn huys: ende hy vertelde Laban alle dese dingen.

14 Doe seyde hem Laban: Voorwaer ghy zijt mijn ghebeente/ ende mijn vleesch/ ende hy bleef by hem eene volle maent.

15 Daer nae seyde Laban tot Jacob: Om dat ghy mijn broeder zijt/ soudt ghy my des halven om niet dienen: verklaert my/ wat sal u loon zijn?

16 Ende Laban hadde twee dochters/ de name der grootste was Lea/ ende de name der kleynste was Rachel.

17 Doch Lea hadde teedere ooggen: maer Rachel was schoon van ghe-

rampouan deri Laban; soudara lacki lacki deri dia pounja ibou, dengan Laban ibounja pounja soudara pounja domba domba, agar Jacob datan lagi gouling batou deri prigi pounja moulut, lagi bri minom pada Laban ma'inja pounja soudara pounja domba domba.

11 Lagi Jacob souda bri tsjium pada Rachel: lagi dia ancat suaranja daan menangis.

12 Lagi Jacob souda bri tau pada Rachel, dia adda bappanja pounja soudara, daan dia adda Rebecca pounja annac: tempo itou dia souda lari, lagi bri tau itou pada bappanja.

13 Lagi souda jadi, mannacalla Laban souda dengar brita itou deri Jacob, soudaranja parampouan pounja annac, dia souda lari bertamou de adapan pada Jacob, lagi polo pada dia, lagi bri tsjium pada dia, lagi antar dia dalam roumanja: lagi dia souda bilang pada Laban berboatan itou samoa.

14 Tempo itou Laban catta padanja; soungho vofte adda beta pounja roulang, daan beta pounja daging: lagi dia tingal dengan dia gnap satou boulang.

15 Commediën Laban catta pada Jacob: Sebat vofte adda beta pounja soudara, vofte tagal itou adda servyr pada beta tagal sadja? Bri tau appa adda jadi vofte pounja oupa?

16 Lagi Laban adda dua annac parampouan; nang besaâr pounja namma, Lea, lagi nang kitsjil pounja namma Rachel.

17 Tetapi Lea pounja matta adda lombot: Hanja Rachel adda paras baic,

Cap. xxix. GENESIS.

ghedaente/ ende schoon van aengesicht.

18 Ende Jacob hadde Rachel lief: ende hy seide/ Ick sal u seven jaren dienen/ om Rachel uwe kleynste dochter.

19 Doe seide Laban: Het is beter dat ickse u geve/ dan dat ickse eenen anderen manne geve: blijft hy my.

20 Alsoo diende Jacob om Rachel seven jaren: ende die waren in sijne oogen als eenige dagen/ om dat hyse lief hadde.

21 Doe seide Jacob tot Laban/ Geeft mijne huysvrouw/ want mijne dagen zijn verbult/ dat ick tot haer ingae.

22 Soo versamelde Laban alle de mannen dier plaetse/ ende maecte te eene maeltijdt.

23 Ende het gheschiedde des avondts/ dat hy sijne dochter Lea nam/ ende brachtse tot hem: ende hy ginck tot haer in.

24 Ende Laban gaf haer Zilpa sijne dienstmaeght/ aen Lea sijne dochter [tot] eene dienstmaeght.

25 Ende het geschiedde des morgens/ ende liet/ het was Lea: daerom seide hy tot Laban/ Wat is dit [dat] ghy my gedaen hebt? heb ick niet hy u gedient om Rachel? waerom hebt ghy my dan bedrogen?

26 Ende Laban seide/ Men doet alsoo niet te deser onser plaetse/ dat men de kleynste uptgeve door de eerstgeborene.

27 Ver-

baic, dengan rupa baic.

18 Lagi Jacob adda cassie pada Rachel: daan catta; Beta mau servyr pada voste toudjou tauon, tagal Rachel voste pounja annac bongsou.

19 Tagal itou Laban catta; Adda lebe baic beta bri dia pada voste, carna appa beta bri dia pada lacki lain: tingal dengan beta.

20 Begitou Jacob toudjou tauon fouda servyr tagal Rachel lagi itou adda dalam dia pounja matta separti barang hari, sebab dia cassie pada dia.

21 Tempo itou Jacob catta pada Laban; Bri beta pounja bini, carna beta pounja hari hari fouda pounou, agar beta² cauwin dengan dia.

22 Tagal itou Laban fouda boat bacampon rampat itou pounja lacki lacki samoa, lagi baicki Feefta.

23 Lagi fouda jadi pada petang hari, agar dia ambil annanja parampouan Lea, lagi antar dia padanja: lagi dia fouda batsjampordengan dia.

24 Lagi Laban fouda cassie pada dia Silpa dia pounja hamba parampouan, pada annanja Lea pada hambanja.

25 Lagi fouda jadi pada pagi hari, lagi liat; dia adda Lea: sebab itou dia catta pada Laban; Appa ini nang voste fouda boat pada beta: boucan beta fouda servyr pada voste, tagal Rachel? Carnappa voste fouda boat boudi pada beta.

26 Lagi Laban fouda catta; orang tida boat begitou de beta orang pounja rampat ini, agar nang kitsjil³ cawin dautou deri annac bermoula.

27 Pounou.

27 Verbult de weke van dese/ dan sullen wy u oock die geven/ voer den dienst die ghy noch andere seuen jaren by my dienen sult.

28 Ende Jacob dede alsoo/ ende hy verbulde de weke van dese: doe gaf hy hem Rachel sijne dochter/ hem tot eene vrouwe.

29 Ende Laban gaf sijne dochter Rachel sijne dienstmaegt Bilha/ haer tot eene dienstmaegt.

30 Ende hy ginck oock in tot Rachel/ ende hadde oock Rachel liever dan Lea: ende hy diende by hem noch andere seuen jaren:

31 Doe nu de H E E R E sach dat Lea ghehaet was / opende hy hare baer-moeder: maer Rachel was onvruchtbaer.

32 Ende Lea werdt bevrucht/ ende baerde eenen sone / ende sy noemde sinen name / Ruben: want sy seide / Om dat de H E E R E mijne verdrukkinge heeft aengesien/ daerom sal mijn man my nu lief hebben.

33 Ende sy wert weder bevrucht/ ende baerde eenen sone / ende seide/ dewijle de H E E R E ghehoort heeft/ dat ick ghehaet was / soo heeft hy my oock desen gegeven: ende sy noemde sinen name / Simeon.

34 Ende sy wert noch bevrucht/ ende baerde eenen sone / ende seide/ Nu sal hem ditmael mijn man by my voegen / dewijle ick hem drie so-
nen

27 Pounou-akan domingo deri ini; commediën beta orang lagi adda bri itou pada voste, sebab service nang voste adda baiki pada beta lagi sacali toudjou tauon.

28 Lagi Jacob souda boat begitou; lagi souda pounou-akan domingo deri ini: commediën dia souda bri annanja Rachel pada dia, pada dia pounja bini.

29 Lagi Laban souda cassie dia pounja hamba parampouan Bilha pada annanja Rachel; pada dia pounja hamba.

30 Daan dia batsjampor lagi denggan Rachel; daan dia lagi cassie pada Rachel lebe deri pada Lea: daan dia souda feryr pada dia lagi sacali toudjou tauon.

31 Mannacalla sacarang Alla Thalla souda liar, dia bintsji pada Lea, dia bouca dia + pounja tampat annac: tetapi Rachel tida berannac.

32 Lagi Lea souda jadi bounting, lagi berannac fatou annac lacki lacki, lagi bernamma dia pounja namma Ruben: carna dia catta; Sebab Alla Thalla souda menantang beta pounja fixa, tagal itou beta pounja lacki sacarang adda cassie pada beta.

33 Lagi dia combali jadi bounting, lagi dia berannac fatou annac lacki lacki, daan catta: carna Alla Thalla souda dengar, dia bintsji pada beta, tagal itou dia ini lagi souda cassie pada beta: lagi dia bernamma nammanja Simeon.

34 Dia pon lagi sacali jadi bounting, lagi berannac fatou annac lacki lacki, daan catta sacarang beta pounja lacki sahata ini adda bacampon dengan beta, seba

Cap. xxx. GENESIS.

nen gebaert hebbe: daerom noemde hy synen name / Levi.

35 Ende sy wert weder bevrucht / ende baerde eenen sone / ende seide / Ditmael sal ick den **H E E R E** loven: daerom noemde sy synen name / Juda: ende sy hieldt op van baren.

sebab beta souda berannac pada dia riga annac lacki lacki: tagal itou dia bernamma dia pounja namma Levi.

35 Lagi dia combali jadi bounting, daan berannac satou annac lacki lacki, daan catta: sahat ini beta mau poudji pada Alla Thalla: tagal itou dia bernamma nammanja, Juda: daan dia tida berannac lagi.

1 Attau Candan. 2 Hebr. agar beta batsjampor, attau, tidor dengan dia. 3 Hebr. agar beta orang bri kistsil daulon deri annac bermoula. 4 Attau papodjon.

Het xxx. Capittel.

Rachel, onverduldigh zijnde over hare onvruchtbaerheydt, geeft Jacob haere dienstmaeght Bilha, die hem baert Dan ende Naphtali, vers 1, &c. Van ghelijcken Lea, stilltaende van baren, geeft Jacob hare dienstmaeght Zilpa, die hem baert Gad ende Aser, 9, &c. Ruben vindt Dudaim, ende Lea selve wort weder bevrucht, ende baert Issaschar, Zebulon, ende eene dochter Dina, 14. ten laesten baert oock Rachel Ioseph, 22. als nu Jacob begeerde met sijn huysgesin nae sijn landt te trecken, houdt hem Laban met een nieuw verdingh van loon, 25. waer door Jacob tegen Labans vermoeden, seer rijckelick van Godt wort gesegent, 37.

1 **A**ls nu Rachel sach / dat sy Jacob niet en baerde / soo benijdde Rachel hare suster: ende sy seide tot Jacob / Geeft my kinderen / ofte indien niet / soo ben ick doot.

2 Doe ontstack Jacobs toorn tegen Rachel: ende hy seide / Ben ick dan in plaetse van Godt / die des huys brucht vā u geweest heeft?

3 Ende sy seide / Siet daer is mijne dienstmaeght Bilha / gaet tot haer

Brentihan nang ca tiga poulou.

Rachel tida bole tahan dia tida berannac, tagal itou dia cassie pada Jacob dia pounja hamba Bilha, dia berannac Dan dengan Naphtali. carna Lea tida berannac lagi, dia lagi cassie pada Jacob dia pounja hamba Zilpa, dia berannac Gad dengan Aser. Ruben bertamou Dudaim, Lea combali mengidang daan berannac Issaschar, Zebulon daan annac parampouan satou Dina. pada achirnia Rachel lagi berannac Ioseph, &c.

1 **M**Annacalla Rachel sacarang liat, dia tida berannac pada Jacob, Rachel iriati pada soudaranja: lagi dia catta pada Jacob: bri annac annac pada beta attau calou calou tida, beta matti.

2 Tempo itou Jacob souda gouffar pada Rachel: lagi dia catta: Begimana beta ganti Dcos, nang tida mau bri boa pourut pada pacanira?

3 Lagi dia catta: liat sini beta pounja hamba Bilha, batsjampor dengan dia;

haer in / dat sy op mijne knipen bare / ende ick oock upt haer gebouwt worde.

4 Soo gaf sy hem hare dienstmaeght Bilha tot eene vrouwe: ende Jacob ginck tot haer in.

5 Ende Bilha wert swanger / ende baerde Jacob eenen sone.

6 Doe seide Rachel / Godt heeft my gericht / ende oock mijne stemme verhoort / ende heeft my eenen sone gegeven: daerom noemde se sijnen name Dan.

7 Ende Bilha Rachels dienstmaeght wert weder bevrucht / ende baerde Jacob den tweeden sone.

8 Doe seide Rachel / Ick hebbe woestelingen Godes met mijne suster ghewoestelt / oock hebbe ick de overhant ghehad: ende sy noemde sijnen name Naphtali.

9 Doe nu Lea sagh / dat sy op hielt van baren / nam sy oock hare dienstmaeght Zilpa / ende gaf die Jacob tot eene vrouwe.

10 Ende Zilpa / Leas dienstmaeght / baerde Jacob eenen sone.

11 Doe seide Lea / Daer komt eenen hoop: ende sy noemde sijnen name Gad.

12 Daer na baerde Zilpa / Leas dienstmaeght / Jacob den tweeden sone.

13 Doe seide Lea / Tot mijn geluck /

dia, agar dia berannac atas beta pounja^a loutout, daan bera lagi bole annac deri dia.

4 Lagi dia bri padanja dia pounja hamba Bilha pada bininja: lagi Jacob souda batjampor dengan dia.

5 Lagi Bilha souda mengidang, lagi berannac fatou annac lacki lacki pada Jacob.

6 Tempo itou Rachel catta: Deos souda houcom pada beta, daan souda dengar beta pounja suara lagi, daan souda bri fatou annac lacki lacki pada beta: tagal itou dia bernamma dia pounja namma Dan.

7 Lagi Bilha Rachel pounja hamba, combali souda mengidang lagi berannac pada Jacob annac lacki lacki nang ca dua.

8 Wactou itou Rachel catta: Beta souda bagoummoul Deos pounja goummoulnja dengan beta pounja soudara parampouan, beta lagi souda menang: lagi dia bernamma dia pounja namma Naphtali.

9 Mannacalla Lea facarang liat, dia tida berannac lagi, dia souda ambil dia pounja hamba parampouan Zilpa, lagi bri dia pada Jacob pada bininja.

10 Lagi Zilpa, Lea pounja hamba souda berannac pada Jacob fatou annac lacki lacki.

11 Tempo itou Lea catta: de sanna datan fatou campon: lagi dia bernamma dia pounja namma Gad.

12 Commediën Zilpa Lea pounja hamba, souda berannac pada Jacob annac lacki lacki nang ca dua.

13 Wactou itou Lea catta: Dengan beta

luck / want de dochters sullen my
geluckigh achten: ende sy noemde
sijnen name / Aser.

14 Ende Ruben ginck inde da-
gen des tarwen-oogstes / ende hy
vondt Dudaim in 't veldt / ende hy
brachtse tot sijne moeder Lea: doe
seyde Rachel tot Lea / Geeft my
doch van uwes soons Dudaim.

15 Ende sy seydte tot haer / Is 't
weynigh dat ghy mijnen man ghe-
nommen hebt / dat ghy oock mijnes
soons Dudaim nemen sult? doe
seyde Rachel / Daerom sal hy desen
nacht voor uwes soons Dudaim
by u liggen.

16 Als nu Jacob des avondts
upt het veldt quam / ginck Lea upt
hem te ghemoete / ende seyde / Ghy
sult tot my in komen / want ick heb-
be u om loon sekerlick gehuert voor
mijnes soons Dudaim: ende hy
lach de selve nacht by haer.

17 Ende Godt verhoozde Lea:
ende sy werdt bevrucht / ende baerde
Jacob den vijfden sone.

18 Doe seyde Lea / Godt heeft
mijnen loon ghegeven nae dat ick
mijne dienstmaeght mijnen man ge-
geven hebbe: ende sy noemdeijnen
name / Issaschar.

19 Ende Lea wert wederom be-
vrucht / ende sy baerde Jacob den
seften sone.

20 Ende

beta pounja ontong; carna annac an-
nac parampouan adda kira kira beta
pounja ontong baic lagi dia bernam-
ma dia pounja namma Aser.

14 Lagi Ruben souda pegi dalam
hari hari deri moussim iris gendom, la-
gi dia souda bertamou: Dudaim de
ratta, daan bawa pada ibounja pada
Lea: tempo itou Rachel catta pada
Lea: cassie djouga pada beta deri an-
nacmou pounja Dudaim.

15 Lagi dia catta padanja: itou
mengappa sidickit pacanira souda
ambil beta pounja lacki, facarang lagi
mau ambil beta pounja annac pounja
Dudaim: Rachel pon catta: tagal itou
dia malam ini adda tidor samma voste
sebab an nacmou pounja Dudaim.

16 Mannacalla Jacob facarang ampir
malam souda datan deri outang, Lea
souda pegi de louar de adapan dia, daan
catta: voste adda tidor samma beta; car-
na beta sounggho sounggho souda seewa
pada voste dengan oupa, dengan beta
pounja annac pounja Dudaim: lagi
malam itou dia souda tidor samma dia.

17 Lagi Deos souda dengar pada
Lea: lagi dia souda mengidang lagi
berannac pada Jacob annac lacki lacki
nang ca lima.

18 Tempo itou Lea catta: Deos
souda bri beta pounja oupa; de blackan
wactou itou mannacalla beta souda
bri beta pounja hamba parampouan
pada beta pounja lacki lagi dia ber-
namma nammanja Issaschar.

19 Lagi Lea combali souda mengi-
dang, lagi dia souda berannac pada Ja-
cob annac lacki lacki nang canam.

20 Lagi

20 Ende Lea seyde / Godt heeft my / my [heeft hy] begiftet met eene goede gifte / ditmael sal mijn man my by woonen / want ick hebbe hem ses sonen ghebaert : ende sy noemde sinen name / Zebulon.

21 Ende sy baerde daer na eene dochter : ende sy noemde haren name / Dina.

22 Godt dachte oock aen Rachel : ende Godt verhoorde se / ende opende hare baermoesder.

23 Ende sy wert bevrucht / ende baerde eenen sone : ende sy seyde / Godt heeft mijne smaetheyt wech genomen.

24 Ende sy noemde sinen name / Joseph / seggende : De **HEERE** voege my eenen anderen sone daer toe.

25 Ende het geschiedde als Rachel Joseph ghebaert hadde / dat Jacob tot Laban seyde / Laet my vertrecken / dat ick gae tot mijne plaetse / ende nae mijn landt.

26 Geeft mijne wijven / ende mijne kinderen / om de welcke ick u gediens hebbe / dat ick vertrecke : want ghy weet mijnen dienst / dien ick u gediens hebbe.

27 Doe seyde Laban tot hem / Soo ick nu genade gebonden hebbe in uwe oogen : ick hebbe waergenomen / dat de **HEERE** my om uwent wille gesegent heeft.

28 Hy seyde dan / Noemt my

20 Lagi Lea catta : Deos pada beta, pada beta dia souda cassie fatou cassie nang baic, facarang djouga beta pounja lacki adda doudoc samma beta ; carna beta souda berannac pada dia nam annac lacki lacki : lagi dia bernamma dia pounja namma Zebulon.

21 Lagi commediën dia souda berannac fatou annac parampouan : lagi dia bernamma dia pounja namma Dina.

22 Deos lagi souda ingat pada Rachel : lagi Deos souda dengar pada dia daan bouca dia pounja papodjou.

23 Lagi dia souda mengidang lagi berannac fatou annac lacki lacki : lagi dia catta : Deos souda ambil bawa beta pounja malou.

24 Lagi dia souda bernamma dia pounja namma, Joseph, cattanja : Deos tamba pada beta fatou annac lacki lacki lain.

25 Lagi souda jadi : mannacalla Rachel souda berannac Joseph, agar Jacob catta pada Laban : Beër beta poulang, agar beta pegi pada beta pounja tampat, daan pada beta pounja negri.

26 Bri beta pounja bini bini dengan beta pounja annac annac, tagal sjappa orang beta souda servyr pada voste, agar beta poulang : carna voste tau beta pounja service : nang beta souda servyr pada voste.

27 Tempo itou Laban catta pada dia : calou beta facarang souda bertamou cassian dalam matta mattamou : beta souda ingat Alla Thalla souda palihara pada beta tagal voste.

28 Dia pou catta : bri rau pada beta voste

uptdrukelick uwen loon / dien ick
geven sal.

29 Doe seide hy tot hem: Ghy
weet hoe ick u ghedient hebbe / ende
hoe u vee by my geweest is.

30 Want het wepnige dat ghy
voor my gehad hebt / dat is tot eene
menichte upt-gebroken / ende de
H E E G E heeft u gelegent by
mijnen voet: nu dan / wanneer sal
ick oock wercken voor mijnen
huyse?

31 Ende hy seide: Wat sal ick u
geven? Doe seide Jacob: Ghy en
sult my niet met allen geven / indien
ghy my dese sake doen sult / ick sal
wederom uwe rudde weyden / [ende]
bewaren.

32 Ick sal heden door uwe
grantsche rudde gaen / daer van af-
sonderende al het ghespickelde / ende
ghepleckte vee / ende al het bruyne
vee onder de lammeren / ende het ge-
pleckte / ende ghespickelde onder de
geyten: ende sulcx sal mijn loon zijn.

33 Soo sal mijne gerechtigheyt
op den dach van morgen met my
betuygen / als ghy komen sult oer
mijnen loon / voor u aengesicht: al
wat niet gespicket / ende gepleckt is
onder de geeyten / ende bruyne onder
de lammeren / dat zy by my gestolen.

34 Doe seide Laban: Siet: Och
ja /

voeste pounja oupa gnap, nang beta
mester bri.

29 Dia pon catta padanja: veste tau
bagimanna beta souda servyr pada vo-
ste, lagi bagimanna veste pounja hay-
wan souda adda dengan beta.

30 Carna sidickit itou nang veste
adda daulou deri beta souda datan,
souda jadi banjacfacali: lagi Alla Thal-
la souda palihara veste deri beta poun-
ja kacki: baicla, wactou appa beta lagi
mester cardja pada beta pounja rou-
ma?

31 Lagi dia catta: Appa beta mester
bri pada veste? Tempo itou Jacob cat-
ta: veste tida adda bri appa appa pada
beta, djicalou veste mau boat berboa-
tan ini pada beta, beta combali mau
Fadouli daan tongou veste pounja
domba.

32 Hari ini beta mau bedjallan de
tenga tenga veste pounja haywan
famo, lagi tsjeray deri itou haywan
famo nang berlouckis lagi nang ad-
da panou, lagi haywan itam famo de
antara annac annac domba, lagi nang
adda panou dengan nang berlouckis
de antara cambing cambing berina:
itou adda jadi beta pounja oupa.

33 Begitou beta pounja adillan ef-
foc loussa adda berfaxi dengan beta
adapan veste pounja mouca, manna-
calla veste adda datan [liar] beta poun-
ja oupa: app' appa tida adda panou
daan berlouckis de antara cambing
cambing berina, daan itam de antara
annac annac domba, itou jadi separti
nang beta souda mentfjouri.

34 Laban pon catta: Liat, eyo ija,
be-

ja / het 3de n^{de} u^{de}en woord.

35 Ende hy sonderde af ten sel-
ben dage de gesprenckelde ende ghe-
pleekte bocken / ende alle de ghespic-
kelde ende gepleekte geiten / al daer
wit aen was / ende al het bypne on-
der de lammeren : ende hy gaffe in
de handt sijner sonen.

36 Ende hy stelde eenen wegh
van drie dagen tusschen hem / ende
tusschen Jacob : ende Jacob weyde-
de de overige cudde Labans.

37 Doe nam sich Jacob roeden
van groen popelier-hout / ende van
haselaer / ende van castanien : ende
hy schelde daer in witte strepen /
ontblootende het witte t welck aen
die roeden was.

38 Ende hy leyde dese roeden /
die hy gheschelt hadde inde goten /
[ende] inde drinckbacken van t wa-
ter / daer de cudde quam drincken /
tegen over de cudde : ende sy werden
verhittet / als sy quamen om te
drincken.

39 Als dan de cudde verhitt
wert hy de roeden / soo lammerde de
cudde ghesprenckelde / gespickelde /
ende gepleekte.

40 Doe schepde Jacob de lam-
meren / ende hy wendde het gesichte
der cudde op het gesprenckelde / ende
al het bypne onder Labans cudde /
ende hy stelde sijne cudden alleen /
ende

begitou djouga separti voste souda
catta.

35 Lagi pada hari itou djouga
dia souda tsjerey cambing cambing
lacki lacki nang adda panou daan
berloukis, dengan cambing cambing
betina nang adda panou daan berlou-
kis, app' appa nang adda barang tan-
da pouti djouga dengan app' appa
nang itam de antara annac annac
domba : lagi dia bri diorang dalam dia
pounja annac annac lacki lacki pounja
tangan.

36 Lagi dia tarou tiga hari pounja
djallan de tenga dia daan de tenga Ja-
cob ; daan Jacob souda sadouli Laban
pounja haywan nang sifa.

37 Tempo itou Jacob souda ambil
tsjabang tsjabang idjou deri pohon
tiga warna : lagi dia souda coupas da-
lam itou tanda tanda pouti, daan boat
talandjang nang pouti, nang adda da-
lam tsjabang tsjabang itou.

38 Lagi dia souda tarou tsjabang
tsjabang itou, nang dia souda coupas
dalam pentjourang pentjourang, daan
dalam baccas baccas-minnom, de sa-
bela haywan ; lagi diorang jadi pan-
nas, sedang diorang datan pada min-
nom.

39 Mannacalla haywan jadi pannas
de adapan tsjabang tsjabang, haywan
berannac nang adda panou dengan
nang berloukis daan bertoulis djouga.

40 Commediën Jacob souda tsje-
rey annac annac domba, lagi dia balic
haywan pounja matta matta de atas
nang adda berloukis, daan samoa nang
itam de antara Laban pounja haywan,
lagi

Cap. xxxj. GENESIS.

ende hy en settefe niet by Labans cudde.

41 Ende het geschiedde/te elckens als de cudde der vzoegelingen verhitt werd/soo stelde Jacob de roeden vooz de oogen der cudde in de goten: op dat sy hittich werden by de roeden.

42 Maer als de cudde spade hittich wert/soo en stelde hyse niet: soo dat de spadelingen Laban/ende de vzoegelingen Jacob toequamen.

43 Ende die man brack gantsch seer upt [in menichte], ende hy hadde vele cudden/ende dienstmaechden/ende dienstknechten/ende kemelen/ende ezelen.

lagi dia tarou dia pounja haywan sendiri, lagi dia tida tarou diorang samma Laban pounja haywan.

41 Lagi souda jadi brappacali haywan nang sjapp' orang pounja badang cras, jadi pannas, Jacob tarou tsjabang tsjabang de adapan haywan pounja matta matta dalam pentjourang: agar diorang jadi pannas ampir tsjabang tsjabang.

42 Tetapi mannacalla haywan lambat jadi pannas, dia tida tarou itou, begitou agar nang lambat lambat jadi Laban pounja daan nang adda badang cras Jacob pounja.

43 Lagi lacki lacki itou souda calouwar banjac sacali [dalam banjanja], lagi dia adda candan candan haywan banjac dengan hamba hamba param-pouan, daan hamba hamba lacki lacki, dengan onra onra, dengan calledey calledey.

1 Dudaim mengarti barang babonga, attan baboa sedap pada matta, pada maccan, lagi sedap tagal babaunja. 2 Hebr, Tjangla, batjangla, attan, bri maccan. 3 Attan, Candan. 4 Attan bertoulis, attan bertitit titit. 5 Arrinja diorang batjampor.

Het xxxj. Capittel.

Jacob, merckende Labans afgunst, treckt met al wat hy hadde, op Godts bevel, ende met roestemminge syner wyven, buyten Labans weten, nae het landt Canaan, ende Rachel steelt hares vaders Afgoden, vers 1, &c. Laban dit hoorende, jaeght Jacob na, ende achterhaelt hem op het geberghte Gilead, maer wort van Godt gewaerschouwt, hem niet als vriendelick te bejegenen: beschuldicht hem nochtans scherpelick over dit heymelick vertreck, ende het stelen syner Afgoden, 22. Jacob ontschuldigt sich, ende als Laban syne Afgoden nergens vondt, schelt hem Jacob heftelick, met verwijt van alle onbelesstheyt, die hy by hem hadde ge-

Brentihan nang ea tiga poulou fatou. Jacob liaz Laban iriat pada dia, tagal itou dia poulang dengan dia pounja haywan daan aria sama de tanna Canaan, tetapi dia tida bri tau pada Laban, hanya dia daulou souda birsjara dengan bini bininja. Alla lagi souda souro dia poulang. Rachel menisjouri bappa pounja beralla. serta Laban dengar itou, dia oussir pada Jacob daan bertamou dia de gounong gounong Gilead, tetapi Alla souro dia tida catta catta djahat appa appa pada Jacob.

geleden, 31. maecten doch eyndelick een verbondt, ende scheyden in vrede van mal-kanderen, 44.

1 **D**oe hoorde hy de woorden der sonen Labans/seggen-
de/ Jacob heeft genomen alles wat onses vaders was: ende van t gene dat onses vaders was heeft hy alle dese heerlickheyt gemaect.

2 Jacob sach oock het aenghe-
sichte Labans aen: ende siet/ dat en was tegen hem niet als gisteren [ende] eergisteren.

3 Ende de **HEERE** sende tot Jacob/ Keert weder tot het landt uwer vaderen/ende tot uwe maech-
schap: ende ick sal met u zijn.

4 Doe sonde Jacob henen / ende riep Rachel / ende Lea / op het velt tot syne cudde.

5 Ende hy sende tot haer: ick sie uwes vaders aengesichte / dat het tegens my niet en is / als gisteren [ende] eergisteren: doch de Godt mijnes vaders is by my geweest.

6 Ende ghelyeden wetet/dat ick niet alle mijne macht uwen vader gediend hebbe.

7 Maer u vader heeft bedriegh-
lick met my ghehandelt / ende heeft mijnen loon tienmalen verandert: doch Godt en heeft hem niet toe ge-
laten om aen my quaet te doen.

8 Wanneer hy aldus sende / De gespikkelde sullen uwen loon zijn / soo lammerden alle de cudden ghe-
spikkelde: ende wanneer hy alsoo sende/

*Jacob. Laban wellakin mengadou san-
gar pada Jacob carna dia pegi sembounji,
daan mentssouri dia pounja beralla.*

1 **T**Empo itou dia souda dengar
bacattahan deri Laban poun-
ja annac annac lelacki, cattanja, Jacob
souda ambil samoa nang appa bappa
pounja lagi deri itou nang beta orang
pounja bappa pounja dia souda bole
segalla berbesaran itou.

2 Jacob lagi souda menantang La-
ban pounja mouca: lagi liat, itou tida
adda pada dia seperti calamarin daan
calamarin daulou.

3 Lagi Alla Thaka catta pada Ja-
cob: pegi combali de negri bappa bap-
pamou, daan pada soudara soudara-
mou fa-assal: lagi akou mau adda den-
gan voste.

4 Tagal itou Jacob souda souro,
lagi pangil pada Rachel dengan Lea,
de ranna rata pada dia pounja haywan.

5 Lagi dia catta pada diorang: Beta
liat bappamou pounja rounpa tida adda
pada beta seperti calamarin, daan ca-
larin daulou: Tetapi Deos deri beta
pounja bappa souda datan pada beta.

6 Lagi djou-orang tau beta souda
servyr pada djou-orang pounja bappa
dengan segalla beta pounja cawassa.

7 Hanja djou-orang pounja bappa
souda boat boudi pada beta, lagi dia sa-
poulou cali souda salin beta pounja
oupa: tetapi Deos tida tahan dia boat
djahat pada beta.

8 Calou calou dia catta begini:
nang baloukis loukis adda djadi voste
pounja oupa, haywan samoa souda
berannac baloukis loukis djouga:
lagi

sepde / De ghesprenckelde sullen uwen loon zijn / soo lammerden alle de rudden gesprenckelde.

9 Alsoo heeft Godt uwen vader t' vee ontruckt / ende my gegeven.

10 Ende het geschiedde ten tijde / als de ruddye hirtigh wert / dat ick mijne oogen ophief / ende ick sagh in den droom / ende siet / de hocken die de ruddye beklommen / waren ghesprenckelde / gespickelde / ende hagelbleckige.

11 Ende de Engel Godes sende tot my inden droom / Jacob: ende ick sepde / Siet / [hier] ben ick.

12 Ende hy sepde / Heft doch uwe oogen op / ende siet / alle hocken die de ruddye beklommen / zijn ghesprenckelde / gespickelde / ende hagelbleckige; want ick hebbe gesien alles wat Laban u doet.

13 Ick ben die Godt van Beth-El / alwaer ghy het opgerecht tecken ghesalft hebt / daer ghy my eene gelofte belooft hebt: Nu / maecht u op / vertreckt myt desen lande / ende keert weder in het landt uwer maeghschap.

14 Doe antwoorde Rachel ende Lea / ende seiden tot hem: Aller noch voor ons een deel / ofte erffenis se in onses vaders huys?

lagi calou calou dia catta begitou, nang adda panou panou adda jadi voste pounja oupa, haywan samoa souda berannac nang adda panou panou djouga.

9 Begitou Deos souda rampas haywan deri djou - orang pounja bappa, lagi souda bri pada beta.

10 Lagi souda jadi tempo itou man-nacalla haywan jadi pannas, agar beta ankat beta pounja matta, lagi beta liat dalam mimpihan, lagi liat cambing cambing djantan nang naic atas haywan, adda baloukis loukis, adda dengan panou panou daan batsjampor pouti itam.

11 Lagi Deos pounja Mellaicat catta pada beta dalam mimpihan, Jacob: lagi beta catta; liat beta adda [fini].

12 Lagi dia catta, Ankat djouga mattamou, lagi liat cambing cambing djantan samoa nang badjantan dengan haywan, adda baloukis - loukis, adda dengan panou panou daan batsjampor pouti itam: carna akou souda liat samoa nang appa Laban boat pada voste.

13 Akou adda Deos itou deri Bethel, de manna voste souda bobo minjac atas tanda nang badiri, de manna voste souda djandji satou djandjihan pada Akou: facarang, badiri, poulang deri negri ini, lagi pegi combali dalam negri deri voste pounja assal.

14 Tempo itou Rachel dengan Lea souda menjaout, lagi catta pada dia: Beta orang tida adda lagi dalam beta orang pounja bappa pounja rouma, barang bagian pon tida, arta poussaka pon tida.

15 Zijn wy niet vrecnde van hem geachtet? want hy heeft ons verkochtiende hy heeft oock sreedts ons gelt verteert.

16 Want al de rijkdom die Godt onsen vader heeft ontruckt / die is onse/ende onser sonen: Nu dan/doet alles wat Godt tot u gesept heeft.

17 Doe maecte sich Jacob op/ ende loedt sijne sonen/ende sijne wijven op kemelen.

18 Ende hy voerde alle sijn vee wegh/ende alle sijne habe die hy geworven hadde: het vee dat hy besat / 't welck hy te Paddan Aram geworven hadde: om te komen tot Isaac sijnen vader / nae het landt Canaan.

19 Laban nu was ghegaen om sijne schapen te scheeren: soo stal Rachel de Teraphim die haer vader hadde.

20 Ende Jacob ontfal sich van het herte Labans des Syriers: overmits hy hem niet te kennen en gaf/dat hy bloodt.

21 Ende hy bloodt / ende al wat sijne was/ende hy maecte hem op/ ende voer over de Riviere: ende hy settede sijn aengesichte nae 't gheberghste Gilead.

22 Ende ten derden dage werdt Laban gheboodtschapt/dat Jacob gebloden was.

23 Doe nam hy sijne broeders niet hem / ende jaechde hem achter nae

15 Dia sonda kira kira beta orang seperti orang horgay djouga carna dia souda djouwal pada beta orang: dia lagi sa hari hari souda maccan beta orang pounja coupon.

16 Carna arta samoa nang Deos souda rampas deri beta orang pounja bappa, adda beta orang pounja daan beta orang pounja annac annac pounja tagal itou, boat djouga samoa itou nang Deos souda catta pada voste.

17 Tagal itou Jacob souda badiri, lagi moat dia pounja annac annac denggan dia pounja bini blini atas onta onta.

18 Lagi dia souda antar bawa dia pounja haywan samoa, dengan dia pounja arta samoa, nang dia souda bertamou; haywan nang dia pounja, nang dia souda bole de Paddan Aram: pada datan capada bappanja capada Isaac, dalam tanna Canaan.

19 Laban pon souda pegi pada gonting dia pounja domba domba: lagi Rachel souda mentfjouri 2 beralla beralla nang bappanja pounja.

20 Lagi Jacob souda 3 mentfjouri sendirinja deri Laban nang orang Syrien pounja hati: carna dia tida britau pada dia, dia lari.

21 Lagi dia souda lari, dengan samoa nang dia pounja lagi dia pegi, daan sabrang 4 de foungei: lagi dia babalic dia pounja mouea pada gounong gounong deri Gilead.

22 Lagi pada hari nang ca tiga orang bilang pada Laban Jacob souda lari.

23 Tempo itou dia ambil soudara soudaranja dengan dia, lagi dia souda
ieor

nae eenen wech van seven dagen:
ende hy kreegh hem op 't geberchte
Gileads.

24 Doch Godt quam tot Laban
den Syrier in eenen droom des
nachts: ende hy seide tot hem:
Wacht u dat ghy met Jacob niet
en spreeket noch goet/noch quaet.

25 Ende Laban achterhaelde
Jacob: Jacob nu hadde sijne tente
gheslagen op dat gheberchte/ oock
hoegh Laban niet sijne broederen
[de sync] op 't geberchte Gileads.

26 Doe seide Laban tot Jacob:
Wat hebt ghy ghedaen/ dat ghy u
van mijn herte ontfolen hebt/ ende
mijne dochteren ontvoert hebt/ als
gevangene met den sweerde?

27 Waerom zijt ghy heymelick
gebloden/ ende hebt [u] my ontfolen?
ende en hebt het my niet aenge-
sejt/ dat ick u gheleydt hadde met
vrouwen/ ende met ghesangen/ met
trommel/ ende met harpe?

28 Oock en hebt ghy my niet
toegelaten mijne sonen/ ende mijne
dochteren te kussen: Nu/ ghy hebt
dwaesslick gedaen [soo] doende.

29 Het ware in de macht mijner
handt aen u lieden quaet te doen:
maer u lieder vaders Godt heeft
tot my gisteren nacht ghesproken/
seggende/ Wacht u van met Jacob
te spreken ofte goet/ ofte quaet.

30 Ende

icor pada dia satou djallan deri tou-
djou hari: lagi dia souda bertamou dia
de gounong gounong deri Gilead.

24 Tetapi Deos souda daran pada
Laban orang Syrien pada malam da-
lam mimpihan: lagi Dia catta pada
dia; pacanira ingat, jangan catta catta
dengan Jacob nen baik nen jahat.

25 Lagi Labā souda bertamou pada
Jacob: Jacob pon souda baik dia pounja
barong barong atas gounong gounong
itou, Laban dengan dia pounja soudara
soudara lagi souda baik [diapounja]
atas gounong gounong deri Gilead.

26 Wactou itou Laban catta pada
Jacob; voste souda boat appa, carn'ap-
pa voste soudo mentsjouri voste deri
beta pounja hati, lagi antar bawa beta
pounja annac annac parampouan, se-
perti orang catavang dengan sindjata.

27 Carn'appa voste souda lari da-
lam sembounji, lagi souda mentsjouri
voste deri beta? lagi tida bri tau pada
beta, agar beta souda bole antar voste
dengan askijr, lagi dengan njanjihan
njanjihan dengan tifa lagi dengan
gytara?

28 Voste lagi tida bri cawassa beta
tsjium beta pounja annac annac lacki
lacki dengan beta pounja annac annac
parampouan: sacarang, voste souda
boat berboatan tsjara gila.

29 Beta pounja tangan adda coassa
djouga pada boat jahat pada ruah
orang hanya Deos deri voste orang
pounja bappa calamarin malam sou-
da catta catta dengan beta, cattanja,
pacanira ingat, jangan catta catta den-
gan Jacob, nen baik, nen jahat.

30 Baik

30 Ende nu / ghy hebt immers willen vertrecken / om dat ghy soo seer begeerigh waert nae uwes vaders huys : waerom hebt ghy mine Goden gestolen ?

31 Doe antwoorde Jacob / ende seide tot Laban / Om dat ick vreesde / want ick seide / Op dat ghy niet misseghien uwe dochteren in ontweldighdet.

32 By den welken ghy uwe Goden vinden sult laet hent niet leven / onderkent ghy voer onse broederen / wat by my is / en neemt het tot u : want Jacob en wist niet datse Rachel gestolen hadde.

33 Doeginck Laban in Jacobs tente / ende in Leas tente / ende inder beyder dienstmaeghden tente / ende hy en vondt niet : ende als hy upt Leas tente gegaen was / quam hy in Rachels tente.

34 Maer Rachel hadde de Teraphim ghenomen / ende sy hadde se in eenes kemels sadelcrupgh geleyt / ende sy sat op de selve : ende Laban betaste die gantsche tente / ende hy en vondt niet.

35 Ende sy seide tot haren vader / Dat [de toorn] niet en ontskeke in mijns heeren oogen / om dat ick voer u aenghesichte niet en kan op staen / want [t gaet] my nae der wi-
ven

30 Baic pon, voste par forsa souda mau poulang, carna voste souda inging banja pada bappamou pounja rouna carn'appa voste souda mentfjouri beta pounja Deos Deos ?

31 Wactou itou Jacob souda menjaout daan catta pada Laban, carna beta souda tacot; carna beta souda catta, agar voste fjappa tau tida rampas deri beta voste pounja annac annac parampouan, par forsa.

32 Pada fjappa voste adda bertamou voste pounja Deos Deos, jangan beer dia idob; voste tsjari de mouca beta orang pounja soudara soudara, appa adda pada beta, lagi voste ambil itou pada voste : carna Jacob tida tau Rachel souda mentfjouri diorang.

33 Tempo itou Laban souda mafoc dalam Jacob pounja barong barong, daan dalam Lea pounja barong barong, lagi dalam barong barong deri hamba hamba parampouan cadouanja pounja barong barong, lagi dia tida bertamou app' appa: lagi mannacalla dia souda callouwar deri Lea pounja barong barong, dia daran dalam Rachel pounja barong barong.

34 Tetapi Rachel souda ambil beralla beralla, lagi dia souda tarou dalam bantal doudoc deri satou onta, lagi dia doudoc de atas itou : lagi Laban souda rabba rabba segalla barong barong itou, lagi dia tida bertamou app' appa.

35 Lagi dia catta pada bappanja, jangan tuankou pounja matta matta jadi gousar, sebab beta tida bole badiri adapan voste pounja mouka carna jadi pada beta tsjara parampouan parampouan;

ben wijs: ende hy doozocht / maer hy en vondt de Teraphim niet.

36 Doe ontstack Jacob / ende twistede met Laban: ende Jacob antwoorde / ende seide tot Laban / Wat is mijne overtredinge? wat is mijne sonde? dat ghy my [soo] hittighlick hebt nagejaeght?

37 Als ghy al mijnen hupsraet betast hebt / wat hebt ghy gebonden van al den hupsraet uwer hupses? Legt'et hier voor mijne broederen / ende uwe broederen: ende laetse richten tusschen ons beyden.

38 Dese twintigh jaren ben ick hy u gheweest / uwe open ende uwe gepten en hebben niet misdragen: ende de rammen uwer cudde en hebbe ick niet gegeten.

39 't Verscheurde en hebb' ick tot u niet gebracht / ick hebbet gheboet / ghy hebt het van mijne handt geenscht: het ware des daeghs gestolen / ofte des nachts gestolen.

40 Ick ben gheweest / dat my hy dage de hitte verteerde / ende hy nachte de vorst: ende dat mijn slaep van mijne oogen weeck.

41 Ick ben nu twintigh jaren in uwen hupse geweest / ick hebbe u veertien jaren gediend om uwe beyde dochteren / ende ses jaren om uwe cudde: ende ghy hebt mijnen loon tien

pouan; lagi dia tsjari tsjari, tetapi beralla beralla dia tida bertamou.

36 Tempo itou Jacob souda gousfar, daan babanta dengan Laban lagi Jacob souda menjaout daan catta pada Laban: Beta pounja falla appa? Beta pounja dosa appa? carn'appa voste souda oussir pada beta cras begitou?

37 Mannacalla voste souda rabba rabba beta pounja arta arta samoa voste souda bertamou appa, deri roumamou pounja arta arta samoa? tarou fini de mouca beta pounja soudara soudara, daan voste pounja soudara soudara: daan beër diorang houcom de tenga tenga betarorang dou'orang.

38 Dua poulou tauon ini beta souda 7 doudoc dengan voste, voste pounja domba domba betina dengan voste pounja cambing cambing betina tida boang annac: lagi beta tida maccam domba domba djantan deri voste pounja haywan.

39 App' appa nang souda jadi tsjaric beta tida bawa pada voste beta souda baijar, voste souda mintra iton deri beta pounja tangan; maski souda jadi mentsjouri pada seang, maski souda jadi mentsjouri pada malam.

40 Barang cali pada seang pannas souda maccan pada beta barang cali pada malam, dingin; lagi antoc souda lalou deri beta pounja matta matta.

41 Sacarang beta souda doudoc dalam voste pounja rouma dua poulou tauon: ampat blas tauon beta souda servyr pada voste, tagal voste pounja dua annac parampouan, daan nam tauon

tien malen verandert.

42 Ten ware dat de Godt mij-
nes vaders / de Godt Abrahams/
ende de vzeese Isaacs / by my ghe-
weest ware / sekerlick ghy soudt my
nu ledigh wech ghesonden hebben:
Gode heeft mijne elende / ende den
arbejdt mijner handen aengesien/
ende heeft u gisteren nacht bestraft.

43 Doe antwoorde Laban/ende
seyde tot Jacob/ Dese dochters zijn
mijne dochters/ ende dese sonen zijn
mijne sonen/ende dese cudde is mine
cudde/ ja al wat ghy siet dat is mijn:
ende wat soude ick dese mijne doch-
teren heden doen? ofte hare sonen/
die sy gebaert hebben?

44 Nu dan/ Kom/ laet ons een
verbondt maken/ Ick ende Ghy:
dat het tot een getuygenisse sy tus-
schen my/ende tusschen u.

45 Doe nam Jacob eenen steen:
ende hy verhooghde hem [tot] een
opgerecht teecken.

46 Ende Jacob seyde tot sijne
broederen/ Sadert steenen: ende sy
namen steenen/ende maecten eenen
hoop: ende sy aten aldaer op dien
hoop.

47 Ende Laban noemde hem
Jegar Sahadutha: maer Jacob
noemde

taouon tagal vofte pounja haywan: lagi
vofte sa poulou cali souda salin beta
pounja oupa.

42 Calou calou Deos deri beta
pounja bappa, Deos deri Abraham
daan Tacottan deri Isaac tida adda
dengan beta, soungho vofte souda
mau souro beta pegi ampa: Deos sou-
da menantang beta pounja sixa, daan
bacardjahan deri beta pounja tangan
lagi calamarin malam dia souda bato-
gor pada vofte.

43 Wactou itou Laban souda men-
jaout daan catta pada Jacob, annac
annac parampuan ini adda beta poun-
ja annac parampuan lagi annac annac
lacki lacki adda beta pounja annac lac-
ki lacki, lagi haywan ini adda beta
pounja haywan, ija samaa nang vofte
liat itou adda beta pounja djouga: lagi
appa beta hari ini bole boat pada beta
pounja annac annac parampouan:
attau pada diorang pounja annac an-
nac nang diorang souda berannac?

44 Baic djouga, marre, beër beta
orang baiki satou cau woul kita dengan
djouw: agar itou jadi pada saxi de ten-
ga kita, daan de renga djouw.

45 Tempo itou Jacob souda ambil
satou batou, lagi dia tarou itou bertin-
gi, pada tanda nang badiri.

46 Lagi Jacob souda catta pada
soudara soudaranja: Bacompol batou
batou; lagi diorang souda ambil batou
batou, lagi baiki satou compol: lagi di-
orang maccan de sanna de atas com-
pol itou.

47 Lagi Laban souda bernamma
itou: Jegar Sahadutha: hanja Jacob
sou-

noemde den selven Gilead.

48 Doe seide Laban/ Dese hoop
zy heden een getupge tusschen my/
ende tusschen u: daerom noemde
men sinen name Gilead:

49 Ende Mizpa/ om dat hy sey-
de/ Dat de H E E N oplicht
neme tusschen my/ ende tusschen u:
wanneer wy d' een van d' ander sul-
len verborogen zijn.

50 Soo ghy mine dochteren be-
leedight/ ende soo ghy wijven neemt
hoben mine dochteren/ niemandt is
by ons: siet toe/ Godt sal ghetupge
zijn tusschen my/ ende tusschen u.

51 Laban seide voorder tot Ja-
cob: Siet daer is dese selve hoop/
ende siet/ daer is dit opgerecht teec-
ken/ t welcke ick opgemozen heb-
be tusschen my ende tusschen u.

52 Dese selve hoop sy ghetupge/
ende dit opgerecht teecken zy ghe-
tupge/ dat ick tot u voorsz desen
hoop niet komen en sal/ ende dat
ghy tot my voorsz desen hoop/ en-
de dit opgerecht teecken niet komen
en sult ten quade.

53 De Godt Abrahams/ ende de
Godt Nahors/ de Godt hares va-
ders richte tusschen ons: ende Ja-
cob swoer by de vreesse sijnes vaders
Isaacs.

54 Doe slachtede Jacob eene
slachtinge op dat geberghte/ en hy
noodichde sijne broederen/ om broot
te eten: ende sy aten broodt/ ende
vernachteden op dat geberghte.

55 Ende

souda bernamma itou Gilead.

48 Wactou itou Laban souda catta:
Compol itou hari ini jadi saxi de tenga
kita daan de tenga djouw: Tagal itou
orang bernamma nammanja Gilead.

49 Daan ¹⁰ Mizpa; carna dia souda
catta: agar Alla Thalla menantang de
tenga beta daan de tenga vofte: man-
nacalla bet' orang adda jadi sembounji
fatou deri lajn.

50 Djicalou vofte tindis beta poun-
ja annac annac parampouan, lagi dji-
calou vofte ambil istri istri lebe deri
beta pounja annac annac, fatou orang
tid' adda dengan bet' orang: liat, Deos
adda jadi saxi de tenga kita daan de
tenga djouw.

51 Laban lagi catta pada Jacob: liat
de sanna adda ini compol sendiri, lagi
liat, de sanna adda ini tanda nang ba-
diri, nang beta souda tarou de tenga
beta daan de tenga vofte:

52 Compol ini djouga jadi saxi, lagi
tanda ini nang badiri jadi saxi; agar be-
ta tid' adda datan pada vofte lalou
compol ini, lagi agar vofte tida datan
pada beta lalou compol ini daan
tanda ini nang badiri, pada [boat]
djahar.

53 Abraham pounja Deos daan
Nahor pounja Deos, Deos deri diorang
pounja bappa houcom de tenga beta
orang: lagi Jacob souda basempa pada
Tacotran deri dia pounja bappa Isaac.

54 Wactou itou Jacob souda bante
haywan de gounong itou, lagi dia par-
gil dia pounja soudara soudara pada
maccan roti: lagi diorang souda maccan
roti, daan tingal malam itou de gou-
nong itou.

55 Lagi

55 Ende Laban stont des mo-
gens broegh op / ende kuste sijne so-
nen / ende sijne dochteren / ende segende :
ende Laban trock henem / ende
keerde weder tot sijne plaetse.

55 Lagi Laban souda bangon pagi
pagi hari , lagi tsjium pada dia pounja
annac annac lacki lacki , daan pada dia
pounja annac annac parampouan ; lagi
dia palihara diorang : lagi Laban souda
poulang daan balic combali pada dia
pounja tampat.

1 Hebr. souda adda. 2 Hebr. Teraphim. 3 Artinja sonda pegi. 4 Artinja songei Phrath,
attan Euphrates , nang adda de tenga tenga tanna Chaldæi daan Canaan. 5 Attan ouffir.
6 Attan pegang. 7 Hebr. beta souda adda dengan vofte. 8 Artinja satou compol deri sa-
hittan , attan compol bersaxi. 9 Artinja tsjara Hebrea , satou compol bersaxi. 10 Artinja
tampat menantang.

Het xxxij. Capittel.

Jacob , door de ontmoetinge van de heyren
der H. Engelen gesterckt zijnde , sendt bo-
den voor uyt tot synen broeder Esau , vers
11, &c. maer vernemende , dat hy met veel
volcx tot hem afquam , deylt sijn volck ende
vee , uyt vreesse , in twee hoopen , ende bidt
Godt seer vierighlick ende oormoediglick
om hulpe ende verlossinge , 6. Sendt door
syne knechten gheschencken voor uyt aen
Esau , met order ende last , ende schickt syne
wyven ende kinderen by nachte over het
veyr , maer blijft selver alleen aen dese zy-
de , alwaer Godt met hem worstelt , geeft
hem den naem van Israel , segent hem , ende
raeckt syne heupe , dat hy hinckt , 24.

1 Jacob toogh oock sijnes
weeghs : ende de Engelen
Godes ontmoeteden hem.

2 Ende Jacob sepde / met dat
hyse sacht : Dit is een hepzleger Go-
des : ende hy noemde den name der
selwer plaetse / Mahanaim.

3 Ende Jacob sondt boden uyt
vooz sijn aenghesichte tot Esau sijn-
nen

Brentihan nang ca tiga poulou dua.

Jacob bertamou de djallan balatantra deri
Mellaicat , tagal itou hati jadi todo , dia
souro souroang de mouca dia capada dia
pounja caka Esau . mannacalla dia den-
gar , Esau datan dengan orang banjac ,
dia bagi bagi dia pounja orang daan
haywan pada dua cauwan , carna dia
tacot pada Esau . Dia menjomba pada
Alla agar touloung daan lepaskan dia .
dia souro cassie cassie pada Esau , daan
souro dia pounja hamba catta begitou
bagini pada Esau , &c.

1 Jacob lagi bedjallan djallanja :
lagi Deos pounja Mellaicat
Mellaicat souda bertamou dia adapan
de djallan.

2 Lagi Jacob , serta dia liat diorang ,
souda catta : ini adda Deos pounja ba-
latantra satou : lagi dia souda bernam-
ma tampat itou pounja namma : Ma-
hanaim.

3 Lagi Jacob souda souro souroang
souroang de adapan moucanja pada
ka-

nen broeder / nae 't landt Seir / de landstrecke Edoms:

4 Ende hy gebodt hen / seggende: Soo sult ghy seggen tot mijnen heere / tot Esau: Soo seyt Jacob uwe knecht / Ick hebbe als vreemdelinck ghewoont by Laban / ende hebber tot nu toe vertoeft.

5 Ende ick hebbe oxen / ende ezelen / schapen / ende knechten / ende maeghden: ende ick hebbe gesonden om mijnen heere aen te seggen / op dat ick genade vinde in uwe oogen.

6 Ende de boden quamen weder tot Jacob / seggende: Wy zijn ghekomen tot uwen broeder / tot Esau / ende oock treckt hy u te ghemoeete / ende vier hondert mannen met hem.

7 Doe hreef de Jacob seer / ende hem was bange: ende hy verdeelde dat volck dat met hem was / ende de schapen / ende de runderen / ende de kemels / in twee hepen.

8 Want hy seyde: Indien Esau op 't eene heyl komt / ende slaet het / soo sal het overgeblevene heyl ontkomen.

9 Doorder seyde Jacob / o Godt mijns vaders Abrahams / ende Godt mijns vaders Isaacs: O HEERE / die tot my gesept hebt / keert weder tot u landt / ende tot uwe maeghschap / ende ick sal wel by u doen.

10 Ick

kakanja pada Esau, de Negri Seir de tanna Edom.

4 Lagi dia souro diorang, cattanja: Begitou pacanira orang adda catta pada tuankou pada Esau: Begitou voste pounja hamba Jacob catta, beta souda doudoc dengan Laban seperti orang horgay, lagi beta souda tingal de sanna sampei facarang.

5 Lagi beta adda sapi sapi dengan calledey calledey, domba domba daan hamba hamba lacki lacki dengan hamba hamba parampouan: lagi beta souda souro pada passan pada tuankou, agar beta bertamou cassian dalam matta mattamou.

6 Lagi souroang souorang souda datan combali pada Jacob, cattanja: Beta orang souda datan pada voste pounja soudara pada Esau: dia pon lagi datan de mouca voste, daan ampat rattous lacki lacki dengan dia.

7 Tagal itou Jacob souda tacot sangat, lagi dia pounja hati jadi sasa: lagi dia souda bagi orang itou nang adda dengan dia, daan domba domba, daan sapi sapi, daan onta onta, dalam dua² campon.

8 Carna dia catta calou calou Esau datan de atas fatou campon lagi poucol itou, campon nang sisa bole lari.

9 Jacob lagi catta; O Deos deri beta pounja bappa Abraham, daan Deos deri beta pounja bappa Isaac: O Alla Thalla nang souda catta pada beta; Balle combali dalam voste pounja Negri daan pada voste pounja parenti harenti, lagi Akou mau boat baic pada voste.

10 Beta

10 Ick ben geringer dan alle dese weldadigheden / ende dan alle dese trouwe / die ghy aen uwen knecht ghedaen hebt: want ick ben niet minnen staf over dese Jordane ghegaen / ende nu ben ick tot twee hepren geworden.

11 Ruckt my doch upt mijnes broeders handt / upt Esaus handt: want ick vreesse hem / dat hy niet misschien kome / ende my slaet / de moeder niet de sonen.

12 Ghy hebt immers gheseyt / Ick sal gewisselick hy u wel doen / ende ick sal u zaet stellen als het zant der zee / dat van wegen de menichte niet getelt kan worden.

13 Ende hy vernachte aldaer dien selven nacht: ende hy nam van t gene dat hem in sijne hant quam / een gheschenck vooz Esau sinen broeder:

14 Twee hondert gepten / ende twintigh bocken / twee hondert open / ende twintigh rammen /

15 Dertigh soogende kenrelinnen met hare beulens / veertigh koepen / ende thien varren / twintigh ezellen / ende tien jonge ezels.

16 Ende hy gafse in de handt siner knechten / elcke cude besonder: ende hy seide tot sijne knechten / Gaet ghylieden dooz / vooz mijn aengesichte / ende stelt rupnate tuschen

10 Beta adda lebe kitsjil deri samoa berboatan ini baic, lagi deri segalla adillan ini, nang Tuan souda boat pada hambanja: carna dengan beta pounja batang beta souda sabrang Jordaan ini, sacarang pon beta souda jadi sampei dua campon.

11 Rampas djouga beta deri beta pounja caca pounja tangan, deri Esau pounja tangan: carna beta tacot pada dia, agar sjappa tau dia jangan datan, lagi bounou beta, ibou dengan annac annac.

12 Boucan voste souda carra: soungho soungho Akou mau boat baic pada voste, lagi Akou mau tarou voste pounja bidji seperti passir de laout, nang tagal banjanja tida bole jadi bilang.

13 Lagi dia souda bamalam de san-na samalam itou: lagi dia souda ambil deri itou nang datan dalam dia pounja rangan, cassie fatou pada dia pounja kaka Esau:

14 Dua rattous cambing betina dengan dua poulou cambing djantan, dua rattous domba betina, dengan dua poulou domba djantan.

15 Tiga poulou onta betina dengan annac annanja nang menoussou, sapi betina ampar poulou, dengan sapi djantan sa poulou: calledey betina dua poulou dengan annac calledey sa poulou.

16 Lagi dia bri diorang dalam hamba hambanja pounja tangan, sa campon sa campon sendiri: lagi dia carra pada hamba hambanja: Pegi pacanira orang, de adapan beta pounja mouca,

sehen cudde / ende tusschen cudde.

17 Ende hy geboodt den eersten / seggende / Wanneer u Esau mijn broeder ghemooten sal / ende u vraggen / seggende / Wiens zijt ghy ? ende / waer henen gaet ghy ? ende wiens zijn dese vooz u aengesichte ?

18 Soo sult ghy seggen / Dat is een gheschenck uwes knechts Jacobs / gesonden tot mijnen heere / tot Esau / ende siet / hy selfs is oock achter ons.

19 Ende hy gheboodt oock den tweeden / oock den derden / oock allen die de cudden naegingen / seggende: Nae dit selve woort sult ghy spreken tot Esau / als ghy hem binden sult.

20 Ende ghy sult oock seggen / Siet / uwe knecht Jacob is achter ons : want hy seyde / Ick sal zijn aengesichte versoenen met dit gheschenck / dat vooz mijn aengesichte gaet / ende daer nae sal ick sijn aengesichte sien / misschien sal hy mijn aengesichte aennemen.

21 Alsoo ginck dat gheschenck henen vooz sijn aengesichte : doch hy selfs vernachte dien selven nacht in 't leger.

22 Ende hy stont op in dien selven nacht / ende hy nam sijne twee wijven / ende sijne twee dienstmaegden / ende sijne elf kinderen / ende hy toogh

ca , lagi tarou tempat louas de tenga campon haywan satou daan de tenga lain.

17 Lagi dia souda souro pada nang bermoula : Mannacalla beta pounja kaka Esau adda datan de mouca pacanira , daan tanja , cattanja : Sjappa pounja pacanira ? daan pacanira peghi de manna ? daan sjappa pounja ini ini nang de mouca pacanira ?

18 Pacanira tempo itou mester catta : itou adda cassie satou deri veste pounja hamba Jacob , nang dia souro pada ruanko , pada Esau : lagi liat , dia sendiri lagi adda de blackan bet'orang.

19 Dia pon lagi souda souro pada nang ca dua , lagi pada nang ca tiga , lagi pada samoanja nang icot campon campon haywan , cattanja : seperti bac-cattahan ini djouga pacanira orang mester catta pada Esau , mannacalla pacanira orang adda bertamou padanja.

20 Pacanira orang lagi mester catta : Liat , veste pounja hamba Jacob adda de blackan beta orang : carna dia catta ; Beta adda boat dia pounja mouca sedap dengan cassie ini , nang bedjallan adapan beta pounja mouca , lagi commediën beta adda liat dia pounja mouca , sjappa tau dia adda trima beta pounja mouca.

21 Begitou cassie itou souda pegi de mouca dia : tetapi dia sendiri souda tingal malam itou dalam balatantra.

22 Lagi dia souda bangon pada malam itou djouga , lagi dia ambil dia pounja bini dua , dengan dia pounja hamba hamba parampouan dua , dengan

toogh over het vey? Jabbok.

23 Ende hy namse / ende dedese over die beke trecken / ende hy dede over trecken 't gene hy hadde.

24 Doch Jacob bleef alleen over: ende een man worstelde met hem tot dat de dageraet op ginck.

25 Ende doe hy sach dat hy hem niet en overmocht / roerde hy het gewichte sijner heupe aen / soo dat het gewichte van Jacobs heupe verwongen werdt / als hy met hem worstelde.

26 En hy seide: Laet my gaen / want de dageraet is opgegaen: maer hy seide: Ick en sal u niet laten gaen / ten zy dat ghy my segent.

27 Ende hy seide tot hem: Hoe is uwe naem? ende hy seide: Jacob.

28 Doe seide hy / Vwen naem en sal voortaan niet Jacob heeten / maer Israël: want ghy hebt u worstelick gedragen met Godt / en met de menschen / ende hebt overmocht.

29 Ende Jacob vzaeghde / ende seide: Geeft doch uwen name te kennen: ende hy seide / Waerom is 't dat ghy na mynen name vzaeght? ende hy segende hem aldaer.

30 Ende Jacob noemde den name dier plaetse Pniel: want [seyde hy] ick hebbe Godt gesien [van] aengesichte tot aengesichte / ende mijn ziele is geredt geweest.

31 Ende de Sonne rees hem op / als

gan dia pounja annac annac sa blas / lagi dia souda sabrang songey Jabbok.

23 Lagi dia souda ambil diorang, daan boat diorang sabrang songey itou: daan dia boat sabrang nang appa dia pounja.

24 Tetapi Jacob sendiri tingal de fabela: lagi satou lacki lacki bagoummoul dengan dia sampei fadjar naic.

25 Lagi mannacalla dia liat dia tida bole alacan dia, dia souda kena dia pounja + ronbou paha begitou agar toubou deri Jacob pounja paha jadi poutar sedang dia bagoummoul dengan dia.

26 Lagi dia catta bri lepas pada beta, carna fadjar souda naic: Tetapi dia catta; Beta tida bri lepas pada Tuan, sampei Tuan souda palihara pada beta.

27 Lagi dia catta padanja: Begimanna voste pounja namma? daan dia catta, Jacob.

28 Tatcalla Dia catta: voste pounja namma tida jadi lagi bernamma Jacob, tetapi Israël: carna voste souda boat tsjara Radja dengan Deos daan dengan manusia manusia, lagi voste souda menang.

29 Lagi Jacob souda ranja daan catta: Bri tau djouga voste pounja namma; lagi Dia catta: Carn'appa voste ranja Akou pounja namma: lagi Dia de sanna souda palihara pada dia.

30 Lagi Jacob souda bernamma namma deri rampat itou ' Pniel; carna dia catta, beta souda liat Deos deri mouca sampei mouca, lagi beta pounja djiwa souda tingal idop.

31 Lagi matra hari naic pada dia, man-

als hy door Pniel gegaen was / ende hy was hinckende aē syne heupe.

32 Daerom en eten de kinderen Israels de bezruckte sennuwe niet / die op het ghewrichte der heupe is tot op desen dach / omdat hy het gewrichte van Jacobs heupe aengeruert hadde aē de bezruckte sennuwe.

1 Artinja dua balatantra attau balatantra dua lapis. 2 Attan balatantra. 3 Attan benarnya. 4 Attan toubou pingang, attan pongon, attan poutar pongon attan pingang, attan loubang pongon, attan pingang, attan paha. 5 Artinja monca Deos. 6 Attan souda jadi lepas, souda jadi touloung, souda jadi sombo.

Het xxxiiij. Capittel.

Jacob, order gestelt hebbende op't trecken synner wyven ende kinderen, gaet synen broeder te gemoete, vers 1, &c. die hem, misgaders syne wyven ende kinderen seer wel bejagent, 4. ende neemt nae vriendelicke reden ende wederreden Jacobs geschenccken aen, scheidt alsoo vredelick van malcanderen, 8. Jacob komt te Succoth, ende van daer tot Sichem, alwaer hy syneten ten opslaet, ende den Heere eenen Altaer bouwt, 17.

1 Ende Jacob hief syne oogen op / ende sach / ende liet / Esau quam / ende vier hondert mannen met hem: Doe verdeylde hy de kinderē onder Lea / ende onder Rachel / ende onder de twee dienstmaegden.

2 Ende hy stelde de dienstmaegden ende hare kinderen voor aen: ende Lea ende hare kinderen achterwaerder / maer Rachel ende Joseph d'achterste.

3 Ende

mannacalla dia souda pegi lalou deri Pniel, lagi dia bedjallan timpang dengan dia pounja paha.

32 Tagal itou orang Israēl tida macan ourat nang ter poutar nang adda de toubou paha sampei hari ini, sebab Dia souda kena toubou deri Jacob pounja paha pada ourat nang ter poutar.

Brentihan nang ca tiga poulou tiga.

Jacob souro bagimanna dia pounja istri dengan annac mester bedjallan, dia pegi bertamou dia pounja caka de djallan. dia bri moulout manis pada Jacob daan pada dia pounja bini daan annac. dia tarima Jacob pounja cassie, diorang pouloung satou deri satou dengan hati manis. Jacob datan de Succoth, deri sanna de Sichem, &c.

1 L Agi Jacob souda anckat dia pounja matta, lagi liat, daan liat, Esau datan, daan ampat rattous lacki lacki dengan dia: Tempo itou dia bagi bagi annac annac pada Lea, lagi pada Rachel, lagi pada dua hamba parampouan.

2 Lagi pada hamba hamba parampouan dengan diorang pounja annac annac dia souda tarou de mouca: daan Lea dengan annac annanja lebe de blackan: hanja Rachel dengan Joseph de blackan facali.

3 Lagi

3 Ende hy ginck vooz- hy haer aengesichte henen: ende hy boogh sich seven malen ter aerde / tot dat hy hy sijnen broeder quam.

4 Doe liep Esau hem te gemoete / ende nam hem in den arm / ende viel hem aen den hals / ende kuste hem: ende sy weenden.

5 Daer nae hief hy syne oogen op / ende sach die wpben / ende die kinderen / ende seyde / Wie zijn dese hy u? ende hy seyde: De kinderen / die Godt uwen knecht ghenadelick verleent heeft.

6 Doe traden de dienstmaegden toe / sy / ende hare kinderen / ende sy bogen haer neder.

7 Ende Lea tradt oock toe / met hare kinderen / ende sy boogen haer neder: ende daer nae tradt Joseph toe / ende Rachel / ende boogen haer neder.

8 Ende hy seyde: [Voor] wien is u al dit hez dat ick ontmoet hebbe? ende hy seyde / Om genade te vinden in de oogen mijnes heeren.

9 Maer Esau seyde: Ick hebbe's veel: mijn broeder / het zy uwe dat ghy hebt.

10 Doe seyde Jacob / Och neen / indien ick nu genade in uwe oogen gebonden hebbe / soo neemt mijn geschenck van mijner handt: Daerom om

3 Lagi dia souda pegi lalou diorang pounja mouca: lagi dia souda tondo- njawanja ca tanna toudjou cali, sampci dia datan pada dia pounja kaka.

4 Wactou itou Esau souda lari de adapan dia lagi coulilling - akan dia dengan tangan tanganja, lagi polo pada dia, lagi tsjium pada dia: lagi diorang souda menangis.

5 Commediën dia souda ancat dia pounja matta, lagi liat parampouan parampouan itou, dengan annac annac itou, lagi catta: Sjappa orang orang ini dengan voste: lagi dia catta: Annac annac nang Deos tsjara cassian souda cassie pada voste pounja hamba.

6 Tempo itou hamba hamba parampouan souda datan, diorang dengan diorang pounja annac annac, lagi diorang tondo njawa njawanja.

7 Lea pon lagi souda datan dengan annac annanja, lagi diorang souda tondo njawa njawanja: lagi commediën, Joseph souda datan dengan Rachel, lagi diorang souda tonda njawa njawanja.

8 Lagi dia catta pada sjappa adda segalla voste pounja campon[haywan] itou nang beta souda bertamou de djallan: lagi dia catta: pada bertamou cassian dalam tuankou pounja matta matta.

9 Hanja Esau catta: kita adda banjac begitou: beta pounja'ade, beër tingal voste pounja nang voste adda.

10 Wactou itou Jacob souda catta: Eyo tida, djica beta facarang souda bertamou cassian dalam djouw pounja matta matta, trima beta pounja cassie

om dat ick u aengesichte gesien hebbe/als hadde ick Godes aengesichte ghesien/ ende ghy hebt welgevallen aen my genomen.

11 Neemt doch mijnen segen/ die u toegebracht is/ dewijle 't Godt my ghenadelick verleent heeft/ ende dewijle ick alles hebbe: ende hy hieldt by hem aen / soo dat hy 't nam.

12 Ende hy seyde/ Laet ons repsen/ ende voozt trecken: ende ick sal voozt u trecken.

13 Maer hy seyde tot hem: Mijn heere weet / dat dese kinderen teeder zijn/ ende dat ick soogende schapen ende koepen by my hebbe: indien men se maer eenen dach af drijft/ soo sal de geheele kudde sterben:

14 Mijn heere trecke doch voozt by / voozt het aengesichte sijnes knechts: ende ick sal my op mijn gemack als leydsman voegen / nae den ganck van 't werck/ het welcke voozt mijn aengesichte is/ ende nae den ganck deser kinderen / tot dat ick by mijnen heere te Seir kome.

15 Ende Esau seyde / Laet my doch van dit volck/ dat met my is/ u by stellen: ende hy seyde/ Waer toe dat? laet my genade vinden in mijnes heeren oogen.

16 Alsoo keerde Esau dies daeghs wederom sijnes weeghs na Seir toe.

17 Maer Jacob reysde na Succoth / ende bouwde een huys voozt hem:

sie deri beta pounja tangan: sebab itou, carna beta souda liat djou pounja mouca seperti calou beta souda liat Deos pounja mouca begitou sedap vofte souda trima pada beta.

11 Trima djouga beta pounja paliharahan, nang souda jadi bawa pada vofte, sebab Deos deri cassian souda cassie pada beta, lagi sebab beta adda deri sarnioanja: lagi dia souda cotali pada dia, begitou agar dia souda tarima.

12 Lagi dia catta beër beta orang bedjallan daan pegi de mouca; daan beta adda bedjallan de mouca vofte.

13 Hanja dia catta padanja; Tuankou tau annac annac ini adda lombot, lagi beta adda dengan beta domba domba daan sapi sapi betina nang bonring: calou calou orang oussir padanja satou hari djouga, segalla [campon] haywan adda matti djouga.

14 Tuankou pegi lalou djouga, de mouca hambanja: lagi beta adda icot palahan palahan, daan antar barang barang itou, nang adda de mouca beta, seperti diorang bole bedjallan, lagi seperti annac annac ini bole bedjallan, sampei beta datan pada tuankou de Seir.

15 Lagi Esau catta: Beër beta djouga deri orang ini, nang adda dengan beta, tarou dengan vofte: lagi dia catta; carn' appa itou? beër beta bole cassian dalam tuankou pounja matta matta.

16 Begitou Esau pada hari itou souda bedjallan combali dia pounja djallan capada Seir.

17 Tetapi Jacob souda pegi de Succoth, daan baiki satou rouma pada sendirinja:

Cap. xxxiiij. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 74

hem: ende maecte hutten voor sijn
bee/ daerom noemde hy de name
dier plaetse/ Succoth.

18 Ende Jacob quam behouden
[tot] de Stadt Sichem/ welke is in't
landt Canaan: als hy quam van
Paddan Aram: ende hy legerde
sich in't gesichte der Stadt.

19 Ende hy kocht een deel des
velts daer op hy sijne tente gespan-
nen hadde/ van de handt der sonen
Hemors/ des vaders van Sichem/
voor hondert stucken gelts.

20 Ende hy richtede aldaer eenen
Altaer op: ende noemde hem/ De
Godt Israels [is] Godt.

1 Artinja barong barong, atean balcen baleen, aitan atap atap.

dirinja:daan baiki barong barong pada
dia pounja haywan: tagal itou dia ber-
namma namma deri tampat itou
: Succoth.

18 Lagi Jacob dengan salammac
souda datan sampei negri Sichem,
nang adda de tanna Canaan: manna-
calla dia souda datan deri Paddan
Aram: lagi dia souda baiki dia pounja
barong barong de mouca negri.

19 Lagi dia souda bli barang bagian
deri tanna rata itou, de manna dia sou-
da baiki dia pounja barong barong, deri
Hemor pounja annac annac pounja
tangan, nang bappa deri Sichem, pada
sarattous pangal pera.

20 Lagi dia de fanna souda ankat
fatou Alraâr: lagi souda bernamma
itou; Israël pounja Deos adda Deos.

Het xxxiiij. Capittel.

Dina, uytgegaen zijnde om de dochteren des
lands te sien, wort van Sichem, des Landts-
heeren Hemors sone, geschaeckt ende ge-
schendt, vers 1, &c. die haer bemint ende
ten houwelicke begeert: waer over sijn va-
der met Jacob, ende syne sonen sprekende,
bekomt van Jacobs sonen eene bedrieghlic-
ke belofte: met bedingh van alles, wat on-
der de Sichemiten manlick was, te besnij-
den, 6. Sulcks van Hemor, Sichem, ende
de onderdanen ingewillight ende ghedaen
zijnde, worden sy, liggende inde sinerte der
besnijdinge, van Simeon ende Levi over-
vallen ende vermoort, voort van Jacobs so-
nen geplundert, vrouw ende kint gevangen
wech gevoert, 18. hier over is Jacob seer
ontstelt ende bevreest, 29.

Ende Dina de dochter van
Lea/ die sy Jacob ghebaert
hadde/

Brentihan nang ca tiga poulou ampat.

Dina, pegi de louwar pada liat annac dara
deri tanna itou. Hemor radja deri tanna
itou, pounja annac lacki lacki Sichem,
souda anaija daan binassa pada dia:
dia casie pada Dina, daan minta cawin
dengan dia; tagal itou dia pounja bappa
catta catta dengan Jacob daan dengan
dia pounja annac annac lelacki, Jacob
pounja annac djandji bri cawin dia
pounja soudara pada Sichem, calou orang
lacki lacki deri Negri Sichem samoa jadi
bersounot, diorang tourut itou, &c.

1 Dina pon nang annac param-
pouan deri Lea, nang dia sou-
do

hadde / ginck upt om de dochteren
van dien lande te besien.

2 Sichem nu Hemors des He-
vitors / des land-Dozken sone / lach-
se ende hy namse / ende lach by haer /
ende verkrachte se.

3 Ende syne ziele kleeftde aen
Dina Jacobs dochter / en hy hadde
de jonge dochter lief / ende sprack na
het herte van de jonge dochter.

4 Sichem sprack oock tot sy-
nen Vader Hemor / seggende / neem
my dese dochter tot eene vrouwe.

5 Doe Jacob hoorde / dat hy sy-
ne dochter Dina! berontreynicht
hadde soo waren syne sonen niet het
vee in 't velt : ende Jacob sweegh
tot dat sy quamen.

6 Ende Hemor Sichems vader
ginck upt tot Jacob / om met hem
te spreken.

7 Ende de sonen Jacobs qua-
men van het velt / als sy dit hoor-
den / ende het smertede desen man-
nen / ende sy ontfaken seer : om dat
hy dwaef hepdt in Israël ghedaen
hadde / Jacobs dochter beslapende /
t welck alsoo niet en soude ghedaen
worden.

8 Doe sprack Hemor met hen /
seggende / mijnes soons Sichems
ziel is verliefte op u lieder doch-
ter : geefte hem doch tot eene
vrouwe.

da berannac pada Jacob , fouda pegi
de louwar pada liat annac dara annac
dara deri tanna itou.

2 Sichem pon nang annac lacki lac-
ki deri Hemor nang orang Hivvei,
nang Radja deri tanna itou, fouda liat
pada dia: lagi dia rampas pada dia, daan
tidor dengan dia , ija tidor dengan dia
par forsa.

3 Daan dia pounja djiwa fouda le-
cat pada Dina , annac parampuan deri
Jacob: lagi dia fouda cassie pada annac
dara , lagi dia catta catta : separti an-
nac dara pounja hati souca.

4 Sichem lagi catta pada bappanja
pada Hemor, cattanja: ambil pada be-
ta annac dara ini pada bini.

5 Mannacalla Jacob fouda dengar,
dia pounja annac parampouan fouda
jadi binassa , sedang dia pounja annac
annac lacki lacki dengan haywan ad-
da de louwar , Jacob fouda diem sam-
pei diorang datan.

6 Daan Hemor bappa deri Sichem
fouda pegi de louwar pada Jacob pada
catta catta dengan dia.

7 Lagi Jacob pounja annac annac
lelacki fouda datan deri louwar man-
nacalla diorang fouda dengar itou,
fouda boat sackit pada lacki lacki itou,
lagi diorang fouda gousar sangat : se-
bab dia fouda boat berboatan gila da-
lam Israël , daan tidor dengan annac
parampouan deri Jacob: carna tida
patout jadi begitou.

8 Tempo itou Hemor fouda catta
catta dengan diorang, cattanja: Sichem
annackou pounja djiwa souca pada
djouorang pounja annac parampuan :
eyôô

vrouwe.

9 Ende verswagert u niet ons / geeft ons uwe dochteren / en neemt vooz u onse dochteren.

10 Ende woont niet ons: ende het lant sal vooz u aengesichte zijn / woont / ende handelt daer in / ende stelt u tot besitters daer in.

11 Ende Sichein seide tot ha- ren vader / ende tot hare broederen / laet my genade binden in uwe oog- gen: ende wat ghy tot my seggen sult / sal ick geven.

12 Vergroot seer over my den bruytschat / ende t gheschenck / ende ick sal geven gelijk als ghy tot my sult seggen / geeft my slechts de jon- ge dochter tot eene vrouwe.

13 Doe antwoordden Jacobs sonen aen Sichein / ende Hemor sij- nen vader bedrieghlick / ende spra- ken: (overmits dat hy Dina hare suster verontrepnigh hadde).

14 Ende sy seiden tot hen / Wy en sullen dese sake niet kunnen doen / dat wy onse suster aen eenen man geven souden / die de voorhuyl heeft: want dat ware ons eene schande.

15 Doch hier in sullen wy u te wille zijn / soo ghy wordet ghelyck als wy / dat onder u besneden worde al wat manlick is:

16 Dan

eyôô cassie dia padanja pada iftri.

9 Daan bacawin cawin dengan beta orang, bri djou orang pounja annac annac parampouan pada beta orang, lagi ambil bera orang pounja annac annac parampouan pada djouorang.

10 Lagi doudoc dengan bet'orang: daan tanna adda jadi bouca pada djou- orang; doudoc daan vinjagga dalam itou, daan tingal dalam itou.

11 Lagi Sichein catta pada dia pounja bappa daan pada dia pounja soudara soudara lacki lacki; beër beta bertamou cassian dalam djou- orang pounja matta matta: lagi app' appa djouorang adda catta catta pada beta, beta adda bri.

12 Minta djouga deri beta ijsci ca- win banja, daan cassie besar, lagi beta adda bri, seperti djouorang adda catta pada beta, bri djouga pada beta annac dara itou pada [jadi beta pounja] bini.

13 Tempo itou Jacob pounja annac annac souda menjaout pada Sichein, daan pada bappanja Hemor tsjara ba- boudi, daan catta catta: (sebab dia souda boat tsjamar pada Dina di- orang pounja ade parampouan).

14 Lagi diorang catta pada diorang, bet'orang tida bole boat berboatan itou, agar bet'orang bri bet'orang pounja soudara pada barang lacki lac- ki nang adda coulop: carna itou jadi malou pada bet'orang.

15 Tetapi begitou bet'orang mau boat djou-orang pounja candati, dji- calou tuan orang jadi seperti beta orang, agar de antara tuan orang jadi sounot lacki lacki famoa:

16 Com-

Cap. xxxiiij. G E N E S I S.

16 Dan sullen wy u onse doch-
teren gheben / ende uwe dochteren
sullen wy ons nemen / ende wy sul-
len met u woonen / ende wy sullen
tot een volck zijn.

17 Maer soo ghy na ons niet en
sult hooren / om besneden te wor-
den / soo sullen wy onse dochter ne-
men / ende wech trecken.

18 Ende hare woorden waren
goet inde oogen Hemors / ende inde
oogen van Sichein Hemors sone.

19 Ende de jongelinck en ber-
tooch niet dese sake te doe / want hy
hadde lust in Jacobs dochter: ende
hy was ge-eert boven al sijnes va-
ders hups.

20 Soo quam Hemor ende Si-
chem sijn sone tot harer stads poo-
te / ende sy spraecken tot de mannen
harer Stadt / leggende:

21 Dese mannen zijn vreedsaem
met ons / daerom laetse in dit landt
woonen / ende daer in handelen / ende
het landt / (siet / het is wijdt van be-
griep) voo? haer aengesichte zijn:
wy sullen ons hare dochteren tot
wijven nemen / ende wy sullen onse
dochteren hen geven.

22 Doch hier in sullen dese man-
nen ons te wille zijn / datse met ons
woonen om tot een volck te zijn: als

16 Commediën beta orang mau
bri bet' orang pounja annac annac dara
pada tuan orang daan tuan orang
pounja annac annac dara bet' orang
mau ambil pada bet' orang, lagi bet'-
orang mau doudoc dengan tuan
orang, lagi bet' orang adda jadi pada
orang fatou.

17 Hanja calou tuan orang tida
mau dengar pada bet' orang, pada dja-
di sounot; bet' orang mau ambil bet'-
orang pounja annac dara, daan poulang.

18 Lagi diorang pounja bacattahan
fouda baic dalam Hemor pounja mat-
ta matta, lagi dalam matta matta deri
Sichem, Hemor pounja annac.

19 Lagi lacki mouda tida nanti pada
boat berboatan itou, carna dia fouca pa-
da Jacob pounja annac: lagi dia fouda
packei hormat lebe deri orang lain sa-
moa dalam bappanja pounja rouma.

20 Hemor pon dengan annanja Si-
chem fouda datan dalam pintou Ne-
grinja: lagi diorang catta catta pada
lacki lacki deri Negrinja, cattanja:

21 Lacki lacki ini fouca dammei
dengan beta orang, tagal itou beër di-
orang doudoc dalam tanna ini, lagi
vinjagga dalam itou, lagi [beër] tanna,
(liat coulillingnja adda louwas) * adda
bouca pada diorang: beta orang adda
ambil diorang pounja annac dara an-
nac dara pada [jadi] beta orang pounja
istri istri, lagi beta orang adda bri bet'
orang pounja annac dara annac dara
pada diorang.

22 Tetapi begitou, lacki lacki ini
mau boat beta orang pounja candati
agar diorang doudoc samma bet' orang
pada

al wat manlick is onder ons besne-
den wordt / ghelijck als sy besneden
zijn.

23 Haer bee / ende hare besittin-
ge / ende alle hare beesten sullen die
niet onse zijn ? alleen laet ons hen
te wille zijn / ende sy sullen met ons
woonen.

24 Ende sy hoorden na Hemoz /
ende na Sichem sinen sone / alle die
te sijner stadts poorte uptgingen :
ende sy werden besneden / al wat
manlick was / alle die te sijner stadts
poorte uptgingen.

25 Ende het geschiedde ten der-
den dage / doe sy inde smerte waren /
soo namen de twee sonen Jacobs /
Simeon ende Levi / broeders van
Dina / een pegelick sijn sweert / ende
quamen stontelick in de stadt / ende
doodden / al wat manlick was.

26 Sy doegen oock Hemoz / en-
de sinen sone Sichem doot met de
scherpte des sweerts : ende sy namen
Dina upt Sichems hups / en gin-
gen daer van.

27 De sonen Jacobs quamen
over de verflagene / ende plunderden
de stadt : om dat sy hare suster ver-
ontrepnigh had den.

28 Hare schapen / ende hare run-
deren / ende hare eselen / ende 't gene /
dat in de stadt / ende 't gene dat in
het

pada jadi orang fatou : calou lacki lacki
samo de antara bet' orang jadi sounot,
seperti diorang souda jadi sounot.

23 Diorang pounja haywan, diorang
pounja arta arta, dengan diorang
pounja binatang boucan diorang adda
jadi bet' orang pounja ? beër bet' orang
boat diorang pounja candati djouga,
lagi diorang adda doudoc dengan beta
orang.

24 Lagi diorang souda dengar pada
Hemor, daan pada Sichem dia pounja
annac, orang samo nang callouwar
deri pintou Negrinja : lagi diorang jadi
bersounot, orang lacki lacki samo,
orang samo nang callouwar deri pin-
tou Negrinja.

25 Lagi souda jadi pada hari nang
ca tiga, mannacalla diorang adda da-
lam sanfara, Jacob pounja annac lacki
lacki dua Simeon, dengan Levi, sou-
dara soudara deri Dina, sa orang souda
ambil pedangnja, lagi dengan hati bra-
ni souda massoc dalam negri, lagi sou-
da bounou orang lacki lacki samo.

26 Diorang lagi souda bounou pada
Hemor daan pada Sichem dia pounja
annac dengan pedang pounja ou-
djong : lagi diorang souda ambil pada
Dina deri Sichem pounja rouna, lagi
poulang.

27 Jacob pounja annac annac sou-
da datan atas orang matti, lagi souda
rampas negri pounja arta arta : sebab
diorang souda binassa diorang poun-
ja soudara parampouan.

28 Diorang pounja domba domba,
dengan diorang pounja sapi sapi, den-
gan diorang pounja calledey calledey,
den-

Cap. xxxv. G E N E S I S.

het velt was/ namen sy.

29 Ende al haer vermogen/ ende de alle hare klepne kinderen ende hare wijven voerden sy geuanclick wech/ ende plunderdente/ ende al wat binneus huys was.

30 Doe seyde Jacob tot Simeon ende tot Levi/ Ghy hebt my beroert/ mits my stinckende te maken onder de inwoonders deses landts/ onder de Canaaniten/ ende onder de Pheresiten: ende ick ben wepnigh volcks in getale/ soo sy hen tegens my versamelen/ soo sullen sy my slaen/ ende ick sal verdelght worden/ ick/ ende mijn huys.

31 Ende sy seydten: Soude hy dan [met] onse suster als [met] eene hoere doen?

1 Artinja dia catta catta sedap dengan dia. mouca.

dengan itou nang adda de negri, dengan itou nang adda de louwar, itou diorang souda rampas.

29 Lagi segalla diorang pounja coassa, dengan diorang pounja annac annac kitjil samoa dengan diorang pounja istri istri diorang souda pegang daan rampas bawa lagi merbout diorang dengan barang appa samoa nang adda de rouma.

30 Tempo itou Jacob souda catta pada Simeon, daan pada Levi; pacanira orang souda begra beta [pounja hati] lagi souda boat beta babauw boussoc de antara orang nang doudoc de tanna ini, de antara orang Cananci daan de antara orang Pherisei: lagi beta adda orang tida banjac, calou diorang bacampon pada backeley dengan beta, diorang adda pouckol pada beta, lagi beta adda jadi roussa, beta, dengan beta pounja rouma.

31 Lagi diorang catta: [begimanna] dia adda boat dengan bet orang pounja soudara seperti dengan soundal?

2 Hebr. tanna adda adapan diorang pounja

Het xxxv. Capittel.

Jacob, sijn huys gefuyvert ende tot den Gods dienst voorbereyt hebbende, vertreckt op Godts bevel na Bethel, vers 1, &c. alwaer hy onbeschadicht ghekomen zijnde eenen Altaer bouwt, 6. doot ende begraefnisse van Debora, voester van Rebecca, 8. Godt verschijnt Jacob, hem andermael gevende den naem van Israel, met vernieuwinge syner beloften, 9. des Jacob een ghedenckteecken opricht, ende de plaetse vernoemt, 14. van daer vertreckende, sterft Rachel in den arbeyt van Benjamin, ende wort aldaer be-

Brentihan nang ca tiga poulou lima. Jacob isjoutsjji daan hadir roumanja pada seruyr pada Alla, pegi de Bethel seperti Alla souro. serta dia datan de datan de sanna dia baiki Altaar satou. Debora Rebecca pounja pengasso matti. Alla calliatan pada Jacob, lagi nang ca dua calli bri padanja namma Israël, daan berbarouakan dia pounja djandihan. Tagal itou Jacob tarou tanda beringat satou, daan

begraven, 16. Ruben bedrijft bloetschande in sijns vaders huys, 21. Register van Jacobs sonen, 23. Iacob komt eyndlick tot sijnen vader Isaac, de welcke sterft, ende wort van hem en Esau begraven, 27.

1 **D**Aer nae seyde Godt tot Jacob/ Maectt u op/ treckt op na Beth-El/ ende woont aldaer: ende maectt daer eenen Altaer dien Godt/ die u verscheen/doe ghy bluchtedet vooz het aengesichte uwes broeders Esaus.

2 **D**oe seyde Jacob tot sijn huys-gefin/ ende tot alle die by hem waren: Doet wech de vreemde Godden/die in 't midden van u zijn/ ende repnighet u/ ende verandert uwe kleederen.

3 **E**nde laet ons ons op maken/ ende op trecken na Beth-El: ende ick sal daer eenen Altaer maken dien Godt die my antwoorde ten dage mijner benaetheyt/ ende met my geweest is/op den wech/dien ick gewandelt hebbe.

4 **D**oe gaven sy Jacob alle die vreemde Godden/ die in hare handt waren/ ende die oorsierfelen/ die aen hare ooren waren/ ende Jacob verberghdese onder den Epckenboom/die by Sichem is.

5 **E**nde sy reysden heren: ende Godes verschrickinge was over de steden/ die rondtom hen waren/ soo dat sy de sonen Jacobs niet achter nae en iaeghden.

6 **A**lsoo quam Jacob te Luz/ welck

daan bri namma lain pada tampat itou. Dia poulang deri sanna. Rachel matti sedang dia berannac Benjamin, Ruben tidor dengan bappanja pounja gondic, &c.

1 **C**OMmediën Deos souda catta pada Jacob; Badiri pegi de Bethel, daan doudoc de sanna: daan baiki de sanna satou Altâar pada Deos itou, nang souda caliatan pada pacanira, sedang pacanira lari deri soudaramou Esau pounja mouca.

2 **T**empo itou Jacob souda catta pada dia pounja orang de rouma, lagi pada orang samoa nang adda dengan dia; boang: Deos Deos nang horgay, nang adda de antara pacanira orang, daan tsjoutfji pacanira orang, daan salin packeyan packeyan-mou.

3 **L**agi beër bet' orang badiri, daan pegi de Bethel: lagi beta de sanna mau baiki Altâar satou de sanna pada Deos itou nang menjaout pada beta pada hari calou beta adda fixa: lagi souda adda dengan beta, de djallan de manna beta souda bedjallan.

4 **T**agal itou diorang souda bri pada Jacob Deos Deos itou horgay samoa, nang adda dalam diorang pounja tangan, dengan crabou crabou nang adda dalam diorang pounja telinga, lagi Jacob souda sembounji itou de bawa pohon Allon itou nang adda ampir Sichem.

5 **D**iorang pon pegi: lagi Deos pounja tercoudjottan adda atas Negri Negri nang adda coulilling diorang, begitou agar diorang tida ouffir pada Jacob pounja annac annac.

6 **B**egitou Jacob souda daran de Luz,

Cap. xxxv. G E N E S I S.

welck is in 't landt Canaan / (dat is Beth-El) hy / ende al het volck dat hy hem was.

7 Ende hy bouwde aldaer eenen Altaer / ende noemde die plaetse / El Beth-El: want Godt hem aldaer was gheopenbaert geweest / als hy vooz sijnes broeders aengesichte vluchtte.

8 Ende Debora de voester van Rebecca sterf / ende sy werdt begraven onder aen Beth-El / onder die eycke / welcker name hy noemde / Allon Bachuth.

9 Ende Godt verscheen Jacob wederom / als hy van Paddan Aram gekomen was: ende hy seggende hem.

10 Ende Godt seyde tot hem: uwe naem is Jacob: uwe naem sal voortaan niet Jacob genoemd worden / maer Israel sal uwe naem zijn / ende hy noemde synen naem Israel.

11 Vozder seyde Godt tot hem: Ick ben Godt de Almachtige / zijt vrychtbaer / ende vermenigvuldigt / een volck / ja een hoop der volckeren sal upt u worden / ende Coningen sullen npt uwe lendenen voortkomen.

12 Endedit landt / dat ick Abraham ende Isaac gegeven hebbe / dat sal ick u geven: ende uwen zaden na u sal ick dit lant geven.

13 Doe voer Godt van hem op / in die plaetse daer hy niet hem ghesproken hadde.

14 Ende

Luz, nang adda de tanna Canaan, (inila Bethel) dia, dengan orang samoa nang adda dengan dia.

7 Lagi dia baiki de sanna Altaâr fârou, daan bernamma tampat itou: El-Beth-El: carna de sanna Deos souda caliatan pada dia, sedang dia lari deri soudaranja pounja mouca.

8 Debora pon nang pengasso deri Rebecca souda matti, lagi dia jadi tannam de bawa Beth-El, de bawa pohon Allon itou jang pounja namma dia souda bernamma, Allon-Bachuth.

9 Lagi Deos combali souda caliatan pada Jacob, mannacalla dia souda combali deri Paddan Aram: lagi dia palihara padanja.

10 Lagi Deos catta padanja: nammamou adda Jacob: nammamou deri pada facarang tida mester jadi bernamma Jacob, hanja nammamou adda jadi Israël: lagi Dia souda bernamma nammanja Israël.

11 Deos lagi catta padanja: Akou adda Deos nang cabesarang berannac lagi jadi banjac: Orang ija facampon deri orang orang adda jadi deri voste, lagi Radja Radja adda callouwar deri voste pounja pingang.

12 Lagi tanna ini nang Akou souda cassie pada Abraham daan Isaac, itou Akou mau cassie pada pacanira: lagi pada pacanira pounja bidji de blackan pacanira Akou mau cassie tanna ini.

13 Sedang itou Deos souda Naic deri dia, dalam rampat itou, de manna Dia souda catta catta dengan dia.

14 Lagi

14 Ende Jacob stelde een opgerecht teecken op / in die plaetse daer hy met hem gesproocken hadde / een steenen opgerecht teecken: ende hy stoytte daer op drack-offer / ende goot olie daer over.

15 Ende Jacob noemde den name dier plaetse / alwaer Godt met hem gesproken hadde / Beth-El.

16 Ende sy reisden van Beth-El / ende daer was oock een klepne streecke landts / om tot Ephrath te komen: ende Rachel baerde / ende sy hadde 't hart in haer baren.

17 Ende het geschiedde als sy 't hart hadde in haer baren / soo seyde de broedvrouw tot haer: En vrees niet / want desen sone sult ghy oock hebben.

18 Ende het geschiedde als hare ziele uptginck (want sy sterf) dat sy sinen name noemde / Ben-Oni: maer sijn vader noemde hem / Benjamin.

19 Alsoo sterf Rachel / ende sy werdt begraven aen den wegh nae Ephrath / dat is / Bethlehem.

20 Ende Jacob richtte een gedenck-teecken op boven haer graf: dat is het gedenck-teecken van Rachels graf tot op desen dach.

21 Doe verreysde Israel: ende hy spande sijn tente op geene zijde van Migdal Eder.

22 Ende het geschiedde als Israel in dat lant woonde / dat Ruben henen ginck / ende lach hy Bilha sijns vaders by-wijf: ende Israel hoorde 't: Ende de sonen Jacobs waren

14 Lagi Jacob souda tarou tanda fatou nang badiri, dalam tampat itou de manna dia souda catta catta dengā dia, tanda batou nang badiri: lagi dia rompa atas itou sumbahan terminom, lagi touang minjac de atas itou.

15 Lagi Jacob bernamma namma deri tampat itou, de manna Deos souda catta catta dengan dia, Beth-El.

16 Lagi diorang souda pegi deri Beth-El, lagi adda sifa djallan kitsjil pada datan de Ephrath: lagi Rachel souda berannac, lagi dia berannac dengan soucar.

17 Lagi souda jadi sedang dia berannac dengan soucar; agar biang catta padanja: Jangan tacot, carna annac lacki lacki ini vofte lagi adda bole.

18 Lagi souda jadi sedang dia pounja djiwa callouwar (carna dia souda matti) agar dia bernamma nammanja * Ben-Oni: hanya bappanja bernamma pada dia Benjamin.

19 Begitou Rachel souda matti, lagi dia jadi tannam ampir djallan deri Ephrath, inila, Bethlehem.

20 Lagi Jacob souda tarou tanda beringat fatou de atas dia pounja coubour: itoula tanda beringat deri Rachel pounja coubour sampei hari ini.

21 Commediën Israël souda poulang, lagi dia baiki dia pounja barong barong de sabela Migdal Eder.

22 Lagi souda jadi sedang Israël doudoc de tanna itou, agar Ruben pegi, daan tidor dengan Bilha bappanja pounja canda: lagi Israël souda dengar itou: lagi Jacob pounja annac lacki

waren twaelf.

23 De sonen van Lea waren/
Ruben/Jacobs eerstgebooren/daer
nae Simeon/ ende Levi/ ende Ju-
da/ ende Issaschar/ ende Zebulon:

24 De sonen Rachels/ Joseph
ende Benjamin:

25 Ende de sonen van Bilha/
Rachels dienstmaeght/ Dan/ ende
Naphtali.

26 Ende de sonen van Silpa/
Leas dienstmaeght/ Gad/ ende A-
ser: dat zijn Jacobs sonen/ die hem
gebooren zijn in Paddan Aram.

27 Ende Jacob quam tot Isa-
acijnen vader in Mamre te Kiriath
Arba/welck is Hebron/daer Abra-
ham als vreemdelinck hadde ver-
keert/ ende Isaac.

28 Ende de dagen Isaacs wa-
ren hondert jaer/ ende tachtentigh
jaer.

29 Ende Isaac gaf den geest/
endesterf/ ende wert versamelt tot
sijne volckeren/ oudt/ ende sat van
dagen: ende sijne sonen Esau ende
Jacob begroeven hem.

lacki lacki adda dua blas.

23 Lea pounja annac annac adda
Ruben, annac bermoula deri Jacob,
commediën Simeon, dengan Levi,
dengan Juda, daan Issaschar, daan Ze-
bulon.

24 Rachel pounja annac annac Jo-
seph, daan Benjamin:

25 Lagi annac annac deri Bilha,
Rachel pounja hamba, Dan, dengan
Naphtali.

26 Lagi annac annac deri Silpa,
Lea pounja hamba, Gad, dengan Aser:
inila Jacob pounja annac annac lacki
lacki, nang souda jadi berannac pa-
danja de Paddan Aram.

27 Lagi Jacob souda datan pada
bappanja pada Isaac de Mamre de Ki-
riath Arba, itou la Hebron, de manna
Abraham souda doudoe seperti horgay
daan Isaac.

28 Lagi Isaac pounja hari hari souda
adda sarattous tauon, daan de lappan
poulou tauon.

29 Lagi Isaac souda poutous njawa,
lagi matti, lagi jadi bacampon pada dia
pounja orang orang, touwa daan kin-
jang deri hari hari: lagi dia pounja an-
nac annac Esau dengan Jacob souda
tannam pada dia.

1 Artinja, Beralla pounja touladang touladang. 2 Artinja Deos adda de Bethel. 3 Ar-
tinja pohon Allon menangis. 4 Artinja annac deri beta pounja sansara. 5 Artinja annac
deri tangan canam.

Het xxxvj. Capittel.

Esaus wijven, ende kinderen, gebooren in Ca-
naan, vers. 1, 2, &c. Sijn vertreck na Seir, 6.
sijne Nakomelingen, 9. als oock Seirs, des
Horiters, 20. onder dese is Ana, die de
Muyt-

Brentihan nang ca tiga poulou nam.
Esau pounja bini bini dengan annac annac
nang souda jadi de Canaan. dia poulang
de Seir dia pounja poujou daan Seir
nang

Muyt-eselen eerst gevonden heeft, 24. Register der Koningen ende Vorsten in Edom, 34.

1 **D**it nu zijn de gheboorten Esau/welcke is Edom.

2 Esau nam sijne wijben upt de dochteren van Canaan: Ada de dochter Elons des Hethiters/ ende Aholibama de dochter van Ana/ de dochter van Zibee den Hiviter:

3 Ende Basmath Ismaels dochter/ Rebajoths suster.

4 Ada nu baerde aen Esau Eliphaz/ en Basmath baerde Rehuël.

5 Ende Aholibama baerde Jehus/ ende Jaëlam/ ende Korah: Dit zijn Esaus sonen/ die hem geboren zijn in het lant Canaan.

6 Esau nu hadde genomen sijne wijben/ ende syne sonen/ ende syne dochters/ ende alle de zielen synes huyses/ ende sijn vee/ ende alle syne beesten/ ende alle sijne besittinge/ die hy in den lande Canaan geworven hadde/ ende was vertrocken nae een [ander] landt/ van het aengesichte synes broeders Jacobs.

7 Want hare habe was te vele/ om t' samen te woenen: ende het landt harer vreemdelinckschappen en kondese niet dragen van wegen haer vee.

8 Derhalven woonde Esau op 't geberchte Seir: Esau is Edom.

9 Dit

nang Horitei pounja poupou, de antara dia orang adda Ana, nang bermoula souda bertamou couda-calledey, &c.

1 **I** Nila pon adda affal affal deri Esau, nang adda Edom.

2 Esau souda ambil bini bininja deri annac dara annac dara Canaan: Ada annac deri Elon nang orang Hitêêi, daan Aholibama Ana pounja annac, annac deri Zibee nang orang Hivêêi.

3 Dengan Basmath Ismaël pounja annac, soudara parampouan deri Nebajoth.

4 Ada pon souda berannac pada Esau Eliphaz, daan Basmath souda berannac Rehuël.

5 Lagi Aholibama souda berannac Jehus, dengan Jaëlam, daan Korah: Inila Esau pounja annac annac lacki lacki, nang souda jadi berannac padanja de tanna Canaan.

6 Esau pon souda ambil istri istrinja dengan dia pounja annac annac lacki lacki, dengan dia pounja annac annac parampouan, dengan segalla djiwa djiwa deri roumanja, dengan dia pounja haywan, dengan dia pounja binatang samoa, dengan dia pounja arta samoa nang dia souda bole de tanna Canaan; lagi souda poulang de tanna laïn, deri soudaranja Jacob pounja mouca.

7 Carna diorang pounja haywan adda banjac amat, pada doudoc samma samma: lagi tanna de manna diorang doudoc seperti horgay tida bole tahan diorang tagal diorang pounja binatang.

8 Tagal itou Esau souda doudoc de gounong Seir: Esau adda Edom.

9 Inila

9 Dit nu zijn de gheboorten Esaus / des vaders der Edomiten op 't geberchte Seir.

10 Dit zijn de namen der sonen Esaus: Eliphaz de sone van Ada / Esaus huysvrouwe / Rehuel de sone van Basmath / Esaus huysvrouwe.

11 Ende de sonen van Eliphaz waren: Teman / Omar / Zepho / ende Gaetam / ende Kenaz.

12 Ende Timna was Eliphaz / des soons Esaus bywif / ende sy haerde Eliphaz aen Amalek: dit zijn de sonen van Ada / Esaus huysvrouwe.

13 Ende dit zijn de sonen Rehuels / Nahath / ende Zerah / Samma / ende Mizza: dat zijn gheweest de sonen van Basmath / Esaus huysvrouwe.

14 Ende dit zijn gheweest de sonen van Aholibama / dochter van Ana / dochter van Zibeon / Esaus huysvrouwe: ende sy haerde aen Esau Jehus / ende Jaelam / ende Korah.

15 Dit zijn de Dorsten der sonen Esaus: de sonen Eliphaz / des eerstghebooren Esaus / waren / de Dorst Teman / de Dorst Omar / de Dorst Zepho / de Dorst Kenaz /

16 De Dorst Korah / de Dorst Gaetham / de Dorst Amalek: dat zijnde Dorsten van Eliphaz in den lande Edom / dat zijn de sonen van Ada.

17 Ende dit zijn de sonen Rehuels /

9 Inila pon assal assal deri Esau, nang bappa deri orang Edom: de gounong gounong Seir.

10 Inila namma namma deri Esau pounja annac annac lacki lacki Eliphas annac deri Ada, Esau pounja bini, Rehuel annac deri Basmath, Esau pounja bini.

11 Annac annac lacki lacki pon deri Eliphas adda; Teman, Omar, Zepho, dengan Gaetam, daan Kenaz.

12 Timna pon adda Eliphas, nang annac deri Esau, pounja gondic, lagi dia berannac Amalek pada Eliphas: inila annac annac lacki lacki deri Ada, nang Esau pounja istri.

13 Inila pon annac annac deri Rehuel, Nahath, dengan Zerah, Samma, dengan Mizza: Ini adda annac annac deri Basmath, nang istri deri Esau.

14 Inila adda annac annac deri Aholibama, nang annac parampouan deri Ana, nang annac parampouan deri Zibeon, nang istri deri Esau: dia pon souda berannac pada Esau, Jehus, daan Jaelam, dengan Korah.

15 Inila orang caya orang caya deri Esau pounja annac annac: annac annac deri Eliphas, nang annac bermoula deri Esau, adda: orang caya Teman, orang caya Omar, orang caya Zepho, orang caya Kenaz.

16 Orang caya Korah, orang caya Gaetham, orang caya Amalek: inila orang caya orang caya deri Eliphaz, de tanna Edom, inila annac annac deri Ada.

17 Ini pon adda annac annac deri Reh-

huels / des soons Esaus / de Vorst Nahath / de Vorst Zerah / de Vorst Samma / de Vorst Mizzah: dat zijn de Vorsten Rehuels in het landt Edoms / dat zijn de sonen van Basmath / de huysvrouwe Esaus.

18 Ende dit zijn de sonen van Aholibama de huysvrouwe Esaus / de Vorst Jehus / de Vorst Jaëlam / de Vorst Korah: dat zijn de Vorsten van Aholibama / de dochter van Ana / de huysvrouwe Esaus.

19 Dat zijn de sonen Esaus / ende dat zijn haerlieder Vorsten: die is Edom.

20 Dit zijn de sonen Seirs des Horiters / inwoonderen van dien lande: Lothan / ende Sobal / ende Zibeon / ende Ana /

21 Ende Dison / ende Ezer / ende Disan: dat zijn de Vorsten der Horiten / sonen van Seir in het landt van Edom.

22 Ende de sonen Lothans waren / Hori ende Hemam / ende Lothans suster was Timna.

23 Ende dit zijn de sonen Sobals / Alban / ende Manahath / ende Ebal / ende Sepho / ende Onam.

24 Ende dit zijn de sonen Zibeons / Aia / ende Ana: hy is die Ana / die de Muplen in de woestynne gebonden heeft / doe hy synes vaders Zibeons esels weyde.

25 Ende dit zijn de sonen van Ana / Dison: ende Aholibama was de dochter van Ana.

26 Ende dit zijn de sonen Disans:

Rehuël, nang annac Esau, orang caya Nahath, orang caya Zerah, orang caya Samma, orang caya Mizzah: inila orang caya deri Rehuël de tanna Edom, inila annac annac lacki lacki deri Basmath nang istri deri Esau.

18 Inila pon annac annac deri Aholibama nang istri deri Esau, orang caya Jehus, orang caya Jaëlam, orang caya Korah: inila orang caya deri Aholibama, nang annac parampouan deri Ana, nang istri deri Esau.

19 Itou la annac annac Esau, itou la lagi diorang pounja orang caya orang caya: dia adda Edom.

20 Inila annac annac deri Seir nang orang Horithêêi, nang doudoc de tanna itou, Lothan, dengan Sobal, dengan Zibeon, daan Ana.

21 Dengan Dison, dengan Ezer, dengan Disan: inila orang caya deri orang Horithêêi, annac annac deri Seir de tanna Edom.

22 Annac annac Lothan pon adda, Hori, dengan Hemam: lagi soudara parampouan adda Timna.

23 Inila pon annac annac deri Sobal, Alban, dengan Manahath, dengan Ebal, dengan Sepho, daan Onam.

24 Inila pon annac annac Zibeon, Aia, dengan Ana: inila Ana itou, nang souda bertamou couda-calledey de rimba, mannacalla dia adda combala deri bappanja Zibeon pounja calledey calledey.

25 Inila pon annac anna deri Ana, Dison: Aholibama pon adda annac parampouan deri Ana.

26 Inila pon annac annac deri Disan:

fang: Hemdam/ende Esban/ende
Ithran/ende Cheran.

27 Dit zijn de sonen Ezers/Bil-
han/ende Zaavan/ende Akan.

28 Dit zijn de sonen Disang:
Uz/ende Aran.

29 Dit zijn de Vorsten der Ho-
riten/ de Vorst Lothan/ de Vorst
Zobal/ de Vorst Zibeon/ de Vorst
Ana/

30 De Vorst Dison/ de Vorst E-
zer/ de Vorst Disan: dit zijn de Vor-
sten der Horiten nae hare Vorsten
in den lande Seir.

31 Ende dit zijn de koningen/
die gheregeert hebben in den lande
Edom/ eer een koninck regeerde
over de kinderen Israels.

32 Bela dan de sone Beors re-
geerde in Edom/ ende de name sijner
stadt was Dinhaba.

33 Ende Bela sterf: ende Jobab
de sone Zerah van Bozra regeerde
in sijne plaetse.

34 Ende Jobab sterf: ende Hu-
sam upt der Temaniten landt/ re-
geerde in sijne plaetse.

35 Ende Husam sterf: ende in
sijne plaetse regeerde Hadad de sone
Bedads/ die Midian versloegh in
den velde Moabs/ ende de name sij-
ner stadt was Avith.

36 Ende Hadad sterf: ende
Samla van Masreka regeerde in
sijne plaetse.

37 Ende Samla sterf: ende Saul
van Rehoboth aen de Riviere/ re-
geerde in sijne plaetse.

38 Ende

san: Hemdam, dengan Esban, dengan
Ithran, dengan Cheran.

27 Inila annac annac deri Ezer:
Bilhan, dengan Zaavan, dengan Akan.

28 Inila annac annac deri Disan:
Uz, dengan Aran.

29 Inila orang caya deri orang Ho-
rithêêi, orang caya Lothan, orang caya
Sobal, orang caya Sibeon, orang caya
Ana.

30 Orang caya Dison, orang caya
Ezer, orang caya Disan, inila orang
caya orang caya deri orang Horithêêi,
seperti diorang pounja orang caya
orang caya de tanna Seir.

31 Inila pon adda Radja radja nang
fouda pegang Negri Negri de tanna
Edom, daulou deri barang Radja sou-
da pegang negri de antara orang Israël.

32 Bela pon nang annac deri Beor
fouda pegang Negri de Edom, lagi ne-
grinja pounja namma adda Dinhaba.

33 Bela pon fouda matti, lagi Jobab
nang annac Zerah deri Bozra fouda
pegang negri ganti dia.

34 Jobab pon fouda matti, lagi
Husam deri tanna Temam fouda pe-
gang Negri ganti dia.

35 Husam pon fouda matti: lagi
Hadad nang annac deri Bedad nang
fouda bounou Midian de tanna Moab,
fouda pegang Negri ganti dia, lagi Ne-
grinja pounja namma adda Avith.

36 Hadad pon fouda matti: lagi
Samla deri Masreka fouda pegang Ne-
gri ganti dia.

37 Samla pon fouda matti, lagi
Saul deri Rehoboth de ampir songei
fouda pegang Negri ganti dia.

38 Saul

38 Ende Saul sterf: ende Baal-Hanan / de sone Achboys / regeerde in sijne plaetse.

39 Ende Baal-Hanan / de sone Achboys sterf: ende Hadar regeerde in sijne plaetse / ende de name sijner Stadt was / Pahu: ende de name sijner hupsvrouw was Mehetabeel / eene dochter van Matred / de dochter van Mezahab.

40 Ende dit zijn de namen der Dorsten Esaus / na hare geslachten / nae hare plaetsen met hare namen: de Dorst Timna / de Dorst Alva / de Dorst Jetheth.

41 De Dorst Aholibama / de Dorst Ela / de Dorst Pinon:

42 De Dorst Kenaz / de Dorst Teman / de Dorst Mibzar:

43 De Dorst Magdiel / de Dorst Iram: dit zijn de Dorsten Edoms nae hare wooningen / in den lande harer besittinge: hy is Esau de vader Edoms.

Het xxxvij. Capittel.

Ioseph, boven sijne broederen van Iacob bemint zijnde, wort des halven van henghehaet, vers 1, &c. voornemelick door 't verqael syner droomen, 5. waeromme sy 't samen spannen om hem (als hy door sijns vaders last tot hen te Dothan quam) om te brengen, 12. maer werpen hem, door Rubens voorspreken, in eenen kuyl, 21. verkoopen hem daer nae, door raet van Iuda, aen voorby reysende Ismaeliten, die hem voeren in Egypten, 26. syne broeders bedecken haer feyt met bedrogh by Iacob, 31. die

38 Saul pon souda matti: lagi Baal-Hanan: nang annac Achbor souda pegang Negri ganti dia.

39 Baal-Hanan nang annac Achbor pon souda matti: lagi Hadar souda pegang Negri ganti dia, lagi Negrinja pounja namma Pahu: lagi Istrinja pounja namma adda Mehetabeel, annac parampouan deri Matred nang annac parampouan deri Mesahab.

40 Inila pon namma namma deri orang caya, orang caya, deri Esau, dalam diorang pounja assal assal, dalam diorang pounja tampat tampat, dengan diorang pounja namma namma: orang caya Timna, orang caya Alva, orang caya Jetheth.

41 Orang caya Aholibama, orang caya Ela, orang caya Pinon:

42 Orang caya Kenaz, orang caya Teman, orang caya Mibzar.

43 Orang caya Magdiel, orang caya Iram: inila orang caya orang caya deri Edom, dalam diorang pounja tampat tampat doudoc, dalam tanna nang diorang pounja: Dia adda Esau nang bappa deri Edom.

Brentihan nang ca tiga poulou toudjou.

Jacob cassie dia pounja añac Ioseph lebe deri dia pounja annac lain tagal itou diorang bintsji pada dia: ija lebe lagi tagal dia pounja mimpihan. tagal itou diorang bijsjara samma samma pada bounou dia, tetapi carna Ruben touloung pada dia, diorang boang dia de dalam loubang satou: commediën diorang djouwal dia pada orang deri assal Ismael, diorang bawa

die groot misbaer maectt over 't verlies van Ioseph, 33. die onderrusschen verkocht wort aen Potiphar, 36.

1 Ende Jacob woonde in 't lant der vreemdelinckschap-
pen sijns vaders in 't lant Canaan.

2 Dit zijn Jacobs geschiedenissen: Ioseph zijnde een soen van leventhien jaer / wepde de rudde met sijne broeders / ende hy was een jongelinck / met de sonen van Bilha / ende de sonen van Zilpa sijns vaders wijven: ende Ioseph brachthe haer quaet gheruchte tot haren vader.

3 Ende Israel hadde Ioseph lief boven alle sijne sonen / want hy was hem een sone des ouderdoms: ende hy maecte hem eenen veelverwigen rock.

4 Als nu sijne broeders sagen / dat haren vader hem boven alle sijne broederen lief hadde / hateden sy hem: ende en konden hem niet vzedelick toe spreken.

5 Oock droomde Ioseph eenen droom / dien hy sinen broederen vertelde: dies hateden sy hem noch te meer.

6 Ende hy seyde tot hen: Hoort doch desen droom / dien ick ghe-droomt hebbe.

7 Ende siet / wy waren schoven bindende in 't midden des veldts / ende siet / mijn schoof stont op / ende bleef oock staende: ende siet / uwe scho.

bawa dia de Negri Mizri. dia pounja soudara sembounji berboaranja djahar adapan bappanja Jacob dengā semou, &c

1 Iacob pon souda doudoe de tanna, de māna bappanja souda adda orang-horgay, de tanna Canaan.

2 Inila Jacob pounja assal assal: Ioseph souda touwa sapoulou toudjou tauon mannacalla dia jadi combala binatang dengan soudara soudaranja; dia pon adda orang mouda dengan annac annac deri Bilha, lagi dengan annac annac deri Zilpa, bappanja pounja istri istri: lagi Ioseph souda bri tau pada bappanja diorang pounja tsjerita djahat.

3 Israël pon souda cassie pada Ioseph lebe deri pada dia pounja annac annac samoa; sebab dia adda annannja nang dia souda bole sedang dia touwa: lagi dia souda baicki pada dia satou badjou tertoulis warna banjac.

4 Mannacalla pon dia pounja soudara soudara liat, diorang pounja bappa cassie pada dia lebe deri pada dia pounja soudara soudara samoa, diorang souda bintfsji pada dia: lagi diorang tida bole catta catta sedap pada dia.

5 Ioseph lagi souda mimpi mimpihan satou, nang dia souda bilang pada soudara soudaranja: tagal itou diorang souda bintfsji lebe pada dia.

6 Carna dia souda catta pada diorang: dengar sacali mimpihan ini, nang beta souda mimpi.

7 Liatla, bet'orang adda ieat barcas barcas gendum de bendang: lagi liat beta pounja barcas souda badiri, souda tingal badiri lagi: lagi liat pacanira orang

schoben quamen rontsom/ ende bogen haer neder vooz mijnen schoof.

8 Doe sepden syne broeders tot hem: Sult ghy dan gantschelick over ons regeeren? sult ghy dan gantschelick over ons heerschen? soo hateden sy hem noch te meer om sijne droomen ende om sijne woorden.

9 Ende hy droomde noch eenen anderen droom/ende verhaelde dien sijnen broederen: ende hy sepdē: Siet/ ick hebbe noch eenen droom gedroomt: ende siet/de Sonne/ende de Maene/ende elf sterren bogen haer vooz my neder.

10 Ende als hy 't aen sijnen vader/ ende aen sijne broederen verhaelde/ bestrafte hem sijn vader/ ende sepdē tot hem: Wat is dit vooz eenen droom/ dien ghy ghedroomt hebt? sullen wy dan gantschelick komen/ Ick/ ende uwe Moeder/ ende uwe broeders/ om ons vooz u ter aerde te buygen?

11 Sijne broeders dan benijden hem: doch sijn vader bewaerde dese sake.

12 Ende sijne broeders gingen henen/ om de rudde van haren vader te weyden by Sichem.

13 Soo sepdē Israēl tot Joseph: Weyden uwe broeders niet by Sichem? komt/ dat ick u tot hen sende: ende hy sepdē tot hem/ Siet/ [hier] ben ick.

14 Ende

orang pounja barcas barcas souda datan coulilling, lagi souda somba pada beta pounja barcas.

8 Wactou itou dia pounja soudara soudara souda catta pada dia: oui, pacanira adda jadi bet'orang pounja cappalla sacali cali? tagal itou diorang souda bintsji lebe pada dia, sebab dia pounja mimpihan mimpihan, daan sebab dia pounja bacattahan bacattahan.

9 Dia pon souda mimpī lagi fatou mimpihan lain, lagi bilang itou pada dia pounja soudara soudara: lagi dia catta: liat beta souda mimpī lagi mimpihan fatou, lagi liat, matta hari daan boulang dengan sa blas bintang bintang souda somba pada beta.

10 Lagi mannacalla dia bilang itou pada bappanja, daan pada soudara soudaranja, dia pounja bappa souda batogor pada dia, daan catta pada dia: inila mimpihan appa? nang pacanira souda mimpī? Oui, bet'orang adda datan soungho soungho, beta dengan pacanira pounja ibou, dengan pacanira pounja soudara soudara, pada somba pada pacanira?

11 Dia pounja soudara soudara pon souda iriati pada dia: tetapi dia pounja bappa souda tarou berboatan itou.

12 Dia pounja soudara soudara pon souda pegi pada toungou bappanja pounja haywan ampir de Sichem.

13 Tempo itou Israēl souda catta pada Joseph: Boucan soudara soudaramou fadouli haywan de ampir Sichem? mare agar beta souro pacanira pada diorang: lagi dia catta padanja liat beta adda de sini.

14 Lagi

14 Ende hy seide tot hem: Gaet doch henen: Siet na den welstant van uwe broederen / ende nae den welstant vande cudde / ende brenght my een woort wederom: Soo sondt hy hem upt den dale Hebron / ende hy quam te Sichem.

15 Ende een man vondt hem / (want siet hy was dwalende in 't velt) soo vraeghde hem dese man / seggende: Wat soeckt ghy?

16 Ende hy seide: Ick soecke mijne broederen / geeft my doch te kennen/waer sy weyden.

17 Soo seide die man: Sy zijn van hier gerepft / want ick hoor dese seggen: Laet ons nae Dothan gaen: Joseph dan ginck sijnen broederen nae / ende vondtse te Dothan.

18 Ende sy sagen hem van verre: ende eer hy tot hen naderde / sloegen sy tegens hem eenen listigen raedt / om hem te dooden.

19 Ende sy seyden d'een tot den anderen: Siet / daer komt dese Meester droomer aen.

20 Nu komt dan / ende laet ons hem doodtslaen / ende hem in eene deser kuplen werpen / ende wy sullen seggen: Een boos dier heeft hem opgegeten: soo sullen wy sien / wat van sijne droomen worden sal.

14 Lagi dia catta padanja: liat bagimanna soudara soudar-amou pounja ontong, lagi bagimanna candan [binatang] pounja ontong lagi bawa combali barang bacattahan pada beta: begitou dia souda souro dia deri padang Hebron, lagi dia datan de Sichem.

15 Lagi barang lacki lacki souda bertamou pada dia, (carna liat dia adda bedjallan falla de outang) tagal itou lacki lacki itou souda tanja pada dia, cattanja: pacanira tsjari appa?

16 Lagi dia catta: beta tsjari beta pounja soudara soudara, eyò bri tau pada beta, diorang rountou haywan de manna?

17 Lacki lacki itou pon souda catta, diorang souda poulang deri fini, carna beta souda dengar diorang catta: Beër bet'orang pegi de Dothan: Joseph pon souda icot dia pounja soudara soudara: lagi bertamou diorang de Dothan.

18 Diorang pon souda liat pada dia deri djau: lagi daulou deri dia datan decat diorang, diorang souda bitsjara deri dia fatou bitsjarahan tsjeredic, pada bounou pada dia.

19 Carna diorang catta fatou pada fatou: Liat joure-mimpi itou adda datan de fanna.

20 Mare facarang, lagi beër beta orang bounou pada dia, lagi boang dia dalam fatou deri loubang loubang ini: lagi bet'orang adda catta: barang binatang djahat souda maccan pada dia: begitou bet'orang bole liat, adda jadi appa deri dia pounja mimpihan mimpihan.

21 Ruben hoorde dat / ende ver-
loste hem upt hare hant: ende hy
seyde: Laet ons hem niet aen't le-
ven slaen.

22 Oock seyde Ruben tot hen:
Vergietet geen bloedt / werpet hem
in desen kuyl / die in de woestijne is /
ende en legget de handt niet aen
hem: op dat hy hem upt harer hant
verloste / om hem tot sijnen vader
weder te brengen.

23 Ende het geschiedde / als Jo-
seph tot sijne broederen quam / soo
togen sy Joseph sijnen rock upt /
den veel-verwigen rock / dien hy aen
hadde.

24 Ende sy namen hem / ende
wierpen hem inden kuyl: doch de
kuyl was ledigh / daer en was geen
water in.

25 Daer nae saten sy neder om
broodt te eten / ende hieben hare oo-
gen op / ende sagen / ende siet / een rep-
sich gheselschap van Ismaeliten
quam upt Gilead: ende hare keme-
len droegen speterpen ende balsen /
ende mirre / reysende / om dat af te
brengen nae Egypten.

26 Doe seyde Juda tot syne
broederen: Wat ghewin sal 't zijn
dat wy onsen broeder doodt slaen /
ende sijn bloet verbergen?

27 Komt / ende laet ons hem de-
sen Ismaeliten verkoopen / ende
onse hant en zy niet aen hem / want
hy is onse broeder / ons vleesch: en-
de

21 Ruben souda dengar itou, lagi
dia souda lepas akan dia, deri diorang
pounja tangan: lagi dia catta: Jangan
bet'orang poucol matti pada dia.

22 Ruben lagi catta pada diorang,
jangan tompa dara, boang dia dalam
loubang ini, nang adda de rimba, lagi
jangan poucol matti pada dia: agar dia
lepas-akan dia deri diorang pounja
tangan, pada antar dia combali pada
bappanja.

23 Lagi souda jadi mannacalla Jo-
seph adda datan pada dia pounja sou-
dara soudara, diorang souda callou-
war-akan deri Joseph dia pounja bad-
jou, badjou itou nang tertoulis warna
warna, nang dia souda packey.

24 Lagi diorang ambil pada dia daan
boang pada dia dalam loubang itou:
tetapi loubang itou adda ampa, tida
adda ayer de dalam.

25 Commediën diorang souda dou-
doc pada maccan: roti, lagi ancat mar-
ta mattanja daan liat, lagi liat, orang
sa campon deri orang Ismaël souda da-
tan bedjallan deri Gilead: lagi diorang
pounja: onta onta, adda picol rampa
rampa, dengan oubat oubat, dengan
moor, bedjallan djallan pada bawa
itou de Negri Mizri.

26 Tatcalla Juda souda catta pada
dia pounja soudara soudara, ontong
appa calou calou bet'orang bounou
pada bet'orang pounja soudara, lagi
sembounji dia pounja dara?

27 Mare, beër bet'orang djouwal
dia pada orang Ismaël ini, lagi beta
orang pounja tangan jangan kena pa-
da dia, carna dia adda bet'orang poun-
ja

Cap. xxxvij. G E N E S I S.

de syne broeders hoorde[n] [hem].

28 Als nu de Midianitische kooplieden voorby togen/soo trocken ende hieven sy Joseph op upt den kuyl/ende verkochten Joseph desen Ismaeliten voor twintich silberlingen: die brachten Joseph na Egypten.

29 Als nu Ruben tot den kuyl wederkeerde / liet / soo en was Joseph niet in den kuyl: doe scheurde hy syne kleederen.

30 Ende hy keerde weder tot syne broederen / ende seyde: De jonghelinck en isser niet / ende ick/waer sal ick henen gaen?

31 Doe namē sy Josephs rock/ en sy stichteden eenen geypen-bock/ ende sy dopten den rock in 't bloet.

32 Ende sy sonden den veel-verwigen rock/ ende deden hem tot hare[n] vader brengen / ende seiden: Desen hebben wy gebonden/bekent doch / of dese uwes soons rock zy / ofte niet.

33 Ende hy bekende hem / ende seyde: 't Is mijns soons rock: een boos dier heeft hem op - ghegeten: voorseker is Joseph verscheurt.

34 Doe scheurde Jacob syne kleederen / ende leyde eenen sack om syne lendenen: ende hy bedreef rouwe

ja soudara, bet'orang pounja daging: lagi dia pounja soudara soudara souda dengar pada dia.

28 Mannacalla sacarang dagang dagang deri orang Midian adda bedjallan lalou, diorang souda hela daan ancat pada Joseph deri loubang itou, lagi djouwāl Joseph pada orang orang Midian itou pada dua poulou soucou pera: diorang souda bawa pada Joseph de Negri Mizri.

29 Mannacalla Ruben sacarang souda datan combali pada loubang itou, liat, Joseph tida adda dalam loubang tagal itou dia souda tsjaric dia pounja packeyan packeyan.

30 Lagi dia pegi combali pada dia pounja soudara soudara, lagi catta: bouda itou tida adda, beta pon, beta pegi de manna?

31 Tempo itou diorang souda ambil Joseph pounja badjou, lagi diorang souda bante cambing satou, lagi diorang souda bobo badjou itou dalam dara itou.

32 Lagi diorang souda kirim badjou itou nang tertoulis warna warna, lagi fouro bawa itou pada bappanja: daan catta: bet'orang souda bertamou ini: liat, calou calou ini adda annac-mou pounja badjou ea tida.

33 Lagi dia souda kenal itou, lagi catta: adda beta pounja annac pounja badjou: binatang djahat souda maccan pada dia: soungho soungho Joseph souda jadi tsjaric.

34 Tempo itou Jacob souda tsjaric dia pounja packeyan packeyan, lagi dia souda tarou barang sarong coulliling

Cap. xxxviii. Het eerste Boeck Mosis. Fol: 84

we over synen sone vele dagen.

35 Ende alle syne sonen/ende alle syne dochteren maecten sich op om hem te troosten: maer hy wepgerde hem te laten troosten / ende seyde: Want ick sal rouw bedryvende tot mynen sone in 't graf nederdalen: alsoo beweende hem sijn vader.

36 Ende de Medianiten verkochten hem in Egypten / aen Potiphar Pharaos Hovelinck / oberste der Trauwanten.

1 Attan maccanan. 2 Onta adda binatang fatou lebe besar deri couda. 3 Attan Mirrh, attan cominjan.

Het xxxviii. Capittel.

Juda trouwt eene Canaanitische vrouwe, die hem drie sonen baert, vers 1. &c. hy geeft den eersten aen Thamar, als oock (nae dat de eerste van Godt gedoot was) den tweeden: welcke mede van Godt gedoot zijnde, belooft hy haer den derden, 6. maer syne belofte niet houdende, so begaet Thamar door eene archlistige practijcke, bloetschande met Iuda, 13. ende de straffe daer van om synen wille ontgaende, 24. baert hem twee sonen, Peres en Serah, ter eender dracht, 27.

1 Ende het geschiedde ten selven tyde / dat Iuda van syne broederen aftoogh: ende hy keerde in tot eenen man van Adullam: wiens naem was Hira.

2 Ende

ling dia pounja pingang lagi dia souda tjsinta tagal dia pounja annac hari hari banjac.

35 Lagi dia pounja annac annac lacki lacki famoa, dengan dia pounja annac annac parampouan famoa souda pegi pada bri ibor pada dia: tetapi dia tida mau tarima ibor, lagi catta: carna beta bertsjinta tsjinta adda tou-rong de bawa pada beta pounja annac de coubour; begitou dia pounja bappa souda menangis tagal dia.

36 Orang Midian pon souda djouw wal dia de Negri Mizri, pada Potiphar, Pharaon pounja ouloubalang fatou, ia cappalla deri dia pounja ouloubalang ouloubalang.

Brentihan nang ca tiga poulou de lappan.

Juda cawin dengan parampouan Cananei, dia berannac pada dia tiga annac lacki lacki. nang pertama dia bri cawin pada Thamar, nang ca dua lagi, manna-calla Alla souda bounou nang pertama: nang ca dua lagi jadi bounou deri Alla, Juda dhandji pada dia nang ca tiga: tetapi carna Juda tida pounou akan dia pounja dhandjihan, &c.

1 W Actou itou pon souda jadi agar Juda souda poulang deri dia pounja soudara soudara: lagi dia souda pegi doudoc dengan lacki lacki fatou deri Adullam: dia pounja nama Hira.

2 Lagi

Cap. xxxviii. G E N E S I S.

2 Ende Juda sach aldaer de dochter van een Canaanitisch man/ wiens naem was Sua : ende hy namse/ ende ginck tot haer in.

3 Ende sy wert bevucht / ende baerde eenen sone: ende hy noemde synen name/ Er.

4 Daer nae werdt sy weder bevucht/ ende baerde eenen sone: ende sy noemde synen name/ Onan.

5 Ende sy boer noch voort / ende baerde eenen sone: ende noemde synen name / Sela: doch hy was te Chezib/ doe sy hem baerde.

6 Juda nu nam ee vrouwe voort Er/ synen eerst geborenen: ende hare name was Thamar.

7 Maer Er de eerstgeboren van Juda was quaedt in des H E E K E N oogen : daerom doodde hem de H E E K E.

8 Doe sende Juda tot Onan: Gaet in tot uwes broeders huysvrouwe / ende trouwse in uwes broeders name/ ende verwekt uwe broeder zaet.

9 Doch Onan wetende dat dit zaet voort hem niet soude zijn / soo gheschieddet/ als hy tot synes broeders huysvrouwe inginck/ dat hy 't verdoft tegen de aerde / om synen broeder geen zaet te geven.

10 Ende het was quaet in des H E E K E N oogen / dat hy dede: daerom doodde hy hem oock.

2 Lagi Juda de fanna souda liatanac parampouan deri orang Canaan fatou, dia pounja namma, Sua: lagi dia ambil dia lagi tidor dengan dia.

3 Lagi dia souda mengidang, lagi berannac annac lacki lacki fatou: lagi [Juda] bernamma dia pounja namma Er.

4 Commediën dia combali souda mengidang, lagi berannac annac lacki lacki fatou: lagi dia bernamma nammanja, Onan.

5 Commediën dia lagi facali souda berannac, annac lacki lacki fatou: lagi bernamma dia pounja namma, Sela, tetapi [Juda] adda de Chezib, manna-calla dia berannac dia.

6 Juda pon souda ambil bini pada Er, dia pounja annac bermoula: lagi dia pounja namma Thamar.

7 Tetapi Er nang annac bermoula deri Juda adda djahat dalam Alla Thalla pounja matta: ragal itou Alla Thalla souda bounou dia.

8 Tempo itou Juda catta pada Onan: Tidor dengan soudaramou pounja bini, lagi cawin dengan dia dalam soudaramou pounja namma: lagi bangon-akan bidji pada soudaramou.

9 Tetapi sebab Onan tau bidji itou adda jadi boucan dia pounja, souda jadi, manna-calla dia tidor, dengan soudaranja pounja bini agar dia binassa [daan boang] itou de tanna, agar dia jangan bri bidji pada soudaranja.

10 Lagi itou adda djahat dalam Alla Thalla pounja matta matta, nang appa dia souda boat: tagal itou [Alla] lagi souda bounou pada dia.

11 Doe seide Juda tot Tamar
sijne schoon - dochter : Blijft we-
duwe in uwes vaders huys / tot dat
mijn soen Sela groot worde: want
hy seide : Dat niet misschien dese
oock sterbe / gelijk sijne broeders:
soo ginck Tamar henen / ende bleef
in haers vaders huys.

12 Als nu vele dagen verlopen
waren / sterf de dochter van Sua /
huysvrouw van Juda / daer nae
trooste sich Juda / ende ginck op tot
sijne schaep - scheerders na Timna
toe / hy / ende hyra sijn vrient de A-
dullamiter.

13 Ende men gaf Tamar te
kennen / seggende: Siet uwe schoon-
vader gaet op nae Timna / om sijne
schapen te scheeren.

14 Doe seide sy de kleederen ha-
rer weduweschap van haer af / ende
sy bedeckte haer met eenen sluper /
ende bewond haer / ende settede haer
aen den inganck der twee Fontey-
nen / die op den wegh na Timna is:
want sy sach / dat Sela groot ghe-
worden was / ende sy hem niet ter
vrouw was gegeven.

15 Als Juda haer sach / so hield
hijse vooz eene hoere : overmits sy
haer aengesicht bedeckt hadde.

16 Ende hy weeck tot haer nae
den wegh / ende seide : Komt doch /
laet my tot u ingaen / want hy en
wiste niet / dat sy sijne schoon - doch-
ter was : ende sy seide : Wat sult
ghy

11 Tempo itou Juda catta pada
dia pounja menantou parampouan
Tamar : tingal boudjang dalam bap-
pamou pounja rouma , sampei beta
pounja annac Sela jadi besar : carna
dia catta : Agar ini sjappatau lagi tidz
matti seperti dia pounja soudara sou-
dara begitou Tamar souda pegi , lagi
tingal dalam bappanja pounja rouma.

12 Mannacalla facarang hari hari
banjac souda lalou, Sua pounja annac
parampouan nang istri deri Juda sou-
da matti : commediën Juda souda
iborken sendirinja , lagi pegi naic pada
dia pounja joure joure tsjouckor dom-
ba de Timna , dia dengan Hira nang
orang Adullam dia pounja sobat.

13 Lagi orang souda bri tau pada
Tamar , cattanja : liat voste pounja
mintouwa lacki lacki pegi naic de
Timna, pada tsjouckor dia pounja dom-
ba domba.

14 Tempo itou dia souda callou-
war packeyanja nang balou param-
pouan packei, lagi dia toutop sendirin-
ja dengan salendang, lagi boncos akan
sendirinja , lagi pegi doudoc de djallan
Enaim, nang adda de djallan deri
Timna : carna dia liat Sela souda jadi
besar : lagi dia boulom souda jadi bri
padanja pada jadi dia pounja bini.

15 Mannacalla Juda liat pada dia,
dia kira kira dia adda sondal: Sebab dia
souda toutop moucanja.

16 Lagi dia pegi pada dia de djal-
lan , daan catta : Mare eyo , beër beta
tidor samma voste : carna dia tida tau
dia adda dia pounja menantou param-
pouan : dia pon catta: appa voste mau
bri

ghy my geven / dat ghy tot my in-
gaet ?

17 Ende hy seide : Ick sal u eenen gepten-bock van der kudde senden : ende sy seide / Soo ghy pant sult geven / tot dat ghy 't sent.

18 Doe seide hy : Wat pandt is 't / dat ick u geven sal ? ende sy seide : uwen segel-rinck / ende uwen snoer / ende uwen staf / die in uwe hant is : 't welcke hy haer gaf / ende ginck tot haer in / ende sy ontfinck by hem.

19 Ende sy maecte haer op / ende ginck henen ende leyde haren sluiper van haer af : ende sy trock aen de kleederen van hare weduw-schap.

20 Ende Juda sondt den gepten bock door sijns vrients des Adullamiters hant / om het pant upt der vrouwen hant te nemen : maer hy en vondtse niet.

21 Ende hy vraeghde de lieden van hare plaetse / seggende : Waer is de hoere die by dese twee Fonteynen aen den wegh was ? ende sy seiden : Hier en is geene hoere geweest.

22 Ende hy keerde weder tot Juda / ende seide : Ick en hebse niet gebonden : ende oock seiden de lieden van dier plaetse / Hier en is geene hoere geweest.

23 Doe seide Juda : Sy neme het voor haer / op dat wy mijschien niet tot verachtinge en worden : siet / ick hebbe desen bock gesonden / mae?

ghy

bri pada beta, sebab voste tidor samma beta ?

17 Dia pon catta : beta mau souro pada voste satou cambing deri candan : dia pon catta ; djicalou voste mau bri gade, sampei voste souro itou.

18 Tatcalla dia catta, gade appa nang beta mester bri pada voste ? lagi dia catta : voste pounja tsjap, voste pounja lensou, dengan voste pounja rottang, nang adda dalam voste pounja tangan : dia souda bri itou padanja, lagi tidor samma dia, lagi dia souda mengidang deri dia.

19 Dia pon badiri lecas, lagi poulang, lagi callouwar dia pounja salendang ; lagi dia packei packianja nang patout balou paramponan packei.

20 Lagi Juda souda souro cambing itou deri sobatnja orang Adullam pounja tangan, pada ambil gade itou deri parampouan itou pounja tangan : tetapi dia tida bertemou pada dia.

21 Lagi dia tanja pada orang deri dia pounja tampat, cattanja : Manna foundal itou nang [tadi] adda de djallan ampir dua matta ayer ini ? lagi diorang catta, de fini tida souda adda fondal.

22 Lagi dia pegi combali pada Juda, lagi catta ; Beta tida bertamou dia : orang deri tampat itou lagi souda carca, de fini tida adda fondal tida.

23 Juda pon catta : dia ambil pada sendirinja, agar bet' orang sjappa tau tida jadi bant'sji : liat, beta souda souro cambing ini lagi voste tida bertamou

ghp en hebt haer niet gebonden.

24 Ende het geschiedde ontrent na drie maenden / dat men Juda te kennen gaf / seggende / Tamar uwe schoon-dochter heeft ghehoereert / ende oock liet / sy is swanger van hoererpe: doe seide Juda: Breytse her-voor dat sy verbrant worde.

25 Als sy voort-gebracht wiert / schickte sy tot haren sweer / om te seggen / By den man / wiens dese dingen zijn / ben ick swanger: ende sy seide: Bekent doch / wiens dese segel-rinck / ende dese snoeren / ende dese staf zijn.

26 Ende Juda kendese / en seide / Sy is rechtveerdiger dan ick / daerom / om dat ick haer aen mynen Sone Sela niet ghegeven en hebbe / ende hy en bekendese voort-aen niet meer.

27 Ende het geschiedde ten tyde als sy haren soude / liet / soo waren tweelingen in haren buick.

28 Ende het geschiedde als sy baerde / dat [een] de hant upt gaf: ende de Broed - vrouwe namse / ende sy bondt eenen scharlaecken [draet] om syne handt / seggende / Dese komt eerst upt.

29 Maer het geschiedde / als hy syne handt weder in toogh / liet / so quam sijn broeder upt: ende sy seide: Hoe zijt ghy door-gebroken? op u is de breucke: ende men noemde synen name Perez.

30 Ende

mou dia.

24 Lalou ampir tiga boulang pon souda jadi; agar orang bri tau pada Juda, cattanja: Tamar yoste pounja menantou parampouan souda berfondal; daan liat lagi, dia adda bounting deri basondal; tempo irou Juda catta: Bawa fini pada dia, agar dia jadi baccar.

25 Sedang dia jadi bawa, dia souda souro pada dia pounja mintou lacki lacki, pada catta; Deri lacki lacki itou, nang sjappa pounja barang barang itou, beta souda mengidang, lagi dia catta: Eyo ingat, tsjap itou, dengan lensou itou, dengan rotang itou, sjappa pounja?

26 Lagi Juda souda kenal itou, daan catta: Dia adda lebe adil deri beta, tagal itou carna beta tida bri dia pada beta pounja annac Sela: lagi commediën dia tida batfjampor lagi dengan dia.

27 Lagi souda jadi pada wactou itou mannacalla dia adda berannac; liat dua annac adda dalam dia pounja pourut.

28 Lagi souda jadi sedang dia berannac, agar fatou callouwartangan: lagi biang souda ambil, lagi icat benang cassomba fatou coulilling tanga, cattanja, ini adda callouwar daulou.

29 Tetapi souda jadi, mannacalla dia combali hela tanga de dalam, liat, dia pounja soudara souda callouwar: lagi dia catta; Bagimanna pacanira souda callouwar? petfjahan souda jadi atas pacanira: lagi orang bernamma nammanja Peres.

2

30 Lagi

30 En daer na quam sijn broeder uyt / om wiens hant descharlaken [draet] was : ende men noemde synen name Zerah.

30 Lagi commediën dia pounja soudara souda callouwar, coulilling sjappa pounja tangan adda benang itou callomba : lagi orang bernamma nammanja Zerah.

1 Artinja assal. 2 Attan de djallan deri dua matta ayer. 3 Attan tali, benang. 4 Attan sombaar. 5 Artinja Pef jahan callouwaran, isjarickan.

Het xxxix. Capittel.

Ioseph wort in synen dienst by Potiphar alsoo van Godt gesegent, dat hem sijn heer over 't gantsche huys stelt, vers. 2. &c. de vrouwe sijn heeren wort, vermits syne schoonheyt, op hem verliefte, ende versoeckt hem tot onkuyfheydt : 't welck hy bestandighlick weygerende, wort van haer valschelick verklaeght, eerst by 't huysgesin, daer nae by synen heere, die hem daer over inghevanknisse leydt, 13. alwaer Godt oock met Ioseph is, sulcks dat hy over de Gevangens gestelt wort, 20.

1 Ioseph nu werdt na Egypten afgeboert / en Potiphar Pharaos Hovelinck / een overste der Trauwanten / een Egyptisch man / kocht hem uyt de handt der Ismaeliten / die hem derwaerts afgeboert hadden.

2 Ende de HEEER was met Ioseph / soo dat hy een voorspoedigh man was : ende hy was in synen heeren des Egyptenaers huys.

3 Als nu sijn heere sach / dat de HEEER met hem was / ende dat de HEEER al wat hy dede / dooer sijne handt voorspoedigh maeckte :

4 Soo vondt Ioseph ghenade

Brentihan nang ca tiga poulou sambilang.

Alla palihara Joseph pounja berboatan dalam Potiphar pounja rouma bagitou, agar Potiphar baiki dia marynjo de atas segalla dia pounja rouma. Tuanja pounja islri inging tidor samma Joseph, carna dia rounpa paras. dia tida mau. Tuan parampouan mengadou deri Joseph daan moat doustahan atas dia : tuanja Potiphar tagal itou boang dia de passong, &c.

1 Ioseph pon souda jadi antar dalam Egypten : lagi Potiphar Pharaon pounja oulobalan satou [ija] capalla deri oulobalang, nang orang Mizri, souda bli dia deri orang Ismael pounja tangan, jang souda souro bawa dia ca fanna.

2 Lagi Alla Thalla adda dengan Joseph ; begitou agar dia jadi lacki lacki nang berontong baic : lagi dia adda dalam tuanja, nang orang mizri, pounja rouma.

3 Mannacalla pon dia pounja tuan liat, Alla Thalla adda dengan dia, lagi Alla Thalla, barang appa famoa nang dia boat, boat berontong baic deri dia pounja tangan.

4 Tagal itou Joseph souda bertamou

in sijne oogen / ende diende hem:
ende hy stelde hem ober sijn hups /
ende al wat hy hadde gaf hy in sy-
ne hant.

5 Ende het geschiede van doe af/
dat hy hem ober sijn hups / en ober
al wat sijne was / gestelt hadde / dat
de **H E E N E** des Egyptenaers
hups legende / om Josephs wille :
ja de segen des **H E E N E** was in
alles dat hy hadde / in 't hups ende
in 't velt.

6 En hy liet alles wat hy hadde
in Josephs hant / so dat hy met hem
van geen dinck kennisse en hadde /
behalven van 't broot dat hy at : en-
de Joseph was schoon van gedaen-
te / ende schoon van aengesicht.

7 Ende het gheschiedde nae dese
dingen / dat synes heeren hups vrou-
we hare oogen op Joseph wierp :
ende sy seide / Licht hy my.

8 Maer hy wepgerde 't / ende
seide tot synes heeren hups vrouwe /
Siet / mijn heere en heeft geen ken-
nisse met my watter in den hups
zy / ende al wat hy heeft / dat heeft
hy in mijne handt gegeven.

9 Niemandt en is groeter in dit
hups als ick : ende hy en heeft vooz
my niets onthouden / dan u / daer in
dat ghy sijne hups vrouwe zijt : hoe
soude ick dan dit een so groot quaet
doen / ende sondigen tegen Godt ?

10 Ende

mou cassian dalam dia pounja matta
matta , lagi servyr pada dia : lagi dia
baiki dia marynjo deri dia pounja rou-
ma , lagi dia bri dalam dia pounja tan-
gan barang appa samoa nang dia
pounja.

5 Lagi fouda jadi deri sahat itou
mannacalla dia fouda baiki dia ma-
rynjo deri roumanja , lagi deri barang
appa samoa nang dia pounja , agar Alla
Thalla palihara orang mizri itou
pounja rouma eara Joseph : ija Alla
Thalla pounja paliharahan adda da-
lam barang appa samoa nang dia poun-
ja , de rouma pon lagi de louwar pon
lagi.

6 Lagi dia beër samoa nang appa
dia pounja dalam Joseph pounja tan-
gan , begitou agar dia tida kira kira den-
dan dia deri appa appa , tetapi cou-
tsjouali deri roti nang dia maccan : lagi
Joseph adda rouda paras mouea paras.

7 Lagi commediën fouda jadi , agar
tuanja pounja istri boang matta atas
Joseph : lagi dia catta ; Tidor samma
beta.

8 Hanja dia tida mau , lagi catta
pada tuanja pounja istri : liat bera
pounja tuan tida kira kira dengan bera
deri appa appa nang adda de rouna :
lagi appa appa nang dia pounja dia
fouda bri dalam beta pounja tangan.

9 Satou orang pon tida lebe besar
de rouma ini deri bera : lagi dia tida
sembouny appa appa pada beta , tetapi
vofte djouga , sebab vofte dia pounja
istri : bagimanna bera sacarang bole bo-
at ini falla besar , begitou , lagi berdosa
adapan Deos ?

10 Lagi

10 Ende het gheschiedde / als sy Joseph dach op dach aensprack / ende hy na haer niet en hoorde / om hy haer te liggen / [ende] hy haer te zijn:

11 Soo gebeurde 't op sulck eenen dach / dat hy in 't huys quam / om sijn werck te doen : ende niemant van de lieden des huyses en was daer binnens huys :

12 Ende sy greep hem by sijn kleedt / seggende / Licht by my : ende hy liet sijn kleedt in hare hant / ende vluchtte / ende ginck upt nae bukten.

13 Ende het gheschiedde als sy sach / dat hy sijn kleedt in hare hant gelaten hadde / ende na bukten ghevlucht was /

14 Soo riep sy de lieden van haren huys / ende sprack tot hen / seggende : Siet / hy heeft ons den Hebreuschē man in gebracht / om met ons te spotten : hy is tot my gekomen om by my te liggen / ende ick hebbe gheroeven met ludder stemme :

15 Ende het gheschiedde als hy hoorde dat ick mijne stemme verhief / ende riep : soo verliet hy sijn kleedt by my / ende vluchtte / ende ginck upt nae bukten.

16 Ende sy leyde sijn kleedt by haer / tot dat sijn heere in sijn huys quam.

17 Doe sprack sy tot hem nae die selve woorden / seggende : De Hebreuschē knecht / dien ghy ons hebt

10 Lagi souda jadi , sedang dia sa hari hari catta catta pada Joseph , lagi dia tida dengar pada dia pada tidor dengan dia , lagi tingal dengan dia.

11 Souda jadi pada hari bagini fatou , agar dia massoc de rouma pada cardja dia pounja bacardjahan : lagi fatou deri orang de rouma tida adda de rouma.

12 Lagi dia pegang dia pounja packeyan , cattanja ; Tidor samma beta : lagi dia beër packeyanja dalam dia pounja tangan , daan lari , lagi callouwar de louwar.

13 Lagi souda jadi , mannacalla dia liat , dia souda beër packeyanja dalam dia pounja tangan , lagi lari de louwar ,

14 Dia souda pangil orang deri dia pounja rouma , lagi catta catta dengan diorang cattanja : liat dia souda boat massoc orang Hebrêei itou dalam beta orang pounja rouma agar dia boat sedo pada bet'orang : dia souda datan pada beta agar dia tidor samma beta , lagi beta souda bateria dengan suara cras .

15 Lagi souda jadi , mannacalla dia dengar beta ancat beta pounja suara , lagi bateria : dia beër tingal dia pounja packeyan pada beta , lagi lari , lagi pegi de louwar.

16 Lagi dia tarou dia pounja packeyan decat dia , sampei dia pounja tuan massoc dalam roumanja.

17 Tempo itou dia catta catta pada dia , seperti bacattahan itou djouga cattanja ; Hamba Hebrêei itou nang vofte

hebt in gebracht / is tot my gheko-
men / om niet my te spotten :

18 Ende het is geschiet / als ick
mijne stemme verhief / ende riep :
dat hy sijn kleedt by my liet / ende
bluchttena huyten.

19 Ende het geschiedde / als sijn
heere de woorden sijner huyfrou-
we hoorde die sy tot hem sprack /
seggende / Mae dese selve woorden
heeft my uwen knecht gedaen / soo
ontstack sijn toorn.

20 Ende Josephs heere nam
hem / ende leverde hem in 't Gevan-
gen hups / ter plaetse daer des Co-
nincks gevangene ghevangen wa-
ren : alsoo was hy daer in het Ge-
vangen-hups.

21 Doch de H E E R E was
met Joseph / ende wendde [syne]
goedertierentheyt tot hem : ende
gaf hem genade in de oogen des O-
versten van 't Gevangen-hups.

22 Ende de Overste van 't Ge-
vangen-hups gaf alle de gevangene-
ne / die in 't Gevangen hups waren /
in Josephs handt / ende al wat sy
daer deden / dede hy.

23 De Overste van 't Gevan-
gen-hups en lagh gantsch op geen
dingh / dat in sijne handt was / ober-
mits dat de H E E R E met hem
was : ende wat hy dede / dat dede de
H E E R E wel gedpen.

voste souda bawa dalam rouma, souda
datan pada beta, agar dia boat sedo
pada beta.

18 Lagi souda jadi sedang beta, an-
cat beta pounja souara, lagi bateria :
agar dia heer packeyanja tingal pada
bera, lagi lari de louwar.

19 Lagi souda jadi mannacalla dia
pounja tuan souda dengar bininja
pounja bacattahan, nang dia catta cat-
ta padanja, cattanja : begitou seperti
bacattahan ini jouga voste pounja
hamba souda boat pada beta : tagal
itou dia souda bagoussar.

20 Lagi Joseph pounja tuan souda
ambil pada dia, lagi tarou dia dalam
passong de rampat itou manna Radja
pounja orang cattavang jadi tarou : be-
gitou dia de fanna adda dalā passong.

21 Tetapi Alla Thalla adda dengan
Joseph, lagi balic baic-boudinja pada
dia : lagi bri dia [bertamou] cassian da-
lam : capalla deri passong pounja matta.

22 Lagi capalla deri passong, bri
orang catavang samoa, nang adda da-
lam passong itou, dalam Joseph poun-
ja tangan, lagi appa appa diorang boat
de fanna, itou dia boat.

23 Capalla deri passong tida liat
appa appa pon tida, nang adda dalam
dia pounja tangan : Sebab Alla Thalla
adda dengan dia : lagi appa appa dia
boat, itou Alla Thalla souda boat ber-
ontong baic.

Het xl. Capittel.

2 Opperste Schencker, ende Backer van Pharao, worden inde gevanckenisse gestelt, ende Ioseph bevolen, vers 1, &c. Sy droomen elck eenen droom, die Ioseph haerlieden uytleydt, mer begeerte aenden Schencker, dat hy in sijn ampt, volgens synen droom, herstelt zijnde, syner ten besten wilde gedencken, 5. Iosephs uytlegginge wort aen beyde ghevangens metter daet bevesticht: maer de Schencker vergeet Ioseph, 20.

1 **E**nde het geschiedde nae dese dingen / dat de Schencker des Coninck van Egypten / ende de Backer / sondighden tegen haren heere / tegen den Coninck van Egypten.

2 Soo dat Pharao seer toornich werdt op sijne twee hobelingen / op den oversten der Schenckeren / ende op den oversten der Backeren.

3 Ende hy leverdese in bewaringe / ten hupse des oversten der Trauwanten / in 't gebangenhups: ter plaetse daer Ioseph ghevangen was.

4 Ende de Overste der Trauwanten bestelde Ioseph by hen / dat hysse diende: ende sy waren [somminge] dagen in bewaringe.

5 Sy droomden nu beyde eenen droom / elck sijnen droom / in eener nacht / elck na de uytlegginge sijnes drooms: de Schencker / ende de Backer / die des Conincks van Egypten waren / die gebangen waren in 't Gebangen hups.

6 Ende Ioseph quam des morgens

Brentihan nang ca ampat poulou.

Pharao pounja joure-ijsci minom daan joure-affar roti, jadi tarou de passong. diorang mimpi sa orang mimpihan satou, Joseph boucacan mimpihan pounja artinja pada diorang. Joseph minta pada joure-ijsci minom agar dia ingat pada dia calou dia combali souda jadi ankar, &c.

1 **D**e blaccan berboatan itou pon souda jadi, agar Radja Mizri pounja joure-ijsci minom dengan joure-affar-roti berdosa pada tuanja pada Radja Mizri.

2 Begitou agar Pharao bagouffar fangat pada dia pounja dua oulobalan, pada capalla deri joure-ijsci anghor lagi pada capalla deri joure-affar roti.

3 Lagi dia souda antar diorang pada jadi tongon, de rouma deri oulobalan pounja cappalla dalam passong: de tampat manna Joseph adda catavang.

4 Lagi oulobalan oulobalan pounja capalla souro Joseph pada diorang agar dia servyr pada diorang: lagi diorang barang banjac hari souda tingal de passong.

5 Diorang du-orang pon souda mimpi mimpihan satou sa orang sa orang dia pounja mimpihan, pada malam fatou, sa orang seperti artinja deri dia pounja mimpihan: Joure-ijsci anghor dengan joure-affar-roti nang adda Radja Mizri pounja, nang adda catavang dalam passong.

6 Lagi Joseph pagi hari souda datan pada

gens tothen/ende hy sachse aen/ende fiet / sy waren ontstelt.

7 Doe vraeghde hy de hovelingen van Pharao die by hem waren in hechtenisse van het huys sijnes heeren/seggende/Waerom zijn uwe aengesichten heden qualick gestelt?

8 Ende sy sepden tot hem/ Wy hebben eenen droom gedroomt / ende daer en is niemant die hem uptlegge: ende Joseph septe tot hen: Zijn d'uptleggingen niet Godes? vertelt[se] my doch.

9 Doe vertelde de oberste der sekenkeren Josephijnen droom/ende septe tot hem: In minen droom / fiet / soo was een wijnstock booz mijn aengesichte:

10 Ende aen den wijnstock waren drie rancken: ende hy was als bottende/ zijn bloepsel quick op/ sijne troffen brachten rijpe drupven voort.

11 Ende Pharaos beker was in mijne hant / ende ick nam die drupven/ende drucktese upt in Pharaos beker / ende ick gaf den beker op Pharaos handt.

12 Doe septe Joseph tot hem/ Dit is sijne uptlegginge / De drie rancken zijn drie dagen.

13 Binnen noch drie dagen sal Pharao u hooft verheffen / ende sal u in uwen staet herstellen/ ende ghy sult

pada diorang, lagi dia menantang diorang: lagi liat, diorang: lagi liat diorang adda tsjinta.

7 Tempo itou dia tanja pada Pharao pounja oulobalan nang jadi tongou dengan dia dalam tuanja pounja rouma, cattanja: carnappa tuan orang pounja mouca hari ini adda tsjinta?

8 Lagi diorang catta pada dia, beta orang souda mimpi mimpihan satou: lagi tida adda satou orang pon tida nang bri tau artinja: lagi Joseph catta pada diorang: boukan Tuan Deos pounja bri tau artinja? Eyo bilang itou pada beta.

9 Tagal itou capalla deri joure-ijsci minom souda bilang dia pounja mimpihan pada Joseph lagi catta padanja: dalam beta pounja mimpihan, liat, adda pohon anghor satou de mouca beta:

10 Lagi pada pohon anghor itou adda tiga tsjabang: lagi dia adda seperti batounas rounas, lagi dia pounja bonga bonga souda timboul, dia pounja rankei rankei souda jadi massac.

11 Lagi Pharao pounja tsjauwan minom adda dalam beta pounja tangan lagi beta ambil boa-anghor boa-anghor itou lagi bapra coanja dalam Pharao pounja tsjauwan minom, lagi beta bri tsjauwan minom itou dalam Pharao pounja tangan.

12 Tempo itou Joseph souda catta padanja: itou la dia pounja artinja: Tsjabang tiga itou, itou la tiga hari.

13 De dalam tiga hari lagi, Pharao adda ancat capalla-mou, lagi dia adda tarou pada voste combali dalam voste pounja

sult Pharaos beker in sijne handt
geven/ na de voorige wijze/ doe ghy
sijn Schencker waert.

14 Doch ghedenckt mijner by u
selven / wanneer het u wel gaen sal/
ende doet doch weldadighepdt aen
my / ende doet mijner meldinge by
Pharao / ende maect dat ick uyt
dit huys kome.

15 Want ick ben diesslick ontsto-
len uyt der Hebreëen lant : ende oock
en hebbe ick hier niets ghedaen / dat
hy my in desen kuyt geset hebben.

16 Doe de overste der Backeren
sagh / dat hy eene goede uytlegginge
gedaen hadde: soo seyde hy tot Jo-
seph : Ick was oock in mijnen
droom / ende siet / drie getralpde kor-
ven waren op mijn hooft /

17 Ende in den oppersten korf
was van alle spijs van Pharao / die
Backers werck is: ende het ghevo-
gelte at de selve uyt den korf van
boven mijn hooft.

18 Doe antwoorde Joseph /
ende seyde : Dit is sijne uytlegginge/
De drie korven zijn drie dagen.

19 Binnen noch drie dagen / sal
Pharao u hooft verheffen van bo-
ven u / ende hy sal u aen een hout
hangen / ende het ghevogelte sal u
vleesch van boven u eten.

20 Ende het geschiedde ten der-
den dage / ten dage van Pharaos
geboorte / dat hy allen sijnen knech-
ten

pounja bagiau, lagi voste adda bri Pha-
rao pounja tsjauwan minom dalam dia
pounja tangan, tsjara daulou sedang
voste adda dia p. joure-ijsci minom.

14 Tetapi ingat pada beta dalam
hatimou, mannacalla voste adda ber-
ontong baic, eyô boat lagi berboatan
baic pada beta, lagi bri tau deri beta
pada Pharao, lagi boat agar beta callou-
war deri rouma ini.

15 Carna mentsjouri tsjouri beta
fouda jadi mentsjouri deri orang He-
brêei pounja tanna: de fini beta lagi
tida boat app' appa sebab appa diorang
fouda tarou beta dalam loubang ini.

16 Mannacalla capalla deri joure-
assar-roti liat dia fouda bri tau artinja
baic baic: dia catra pada Joseph beta
lagi adda dalam beta pounja mimp-
han lagi liat tiga bacol djarang adda
atas beta pounja capalla:

17 Lagi dalam bacol nang de atas
lain samoa adda deri segalla Pharao
pounja maccanan nang adda joure-
assar-roti pounja cardjahan: lagi bou-
rong bourong fouda maccan itou deri
bacol nang adda atas beta p. capalla.

18 Tempo itou Joseph fouda men-
jaout daân catra: Itou la dia pounja ar-
tinja: bacol tiga itou, itou la tiga hari.

19 Dalam tiga hari lagi, Pharao ad-
da ancat pacanira pounja capalla deri
atas pacanira lagi dia adda gantong
pada pacanira de cayou fatou lagi bou-
rong bourong adda maccan pacanira
pounja daging deri atas pacanira.

20 Lagi fouda jadi pada hari nang
ca tiga, pada hari itou mannacalla Pha-
rao fouda jadi berannae, agar dia baiki
fatou

ten eene maeltijt maecte/ ende hy
berhief het hooft des oversten der
Schenckeren/ ende het hooft des
oversten der Backeren/ in het mid-
den sijner knechten.

21 Ende hy dede den oversten
der Schenckeren wederkeeren tot
sijn Schenck-ampt/ soo dat hy den
beker op Pharaos handt gaf.

22 Maer den oversten der Bac-
keren hinck hy op: gelijck Joseph
hen uptgelept hadde.

23 Doch de overste der Schenck-
keren en ghedacht aen Joseph niet/
maer vergat hem.

Het xli. Capittel.

Pharao gedroomt hebbende twee droomen,
ende onder sijn volck niemandt vindende,
diesekonde uytleggen, soo ghedenckt de
opperste Schencker aen Ioseph, vers 1, &c.
dien Pharao nyt de gevanckenisse doet voor
sich brengen, ende verhaelt hem syne droo-
men, die Ioseph uytleyt, ende geeft Pharao
mer eenen goeden raedt tegens den toeko-
menden dieren tijt, 14. Daerom stelt hem
Pharao tot een Regent naest sich over sijn
gantsche Rijck, vereert hem hooghlijck,
vernoemt hem, ende geeft hem eene vrou-
we, 37. Ioseph nu dertich jaren out zijnde,
reyst door gantsch Egypten, ende bestelt
voorraet in de seven goede jaren, 46. Ge-
wint twee sonen, Manasse ende Ephraim, 50.
De quade jaren komen aen, waer in Ioseph
van den voorraet des koorns aen den volc-
ke verkoopt, 54.

1 Ende het geschiedde ten eynde
de van twee volle jaren/ dat
Pharao droomde/ ende siet/ hy stont
aen de Riviere.

2 Ende siet/ daer quamen op/ upt
die

fatou seesta pada hamba hambanja:
lagi dia souda ancat capalla deri joure-
ijsci minom pounja capalla, dengan
capalla deri joure-assar-roti pounja ca-
palla, de antara hamba hambanja.

21 Lagi dia souda boat massoc com-
bali pada capalla deri joure-ijsci mi-
nom dalam dia pounja bagian, pada
ijsci minom, begitou agar dia britsjau-
wan minom dalam Pharaos p. tangan.

22 Hanja pada capalla deri jourcassar-
roti dia souda gantong: seperti Joseph
souda bri tau artinja pada diorang.

23 Tetapi capalla itou deri joure-ijsci
minom tida ingat pada Joseph, hanja
dia souda loupa padanja.

*Brentihan nang ca ampat poulou
fatou.*

Pharao mimpi dua mimpihan, tetapi tida
adda nen fatou de antara dia pounja
orang nang bole bouca daan bri tau ar-
tinja ratcalla joure-ijsci minom besaär
itou, souda ingat pada Joseph. Pharao
souro Joseph callouwar deri passong daan
datan de mouca dia, macca dia bilang
pada dia mimpihanja, Joseph bouca
mimpihan itou, lagi dia bri britsjara baic
pada Pharao daan bri tau appa patout
boat. Tagal itou Pharao anckat dia de
atas orang besaär samoa, agar dia pe-
gang interou dia pounja alam, dia cassie
pada dia cassie cassie banjac, dia bri nam-
ma lain, dia lagi bri bini pada dia, &c.

1 Lagi souda jadi pada soudahan
deri dua interou tauon, agar
Pharao mimpi, lagi liat dia adda badiri
de songei.

2 Lagi liat, souda naic, deri songei
itou

die riviere seven koepen / schoon van aensien / ende vet van vleesche / ende sy weyddden inden grase.

3 Ende / siet / seven andere koepen quamien nae die op / uyt de riviere / leelick van aensien / ende dunne van vleesche : ende so stonden hy [d'andere] koepen / aen den oever van de riviere.

4 Ende die koepen / leelick van aensien / ende dunne van vleesche / aten op / die seven koepen / schoon van aensien / ende vet : doe ontwaecte Pharao.

5 Daer nae stiep hy / ende droomde andermael / ende siet / seven aren reesen op / in eenen halm / vet / ende goet.

6 Ende / siet / seven dunne / ende vanden oosten wint versengde aren / schooten nae de selve uyt.

7 Ende de dunne aren verslonden de seven vette / ende volle aren : doe ontwaecte Pharao / ende / siet / het was een droom.

8 Ende het gheschiedde inden morgenstondt / dat sijn geest verslagen was / ende hy sonde henen / ende riep alle de toberaers van Egypte / ende alle de wijse / die daer in waren : ende Pharao vertelde hen sijnen droom / maer daer en was niemant / diese Pharao uytleyde.

9 Doe sprack de oberste der Schenckeren tot Pharao / leggende / Ick gedencke heden aen mijne son-

itou toudjou sapi betina, roudpa roudpa pada liat, daan gommoc deri daging, lagi diorang pegi maccan dalam rompot.

3 Lagi liat, de blackan diorang toudjou sapi betina lain souda naic, deri songei itou djahat pada liat, lagi crous: lagi diorang badiri decat sapi sapi betina lain ampir tepi songei.

4 Lagi sapi sapi betina itou nang djahat pada liat daan crous, souda maccan abis toudjou sapi betina itou, nang roudpa roudpa pada liat daan gommoc: tempo itou Pharao souda bangon.

5 Commediën dia tidor daan dia mimpi lagi sacali, lagi, liat, toudjou rankei souda timboul, dalam satou rankei gommoc daan baic.

6 Lagi, liat, toudjou rankei, nang nipis, lagi berangos deri angin timor, souda timboul de blackan itou.

7 Lagi rankei nipis itou souda talang toudjou rankei gommoc daan pounou itou: Tempo itou Pharao souda bangon, lagi liat, adda mimpihan.

8 Lagi souda jadi pada pagi hari, agar dia pounja spirito jadi tacoudjôôt, lagi dia souda pasang, lagi pangil orang swangi deri negri Mizri famoa, lagi orang alimboudi famoa nang adda dalam [negri] itou: lagi Pharao souda bilang dia pounja mimpihan pada diorang, hanja tida adda satou pon tida, nang bri tau pada Pharao dia pounja artinja.

9 Tempo itou capalla deri joure-ijsci minom souda catta catta pada Pharao, cattanja: hari ini beta adda ingat

sonden.

10 Pharao was seer vertoornt op sijne dienaers/ende leverde my in bewaringe ten huyse van den obersten der Trauwanten/my/ende den obersten der Backeren.

11 Ende in eener nacht/droomden wy eenen droom/ ick ende hy: wy droomden/ elck nae de uptlegginge sijnes drooms.

12 Ende aldaer was by ons een Hebreusch jongelinc/ een knecht van den obersten der Trauwanten/ende wy verteldense hem/ ende hy leyde ons onse droomen upt: eenen pederen leyde hyse upt/ nae sijnen droom.

13 Ende gelijck hy ons upt leyde/alsoo is 't geschiet: my heeft hy herstelt in mijnen staet/ ende hem gehangen.

14 Doe sondt Pharao/ende riep Joseph/ ende sy deden hem haestelick upt den kuyt komen: ende men schoer hem/ ende men veranderde sijne kleederen/ ende hy quam tot Pharao.

15 En Pharao sprack tot Joseph/ Ick hebbe eenen droom ghe-droomt/ ende daer is niemant die hem uptlegge: maer ick hebbe van u hooren seggen/ [als] ghy eenen droom hoort/dat ghy hem uptlegt.

16 Ende

ingat pada dosa dosako.

10 Pharao souda goussar banjac pada hamba hambanja, lagi souda antar beta pada jadi tongou dalam rouma deri oulobalan oulobalan pounja capalla, beta, dengan capalla deri joure-assar-roti.

11 Lagi pada malam satou, beta orang souda mimpi mimpihan satou beta dengan dia:bet'orang souda mimpi sa orang sa orang seperti artinja deri mimpihanja.

12 Lagi de sanna adda dengan beta orang satou orang Hebrêei orang mouda, nang hamba deri oulobalan oulobalan pounja capalla: lagi beta orang souda bilang itou pada dia, lagi dia souda bouca pada bet'orang, beta orang pounja mimpihan mimpihan: dia souda bouca pada sa orang sa orang seperti mimpihanja.

13 Lagi bagimanna dia souda bouca pada bet'orang, begitou souda jadi, pada beta dia souda tarou combali dalam beta pounja bagian, lagi pada dia, dia souda gantong.

14 Tempo itou Pharao souda souro, lagi pangil pada Joseph, lagi diorang lakas souda boat, dia caltouwwar deri loubang itou: lagi orang tsjoucor pada dia, lagi salin dia pounja packeyan, lagi dia souda datan pada Pharao.

15 Lagi Pharao souda catta pada Joseph: kita souda mimpi mimpihan satou, lagi satou orang tida adda nang bri tau dia pounja artinja, Tetapi kita souda dengar orang catta deri voste, mannacalla voste dengar barang mimpihan voste bri tau dia pounja artinja djouga.

16 Lagi

16 Ende Joseph antwoorde Pharao / seggende / Het is blyten my : Godt sal Pharaos welstant aenseggen.

17 Doe sprack Pharao tot Joseph / Siet / in mynen droom stont ick aen den oever der riviere :

18 Ende liet / daer quamen op ypt de riviere seven koepen / vet van vleesche / ende schoon van gedaente / ende sy weyddden in het gras.

19 Ende liet / seven andere koepen quamen op nae dese / mager ende seer leelick van gedaente / ranck van vleesche : ick en hebbe diergelijke van leelickheydt niet gesien inden gantschen Egypten lande.

20 Ende die rancke ende leelicke koepen aten die eerste seven vette koepen op /

21 De welcke in haren buyck in quamen / maer men merckte niet datse in haren buyck in ghekomen waren / want haer aensien was leelick gelijk als inden beginne : doe ontwaecte ick.

22 Daer nae sach ick in mynen droom / ende liet / seven aren risen op in eenen halm / vol ende goet.

23 Ende liet / seven dozre / dunne [ende] vanden oosten wint versengde aren schoten na de selve ypt :

24 Ende de seven dunne aren versonden die seven goede aren / ende ick hebbe 't den tooveraers gheseyt /

16 Lagi Joseph menjaout pada Pharao , catranja : Itou boucan dalam beta, Deos adda bri tau Pharao pounja salammnat.

17 Tempo itou Pharao souda catta pada Joseph : liat , dalam beta pounja mimpihan beta adda badiri de tepi songei.

18 Lagi, liat souda naic deri songei itou toudjou sapi betina gommoc deri daging , lagi rouda baic , lagi diorang adda maccan rompot rompot.

19 Lagi liat de blackan ini souda naic toudjou sapi betina lain , nang crous daan rouda djahat sacali [daan] nipis deri daging kita boulom liat dalam segalla tanna Mizri pon tida , rouda djahat samma itou.

20 Lagi sapi sapi betina nang nipis daan rouda djahat itou, souda maccan abis toudjou sapi betina gommoc nang daulou itou :

21 Diorang souda massoc dalam diorang pounja pourut , hanya orang tida bole liat diorang souda massoc dalam diorang pounja pourut carna diorang pounja rouda adda djahat begitou separti pada moulanja : commediën beta souda bangon.

22 Commediën beta souda liat dalam beta pounja mimpihan , lagi liat toudjou rankei souda timboul deri satou rankei , nang pounou daan baic.

23 Lagi, liat de blackan itou souda timboul toudjou rankei nang cring nipis lagi berangos deri angin timor.

24 Lagi toudjou rankei nang nipis itou souda talang toudjou rankei nang baic itou: lagi kita souda catta itou pada

sept/maer daer en was niemant die
't nym verklaerde.

25 Doe seide Joseph tot Pharao / Pharaos droom die is een:
't gene Godt is doende / heeft hy
Pharao te kennen gegeven.

26 Die seven schoone koepen zijn
seven jaren / die seven schoone aren
zijn oock seven jaren: de droom die
is een.

27 Ende die seven rancke / ende
leelicke koepen / die na gene op qua-
men / zijn seven jaren / ende die seven
rancke vanden oosten windt ver-
senghde aren / sullen seven jaren des
hongers wesen.

28 Dit is het woort / 't welck ick
tot Pharao gesproken hebbe: 't ge-
ne dat Godt is doende / heeft hy
Pharao vertoont.

29 Siet / de seven aenkomende
jaren / salder grooten overbloet in 't
gantche lant van Egypten zijn.

30 Maer nae de selve sullender
opstaen seven jaren des hongers /
dan sal in 't landt van Egypten al
dien overbloet vergeten worden / en
den honger sal het lant verteeren.

31 Oock en sal de overbloet in
het lant niet gemerckt worden / van
wegen dien selven honger / die daer
nae wesen sal: want hy sal seer
swaer zijn.

32 Ende aengaende dat die
droom aen Pharao ten tweedemaal
is

da orang swangi, tetapi tida adda nen
fatou fatou nang bri tau artinja pada
kita.

25 Tempo itou Joseph souda catta
pada Pharao: Pharao pounja mimpian
adda fatou djouga: nang appa
Deos adda boat, itou souda bri tau pa-
da Pharao.

26 Toudjou sapi betina itou nang
roupa rounpa adda toudjou tauon: tou-
djou rankei itou nang rounpa rounpa
adda lagi toudjou tauon: mimpihan
adda fatou djouga.

27 Lagi toudjou sapi betina itou
nang nipis daan rounpa djahat, nang
souda naic de blackan lain itou, adda
toudjou tauon: lagi toudjou rankei
itou nang nipis lagi deri angin timor
berangos, adda jadi toudjou tauon
lappar.

28 Inila bacattahan, nang beta sou-
da catta catta pada Pharao: Deos sou-
da oundjo pada Pharao, itou, nang dia
adda boat.

29 Liat pada toudjou tauon nang
de mouca, adda jadi kinjangnja banja
banja de dalam segalla tanna Mizri.

30 Hanja de blackan itou adda da-
tan toudjou tauon lappar tempo itou
orang de tanna Mizri adda lounpa se-
galla kinjangnja itou, lagi lappar itou
adda binassa tanna ini.

31 Kinjangnja itou orang lagi tida
adda ingat dalam tanna ini sebab lap-
par itou, nang commediën adda datan:
carna [lappar] itou adda jadi brat
banjac.

32 Lagi deri itou carna Pharao sou-
da mimpian mimpihan itou pada nang
ca

is verhaelt / is om dat de saecke van Godt vast besluten is / ende dat God haestet / om de selve te doen.

33 Soo sie nu Pharao na eenen verstandigen ende wijsen man: ende sette hem ober 't land van Egypten.

34 Pharao doe [soo] ende bestelle Opfienders over het landt: ende neme het vijfde deel des landts van Egypten inde seven jaren des overvloets.

35 Ende dat sy alle spijsse van dese aenkomende goede jaren versamelen / ende koozn opleggen / onder de hant van Pharao / tot spijsse inde steden / ende bewaren 't.

36 Soo sal de spijsse zijn tot voorraet vooz 't landt / vooz seven jaren des hongers / die in Egyptenlant wesen sullen: op dat het landt van honger niet en vergae.

37 Ende dit woort was goet in de oogen van Pharao / ende in de oogen aller sijner knechten.

38 Soo seide Pharao tot sijne knechten: Souden wy wel eenen man binden als desen / in den welcken Godts geest is?

39 Daer nae seide Pharao tot Joseph: Na dien Godt u dit alles heeft kondt gedaen / soo en isser niemant [soo] verstandigh ende wijs / als ghy.

40 Ghy sult ober mijn huys zijn / ende op u bevel sal al mijn volck [de hant] kussen / alleen desen thoon sal ick grooter zijn als ghy.

ca dua cali: fouda jadi, carna Deos fouda facat boat boatan itou songho songho lagi lacas.

33 Tagal itou Pharao sacarang tsjari lacki lacki fatou nang alim boudi daan acalboudi: lagi tarou dia atas tana Mizri

34 Pharao boat begitou, lagi tarou joure-tongou atas tanna itou: lagi ambil bagian nang ca lima deri tanna Egypten dalam toudjou tauon deri kinjangnja itou.

35 Lagi beër diorang bacompol segalla maccanan deri tauon tauon nang baic ini nang adda datan, lagi simpang gendom gendom de bawa Pharao pounja tangan, pada maccanan dalam negri negri, lagi tarou itou.

36 Begitou maccanan itou adda jadi pada balanja dalam tanna pada toudjou tauon lappar nang adda datan dalam tanna Egypten agar tanna janggan binassa deri lappar.

37 Bacattahan ini pon adda baic dalam Pharao pounja matta, lagi dalam matta deri hamba hambanja samoa.

38 Tagal itou Pharao fouda catta pada hamba hambanja: bole kit'orang bertamou barang lacki lacki seperti ini, dalam sjappa adda Deos p. spirito?

39 Commediën Pharao fouda catta pada Joseph: sedang Deos fouda bri tau itou samoa pada voste, tagal itou tida adda nen fatou fatou nang acalboudi daan alimboudi samma voste.

40 Voste adda jadi joure-tongou deri kita pounja rouma, lagi segalla kita pounja orang adda mendengar voste pounja penjouroan; maligei ini djouga kita mau adda lebe besaar deri voste.

41 Doozder sprack Pharao tot Joseph: Siet / ick hebbe u over gantsch Egyptenlant gestelt.

42 Ende Pharao nam synen rinck van sijne handt af / ende dede hem aen Josephs handt / ende liet hem syne synen kleederen aen trecken / ende leyde een gouden keten aen synen hals.

43 Ende hy dede hem ryden op den tweeden wagen dien hy hadde / ende sy riepen vooz sijn aengesichte / knielt: alsoo stelde hy hem over gantsch Egypten-lant.

44 Ende Pharao seyde tot Joseph: Ick ben Pharao: doch sonder u en sal niemant syne hant ofte synen voet opheffen in gantsch Egyptenlandt.

45 Ende Pharao noemde Josephs name Zaphnat Paaneah / ende gaf hem Asnath / de dochter van Potiphera / Overste van On / tot eene vrouwe: ende Joseph tooch upt dooz het landt van Egypten.

46 Joseph nu was dertich jaer out als hy stont vooz 't aengesichte van Pharao / Koningh van Egypten: ende Joseph ginck upt van Pharaos aengesichte / en hy tooch dooz gantsch Egypten-landt.

47 Ende het lant brachte voozt in de seven jaren des overbloets / hy hant volten.

48 En hy vergaderde alle spijse der seven jaren / die in Egypten-landt was / ende dede de spijse in de steden:

41 Lebe deri itou Pharao souda cat ta pada Joseph: liat, kita souda tarou voste aras segalla tanna Egypten.

42 Lagi Pharao souda callouwar tsjintsjingnja deri tanganja lagi bri packei itou pada Joseph pounja tangan, lagi bri dia packei packeyan cayin alous, lagi tarou rante määs de lehernja.

43 Lagi dia souro dia doudoc atas pedati nang ca dua nang dia pounja lagi dia orang bateria de mouca dia: Bateloc: begitou dia souda tarou dia aras segalla tanna Egypten.

44 Lagi Pharao souda carta pada Joseph: kita adda Pharao: tetapi nen fatou fatou adda ancat tanganja attrau cackinja dalam segalla tanna Egypte, calou tida adda voste pounja candati.

45 Lagi Pharao souda bernamma Joseph pounja namma: Zaphnath Paaneah, lagi bri padanja Asnath, annac parampouan deri Potiphera, nang capalla deri On, pada bininja: lagi Joseph souda pegi bedjallan coulilling dalam tanna Egypten.

46 Joseph pon souda touwa tiga poulou tauon, mannacalla dia adda badiri adapan Pharao pounja mouca, nang Radja deri Egypten: lagi Joseph souda callouwar deri Pharao pounja mouca, lagi dia pegi coulilling dalam segalla tanna Egypten.

47 Lagi dalam toudjou tauon kinjangnja deri tanna souda rombo tangan tangan pounou.

48 Lagi dia souda bacompol segalla maccanan, deri toudjou tauon itou, nang adda dalam tanna Egypten, lagi

Steden: de spijs van het velt elcker
stade/het welke rontom haer was/
dede hy daer binnen.

49 Also brachte Joseph by een/
seer veel koozns / als het zant der
Zee: tot datmen ophieldt te tellen/
want des en was geen getal.

50 Ende Joseph werden twee
sonen geboren / eerder een jaer des
hongers aenquam / die Asnath / de
dochter van Potiphera / oberste van
On/hem haerde.

51 En Joseph noemde de naem
des eerst geboren / Manasse: want
[seyde hy] Godt heeft my doen ver-
geten al mijne moeyte/en het gant-
sche huys mijns vaders.

52 Ende den naem des tweeden
noemde hy / Ephraim: want [seyde
hy] Godt heeft my doen wassen in
t landt myner verdrukkinge.

53 Doe eyndighden de seven ja-
ren des overbloets / die in Egypten
gewest was.

54 Ende de seven jaren des hon-
gers begonnen aen te komen / ghe-
lijck als Joseph gheseyndt hadde:
ende daer was honger in alle de
landen / maer in gantsch Egypten-
landt was broot.

55 Als nu gantsch Egypten-
landt hongerde / riep het volck tot
Pharao om broodt: ende Pharao
seyde tot alle Egyptenaren: Gaet
tot Joseph / doet wat hy u seyt.

simpang, maccanan dalam negri ne-
gri:maccanan deri sa negri negri poun-
ja tanna, nang adda coullilling [negri]
itou, dia simpang de dalam itou.

49 Begitou Joseph souda bacom-
pol gendom banjac sacali, bagimanna
passir deri laout: sampei orang tida bi-
lang lagi, carna orang tida bole bilang
lagi.

50 Lagi daulou deri fatou tauon
lappar souda datan, dua annac lacki
lacki souda jadi berannac pada Joseph,
nang Asnath, annac parampouan deri
Potiphera, nang capalla deri On, souda
berannac padanja.

51 Lagi Joseph souda bernamma
annac bermoula pounja namma² Ma-
nasse: carna dia catta, Deos souda boat
beta loupa beta pounja sousa samoa,
lagi segalla rouna deri beta p. bappa.

52 Lagi namma deri [annac] nang
ca dua dia souda bernamma³ Ephraim:
carna dia catta, Deos souda boat beta
baboa dalam tanna deri beta p. fixa.

53 Tempo itou toudjou tauon itou
deri kinjangnja, nang adda dalam E-
gypten souda poutous.

54 Lagi toudjou tauon lappar itou
moulai daan datan: bagimanna Joseph
souda catta: lagi adda lappar dalam
negri negri samoa: hanja dalam negri
Egypten adda roti.

55 Mannacalla facarang segalla
tanna Egypten adda lappar, orang sou-
da bateria pada Pharao sebab roti: lagi
Pharao catta pada orang Egypten sa-
moa: pegi pada Joseph, boat app' appa
dia eatta pada djou-orang.

56 Als dan honger ober het gantschelant was / soo opende Joseph alles waer in [yet] was / ende verkocht aen de Egyptenaren: want de honger in Egypten-landt sterck wert.

57 Ende alle landen quamen in Egypten tot Joseph om te koopen: want de honger in alle landen sterck was.

56 Sedang pon souda lappar dalam segalla tanna, Joseph souda bouca tampat gendom samoa, de manna adda barang appa, lagi jouwal pada orang Egypten: carna dalam tanna Egypten souda jadi lappar cras.

57 Lagi negri negri samoa souda datan dalam Egypten pada Joseph pada bli: carna adda lappar cras dalam tanna tanna samoa.

¹ Artinja nang tau bouca sembounyhan, attan, nang bole bri tau nang adda sembouny. ² Artinja nang boat lonpa. ³ Ephraim mengarti: boa dua lapis.

Het xlij. Capittel.

Jacob hoorende, dat in Egypten koorn te bekomen was, schickt derwaerts alle syne sonen, behalven Benjamin, vers 1, &c. Sy buygen sich voor Joseph, dien sy niet en kennen, maer hy kentse, spreecktse hart aē, ende setse als verspieters ghevangen, 6. doch ten laetsten bedingende Benjamin tot hem te brengen, ende houdende Simeon in bewaringe, laet hyse met koorn ende haer gelt wederom trecken: ondertusschen wroecht hen de sonde aen Joseph begaen, 18. onderwegen wort een sijn gelt gewaer in den sack, 27. t huys komende, vertellen sy Jacob haer wedervaren, ende vinden alle haer gelt, 29. sy poogen Jacob te overreden, dat hy Benjamin met hen soude laten gaen nae Egypten, maer hy klaeght seer, ende en kan daer toe niet verstaen, 36.

¹ Doe Jacob sach / datter koorn in Egypten was / soo seyde Jacob tot sijne sonen / Waerom siet ghy op malkanderen? ² Woorts seyde hy / Siet / ick hebbe gehooft datter koorn in Egypten is: trecket daer henen af / ende koopet ons [koorn] van daer / op dat wy leven / en niet en sterben.

³ Doe

Brentihan nang ca ampat poulou dua. Jacob souda dengar adda gendom de tanna Egypten, ragalitou dia souro dia pounja annac lacki lacki samoa de sanna, tetapi Benjamin sendiri tingal dengan bap-panja. diorang rondo njauwanja adapan Joseph nang diorang tida kenal, hanya dia kenal diorang, dia catta catta pedis pada diorang daan tarou diorang de passong seperti orang hismou. tetapi pada achirnia, dia bri lepas diorang daan souro pegi dengan gendom, tetapi Simeon mester tingal catavang sampei diorang combali daan antar Benjamin samma, samma, &c.

¹ Annacalla Jacob souda liat, adda gendom de negri Mizri, dia catta pada annac annanja: carna appa fatou liat pada lain.

² Dia lagi catta:liat, beta souda dengar adda gendom de tanna Egypten: pegi tourong ca sanna, lagi bli (balanja) pada beta orang deri sanna, agar beta orang idop, lagi jangan matti.

Na 2

³ Tem-

3 Doe togen Josephs tien broederen af/om koozen upt Egypten te koopen.

4 Doch Benjamin / Josephs broeder / en sond Jacob niet met syne broederen : want hy sepde/op dat hem niet misschien het verderf ontmoete.

5 Alsoo quamen Israels sonen om te koopē/ onder de gene die daer quamen : want de honger was in't lant Canaan.

6 Joseph nu was Regent over dat landt / hy verkochte aen allen volcke des landes : ende Josephs broederen quamen / ende boogen sich voor hem / [met] de aengesichten ter aerde.

7 Als Joseph sijne broederen sach/soo kende hyse : maer hy hielt sich breekt tegen hen / ende sprack harde met hen / ende sepde tot hen/ Van waer komt ghy ? ende sy sepdē/upt het lant Canaan/ om spijsse te koopen.

8 Joseph dan kende sijne broederen : maer sy en kenden hem niet.

9 Doe ghedachte Joseph aen de droomen / die hy van hen gedroomt hadde : ende hy sepde tot hen : Ghy zijt verspieters / ghy zijt gekomen/ om te besichtigen / waer het landt bloot is.

10 Ende sy sepdē tot hem/ Neen mijn heer : maer uwe knechte zijn gekomen om spijsse te koopen.

11 Wy

3 Tempo itou Joseph pounja soudara sa poulou souda pegi tourong pada bli balanja deri Egypten.

4 Tetapi Joseph pounja soudara Benjamin, Jacob tida souro dengan soudara soudaranja : carna dia catta, agar sjappa tau barang binassahanjangan bertamou pada dia de djallan.

5 Begitou Israël pounja annac annac souda datan pada bli, de antara orang nang datan de fanna : Carna adda lappar de tanna Canaan.

6 Joseph pon adda joure pegang-negri de tanna itou : dia djouwāl pada tanna pounja orang samoa. lagi Joseph pounja soudara soudara souda datan, lagi somba pada dia dengan mouca mouca ca tanna.

7 Mannacalla Joseph souda liat dia pounja soudara soudara, dia souda kenāl diorang : tetapi dia poura poura se-perti dia horgai pada diorang, lagi catta catta cras dengan diorang, daan catta pada diorang : pacanira orang adda datan deri manna ? lagi diorang catta; deri tanna Canaan pada bli maccanan.

8 Joseph pon adda kenāl pada dia pounja soudara soudara: hanja diorang tida kenāl pada dia.

9 Tempo itou Joseph souda ingat pada, mimpihan mimpihan, nang dia souda mimpi deri diorang : lagi dia catta pada diorang : pacanira orang adda orang hismou, pacanira orang souda datan pada liat, manna tanna in; adda talandjang.

10 Lagi diorang catta pada dia; tida tuanko : Hanja hamba hambamou souda datan pada bli maccanan.

11 Beta

11 **Wp** alle zijn eens mans sonen/ **wp** zijn broom/ **uwe** knechten en zijn geen verspieters.

12 **Ende** **hp** seide tot hen: **Heen/** maer **ghp** zijt ghekomen/ om te besichtigen waer 't lant bloot is.

13 **Ende** **sp** seiden/ **Wp** **uwe** knechten waren twaelf gebroeders/ eens mans sonen in 't lant Canaan: ende liet de kleynste is heden **hp** onsen vader: doch de een die en is niet [meer].

14 **Doe** seide **Joseph** tot hen: **Dat** is 't/ **dat** ick tot u ghesproken hebbe/ seggende/ **Ghp** zijt verspieters.

15 **Hier** in sult **ghp** beproeft worden: [soo waerlick als] **Pharao** leeft: indien **ghp** van hier sult uptgaen/ ten **zp** dan wanneer **uwe** kleynste broeder herwaert sal gekomen zijn.

16 **Sendet** eenen upt u die **uwen** broeder hale: maer weest **ghp** lieden gebangen/ende **uwe** woorden sullen beproeft worden/of de waerheyt **hp** u **zp**: ende indien niet/ [soo waerlick als] **Pharao** leeft/ soo zijt **ghp** verspieters.

17 **Ende** **hp** sette se t'samen drie dagen in bewaringe.

18 **Ende** ten derden dage seide **Joseph** tot hen/ **Doet** dit/ soo sult **ghp** leven: ick vrees **Godt**.

19 **Soo** **ghp** broom zijt/ soo **zp** een

11 Beta orang samoa adda annac deri lacki fatou djouga, ber' orang adda adil: hamba hambamou tida adda orang hismou tida.

12 Lagi dia catta pada diorang:tida, tetapi pacanira orang souda datan pada liat, manna tanna ini talandjang.

13 Diorang pon catta: Ber' orang tuan pounja hamba hamba souda adda dua blas ba soudara lacki lacki, annac annac deri lacki lacki fatou djouga de tanna Canaan: lagi liat annac bongsou hari ini adda dengan ber' orang p. bappa tetapi nang fatou dia tida adda lagi.

14 Tempo itou Joseph catta pada diorang: Itou la, nang kita souda catta pada pacanira orang, cattanja: Pacanira orang adda orang hismou.

15 Dalam itou kita mau tsjoba pacanira orang:[bagitou songho samma] Pharao adda idop, calou pacanira orang adda callouwar deri fini daulou deri pacanira orang pounja soudara nang bongsou souda datan.

16 Souro barang fatou deri pacanira orang nang antar pacanira orang p. soudara:hanja pacanira orang tingal catavang lagi bacattahan-mou adda jadit sjoba, calou sa benarnja adda dengan pacanira orang;lagi caloutida songou bagitou samma Pharao adda idop, pacanira orang adda orang hismou.

17 Lagi dia tarou diorang tiga hari dalam passong.

18 Lagi pada hari nang ca tiga Joseph catta pada diorang; boat begitou, lagi pacanira orang bole idop: beta tacot pada Deos.

19 Calou calou pacanira orang adda

een uwer broederen ghebonden in 't
hups uwer bewaringe : ende gaet
ghy henen/ brenget het koozn vooz
den honger uwer hupsen.

20 Ende brenget uwen kleyn-
sten broeder tot my / soo sullen uwe
woozden waer ghemaectt worden/
ende ghy en sult niet sterben : ende
sy deden alsoo.

21 Doe seiden sy d'een tot den
anderen / Voozwaer wy zijn schul-
digh aen onsen broeder : wiens be-
naeuthet der ziele wy sagen / doe
hy ons om ghenade badt/ maer wy
en hoorzen niet : daerom komt dese
benaeuthet over ons.

22 En Ruben antwoorde hen/
seggende : Hebbe ick het tot u niet
gelept/ doe ick seide/ En sondicht
niet aen desen jongelinck/maer ghy
en hoorzet niet:ende oock sijn bloet/
siet/het wort gesocht.

23 Ende sy en wisten niet dat
het Joseph hoorde/want daer was
een taelman tusschen hen.

24 Doe wendde hy sich omme
van hen af / ende weende / daer nae
keerde hy weder tot hen / en sprack
tot hen/ende nam Simeon van hen/
ende bondt hem vooz haren oogen.

25 Ende Joseph gheboodt / dat
men hare sacken met kooznullen
soude/ ende datmen haer gelt weder
keerde / een pegelick in sijnen sack/
ende datmen hen teerkost gabe tot
den

da adil, beër fatou deri soudara souda-
ramou tingal icat dalam passongmou:
pacanira orang pon pegi bawa gendom
tagal rouma roumamou p.lappar.

20 Lagi antar pada beta pacanira
orang pounja soudara nang bongsou,
begitou bacattahan bacattahanmou
adda jadi benar, lagi pacanira orang ti-
da adda matti: lagi diorang souda boat
begitou.

21 Tempo itou diorang catta fatou
pada fatou: songho songho bet' orang
adda falla tagal bet' orang pounja sou-
dara, sjappa pounja soucar-hati beta
orang souda liat, mannacalla dia minta
ampon pada bet' orang, tetapi beta
orang tida dengar; tagal itou soucar
itou datan atas cami.

22 Lagi Ruben menjaout pada di-
orang, cattanja: Boucan beta souda
catta itou pada pacanira orang, man-
nacalla, bera catta: jangan boat falla
pada orang mouda ini, tetapi pacanira
orang tida dengar: tagal itou soucar ini
datan atas bet' orang.

23 Diorang pon tida tau, Joseph
mengarti itou, carna adda joure-bassa
de tenga tenga diorang.

24 Tempo itou dia babalic sendi-
rinja deri diorang, lagi menangis, com-
mediën dia balic combali pada diorang
lagi catta catta pada diorang, lagi ram-
pas Simeon deri diorang, lagi icat pada
dia adapan diorang pounja matta.

25 Lagi Joseph souda souro, agar
orang ijsci pounou diorang pounja ca-
dout dengan gendom, lagi agar orang
boat diorang pounja pera combali pa-
da saorang orang dalam cadoutnja, lagi
agar

den wech: ende men dede hen alsoo.

26 Ende sy loeden haer koren op hare Esels: ende togen van daer.

27 Doe eener sijnen sack op dede/ om sijnen Esel voeder te geven inde herberge/soo sach hy sijn gelt/want liet/het was inde mont van sijnen sack.

28 Ende hy seyde tot syne broederen/ Mijn gelt is weder gekeert/ daer toe oock liet/het is in mijnen sack: doe ontginck haerlieden het herte/ ende sy verschrickten/ D'een tot den anderen seggende: Wat is dit [dat] ons Godt gedaen heeft?

29 Ende sy quamen in het lant Canaan/ tot Jacob haren vader: ende sy gaven hem te kennen al haer wederbaren/ seggende:

30 Die man/ de heere van dat landt/ heeft harde met ons gesproken/ ende hy heeft ons ghehouden als verspieters des lants.

31 Maer wy seydten tot hem/ Wy zijn broom/ wy en zijn geen verspieters.

32 Onser waren twaelf gebroeders/ onses vaders sonen/ de een die en is niet [meer] ende de kleynste is heden hy onsen vader in het landt Canaan.

33 Ende die man/ de heere van dat landt/ seyde tot ons/ Hier aen sal ick bekennen dat ghy lieden broom zijt: eenen uwer broederen latet

agar orang bri bacal, pada diorang atas djallan: lagi orang souda boat begitou.

26 Lagi diorang souda moat diorang pounja gendom atas calledeynja: lagi poulang deri fanna.

27 Mannacalla fatou souda bouca cadoutnja, pada bri macean pada calledeinja dalam barang tampat brenti, dia liat dia pounja pera carna liat adda dalam cadoutnja pounja moulout.

28 Lagi dia catta pada soudara soudaranja: Beta pounja pera souda combali, lebe deri itou liat lagi adda dalam beta pounja cadout: tagal itou diorang souda ilang hati, lagi diorang ta cou-djôôt, fatou cattanja pada fatou, appa itou nang Deos souda boat pada carni?

29 Lagi diorang datan dalam tanna Canaan, pada Jacob diorang p. bappa: lagi diorang bri tau pada dia segalla diorang pounja ontong, cattanja:

30 Lacki lacki itou, nang tuan deri tanna itou, souda catta catta cras dengan ber'orang: lagi dia souda kira kira ber'orang separti orang berhismou deri tanna.

31 Tetapi ber'orang souda catta padanja: Ber'orang adda adil: Beta orang tida adda orang berhismou tida.

22 Ber'orang [daulou] souda dua blas soudara lacki lacki: annac annac deri ber'orang pounja bappa: fatou tida adda lagi, lagi nang bongsou hari ini adda dengan ber'orang pounja bappa de tanna Canaan.

33 Lagi lacki lacki itou, nang tuan deri tanna itou, catta pada carni deri itou kita adda tau calou calou pacanira orang adda adil: beër fatou deri souda-

latet hy my / ende nemet voer den
honger uwer huysen / ende trecket
henen.

34 Ende brenget uwen kleyn-
sten broeder tot my / soo sal ick we-
ten / dat ghy geen verspieters en
zijt / maer dat ghy vroom zijt : uwe
broeder sal ick u weder geven / ende
ghy sult in dit landt handelen.

35 Ende het gheschiedde / als sy
hare sacken ledichden / liet so hadde
een pegelick den bundel synes gelts
in sijnen sack / ende sy sagen de bun-
delen hares gelts / sy / ende haer va-
der / ende sy waren bevreest.

36 Doe seyde Jacob haer vader
tot hen / Ghy berooft my van kin-
deren : Joseph die en isser niet / ende
Simeon die en isser niet / nu sult
ghy Benjamin wech nemen / alle
dese dingen zijn tegens my.

37 Doe sprack Ruben tot sijnen
vader / seggende : Doodt twee mij-
ner sonen / soo ick hem tot u niet
weder en brenge : geeft hem in mijne
handt / ende ick sal hem weder tot u
brenge.

38 Maer hy seyde / Mijn soen en
sal niet u lieden niet af trecken : want
sijn broeder is doot / ende hy is al-
leen over gebleven / soo hem een ver-
derf ontmoette / op den wegh dien
ghy sult gaen / soo soudet ghy mijne
graue hapren niet droeffnisse ten
grave doen neder dalen.

ra soudaramou tingal dengan beta, la-
gi ambil tagal rouma rouma - mou
pounja lappar lagi poulang.

34 Lagi antar pacanira orang poun-
ja soudara nang bongsou pada beta, be-
gitou kita bole tau pacanira orang tida
adda orang hismou, hanja orang adil :
kita adda bri combali soudara-mou
pada pacanira orang lagi pacanira
orang bole vinjagga dalam tanna ini.

35 Lagi fouda jadi sedang diorang
boat ampa cadoutnja : Liat sa orang
orang adda dia pounja boncos pera da-
lam cadoutnja, lagi diorang liat diorang
pounja boncos boncos pera, diorang
p. bappa lagi, lagi diorang adda tacot.

36 Tempo itou bappanja Jacob
catta pada diorang ; pacanira orang
merroubout beta deri annac annac :
Joseph tida adda, lagi Simeon tida ad-
da, facarang pacanira orang mau am-
bil bawa pada Benjamin, boatan itou
famoia bri foucar pada beta.

37 Tempo itou Ruben fouda catta
catta pada bappanja, cattanja, bounou
djouga dua deri beta pounja annac
lacki lacki calou beta tida bawa dia
combali pada voste : brila dia dalam
beta pounja tangan, lagi beta adda ba-
wa dia combali pada voste.

38 Hanja dia catta : beta p. annac
tida adda pegi tourong dengan paca-
nira orang : carna dia p. soudara fouda
matti, lagi dia kendini adda sifa, calou
barang binassahan adda bertamou pa-
da dia, de djallan nang pacanira orang
mester bedjallan, pacanira orang adda
boat tourong beta pounja rambot pou-
tica dalam coubour dengan douca.

Bren-

Het xliij. Capittel.

Iacob vermits hongers noot, ende syner sonen onwilligheyt, misgaders de hooge verklaringen van Iuda, laet eyndelick Benjamin met hen trecken na Egypten, met geschencken voor den Regent, ende dobbel gelt, vers 1, &c. Ioseph, Benjamin onder hen siende, laetse in sijn huys brengen: waer over sy bevreesst zijnde, dat het om haer gevonden gelt mochte zijn, ontschuldigen sich by Iosephs Hofmeester, die haer goeden moet geeft, 16. Sy bereyden, ende brengen Ioseph de gheschencken, die vriendelick met hen spreekt, insonderheyt met Benjamin, waer over hy bewogen zijnde, moet weens halven wat vertrecken, ende tracteertse daer na met eene seer heerlicke maeltijt, insonderheyt Benjamin, 25.

1 **D**E honger nu werdt swaer in dat landt:

2 Soo geschieddet/als sy de leeftocht/die sy uyt Egypten gebracht hadden/ op ghegeten hadden/ dat haer vader tot hen seyde/ Keert wederom/ koopt ons een weynigh spijsse.

3 Doe sprack Iuda tot hem/ seggende: Die man heeft ons op het hooghste betuyght/ seggende/ Ghy en sult mijn aengesicht niet sien/ ten 3ⁿ dat uwe broeder met u 3ⁿ.

4 Indien ghy onsen broeder met ons sendt/ wy sullen af trecken/ ende u spijsse koopen.

5 Maer indien ghy [hem] niet en sendt/ wy en sullen niet af trecken: want die man heeft tot ons geseyt/ Ghy en sult mijn aengesichte niet sien/ ten 3ⁿ dat uwe broeder met u

Brentihan nang ca ampat poulou
riga.

Jacob sebab lappar besââr, lagi sebab dia pounja annac annac tida mau combali pegi de negri Mizri, calou Benjamin tida pegi samma diorang, dia bëer Benjamin pegi samma diorang de negri Mizri, dengan cassie cassie pada orang besââr. Mannacalla Joseph liat Benjamin de antara diorang, dia souro diorang jadi antar dalam roumanja. tagal itou diorang tacot daan kira kira itou jadi tagal pera nang souda combali de dalam cadout cadoutnja, diorang hadir daan bawa pada Joseph cassie cassie itou, &c.

1 **L** Appar pon souda jadi brat dalam tanna itou:

2 Tagal itou souda jadi, mannacalla diorang souda maccan abis bacal itou, nang diorang souda bawa deri Egypten, agar bappanja catta pada diorang; pegi combali bli maccanan sidikit pada ber'orang.

3 Tempo itou Juda catta pada dia, cattanja: lacki lacki itou souda berfasi pada cami cras sa cali, cattanja: pacanira orang tida adda liat kita pounja mouca, calou soudara-mou tida adda dengan pacanira orang.

4 Calou voste ber'orang pounja soudara souro samma ber'orang, bera orang adda pegi tourong, lagi bli maccanan pada voste.

5 Tetapi calou voste tida souro pada dia, ber'orang tida adda pegi tourong carna lacki lacki itou souda catta pada ber'orang; pacanira orang tida bole liat kira p. mouca, calou soudara-mou

u 3p.

6 Ende Israel seide / Waerom hebt ghy soo qualick aen my ghe-
daen: dat ghy dien man te kennen
gaest / of ghy noch eenen broeder
haddet?

7 Ende sy seiden: Die man
vraeghde seer naeuwe nae ons/ende
nae onse maeghschap / seggende/
Leest uw vader noch? hebt ghy
noch eenen broeder? soo gaven wy
het hem te kennen volgens die selve
woorden: hebben wy juist ghewe-
ten/ dat hy seggen soude/ Bzenget
uwen broeder af?

8 Doe seide Juda tot Israel
sinen vader: Sendt den jongelinc
met my/so sullen wy ons opmaken/
ende reysen: op dat wy leven/ende
niet en sterben/noch wy/noch ghy/
noch onse kinderken.

9 Ick sal borge voor hem zijn/
van mijner handt sult ghy hem ep-
schen: indien ick hem tot u niet en
brenge/ende hem voor u aengesichte
stelle/soo sal ick alle dagen tegen u
gesondicht hebben.

10 Want hadden wy niet ghe-
sumt/voorwaer wy waren alreede
tweemaal weder gekomen.

11 Doe seide Israel haer vader
tot haer/Is't nu alsoo/so doet dit/
Nemet van het lofickste deses lants
in uwe vaten/ende bzenget dien
man een gheschenck henen af/ een
wennigh balsam/ende een wennigh
honich/specerpen/ende myrre/ter-
pentijn-noten/ende amandelen.

12 Ende

mou tida adda dengan pacanira orang.

6 Lagi Israël catta: carnappa paca-
nira orang souda boat djahat begitou
pada beta: agar pacanira orang souda
bri tau pada lacki itou, calou pacanira
orang adda lagi fatou soudara?

7 Lagi diorang catta lacki itou sou-
da tanja banjac banjac deri bet'orang,
lagi deri bet'orang pounja assal, cattan-
ja, pacanira orang pounja bappa adda
idop lagi? pacanira orang adda fatou
soudara lagi? tagal itou cami souda bri
tau padanja, seperti bacattahan itou
djouga: Bagimanna cami bole tau, dia
adda catta, bawa tourong soudaramou?

8 Tempo itou Juda catta pada bap-
panja Israël: souro orang mouda den-
gan beta, lagi cami mau badiri, daan
pegi: agar bet'orang idop, lagi jangan
matti bet'orang pon tida, voste pon ti-
da, cami pounja annac annac pon tida.

9 Beta mau jadi dia pounja secouta,
deri beta pounja tangan voste bole
minta dia: calou beta tida antar dia
pada voste, lagi tarou dia adapan voste
pounja mouca, sa hari hari adda tingal
beta pounja falla.

10 Carna calou bet'orang tida a lepa,
songho bet'orang facarang ini dua cali
souda combali.

11 Tempo itou bappanja Israël cat-
ta pada diorang: calou adda begitou
baic boat bagini; Ambil deri tanna ini
pounja boa nang baic lebe deri lain fa-
moa dalam pipa pipa-mou, lagi bawa
tourong fatou cassie pada lacki itou,
oubat sidikit, dengan ayer madou sidi-
kit, rampa rampa, daan myrre, boa
terpentijn: daan canari.

12 Lagi

12 Ende nemet dobbel gelt in uwe hant: ende het gelt / 't welck in den mont uwer sacken weder ghekeert is / brenget wederom in uwe hant / misschien is 't een sepl.

13 Nemet oock uwen broeder mede: ende maectt u op / keert wederom tot dien man.

14 Ende Godt de Almachtige geve u barmhertigheyt vooz het aengesichte dies mans / dat hy uwen anderen broeder / ende Benjamin met u late gaen: ende my aengaende: als ick van kinderen berooft ben / soo ben ick berooft.

15 Ende die mannen namen dat selve geschenck / ende namen dobbel gelt in hare handt / ende Benjamin: ende sy maecten hen op / ende togen af nae Egypten / ende sy stonden vooz Josephs aengesichte.

16 Als Joseph Benjamin met hen sach / soo seide hy tot den genen die over sijn hups was / Brenget dese mannen nae 't hups toe / ende nacht nacht-vee / ende maectt [het] gereet / want dese mannen sullen te middage met my eten.

17 De man nu dede gelijk Joseph geseyt hadde: ende de man bracht dese mannen ten hupse Josephs.

18 Doe breefden dese mannen / om dat sy ten hupse Josephs ghebracht werden / ende seiden / Ter oorsake van dat gelt / dat in 't begin in onse sacken weder ghekeert is / worden wy in gebracht: op dat hy ons overrompele / ende ons overbale /

12 Lagi ambil pera dua lapis dalam tanganmou: lagi pera itou nang souda combali dalam moulut cadout cadout-mou, bawa combali dalam tanganmou, sjappa tau adda barang falla.

13 Ambil lagi soudara-mou: lagi badiri, pegi combali pada lacki itou.

14 Lagi Deos nang Cabesaran bri cassian pada pacanira orang de mouca lacki itou, agar dia beër poulang samma pacanira orang soudara-mou laïn itou daan Benjamin: tetapi beta, calou beta jadi merroubout deri annac annac, beta jadi merroubout.

15 Lagi lacki lacki itou souda ambil cassie itou, lagi ambil pera dua lapis dalam tanganja, dengan Benjamin: lagi diorang souda badiri daan pegi tourong de Egypten: lagi diorang badiri de mouca Joseph.

16 Mannacalla Joseph souda liat Benjamin dengan diorang: dia catta pada dia nang joure-tongou deri roumanja, Antar lacki lacki ini dalam rouma lagi, bante haywan terbante, lagi hadir itou; carna lacki lacki ini tenga hari adda maccan dengan beta.

17 Lacki itou pon souda boar seper ti Joseph souda catta: lagi lacki itou souda antar lacki lacki ini dalam Joseph pounja rouma.

18 Tagal itou lacki lacki ini souda tacot sebab diorang jadi antar dalam Joseph pounja rouma, lagi catta: sebab pera itou, nang pada moulanja souda combali dalam bet'orang pounja cadout cadout, bet'orang jadi antar de dalam: agar dia sa singay pada cami,

le/ende ons tot slaven neme/met onse eselen.

19 Daerom naderden sy tot dien man/ die ober Josephs huys was: ende sy spraken tot hem aende deure van het huys.

20 Ende sy seydten/ Och mijn heere: wy waren in 't begin gewisselick afgekomen / om spijs te koop.

21 Het is nu gheschiet/als wy in de herberge ghekomen waren/ ende wy onse sacken op deden/ siet/ soo was peder mans gelt in den mont van sinen sack/ons gelt in sijn ghewichte: ende wy hebben 't selve weder gebracht in onse hant.

22 Wy hebben oock ander gelt in onse handt af gebracht/ om spijs te koop: wy en weten niet wie ons gelt in onse sacken gelept heeft.

23 Ende hy seide/ Vrede zy u lieden/en vreeft niet/uw' Godt/ende uwes vaders Godt heeft u eenen schat in uwe sacken gegeven/ u gelt is tot my gekomen: ende hy bracht Simeon tot hen upt.

24 Daer nae bracht de man dese mannen in Josephs huys/ ende hy gaf water/ ende sy wieschen hare voeten: hy gaf oock haren eselen voeder.

25 Ende

cami, lagi amoc pada cami, lagi boar cami lafear dengan cami pounja calledey calledey.

19 Tagal itou diorang fouda datan ampir pada lacki itou, nang adda joure-tongou deri Joseph pounja rouma: lagi diorang catta samma dia de ampir pintou rouma.

20 Lagi diorang catta: Eyô tuanko: bet' orang pada moulanja soungho soungho fouda datan bli maccanan.

21 Tetapi fouda jadi, mannacalla bet' orang fouda massoc de rouma brenti lagi bouca bet' orang pounja cadout cadout liat, sa orang orang pounja pera adda dalam cadoutnja pounja moulout bet' orang pounja pera bagimanna biratdja: lagi bet' orang fouda bawa itou combali dalam bet' orang pounja tangan.

22 Bet' orang lagi fouda bawa tou-rong pera lain dalam bet' orang pounja tangan, pada bli maccanan, beta orang tida tau sjappa fouda tarou beta orang pounja pera dalam bet' orang pounja cadout.

23 Dia pon catta: salammatt pada djouorang, jangan tacot: djouorang pounja Deos daan bappamou pounja Deos fouda bri barang pera dalam cadout cadout-mou: djouorang p. pera fouda datan pada beta: lagi dia antar Simeon calouwar pada diorang.

24 Commediën lacki itou fouda antar lacki lacki ini dalam Joseph p. rouma lagi dia bri ayer, lagi diorang fouda baslo kacki kackinja dia lagi bri maccanan pada calledey calledeynja.

25 Lagi

25 Ende sy bereydden het gheschenck / tot dat Joseph quam op den middach: want sy hadden ghehoort / dat sy aldaer broodt eten souden.

26 Als nu Joseph te hups ghekomen was / soo brachten sy hem 't geschenck / 't welck in hare handt was / in het hups: ende sy boogen sich vooz hem ter aerde.

27 Ende hy braechde se nae [haren] welstant / ende seyde / Is 't wel met uwen vader den ouden / daer ghy van seydet? leeft hy noch?

28 Ende sy seydten / Het is wel met uwen knecht onsen vader / hy leeft noch: ende sy neycheden het hooft / ende bogen sich neder.

29 Ende hy hief sijne oogen op / ende sach Benjaminijnen broeder / sijner moeder sone / ende seyde: Is dit uwe kleynste broeder / daer ghy tot my van seydet? daer nae seyde hy: Mijn sone / Godt zy u genadich.

30 Ende Joseph haestede hem / want sijn ingewant ontsack tegen sijnen broeder / ende hy socht te weenen: ende hy ginck in eene kamer / ende weende aldaer.

31 Daer nae wiesch hy sijn aengesichte / ende quam upt: ende hy bedwongh hem selven / ende seyde / Settet broot op.

32 Ende sy richteden vooz hem aen in 't bysonder / ende vooz haer in 't bysonder / ende vooz de Egyptenaren /

25 Lagi diorang souda hadir cassie itou sampei Joseph datan pada tenga hari: carna diorang souda dengar diorang de sanna adda maccan roti.

26 Mannacalla Joseph pon souda datan de rouma, diorang souda bawa pada dia cassie itou nang adda dalam tanganja, dalam rouma itou: lagi diorang souda somba pada dia.

27 Lagi dia souda tanja diorang deri diorang pounja ontong, daan catta: Adda baic dengan bappamou, nang rouwa itou, deri sjappa jouw-orang souda catta catta: dia adda idop lagi:

28 Lagi diorang catta: Adda baic dengan hambamou bet'orang pounja bappa, dia adda idop lagi: lagi diorang souda tondo capalla lagi tondo sendirinja ca bawa.

29 Lagi dia ancant mattanja lagi liat soudaranja Benjamin nang annac deri ibounja, lagi catta: Inila soudaramou nang bongsou deri sjappa jouworang souda catta pada kita? commedien dia catta: Annacko, Deos cassian pada djouw.

30 Lagi Joseph souda lacas, carna dia p. ijsi pourut souda jadi passang pada soudaranja, lagi dia souca menangis: lagi dia souda massoc dalam bilick sarou, lagi menangis de sanna.

31 Commediën dia souda basso moucanja, lagi callouwar, lagi seassat sendirinja, daan catta; tarou maccanan.

32 Lagi diorang souda tarou maccanan pada dia kendiri, lagi pada diorang kendiri, lagi pada orang Egypten,

tenaren / die niet hem aten / in 't bysonder : want de Egyptenaers en mogen geen broodt eten niet de Hebreëen / dewijle sulcx den Egyptenaren ten grouwel is.

33 Ende sy saten voor sijn aengesichte / de Erst-geboren nae sijne eerst-gheboorte / ende de jongere nae sijne jonckheyt : dies verwonderden hen de mannen onder malkanderen.

34 Ende hy langhde hen van de gerichten / die voor hem waren : maer Benjamins gerichte was vijfmael grooter / dan de gherichten van hen alle : ende sy droncken / ende sy werden droncken niet hem.

1 Canari, attan Amandelen.

ten, nang maccan samma dia, kendiri : carna orang Egypten tida bole maccan roti dengan orang Hebrèèi, sedang itou jadi haram pada orang Egypten.

33 Lagi diorang souda doudoc de mouca dia, nang annac bermoula seperti patout pada annac bermoula, lagi nang lebe mouda seperti patout pada nang lebe mouda : tagal itou lacki lacki itou souda heraan samma samma.

34 Lagi dia souda bri pada diorang deri maccanan, nang adda de mouca dia : tetapi Benjamin pounja bagian jadi lima cali lebe besâar deri bagian bagian deri diorang samoa : lagi diorang souda minom, lagi diorang jadi maboc samma dia.

Het xliiij. Capittel.

Ioseph laet syne broeders trecken, hebbende in eens yederen koorn-sack het gelt, maer in Benjamins sack sijnen beker daer by doen steken, vers 1, &c. laetse najagen, ende dieverye aentyen : waer over sy seer ontstelt zijnde, hen selven ende den schuldigen onwetende ter straffe verplichten, 4. de beker wort in Benjamins sack gevonden : waerom sy alle, seer verbaest zijnde, tot Ioseph weder keeren, sich syne straffe onderwerpende : Doch Iuda spreekt veel ende sterck voor Benjamin, versoeckende in syne plaetse te mogen blyven, 12.

1 Ende hy gebodt den genen / die over sijn huys was / seggende / Vult de sacken deser mannen niet spijse / nae dat sy sullen kunnen dragen / ende leght peder mans gelt in den mont van sijnen sack.

2 Ende

Brentihan nang ca ampat poulou ampat.

Ioseph beër poulang dia p. soudara soudara, dalam Benjamin p. cadout dia souda souro tarou dia p. tsjauwan minom deri pera : dia souro icot daan oussir diorang, daan catta carnappa diorang souda men- tsjouri tuan pounja tsjauwon minom. diorang pounja hati goyang, daan djandji samoa jadi tuan ini pounja lascar calou sarou deri diorang souda boat itou. Tsauwan jadi bertamou dalam, &c.

1 Lagi dia souda souro pada dia nang adda joure-rongou roumanja, cattanja ; ijsci lacki lacki ini p. cadout cadout dengan maccanan, tagimanna diorang adda bole picol, lagi tarou sa orang orang p. pera dalam cadoutnja p. moulut :

2 Lagi

2 Ende mijnen beker / den silber-
ren beker / sult ghy leggen in den
mont van des kleynsten sack / met
het gelt van sijn koozt: ende hy
dede na Josephs woort: t welck hy
gesproken hadde.

3 Des morgens als 't licht wert/
soo liet men dese mannen trecken/
haer / ende hare eselen.

4 Sy zijn ter stadt uptgegaen/
sy waren niet verre ghekomen / als
Joseph tot den genen / die ober sijn
hups was / seyde / Maect u op / en-
de jaecht die mannen achter na: ende
als ghyse sult achterhaelt hebben/
soo sult ghy tot hen seggen / Waer-
om hebt ghy quaet vooz goet ver-
golden?

5 Is 't dese niet daer mijn heer
upt drinckt? ende daer by hy [yet]
sekerlick waernemen sal? ghy hebt
qualick ghedaen / dat ghy ghedaen
hebt.

6 Ende hy achterhaeldese / ende
sprack tot hen die selve woorden.

7 Ende sy seiden tot hem / Waer-
om spreekt mijn heere sulcke woor-
den? het zy verre van uwe knech-
ten / dat sy soodanich een drinck doen
souden.

8 Siet het gelt / dat wy inden
mont onser sacken vonden / hebben
wy tot u upt den lande Canaan
weder gebracht: hoe souden wy dan
upt uwes heeren hups silber ofte
gout stelen?

9 By

2 Lagi kita pounja tsjauwan mi-
nom, tsjauwan minom itou deri pera,
pacanira ada tarou dalam moulut deri
nang kitsjil lebe deri famoa pounja
cadout, dengan pera deri dia pounja
gendom: lagi dia tourut Joseph pounja
bacattahan, nang dia souda catta.

3 Pada pagi hari sedang jadi trang
diorang souda beër lacki lacki ini pou-
lang, diorang, dengan calledey calle-
deynja.

4 Diorang souda callouwar deri
negri, diorang boulom pegi djouw,
mannacalla Joseph souda catta pada
dia nang adda joure-tongou roumanja;
pegi lagi oussir lacki lacki itou, lagi
mannacalla pacanira souda pegang
diorang, pacanira adda catta: carnappa
pacanira orang souda ballas baic den-
gan djahat?

5 Boucan ini djouga deri appa bera
pounja tuan adda minom? lagi den-
gan appa dia soungho soungho bole in-
gat barang appa? pacanira orang souda
boat djahat sebab souda boat itou.

6 Lagi dia souda pegang diorang,
lagi catta catta pada diorang bacatta-
han itou djouga.

7 Lagi diorang catta padanja; Car-
nappa tuanko catta catta bacattahan
begitou? itou djauw deri hamba ham-
bamou, agar diorang adda boat ber-
boatan begitou.

8 Liat pera nang ber'orang souda
bertamou dalam moulut deri ber'orang
pounja cadout cadout, ber'orang deri
tanna Canaan souda bawa combali
pada vofte: bagimanna ber'orang adda
mentsjouri määs attau pera deri tuan-
mou pounja rouma?

9 Den-

9 By den welcken van uwe knechten hy gebonden sal worden/ dat hy sterve: ende oock sullen wy mijnen heere tot slaven zijn.

10 Ende hy seide/ Dit zy nu oock alsoo/ nae uwe woorden: hy welcken hy gebonden wordt/ die zy mijn slave/ maer ghylieden sult onschuldich zijn.

11 Ende sy haesteden/ ende een pegelick settedeijnen sack af op d'aerde/ ende een pegelick opendeijnen sack.

12 Ende hy doozocht/ beginnende met den grootsten ende volgendende met den kleinsten: ende die beker wert ghebonden in Benjamins sack.

13 Doe scheurden sy hare klederen: ende peder man loedt op sijnen esel/ ende sy keerden weder nae de stadt.

14 Ende Juda quam met sijne broederen in Josephs huys/ want hy was noch selve aldaer: ende sy vielen voor sijn aengesichte neder ter aerde.

15 Ende Joseph seide tot hem/ Wat daet is dit die ghy ghedaen hebt? Weet ghy niet/ dat sulck een man als ick/[dat] sekerlick waer nemen soude?

16 Doe seide Juda/ Wat sullen wy tot mijnen heere seggē? wat sullen wy spreken? ende wat sullen wy ons rechtveerdigen? Gode heeft de ongerechtighepdt uwer knech-

9 Dengan sjappa deri hamba hambamou itou jadi bertamou beër dia matti: daan ber'orang lagi adda jadi tuanko pounja lascar.

10 Lagi dia catta: Itoula facarang lagi jadi bagitou, bagimanna bacattahan bacattahan-mou: dengan sjappa itou jadi bertamou dia djouga jadi beta pounja lascar, Hanja pacanira orang pounja falla tida.

11 Lagi diorang souda lacas, lagi sa orang orang bri tourong cadoutnja de tanna lagi sa orang orang souda bouca cadoutnja:

12 Lagi dia souda tsjari daan baiki moulanja dengan nang besar lebe deri samoa lagi baiki soudahan dengan nang kitsjil lebe deri samoa: lagi tsjauwan itou jadi bertamou dalam Benjamin pounja cadout.

13 Tempo itou diorang souda tsjarik packeyanja: lagi sa orang orang souda moat de atas calledeynja, lagi diorang ondor combali pada negri itou.

14 Lagi Juda dengan soudara soudaranja souda massoc dalam Joseph pounja rouma carna dia sendiri lagi adda desanna, lagi diorang souda djatou de tanna, de mouca dia.

15 Lagi Joseph catta pada diorang: Berboatan ini appa nang pacanira orang souda boat? Tita tau, lacki lacki seperti kita, soungho soungho adda ingat pada itou.

16 Tempo itou Juda catta: Beta orang pada tuanko bole catta appa? Ber'orang bole catta catta appa? lagi ber'orang bole adilacan cami dengan appa? carna Deos souda bertamou hamba

knechten ghebonden / liet wy zijn mijns heeren slaven / soo wy / als hy / in wiens handt de beker ghebonden is.

17 Maer hy seide / Het zy verze van my sulcks te doen : die man in wiens hant die beker gebonden is / die sal mijn slave zijn : doch treckt ghylieden op in vrede / tot uwen vader.

18 Doe naderde Juda tot hem / ende seide / Och mijn heere / laet doch uwen knecht een woort spreken voor mijns heeren ooren / ende en laet uwen toorn tegen uwen knecht niet ontfeken / want ghy zijt even gelijck Pharao.

19 Mijn heere vraechde sijne knechten / seggende / Hebt ghylieden eenen vader / ofte broeder ?

20 Soo seiden wy tot mijnen heere / Wy hebben eenen ouden vader / ende eenen jongelinc des ouderdoms / den kleynsten : wiens broeder doot is / ende hy is alleen van sijne moeder overgebleven / ende sijn vader heeft hem lief.

21 Doe seidet ghy tot uwe knechten / Bzenget hem af tot my : dat ick mijn sooghe op hem slaet :

22 Ende wy seiden tot mijnen heere / Die jongelinc en sal sijnen vader niet kunnen verlaten : indien hy sijnen vader verlaet / soo sal hy sterben.

23 Doe

hamba hambamou pounja falla : liet bet'orang adda tuanko pounja lascar bet'orang lagi, dia, dalam sjappa pounja tangan tsjawan minom souda jadi bertamou, lagi.

17 Tetapi dia catta : Itou la djau deri kita boat bagitou : lacki itou dalam sjappa pounja tangan tsjawan minom itou souda jadi bertamou, dia jouga adda jadi kita pounja lascar : tetapi pegi naic pacanira orang dengan salammat, pada bappamou.

18 Tempo itou Juda souda pegi ampir pada dia, daan catta : Eyô tuanko beër la hambamou catta bacattahan fatou adapan tuanko pounja telinga, lagi janganan goufar pada hambamou : carna voste adda bagitou samma Pharao djouga :

19 Tuanko souda tanja pada hambamba hambanja, cattanja : pacanira orang adda bappa ca soudara fatou ?

20 Tagal itou bet'orang souda catta pada tuanko : bet'orang adda bappa fatou nang touwa, lagi bouda fatou (nang souda jadi sedang) dia touwa, nang bongfou : sjappa pounja soudara souda matti, lagi dia sendiri jouga souda basifa deri mainja, lagi bappanja adda cassie pada dia.

21 Tempo itou voste souda catta pada hambamou ; antar tourong dia pada kita : agar kita boang kita pounja matta atas dia :

22 Lagi bet'orang souda catta pada tuanko : bouda itou rida adda bole tingal-akan bappanja : calou dia tingal-akan bappanja, dia adda matti.

C r

23 Tempo

23 Doe seydte ghy tot uwe knechten / Indien u kleynste broeder niet u niet af en komt / soo sult ghy mijn aengesichte niet meer sien.

24 Ende het is gheschiet / als wy tot uwen knecht mijnen vader opgetrocken zijn / ende wy hem mijnes heeren woorden verhaelt hebben :

25 Ende dat onse vader gheseyt heeft / Keert weder / koopet ons een weynich spise :

26 Soo hebben wy gesept / Wy en sullen niet mogen aftrecken : indien onse kleynste broeder by ons is / soo sullen wy aftrecken / want wy en sullen diens mans aengesichte niet mogen sien / soo dese onse kleynste broeder niet by ons en is.

27 Doe seydte uwe knecht / mijn vader / tot ons / Ghelyeden wetet / datter my mijne huyf vrouwe twee gebaert heeft :

28 Ende de een is van my uptgegaen / ende ick hebbe gheseyt / Voorwaer hy is ghewisselick verscheurt geworden : ende ick en hebbe hem niet gesien tot nu toe :

29 Indien ghy nu desen oock van mijn aengesichte wech nemet / ende hem een verderf ontmoetede : soo soudt ghy mijne grauwe haren niet ianner ten grave doen nederdalen.

30 Du dan / als ick tot uwen knecht

23 Tempo itou voste souda catta pada hamba hamba mou : calou pacanira orang pounja soudara nang bongfou tida datan tourong dengan pacanira orang , pacanira orang tida bole liat lagi kita pounja mouca.

24 Lagi souda jadi , mannacalla bet' orang souda pegi naic pada bambamou nang bet' orang pounja bappa, lagi bet' orang bilang padanja tuanko pounja bacattahan :

25 Lagi bet' orang pounja bappa catta : pegi combali bli maccanan si-dikit pada bet' orang.

26 Bet' orang souda catta, bet' orang tida adda bole pegi tourong : calou beta orang pounja soudara nang bongfou adda dengan bet' orang, bet' orang mau pegi tourong, carna bet' orang tid' adda bole liat lacki itou pounja mouca, calou bet' orang p. soudara nang bongfou ini tida adda dengan bet' orang.

27 Tagal itou voste pounja hamba, beta pounja bappa souda catta pada bet' orang ; pacanira orang adda tau, beta pounja istri souda berannac dua pada beta.

28 Lagi satou souda callouwar deri beta , lagi beta souda catta : soungho soungho dia souda jadi batsjaric tsjaric : lagi beta tida liat pada dia sampei sacarang :

29 Calou pacanira orang sacarang lagi ambil bawa pada dia deri beta pounja mouca, lagi barang binassahan kena pada dia pacanira orang adda boat beta pounja rambot pouti tourong de coubour dengan douca.

30 Tagal itou sacarang, mannacalla beta

knecht mijnen vader kome / ende de jongelinck niet by ons en is / (alsoo sijne ziele aen deses ziele ghebonden is)

31 Soo sal het gheschieden / als hy siet / dat de jongelinck daer niet en is / dat hy steruen sal : ende uwe knechten sullen de grauwe hapren uwes knechts / onses vaders / niet droeffenisse ten grave doen nederdalen.

32 Want uwe knecht is voor desen jonghelinck borze by mijnen vader / seggende / Soo ick hem tot u niet weder en bringe / soo sal ick tegen mijnen vader t'allen dage ghesondicht hebben.

33 Nu dan / laet doch uwen knecht voor desen jongelinck mijnes heeren slabe blijven : ende laet den jongelinck met sijne broederen optrecken.

34 Want hoe soude ick optrecken tot mijnen vader / indien de jongelinck niet met my en ware? op dat ick den jammer niet en sie / de welke mijnen vader overkome soude.

Het xlv. Capittel.

Ioseph geeft sich eyndelick synen broederen te kennen, ende troostte met Godes wonderlicke voorsichtigheyt, geefste last van synen vader alles te bootichappen, ende hem in Egypten te brengen, vers 1, &c. Desgelijcx doet oock Pharao, 16. Ioseph veerdichste af met wagenen, teeringe, ende geschencken, insonderheyt voor synen vader, ende geeft haer eene goede vermaninge, 21, t'huys komende, vertellen sy alles haren

beta datan pada hamba-mou beta pounja bappa: lagi calou calou orang mouda ini tida adda samma bet'orang (sedang dia pounja djiwa souda oubong dengan ini pounja djiwa).

31 Adda jadi, calou dia liat, orang mouda ini tida adda, agar dia matti: lagi hamba hamba-mou adda boat, rambot pouti, deri hamba-mou, beta orang pounja bappa, tourong de coubour dengan douca.

32 Carna vofte pounja hamba souda jadi orang mouda ini pounja secou-ra pada beta pounja bappa, cattanja djica beta tida antar dia combali pada vofte beta sa hari hari adda picol falla de mouca beta pounja bappa.

33 Tagal itou, beër la vofte pounja hamba facarang tingal tuanko pounja lascar ganti orang mouda ini: lagi beër orang mouda ini poulang dengan soudara soudaranja.

34 Carna bagimanna beta adda bole pegi naic pada beta pounja bappa, calou bouda ini tida adda dengan beta? agar beta tida liat fixa itou, nang adda bartamou pada beta pounja bappa.

Brentihan nang ca ampat poulou lima.

Joseph boucakan sendirinja pada soudara soudaranja, dia iborken diorang dengan Alla Thalla pounja candati; dia souro diorang bri tau itou samoa pada bappanja daan antar bawa dia de negri Mizri. Pharao lagi souro bagitou. Joseph souro diorang pada bappanja dengan pedati
C C 2 *pedati,*

haren vader, die 't ten laetsten gheloofte,
ende bereyt sich met groote blijdschap op
de reyse, 25.

1 **D**oe konde sich Joseph niet
bedwingen voor alle die by
hem stonden/ende hy riep/Doet alle
man van my uptgaen: ende daer en
stont niemant by hem/ als Joseph
sich aen sijne broederen bekend
maeckte.

2 Ende hy verhief sijne stemme
met weenen/soo dat het de Egypte-
naers hoorde/ ende dat het Pha-
raos hys hoorde.

3 Ende Joseph seide tot sijne
broederen/ Ick ben Joseph/ leeft
mijn vader noch? ende sijne broe-
ders en konden hem niet antwoor-
den/ want sy waren verschrikt
voor sijn aengesichte.

4 Ende Joseph seide tot sijne
broederen: Naedert doch tot my/
ende sy naederden: Doe seide hy/
Ick ben Joseph uwe broeder/ dien
ghy nae Egypten verkocht hebt.

5 Maer nu/ weest niet bekrom-
mert/ ende [de toorne] en ontsteke
niet in uwen oogen/om dat ghy my
hier henen verkocht hebt: want
Godt heeft my voor u aengesichte
ghesonden/ tot behoudenisse des
levens.

6 Want het zijn nu twee jaren
des hongers in 't midden des lants/
ende daer zijn noch vijf jaren in de
welcke geene ploeginge/ noch oogst
zijn en sal.

7 Doch

*pedati, dengan bacal daan dengan cassie
cassie, dia bri adjarran baic pada diorang.
diorang bilang itou samoa pada bap-
panja, &c.*

1 **T**Empo itou Joseph tida bole
tahan lagi, de mouca orang
samoa nang badiri coulilling dia: lagi
dia bateria boat orang samoa callouwar
deri kita, lagi fatou orang tida badiri
dengan dia, sedang Joseph bri kenal
sendirinja pada soudara soudaranja.

2 Lagi dia fouda ancat suaranja
daan menangis: begitou agar orang
Mizri dengar, lagi agar Pharao pounja
rouma dengar.

3 Lagi Joseph catta pada soudara-
nja; kita adda Joseph: beta pounja
bappa adda idop lagi? soudara souda-
ranja pon tida bole menjaout pada
dia, carna diorang fouda tacoudjôôr,
adapan dia pounja mouca.

4 Lagi Joseph catta pada soudara
soudaranja: marre ampir djouga pada
kita: lagi diorang fouda datan ampir,
tempo itou dia catta: kita adda Joseph
djouorang pounja soudara, pada sjappa
jouorang fouda jouwal ca negri Mizri.

5 Tetapi facarang jangan tacot,
lagi jangan jouworang pounja matta
tsjinta sebab jouworang fouda jouwal
pada kita ca fini: carna Deos fouda
souro pada kita de mouca jouworang,
pada jadi tongou dalam idop.

6 Carna facarang fouda dua tauon
lappar de antara tanna daan adda lagi
lima tauon, dalam appa tida adda jadi
gali tanna pon tida moussim pada iris
gendom pon tida.

7 Tetapi

7 Doch Godt heeft my vooz u lieder aengesichte henen ghesonden/ om u een overblijffel te stellen op de aerde/ ende om u by het leven te behouden dooz eene groote verlossinge.

8 Nu dan/ ghy en hebt my herwaerts niet gesonden/ Maer Godt selve/ die my tot Pharaos vader gestelt heeft/ ende tot eenen heere over sijn gantsche hups/ ende Gegeerder in 't gantsche landt van Egypten.

9 Haestet u/ ende trecket op tot mijnen vader/ ende segget tot hem/ Alsoo seyt uw' sone Joseph: Godt heeft my tot eenen heere den gantschen Egyptenlande gestelt: komst af tot my/ en vertoef niet.

10 Ende ghy sult inden lande Gosen woonen/ ende nae by my wesen/ ghy/ ende uwe sonen/ ende uwer sonen sonen/ ende uwe schapen/ ende uwe runderen/ ende al wat ghy hebt.

11 Ende ick sal u aldaer onderhouden: want daer sullen noch vijf jaren des hongers zijn/ op dat ghy niet en verarmt/ ghy/ ende u hups/ ende alles wat ghy hebt.

12 Ende siet/ uwe oogen sien 't/ ende de oogen mijnes broeders Benjamins/ dat mijn mont tot u spreekt.

13 Ende boodtschappet mijnen vader alle mijne heerlickheyt in Egypten/

7 Tetapi Deos souda souro pada kita de mouca jouworang agar dia tarou jouworang pada sifa de atas boumi; lagi agar dia tongou jouworang idop deri pada lepassan besaâr sa cali.

8 Baicla facarang, boucan jouorang souda souro pada kita casini hanja Deos sendiri, nang souda tarou pada kita agar kita jadi Pharao pounja bappa, lagi tuan deri dia pounja rouma, lagi joure pegang negri dalam segalla tanna Egypten.

9 Laca-lacas lagi pegi naic pada beta pounja bappa, lagi catta padanja begitou voste pounja annac Joseph catta: Deos souda baiki pada kita Tuan atas segalla tanna Egypten: marre tourong capada kita, jangan nanti:

10 Voste adda doudoc de tanna Gosen, lagi, adda decat beta voste dengan annac annac-mou, dengan annac annac-mou pounja annac dengan voste pounja domba domba, dengan voste pounja sapi sapi, lagi dengan barang appa samoa nang voste pounja.

11 Lagi kita mau peara voste de sanna: carna adda jadi lagi lima tauon lappar: agar voste tida jadi miskyn, voste pon tida, daan voste pounja rouma pon tida, daan barang appa samoa nang voste pounja pon tida.

12 Lagi liat jouw-orang pounja matta adda liat itou, dengan matta deri beta pounja soudara Benjamin; kita pounja moulut adda catta catta pada jouw-orang.

13 Lagi bilang pada kita pounja bappa segalla kita pounja berbesaran dalam

gypten/ ende alles wat ghy ghesien hebt : ende haestet u / ende brengen mijnen vader hertwaerts af.

14 Ende hy viel aen Benjamins sijnes broeders hals / ende weende : ende Benjamin weende aenijnen hals.

15 Ende hy kuste alle sijne broederen/ ende hy weende over hen : ende daer nae spraecken sijne broeders met hem.

16 Als dit geruchte in het huys Pharaos ghehoort werdt / datmen seyde/ Josephs broeders zijn gekomen: was het goet in de oogē Pharaos/ en in de oogen sijner knechten.

17 Ende Pharaos seyde tot Joseph / Seght tot uwe broederen/ Doet dit / ladet uwe beesten / ende trecket hen en / gaet na het lant Canaan:

18 Ende nemet uwen vader / ende uwe huysgesinnen / ende komet tot my / ende ick sal u het beste van Egypten-landt geven/ende ghy sult het vette deses lants eten.

19 Ghy zijt doch gelast/ doet dit/ nemet u uyt Egypten-landt wagenen voor uwe kinder kens/ en voor uwe wijven / ende voeret uwen vader / ende komet.

20 Ende uwe ooge en verschoone uwen huysraet niet : want het beste van gantsch Egypten-landt / dat sal uwe zijn.

21 Ende

dalam Egypten, lagi appa appa samoa nang jouworang souda liat : lagi lacas, lagi bawa tourong pada kita pounja bappa ca fini.

14 Lagi dia souda djatou ca pada soudaranja Benjamin pounja leher lagi menangis: Benjamin lagi menangis ca pada dia pounja leher.

15 Lagi dia souda tsjum pada dia pounja soudara samoa, lagi dia menangis atas diorang : lagi commediē dia pounja soudara soudara souda catta catta dengan dia.

16 Mannacalla brita ini jadi dengar dalam Pharaos pounja rouma agar orang catta: Joseph p. soudara soudara souda datan : itou souda baic dalam Pharaos pounja matta, lagi dalam hambanjanja pounja matta.

17 Lagi Pharaos souda catta pada Joseph : catta pada soudaramou ; boat bagitou, moat pada jouworang pounja binantang lagi poulang , pegi pada tanna Canaan.

18 Lagi ambil pada bappamou, dengan orang de rouma-mou , lagi datan capada kita : lagi kita mau cassie pada jouworang nang baic de tanna Egypten, lagi jouworang adda maccan tanna ini pounja gommoc.

19 Voste adda cawassa, boat bagini, ambilla deri tanna Egypten pedati pedati pada annac annacmou kitsjil, lagi pada bini binimou , lagi bawa bappamou dengan pedati, lagi datan.

20 Lagi jangan beēr matta-mou tsjinta tagal rouma pounja arta carna nang baic, lebe deri lain samoa deri segalla tanna Egypten , adda jadi jouworang pounja.

21 Lagi

21 Ende de sonen Israels deden alsoo: Soo gaf Joseph hen wagenen/ na Pharaos bevel/ oock gaf hy hen teer- kost op den wech.

22 Hy gaf hen allen / yder een/ wissel- kleederen: maer Benjamin gaf hy drie hondert silverlingen / ende vijf wissel- kleederen.

23 Ende sijnen vader desgelijcx sondt hy tien eselen / dragende van het beste van Egypten / ende thien eselinnen / dragende koozn / ende broot / ende spijsse vooz sijnen vader op den wech.

24 Ende hy sondt sijne broeders henen/ende sy vertroocken: ende hy leyde tot hen / En verstoozt u niet op den wech.

25 Ende sy troocken op ynt Egypten: ende sy quamen in het lant Canaan tot haren vader Jacob.

26 Doe bootschapten sy hem / seggende/ Joseph leeft noch/ ja oock is hy Regeerder in gantsch Egypten-landt: Doe besweeck sijn herte/ want hy en geloofde se niet.

27 Maer als sy tot hem gesproken hadden alle de woorden Josephs / die hy tot hen gesproocken hadde/ ende dat hy de wagens sach/ die Joseph gesonden hadde om hem te voeren/ soo werdt Jacobs hares vaders geest levendigh.

28 Ende Israel leyde/ 't is genoegh/ mijn sone Joseph leeft noch: ick

21 Lagi Israël pounja annac souda boat bagitou: Tagal itou Joseph souda bri pedati pedati pada diorang bagimanna Pharaosouda souro: dia lagi bri pada diorang bacal de djallan.

22 Dia souda bri pada sarnioanja, pada saorang orang packeian packeian bersalin, tetapi pada Benjamin dia souda cassie tiga rattous foucou pera dengan lima packeian bersalin.

23 Pada bappanja pon dia souda souro bagini sa poulou calledey nang picol deri nang lebe baic deri lain sarnioa deri Egypten, lagi sa poulou calledey berina nang picol gendom dengan roti, dengan maccanan pada bappanja de djallan.

24 Lagi dia souda souro soudaranja pegi, lagi diorang souda poulang: lagi dia catta padanja: jangan babanta de djallan.

25 Lagi diorang souda pegi naic deri Egypten: lagi diorang souda datan de tanna Canaan pada bappanja Jacob.

26 Tempo itou diorang souda bilang pada dia, cattanja; Joseph adda idop lagi, ija dia lagi adda joure-pegang negri dalam segalla tanna Egypten: tempo itou hatinja souda calangarang; carna dia tida perfsiaya pada diorang.

27 Hanja mannacalla diorang souda catta catta padanja Joseph pounja bacattahan sarnioa, nang dia souda catta catta pada diorang, lagi mannacalla dia liat pedati pedati, nang Joseph souda souro pada bawa padanja; bappanja Jacob pounja spirito souda jadi idop.

28 Lagi Israël souda catta: souda facarang, beta pounja annac Joseph adda

Cap. xlvj.

G E N E S I S.

ick sal gaen / ende hem sien / eer ick
sterve.

Het xlvj. Capittel.

Jacob, met sijngantsche huys ende have, af-
treckende nae Egypten, wort tot BerSeba
van Godt door vernieuwinge van beloften
gesterckt, vers 1, &c. komt in Egypten
met alle de syne, die by namen worden op-
ghetelt, 6. hy schickt Iuda voor uyt aen
Ioseph, die hem na Gosen te gemoet treckt,
alwaer sy malkanderen seer beweeghlick
ontfangen, 28. Ioseph verspreect met sijn
broederen, wat hy Pharao sal aendienē,
ende sy voor hem komende, sullen hebben
te seggen, 31.

1 **E**nde Israel verreepsde niet
al dat hy hadde / ende hy
quam te Ber Seba: ende hy offer-
de offerhanden den Godt synes va-
ders Isaacs.

2 **E**nde Godt sprack tot Israel
in gesichten des nachts / ende seyde /
Jacob / Jacob: ende hy seyde / Siet
[hier] ben ick.

3 **E**nde hy seyde / Ick ben die
Godt / uwes vaders Godt / en vrees
niet van af te trecken na Egypten /
want ick sal u aldaer tot een groot
volck setten.

4 **I**ck sal met u af trecken nae
Egypten / ende ick sal u doen [we-
der] optrecken / mede optreckende:
ende Ioseph sal syne handt op uwe
oogen leggen.

5 **D**oe maecte hem Jacob op
van Ber Seba: ende de sonen Is-
raels voerden Jacob haren vader /
ende

adda idop lagi: beta mau pegi liat pa-
da dia, daulou deri beta matti.

Brentihan nang ca ampat poulou
nam.

*Jacob dengan dia pounja orang de rouma
daan haywan samoa pegi de negri Miz-
ri, Alla iborken dia de Berseba daan ber-
barouakan dia pounja diandjihan, dia
datan de negri Mizri dengan dia pounja
orang samoa, dia souro Juda de mouca
agar bilang pada Joseph bappa datan,
Joseph pegi bertamou de adapan bap-
panja de negri Gosen, &c.*

1 **L**agi Israël souda poulang den-
gan app' appa samoa nang dia
pounja, lagi dia datan sampei de Ber-
Seba, lagi dia souda bersomba somba-
han sombahan pada bappanja Isaac
pounja Deos itou.

2 **L**agi Deos souda catta catta pada
Israël dalam fatou caliatan pada ma-
lam, daan catta: Jacob, Jacob: lagi
dia catta; liat beta adda fini.

3 **D**ia pon catta: Akou adda Deos
itou, bappamou pounja Deos: jangan
tacot pegi tourong de negri Mizri car-
na Akou mau tarou pacanira de sanna
pada orang orang besaâr.

4 **A**kou mau pegi tourong samma
pacanira de tanna Mizri, lagi Akou
mau boat pacanira pegi naic combali,
daan Akou mau pegi naic samma
samma, lagi Joseph adda tarou tanga-
nja atas mattamou.

5 **T**empo itou Jacob souda poulang
deri BerSeba: lagi annac Israël souda
bawa pada bappanja Jacob, dengan
an-

ende hare kinderkeus / ende hare
wippen / op de wagens die Pharaon
gesonden hadde / om hem te voeren.

6 Ende sy namen haer vee / ende
hare have / die sy inden lande Ca-
naan gheworven hadden / ende sy
quamen in Egypten: Jacob / ende
al sijn zaet met hem:

7 Sijne sonen / ende de sonen sijn-
ner sonen met hem / sijne dochteren /
ende sijner sonen dochteren / ende al
sijn zaet bracht hy met sich in E-
gypten.

8 Ende dit zijn de namen der so-
nen Israels / die in Egypten qua-
men / Jacob / ende sijne sonen: De
Eerst-geboren Jacobs / Ruben.

9 Ende Rubens sonen / Hanoeh /
ende Pallu / en Hezron / en Carmi.

10 Ende Simeons sonen / Je-
mmuel / ende Jamin / ende Ohad / en-
de Jachen / ende Zohar: ende Saul
de sonen eener Canaanitischer
vrouw.

11 Ende de sonen van Levi /
Gerson / Kehath / ende Merari.

12 Ende de sonen van Juda / Er /
ende Onan / ende Sela / ende Perez /
ende Zerah: doch Er / ende Onan
waren gestorven in 't lant Canaan:
ende Perez sonen waren Hezron /
ende Hamul.

13 Ende Issaschars sonen /
Cola /

annac annanja kitsjil, dengā istri istrin-
ja de atas pedati pedati itou, nang Pha-
rao souda souro pada bawa padanja.

6 Lagi diorang souda ambil hay-
wanja dengan artanja, nang diorang
souda bole de tanna Canaan, lagi di-
orang souda datan dalam Egypten,
Jacob dengan bidjinja samoa samma
dia:

7 Dia pounja annac annac lelacki,
daan annac annanja lelacki pounja an-
nac annac lelacki samma dia; dia
pounja annac annac parampouan den-
gan annac annanja lelacki pounja an-
nac annac parampouan, dengan dia
pounja bidji samoa dia souda bawa
samma dia de dalam Egypten.

8 Inila pon namma namma deri
annac annac Israël nang souda datan
dalam Egypten Jacob dengan annac
annanja: Jacob pounja annac nang
bermoula, Ruben.

9 Dengan Ruben pounja annac
annac: Hanoeh, dengan Pallu, dengan
Hezron, daan Carmi.

10 Dengan Simeon pounja annac
annac: Jemuel, dengan Jamin, dengan
Ohad, daan Jachen, daan Zohar: den-
gan Saul nang annac lacki lacki deri
fatou parampouan orang Canaan.

11 Dengan Levi pounja annac an-
nac: Gerson, Kehath, dengan Merari.

12 Dengan Juda pounja annac an-
nac: Er, dengan Onan, dengan Sela,
daan Perez, daan Zerah: tetapi Er, den-
gan Onan souda matti de tanna Ca-
naan: lagi Perez pounja annac adda
Hezron, dengan Hamul.

13 Dengan Issaschar pounja annac
an-

Tola/ ende Pua/ ende Job/ ende Simron.

14 Ende Zebulons sonen/ Sered/ende Elon/ende Jahleel.

15 Dit zijn Leas sonen/ die sy Jacob ghebaert heeft in Paddan Aram/ met Dina sijne dochter: alle de zielen sijner sonen/ ende sijner dochteren waren drie en dertigh.

16 Ende Gads sonen/ Ziphion/ ende Chaggi/ Schuni/ ende Ezbon/ Eri/ ende Arodi/ende Areli.

17 Ende Afers sonen/ Imna/ ende Ischva/ende Ischvi/ende Beria/ ende Sera haerlieder suster: ende de sonen Beria/ Heber/ ende Malchiel.

18 Dit zijn Zilpas sonen/ die Laban sijne dochter Lea ghegeven hadde: ende sy baerde Jacob dese seltshien zielen.

19 De sonen van Rachel Jacobs hupfvrrouwe/ Joseph/ ende Benjamin.

20 Ende Joseph werden geboren in Egypten-lande/ Manasse/ ende Ephraim/ die hem Asnath Potipheras dochter/ des Oversten te On/ baerde.

21 Ende Benjamins sonen/ Bela/ Becher/ ende Asbel/ Gera/ ende Naaman/ Echi/ ende Ros/ Muppim/ende Huppim/ende Ard.

22 Dit zijn Rachels sonen/ die Ja-

annac: Tola, dengan Pua, dengan Job, dengan Simron.

14 Dengan Zebulon pounja annac annac; Sered, dengan Elon, dengan Jahleël.

15 Inila Lea pounja annac annac lelacki, nang dia fouda berannac pada Jacob de Paddan Aram, dengan Dina annanja parampouan: annanja lacki lacki pounja daan annanja parampouan pounja djiwa djiwa samoa fouda tiga poulou tiga.

16 Dengan Gad pounja annac; Ziphion, dengan Chaggi, Schuni, dengan Ezbon, Eri, dengan Arodi, dengā Areli.

17 Dengan Afer pounja annac annac; Imna daan, Ischva, daan Ischvi, daan Beria, dengan soudaranja parampouan Sera: lagi Beria pounja annac annac; Heber, dengan Malchiël.

18 Inila annac annac lelacki deri Zilpa nang Laban fouda cassie pada annanja parampouan Lea: lagi dia fouda berannac pada Jacob nam blas djiwa ini.

19 Annac annac deri Rachel Jacob p. istri, Joseph dengan Benjamin.

20 Lagi pada Joseph de tanna Egypten fouda jadi berannac, Manasse, dengan Ephraim, nang sjappa Asnath annac deri Potiphera, nang capalla deri On, fouda berannac pada dia.

21 Dengan Benjamin pounja annac annac; Bela, Becher, dengan Asbel, Gera, dengan Naaman, Echi, dengan Ros, Muppim, dengan Huppim, dengan Ard.

22 Inila Rachel pounja annac annac,

Jacob ghebooren zijn / al te samen
veertien zielen.

23 Ende Dans sonen / Chusim.

24 Ende de sonen van Naphhtali/
Jachzeel / ende Guni / ende Jezer/
ende Sillem.

25 Dit zijn de sonen van Bilha/
die Laban syne dochter Rachel ge-
geven hadde: ende sy baerde de sel-
ve Jacob / sy waren alle seven
zielen.

26 Alle de zielen die met Jacob
in Egypten quamen / upt syne heu-
pe ghesproten / uptgenomen de wij-
ven der sonen Jacobs / waren al ses
en tseftigh zielen.

27 Ende Josephs sonen die hem
in Egypten ghebooren zijn / waren
twee zielen: alle de zielen des hupses
Jacobs die in Egypten quamen /
waren tseventigh.

28 Ende hy sondt Juda booz
sijn aengesichte henen tot Joseph/
om booz sijn aengesichte aenwysin-
ge te doen nae Gosen: ende sy qua-
men in het landt Gosen.

29 Doe spande Joseph synen
wagen aen / ende toogh op / synen
bader Israel te gemoete na Gosen:
ende als hy sich aen hem vertoonde/
soo viel hy hem aen synen hals / ende
weende lange aen synen hals.

30 Ende Israel seide tot Jo-
seph / Dat ick nu sterbe / nae dat ick
u aengesichte gesien hebbe / dat ghy
noch leeft.

31 Daer

nac; nang souda jadi berannac pada
Jacob, samoanja ampat blas djiwa.

23 Dengan Dan p. annac Chusim.

24 Dengan Naphhtali pounja annac
annac, Jachzeel, dengan Guni, dengan
Jezer, daan Sillem.

25 Inila annac annac deri Bilha,
nang Laban souda cassie pada annanja
parampouan Rachel, lagi dia souda
berannac diorang pada Jacob, diorang
samoanja souda toudjou djiwa.

26 Djiwa samoa nang dengan Ja-
cob souda massoc dalam Egypten,
nang souda jadi deri dia pounja ping-
hang; jangan bilang istri istri deri Ja-
cob pounja annac annac lacki lacki,
samo adda djiwa nam poulou nam.

27 Lagi Joseph pounja annac an-
nac, nang souda jadi berannac pada dia
dalam Egypten, souda dua djiwa: djiwa
djiwa samoa deri Jacob pounja rouma
nang souda datan dalam Egypten;
souda toudjou poulou.

28 Lagi dia souda souro Juda de
moucanja pada Joseph; Pada oundjo
de mouca dia [djallan] capada Gosen:
lagi diorang souda datan de tanna
Gosen.

29 Tempo itou Joseph souda ambil
dia p. pedati, lagi pegi naic de Gosen
pada djompot pada bappenja Israel:
lagi mannacalla dia oundjo sendirinja
pada dia, dia souda djatou capada dia
pounja leher, daan menangis lamma
capada dia pounja leher.

30 Lagi Israel souda catta pada Jo-
seph: Beër beta sacarang matti, sedang
beta souda liat voste pounja mouca,
voste adda idop lagi.

DD 2

31 Com-

31 Daer nae seyde Joseph tot synne broederen / ende tot sijnes vaders huys / Ick sal optrecken ende Pharao boottschappen / ende tot hem seggen / Mijne broeders / ende mijnes vaders huys / die in het lant Canaan waren / zijn tot my ghekomen:

32 Ende die mannen zijn schaepherders / want het zijn mannen die met vee omgaen / ende sy hebben hare schapen / ende hare runderen / ende al wat sy hebben / mede gebracht.

33 Wanneer het nu gheschieden sal / dat Pharao u lieden sal roepen / ende seggen / Wat is uwe hanteringe ?

34 Soo sult ghy seggen / Wwe knechten zijn mannen / die van onser jeucht op tot nu toe met vee omgegaen hebben / soo wy / als onse vaders : op dat ghy in het lant Gosen moget woonen / want alle schaepherder is den Egyptenaren een groutwel.

1 Aitau pongon.

31 Commediën Joseph souda catta pada soudara soudaranja, lagi pada bappanja pounja rouma: kita mau pegi lagi bri tau pada Pharao, lagi catta padanja: kita pounja soudara soudara, dengan bappakou pounja rouma nang souda adda de tanna Canaan, souda datan pada kita:

32 Lagi lacki lacki itou adda combala domba, carna diorang adda lacki lacki nang fadouli haywan, lagi diorang souda bawa domba dombanja dengan sapi sapinja, dengan famoanja nang diorang pounja.

33 Calou calou facarang adda jadi, agar Pharao pangil pada jouw-orang, lagi catta: pacanira orang pounja bacardjahan appa?

34 Jouworang adda catta: Vofte pounja hamba adda lacki lacki, nang deri mouda sampei facarang souda fadouli haywan: ber' orang lagi, ber' orang pounja nenemoyang lagi: agar jouworang bole doudoc de tanna Gosen: carna combala domba famoa jadi haram pada orang Mizri.

Het xlvij. Capittel.

Joseph dient Pharao syns vaders komfte aen, ende brengt vijf syner broederen voor hem, vers 1. &c. diese ondervraeght, ende het lant Gosen ingeeft, 3. Joseph brengt oock synen vader voor Pharao, die hem vraeght nae synen ouderdom, ende wort van Iacob gelegend, 7. Joseph onderhout synen vader met het gantsche huys in Gosen, 11. De Egyptenaers hebbende al haer gelt voor korn nytgegeven, verkoopen door hongers

Brentihan nang ca empat poulou toudjou.

Joseph bri tau pada Pharao bappanja souda datan, daan antar lima deri soudaranja adapan Pharao, dia tanja pada diorang bagitrou bagini dia cassie pada diorang tanna Gosen. Joseph lagi antar bappanja adapan Pharao, dia tanja Jacob pounja oumor, Jacob palihara pada dia; Joseph

gers noot het vee, ende daer nae lijfende lant, aen Pharao, voor koorn, 13. (uytgenomen de Priesters, 22, 26.) 't lant wort hen gelaten om te bouwen, mits gevende Pharao 't vijfde deel vande vruchten, 23. Iacobs leven in Egypten, ende gantsche ouderdom, 27. hy neemt Ioseph geen eedt af, aengaende syne begraeffnisse, 29.

1 Doe quam Ioseph / ende bootschapte Pharao / ende seide / Mijn vader / ende mijne broeders / ende hare schapen / ende hare runderen / met alles wat sy hebben / zijn ghekomen upt den lande Canaan: ende siet / sy zijn in 't landt Gosen.

2 Ende hy nam een deel syner broederen / [te weten] vijf mannen / ende hy steldese voor Pharaos aengesichte.

3 Doe seide Pharao tot syne broederen: Wat is uwe hantering? ende sy seiden tot Pharao / uwe knechten zijn schaep-herders / soo wy / als onse vaders.

4 Voorts seiden sy tot Pharao / Wy zijn gekomen om als vreemdelingen in desen lande te wonen / want daer en is geen weyde voor de schapen / die uwe knechten hebben / dewijle den hunger swaer is in het landt Canaan: ende nu / laet doch uwe knechten in den lande Gosen wonen.

5 Doe sprack Pharao tot Ioseph / seggende: Uw vader / ende uwe broeders zijn tot u gekomen:

6 Egypt.

seph peara daan sadouli bappanja denggan segalla dia pounja rouma de Gosen. sedang orang Mizri souda balanja coupam samoa pada bli gendom, diorang diouwal haywanja commediën bendangnja dengan badangnja lagi pada Pharao agar dia bri gendom, &c.

1 W Actou itou Ioseph souda datan, lagi bilang pada Pharao, daan catta: Beta pounja bappa daan beta pounja soudara soudara, dengan domba dombanja, dengan sapi sapinja, dengan samoanja nang diorang pounja, souda datan deri tanna Canaan: lagi, liat, diorang adda de tanna Gosen.

2 Lagi dia souda ambil deri soudaranja pounja oudjong, catauwi, lima orang, lagi dia takou diorang de mouca Pharao.

3 Tempo itou Pharao souda catta pada soudara soudaranja: pacanira orang pounja bacardjahan appa? lagi diorang catta pada Pharao: voste pounja hamba adda combala domba, bet'orang lagi bet'orang pounja nene moijang lagi.

4 Diorang lagi souda catta pada Pharao: bet'orang souda datan pada doudoc de tanna ini separti orang horgay; carna tid' adda maccanan pada domba domba, nang hambamou pounja, carna lappar de tanna Canaan adda brat: tagal itou, Eyô beër tuan pounja hamba hamba doudoc de tanna Gosen.

5 Tempo itou Pharao souda catta pada Ioseph, cattanja: voste pounja bappa dengan voste pounja soudara soudara souda datan capada voste.

6 Tan-

6 Egypten-landt dat is voo? u aengesichte/ doet uwen vader ende uwe broeders in het beste van 't lant woonen: laetse in 't landt Gosen woonen/ ende soo ghy weet datter onder hen kloecke mannen zijn/ soo setse tot vee-meesters/ ober 't geene dat ick hebbe.

7 Ende Joseph bracht synen vader Jacob mede/ ende stelde hem voo? Pharaos aengesichte: ende Jacob segende Pharao.

8 Ende Pharao sepde tot Jacob/ Hoe vele zijn de dagen der jaren uwes lebens?

9 Ende Jacob sepde tot Pharao/ De dagen der jaren mijner vzeemdelinckschappen zijn hondert ende dertigh jaren: weynigh ende quaet zijn de dagen der jaren mijnes lebens gheweest/ ende en hebben niet bereyckt de dagen vande jaren des lebens mijner vaderen inde dagen harer vzeemdelinckschappen.

10 Ende Jacob segende Pharao: ende ginck upt van Pharaos aengesichte.

11 Ende Joseph bestelde Jacob/ ende synen broederen wooningen/ ende hy gaf hen eene besittinge in Egypten-landt/ in 't beste van 't landt/ in 't landt Rameses/ ghelijck als Pharao geboden hadde:

12 Ende Joseph onderhieldt synen vader/ ende syne broeders/ ende het gantsche huys synes vaders/ met

6 Tanna Egypten adda de mouca voste, boat voste pounja bappa daan voste pounja soudara soudara doudoc dalam tanna nang lebe baic deri samoa: beër diorang doudoc de tanna Gosen, lagi djica voste tau, calou de antara diorang adda lacki lacki nang adda radjing baiki diorang jouré tonghou haywan, deri itou nang akou p.

7 Joseph pon lagi souda antar bappanja Jacob, lagi tarou dia de mouca Pharao: lagi Jacob souda palihara pada Pharao.

8 Lagi Pharao catta pada Jacob; hari hari deri idop-mou pounja tauon tauon brappa?

9 Lagi Jacob catta pada Pharao: hari hari deri tauon tauon sedang beta horgay [de boumi] souda sa rattous tiga poulou tauon; hari hari deri beta pounja idoppan pounja tauon tauon souda sidikit daan djahat, lagi tida sampei pada hari hari deri nenemoyang pounja idop pounja tauon tauon sedang diorang horgay [de boumi].

10 Lagi Jacob souda palihara pada Pharao: lagi pegi de louwar deri Pharao pounja mouca.

11 Lagi Joseph souda souro baiki rampat rampat doudoc pada Jacob daan pada soudara soudaranja, lagi dia souda cassie pada diorang barang ranna nang diorang pounja dalam tanna Egypten, dalam tanna nang lebe baic deri laïn samoa, de tanna Rameses; bagimanna Pharao souda souro.

12 Lagi Joseph souda peara pada bappanja, daan soudaranja daan segalla bappanja pounja rouma dengan roti sampei

met broot/tot den mont der kinder-
kens toe.

13 Ende daer en was geen broot
in het gantsche landt/ want de hon-
ger was seer swaer/ soo dat het lant
van Egypten/ ende het landt Ca-
naan raef den van wegen dien hon-
ger.

14 Doe versamelde Joseph al
het gelt dat in Egypten-lant / ende
in het landt Canaan ghebonden
wert/ voor het koozn dat sy koch-
ten: ende Joseph bracht dat gelt in
Pharaos huys.

15 Als nu het gelt upt Egp-
ten-landt / ende upt het landt Ca-
naan verdaen was / quamen alle
de Egyptenaers tot Joseph / seg-
gende/ geeft ons broot/ want waer-
om souden wy in uwe tegenwooz-
digheyt sterben? want het gelt ont-
breekt.

16 Ende Joseph seide/ Geeft
u vee/soo sal ick het u geven voor u
vee/ indien 't gelt ontbreekt.

17 Doe brachten sy haer vee tot
Joseph/ende Joseph gaf hen broot
voor peerden / ende voor het vee der
schapen / ende voor het vee der run-
deren/ende voor esels: ende sy voe-
dde se niet broot dat selve jaer / voor
al haer vee.

18 Doe dat selve jaer voleyndt
was/ soo quamen sy tot hem in het
tweede jaer / ende seiden tot hem/
Wy en sullen 't voor nimen heere
niet verbergen/ alsoo het gelt ver-
daen

sampeci annac annac kitsjil pounja
moulut.

13 Lagi tid' adda roti de sanna da-
lam segalla tanna pon tida; carna lap-
par souda brat banjac: bagitou agar
tanna Egypten daan tanna Canaan
ingarbangar tagal lappar itou.

14 Waetou itou Joseph souda ba-
compol pera samoa, nang jadi berta-
mou dalam tanna Egypten, daan da-
lam tanna Canaan tagal gendom
nang orang souda bli: lagi Joseph sou-
da bawa pera itou dalam Pharaos
pounja rouna.

15 Mannacalla facarang pera deri
tanna Egypten, lagi deri tanna Ca-
naan soudabis, orang Egypten samoa
souda datan pada Joseph cattanja: Bri
roti pada bet'orang, carna tagal appa
bet'orang adda matti de mouca voster
carna pera soudabis.

16 Lagi Joseph souda catta: Bri
haywan-mou, bagitou kita mau bri
(roti) tagal haywan-mou, calou calou
pera adda courang:

17 Tagal itou diorang p.souda bawa
diorang haywan pada Joseph: lagi Jo-
seph souda bri pada diorang roti tagal
couda, lagi tagal haywan domba, lagi
tagal haywan sapi, lagi tagal calledey:
lagi dia peara diorang tauon itou gnap
dengan roti tagal haywanja samoa.

18 Mannacalla tauon itou souda
poutous, diorang datan pada dia pada
tauon nang ca dua, lagi catta padanja:
Bet'orang tida mau sembounji itou
adapan tuanko, sebab pera soudabis,
lagi

daen is / ende de besittinge der beesten [gekomen] aen mijnen heere / soo en isser niet anders over ghebleven vooz het aengesichte mijns heeren / als ons lichaem / ende ons lant.

19 Waerom sullē wy vooz utwe oogen sterben / so wy / als ons lant? koopt ons / en ons lant vooz broot: soo sullen wy / ende ons landt Pharaos dienstbaer zijn / ende geeft zaet / op dat wy leven / ende niet en sterbē / ende het lant niet woest en worde.

20 Alsoo kocht Joseph het geheele lant van Egypten vooz Pharaos / want de Egyptenaers verkochten een peder sinen acker / dewyle de honger sterck over hen geworden was: soo werdt het landt Pharaos eygen.

21 Ende het volck aengaende / dat settede hy over inde steden / van t een uiterste der palen van Egypten / tot t ander uiterste des selven.

22 Alleen het lant der Priesteren en kocht hy niet: want de Priesters hadden een bescheyden deel van Pharaos / ende sy aten haer bescheyden deel / t welck hen Pharaos gegeven hadde / daerom en verkochten sy haer landt niet.

23 Doe sende Joseph tot het volck / Siet ick hebbe heden u / ende u landt gekocht vooz Pharaos: siet daer is zaet vooz u / op dat ghy het landt bezaept.

24 Doch

lagi binatang binatang souda jadi tuankou pounja, tagal itou tid' adda basifa app' appa lain de mouca tuankou, deri bet'orang pounja badang dengan bet'orang pounja tanna djouga.

19 Carnappa bet'orang mester matti adapā voste pounja matta bet'orang lagi bet'orang pounja tanna, lagi? Bli bet'orang dengan bet'orang pounja tanna tagal roti: bagitou bet'orang dengan bet'orang pounja tanna adda jadi Pharaos pounja hamba lagi bri bidji, agar bet'orang idop daan tida matti, lagi tanna tida jadi rimba.

20 Bagitou Joseph souda bli segalla tanna Egypten pada Pharaos, carna orang Egypten souda jouwal sa orang orang dia pounja bendang, sedang lappar souda jadi cras de atas diorang, bagitou tanna souda jadi Pharaos pounja.

21 Lagi pada orang orang dia souda boat massoc dalam negri negri, deri Egypten pounja sipat reroundjong satou, sampei dia pounja oundjong lain.

22 Orang lebbēē pounja tanna djouga dia tida bli: carna lebbēē lebbēē souda bole satou bagian gnep deri Pharaos, lagi diorang souda maccan diorang pounja bagian gnep, nang Pharaos souda cassie pada diorang tagal itou diorang tida jouwal diorang pounja tanna.

23 Tempo itou Joseph souda catta pada orang itou: liat hari ini kita souda bli pada Pharaos pacanira orang dengan pacanira orang pounja tanna: liat sini adda bidji pada pacanira orang, agar pacanira orang ambor bidji de tanna.

24 Te-

24 Doch met de inkomsten sal't gheschieden/ dat ghy Pharao het vijfde deel sult geven: ende de vier deelen sullen vooz u zijn / tot zaet des veldts/ ende tot uwe spijs/ ende der geener die in uwe huysen zijn/ ende om te eten vooz uwe kin- derkens.

25 Ende sy seiden / Ghy hebt ons leven behouden: laet ons gena- de binden in mijns heeren oogen/ ende wy sullen Pharaos knechten zijn.

26 Ioseph dan stelde dit selve in tot eene wet/tot op desen dach/over het lant van Egypten/dat Pharao t vijfde deel soude hebben: behal- ven dat alleen het landt der Prieste- ren/ Pharaos niet en wert.

27 Soo woonde Israel in't lant van Egypten/ in't landt Gosen: ende sy stelden hen tot besitters daer in/ende sy werden vruchtbaer/ ende vermeerderden seer.

28 Ende Jacob leefde in het landt van Egypten seventien jaer: soo dat de dagen Jacobs/ de jaren synes levens/gheweest zijn hondert ende seven en veertigh jaer.

29 Als nu de dagen Israels na- derden/dat hy sterben soude/ so riep hy synen sone Ioseph/ ende seide tot hem/ Indien ick nu genade ghe- vonden hebbe in uwe oogen/so lecht doch uwe hant onder mijne heupe/ ende doet weldadigheyt/ ende trouw we aen my / en begraeft my doch niet

24 Terapi pada mousim mousim bacompol adda jadi, agar pacanira orang adda bri bagian nang ca lima pada Pharao: lagi nang ampat bagian adda jadi pacanira orang pounja, pada berambor tanna, lagi pada maccanan- mou, lagi pada orang nang adda dalam rouma-mou, lagi pada annac annac- mou kitsjil pounja maccanan.

25 Lagi diorang catta; voste souda tounghou bet'orang pounja idoppa: Beër bet'orang bertamou cassian da- lam tuanko pounja matta, lagi bet'o- rang adda jadi Pharao pounja hamba.

26 Ioseph pon souda tarou itou pada esteadat, aras tanna Egypten sampei hari ini, agar bagian nang ca lima adda jadi Pharao pounja: tetapi orang lebbêe pounja tanna, tida jadi Pharao pounja tida.

27 Bagitou Israël souda doudoc de tanna Egypten de tanna Gosen: lagi itou souda jadi diorang pounja, lagi di- orang souda berannac, lagi souda jadi banjac sacali cali.

28 Lagi Jacob de tanna Egypten souda idop toudjou blas tauon: bagi- tou agar Jacob pounja hari hari, tauon tauon deri dia pounja idoppa souda jadi sa rattous ampat poulou toudjou tauon.

29 Mannacalla sacarang Israël pounja hari hari souda datan ampir agar dia matti, dia souda pangil annan- ja Ioseph, lagi catta padanja calou beta sacarang souda bertamou cassian da- lam voste pounja matta, tarou jouga tangan - mou de bawa beta pounja pingang: lagi boat baic boudi daan

niet in Egypten:

30 Maer dat ick hy mijne vaderen ligge / hierom sult ghy my upt Egypten voeren / ende my in haer graf begraven: ende hy seide / Ick sal doen na u woort.

31 Ende hy seide / Sweert my / ende hy swoer hem / ende Israel booch sich ten hoofde van het bedde.

1 Attan, alimboudi. 2 Attan, coulong douson. 3 Attan, benêê. 4 Attan, pongon.
5 Attan, de cassor ca de cansor, ca de mitti tidor.

Het xlviii. Capittel.

Jacob kranck zijnde, wort van Ioseph besocht, vers 1, &c. dien hy Godts beloften voor houdt, ende neemt syne twee sonen, Manasse ende Ephraïmaen, voor sijn eygen, als vaders van twee bysondere stammen in Israël, 3. in 't opleggen der handen, ende seggenen treckt Jacob werens den jonghsten, te weten, Ephraïm, voor den oudtsten, te weten, Manasse, 13. onaengesien Iosephs vermaninge, 17. Segentse alsoo, midtsgaders haren vader Ioseph, ende propheteert hare wederkomste in Canaan, 21. geeft Ioseph een stuck lants voor uyt, 22.

1 **H**et gheschiedde nu nae dese dingen / dat men Ioseph seide / Siet uwe vader is kranck: doe nam hy sijne twee sonen met sich / Manasse ende Ephraïm.

2 Ende men boodtschapte Jacob / ende men seide / Siet uwe soon Ioseph komt tot u: soo versterckte sich

adillan pada bera: lagi jangan tannam jouga pada beta dalam Egypten.

30 Terapi beër beta baring dengan beta pounja nenemoyang: tagal itou voste adda bawa pada beta de louwar Egypten, lagi tannam pada beta dalam diorang pounja coubour: lagi dia souda catta; kita adda tourut voste pounja bacartahan.

31 Lagi dia catta: Basompa pada beta, lagi dia souda basompa padanja lagi Israël souda tondo sendirinja de tampat capalla deri: tampat tidor.

Brentihan nang ca ampat poulou de lappan.

Jacob jadi sackit, Ioseph datan liar pada dia, Jacob bri ingat pada Ioseph Alla Thalla pounja djandjihan, dia tarima dia pounja dua annac lacki lacki Manasse dengan Ephraïm pada dia pounja annac agar diorang jadi Bappa Bappa deri dua assal de dalam Israël. Sedang Jacob palihara dua annac itou, dia ankat Ephraïm nang bong sou atas Manasse nang annac souldong. dia palihara bagitou pada diorang pada Ioseph lagi, &c.

1 **S**ouda jadi pon de blackan berboatan ini, agar orang catta pada Ioseph, liar voste pounja bappa adda sackit: tagal itou dia souda ambil dia pounja dua annac lacki lacki: Manasse dengan Ephraïm samma dia.

2 Lagi orang souda bilang pada Jacob daan catta: liar voste pounja annac Ioseph adda datan pada voste: tagal

sich Israel/ende sat op het bedde.

3 Daer na seide Jacob tot Joseph / Godt de Almachtige is myn verschenen te Luz in den lande Canaan/ende hy heeft my geleyt :

4 Ende hy heeft tot my geleyt / Siet / ick sal 't vruchtbaer maken / ende u vermenighvuldigen / ende u tot eenen hoop van volckeren stellen / ende ick sal uwen zaden nae u dat land tot eene eeuwige besittinge geven.

5 Nu dan / uwe twee sonen / die u in Egyptenlandt gebooren waren / eer ick in Egypten tot u gekomen ben / zijn mijne : Ephraim ende Manasse sullen mijne zijn / als Ruben / ende Simeon.

6 Maer u geslachte / dat ghy nae hen sult gewinnen / sullen uwe zijn : sy sullen nae harer broederen naem genoemd werden in haer erfdeel.

7 Doe ick nu van Paddan quam / soo is Rachel by my ghestorven in 't lant Canaan / op den wech / als 't noch een klepne streke landts was / om tot Ephrath te komen : ende ick begroeffe aldaer aen den wech van Ephrath / di welcke is Bethlehem.

8 Ende Israel sach de sonen Josephs : ende seide / Wiens zijn dese ?

9 Ende

gal itou Israël fouda bangon coatinja, lagi doudoc atas cama.

3 Commediën Jacob fouda catta pada Joseph : Deos nang Cabesaran fouda caliatan pada beta de Luz de tanna Canaan ; lagi dia fouda palihara pada beta :

4 Lagi dia fouda catta pada beta, liat Akou mau boat pacanira baboa, lagi boat pacanira jadi banjac banjac, lagi tarou pacanira pada satou campon orang orang, lagi Akou mau cassie tanna itou pada bidjimou de blackan voste , agar itou jadi diorang pounja sampai sa oumor.

5 Baic la sacarang voste pounja dua annac, nang fouda jadi berannac pada voste de tanna Egypten , daulou deri beta fouda datan pada voste dalam Egypten , adda beta pounja Ephraim, dengan Manasse adda jadi beta pounja, seperti Ruben dengan Simeon.

6 Tetapi voste pounja assal nang voste adda bole de blackan diorang, itou adda jadi voste pounja : diorang adda jadi bernamma seperti soudarannya pounja namma dalam diorang pounja arta poufaka.

7 Mannacalla beta fouda datan deri Paddan, Rachel fouda matti decat beta, de tanna Canaan de djallan , mannacalla adda fisa lagi djallan kitsjil pada datan de Ephrath : lagi beta fouda tannam pada dia de fanna decat djallan deri Ephrath : itou la Bethlehem.

8 Lagi Israël fouda liat Joseph pounja annac annac : lagi dia catta ; sjappa pounja ini ?

9 E e 2

9 Lagi

Cap. xlviii. G E N E S I S.

9 Ende Joseph seide tot sinen vader/ Sy zijn mijne sonen/ die my Godt hier ghegeven heeft: ende hy seide/ Breyghste doch tot my/ dat ickse segene.

10 Doch Israels oogen waren swaer van ouderdom/ hy en konde niet sien: ende hy dedese naederen tot hem/ doe kuste hyse/ ende omhelsese.

11 Ende Israel seide tot Joseph/ Ick en hadde niet gemeynt u aengesichte te sien: maer siet/ Godt heeft my oock u zaet doen sien.

12 Doe dedese Joseph uytgaen van sijne knien/ ende hy boogh hem voor sijn aengesichte neder ter aerde.

13 Ende Joseph nam die beyde/ Ephraim met sijne rechterhandt/ tegen over Israels sinckerhandt/ ende Manasse met sijne sinckerhandt/ tegen over Israels rechterhandt/ ende hy dedese naederen tot hem.

14 Maer Israel streckte sijne rechterhandt upt/ ende leyde op Ephraims hooft/ hoewel hy de minste was/ ende sijne sinckerhant op Manasses hooft: hy bestierde syne handen verstandelick/ want Manasse was de eerst-gebooren.

15 Ende hy segende Joseph/ ende seide: O Godt voor wiens aengesichte mijne vaders Abraham/ ende Isaac ghewandelt hebben/ die Godt die my geboedt heeft/ van dat ick was/ tot op desen dach/

9 Lagi Joseph catta pada happanja: Diorang adda kita pounja annac, nang Deos souda cassie pada kita de sini: lagi dia catta; Antar diorang jouga pada beta, agar beta palihara diorang.

10 Tetapi Israël pounja matta souda brat sebab dia touwa, dia tida bole liat: lagi dia boat diorang datan ampir padanja, lagi dia tsjurn diorang lagi polo diorang.

11 Lagi Israël catta pada Joseph; (daulou) beta tida sanca liat veste p. mouca: tetapi liat, Deos lagi souda bri beta liat veste pounja bidji.

12 Tempo itou Joseph souda boat diorang callouwar deri dia p. lontout, lagi dia souda tondo sendirinja adapan dia pounja mouca ca ampir tanna.

13 Lagi Joseph ambil diorang dua-orang, Ephraim dengan tanganja canam betul adapan Israel pounja tangan kiri, daan Manasse dengan tanganja kiri betul adapan Israel pounja tangan canam, lagi dia boat diorang datan ampir pada dia:

14 Tetapi Israël souda callouwar tanganja canam, lagi tarou itou de atas Ephraim pounja capalla, mas ki dia lebe kirsjil, lagi tanganja kiri de atas Manasse pounja capalla: dia souda tan dia tarou tanganja bagitou; carna Manasse adda annac bermoula.

15 Lagi dia souda palihara pada Joseph daan catta: Deos itou adapan sjappa pounja mouca beta pounja nene bappa Abraham, daan Isaac souda bedjallan, Deos itou nang souda peara pada beta deri wactou sedang kita jadi, sampei pada hari ini.

16 Die Engel / die my verlost heeft van alle quaet / segene dese jongers / ende dat in hen mijn naem ghenoeemt werde / ende mijner vaderen Abrahams / ende Isaacs naem / ende dat sy vermenichvuldigen als visschen in menichte / in 't midden des landts.

17 Doe Joseph sach / dat sijn vader syne rechter hant op Ephraims hooft leyde / soo was het quaet in sijne oogen / ende hy onderbatte sijnnes vaders hant / om die van Ephraims hooft / of Manasses hooft af te brengen.

18 Ende Joseph sende tot synen vader / Niet alsoo / mijn vader: want dese is de eerst - ghebooren / legt uwe rechterhant op sijn hooft.

19 Maer sijn vader wengerde 't / ende sende: Ick weet het / mijn sone / Ick weet het / hy sal oock tot een volck worden / ende hy sal oock groot worden: maer nochtans sal sijn kleinste broeder groeter worden dan hy / en sijn zaet sal een volle menichte van volckeren worden.

20 Alsoo segende hyle te dien dage / seggende / In u sal Israel segenen / seggende / Godt sette u als Ephraim / ende als Manasse: ende hy settede Ephraim voor Manasse.

21 Daer nae sende Israel tot Joseph / Siet / ick sterve: maer Godt sal met u lieden wesen / ende hy sal u weder brengen in 't landt uw

16 Mellaicat itou nang souda lepas akan pada beta deri segalla djahat, palihara bouda bouda ini, lagi agar beta p. namma jadi bernamma dalam diorang, daan beta pounja nene bappa Abraham daan Isaac pounja namma, lagi agar diorang jadi banjac banjac seperti ican pounja banjanja, de antara bourni.

17 Mannacalla Joseph liat bappanja tarou tanganja canam atas Ephraim pounja capalla, itou jadi djahat dalam mattanja, lagi dia pegang bappanja pounja tangan, pada bawa tou-rong itou deri Ephraim pounja capalla, atas Manasse pounja capalla.

18 Lagi Joseph catta pada bappanja: jangan bagitou beta pounja bappa carna ini adda annac bermoula; tarou voste pounja tangan canam de atas dia pounja capalla.

19 Tetapi dia p. babba tida mau daan catta: Beta tau itou beta pounja annac beta tau, dia lagi adda jadi pada orang sarou, dia lagi adda jadi besar: Tetapi wellakin dia pounja ade adda jadi, lebe besar deri dia, lagi dia pounja bidji adda jadi banjanja sarou nang pounou deri orang orang.

20 Bagitou dia souda palihara diorang pada hari itou, cattanja: dalam jouw-orang Israël adda palihara, cattanja; Deos tarou jouw-seperti Ephraim, daan seperti Manasse: lagi dia tarou Ephraim de mouca Manasse.

21 Comediën Israël catta pada Joseph; liat, beta matti: tetapi Deos adda jadi dengan jouw-orang, lagi dia adda antar combali pada jouw-orang dalam jouw-

uwer vaderen.

22 Ende ick hebbe u een stuck landes gegeven boven uwe broederen / 't welck ick niet mijnen sweerde/ende niet mijnen bogen upt der Amoriten handt genomen hebbe.

Het xlix. Capittel.

Iacob roept syne sonen, om die voor synen doot te segenen, vers 1, &c. Bestraft voor eerst de schandelijcke feyten van Ruben, Simeon ende Levi, 3. roemt daer nae seer hooge de heerlickheyt van Iuda, propheterende van den tijt der geboorte Iesu Christi (nae den vleesche) uyt hem, mitsgaders sijn Coninckrijcke, ende de beroepinge der Heydenen, 8. Van Zebulon, 13. Issaschar, 14. Dan, 16. Gad, 19. Aser, 20. Naphtali, 21. Josephs bysonderen seggen, 22. Van Benjamin, 27. cyndelick geeft Iacob bevel vande plaetse syner begraeftenisse, 29. ende sterft, 33.

1 **D**Aer nae riep Iacob syne sonen: ende hy sende: Versamelt u/ende ick sal u verkondigen 't geene dat u in de navolgende dagen wederbaren sal.

2 Komet te samen / ende hooret/ghy sonen Jacobs: ende hooret nae Israël uwen vader.

3 Ruben / ghy zijt mijn Erstgeboren / mijne kracht / ende het begin mijner macht: de voortreffelickste in hoogheyt / ende de voortreffelickste in sterckte.

4 Snelle alsloop als der wateren / ghy

jouw-orang p. nene bappa p. tanna.

22 Lagi beta souda cassie pada voste tanna sa pangal, lebe deri pada soudara soudara-mou: nang beta dengan beta pounja pedang daan dengan beta pounja pana souda rampas deri orang Amorêei pounja tangan.

Brentihan nang ea ampat poulou sambalang.

Jacob pangil dia p. annac lacki lacki agar dia palihara diorang daulou deri dia matti: dia daulou batogor berboatan djahat deri Ruben, Simeon daan Levi. Commediën dia poudji berbesaran deri Juda. dia bernabbi deri Jesu Christo p. jaddihan daan wactou appa dia adda massoc de dounja, dia adjai deri dia p. Radjat lagi bagimanna orang cassir adda ja li Alla p. orang. Jacob palihara dia pounja annac lacki lacki samoa, satou satou kendiri, &c.

1 **C**Ommediën Jacob souda pangil annanja: lagi dia catta; bacampon, lagi beta mau bilang pada pacanira orang, itou nang adda jadi pada pacanira orang dalam hari hari nang commedien.

2 Bacampon, daan dengar tuan orang annac annac Jacob: lagi dengar pada Israël, nang tuan orang pounja bappa.

3 Ruben voste adda beta pounja annac bermoula, beta pounja coat, daan moulanja deri beta pounja cawassa; voste nang lacou dalam tinginja, daan nang lacou dalam coat.

4 Nang lari de bawa ladjou seperti ayer,

ghy en sult de voortreffelickste niet zijn: want ghy hebt uwes vaders leger beklommen: doe hebt ghy [het] geschent: hy heeft mijn bedde beklommen.

5 Simeon ende Levi zijn ghebroeders: hare handelingen zijn werck-tuygen van geweld.

6 Mijne ziele en kome niet in haren verhozgenen raedt / mijn eere en worde niet vereenicht met hare vergaderinge: want in haren toorne hebben sy de mannen doot geslagen / ende in haren moetwille hebben sy de ossen wech geruckt.

7 Verbloeckt sy haren toorn / want hy is heftigh / ende hare verholgentheyt / want sy is hart: ick salse verdeelen onder Jacob / ende salse verstoppen onder Israel.

8 Juda / ghy zijt het / u sullen uwe broeders loven / uwe handt sal zijn op den necke uwer vanden: vooz u sullen haer uwes vaders sonen nederbruygen.

9 Juda is een Leenwen welp / ghy zijt van den roof op-gheklommen / mijn sone: hy kromt sich / hy legt sich neder als een Leeuw / ende als een oude Leeuw: wie sal hem doen opstaen?

10 De Scepter en sal van Juda niet wijcken / noch de Wet-gever van tusschen mijne voeten / tot dat Silo komt / ende den selven sullen de volkeren gehoorsaem zijn.

11 Hy

ayer, voste tida adda jadi nang lacou lebe deri lain samoa: carna voste souda naic de atas bappa - mou pounja tampat tidor: tempo itou voste souda binassa itou: dia souda naic de atas beta pounja cama.

5 Simeon dengan Levi souda basoudara: diorang pounja cardjahan adda pangawei deri forsa.

6 Beta pounja djiwa jangan massoc dalam diorang pounja bitsjara sem-bouni, beta pounja berbesaran jangan jadi baoubong dengan diorang pounja campon: carna dalam amaranja diorang souda bounou lacki lacki, lagi dalam nacallanja diorang souda rampas sapi sapi cambiri.

7 Tobat pada diorang pounja amara, carna dia adda bingis lagi diorang pounja amoc carna dia adda cras: beta mau bagi bagi diorang de antara Jacob, lagi beta mau ambour diorang de antara Israël.

8 Juda, voste jouga itou la, pada voste soudara soudara-mou adda poudji, voste pounja tangan adda jadi de atas mousomou pounja tingco: pada voste bappamou p.annac annac adda somba.

9 Juda adda annac singa, voste souda naic deri bonjaco beta pounja annac: dia irotakan sendirinja, dia baring baring seperti singa, lagi seperti singa touwa: sjappa adda boar bangon pada dia.

10 Assal tida adda lalou deri Juda, nen joure-baiki sabda deri antara kackinja; sampei nang Saluwani datan, lagi pada dia orang adda mendengar.

11 Dia

11 Hy bindt synen jongen ezel aen den wijnstock/ende 't beulen synner ezelinne aen den edelsten wijnstock: hy wascht sijn kleet in den wijn/ ende sijnen mantel in wijndruppen-bloedt.

12 Hy is rootachtich van oogen dooz den wijn/ ende wit van tanden dooz den melck.

13 Zebulon sal aen de haven der zeen woonen/ ende hy sal aen de haven derz schepen wesen/ende sijn zyde sal zyn nae Zidon.

14 Issaschar is een sterck ghebeent Ezel/ nederliggende tusschen twee packen.

15 Doe hy de ruste sach/ datse goet was/ende het landt/dattet lussigh was: soo booch hy synen schouder/ om te dragen/ ende was dienende onder tribut.

16 D A N sal sijn volck richten/ als eene der stammen Israels.

17 D A N sal een Slange zyn aen den wegh/ een Adder slange nevens het padt/ bittende des peerts versenen/ dat sijn rijder achter over valle.

18 Op uwe saligheyt wachte ick H E E R E.

19 Mengaende Gad/ eene hende sal hem aenballen: maer hy sal[se] aenballen in 't eynde.

20 Dan Aser/ sijn broodt sal bet zyn: ende hy sal Konincklike leckernyen leveren.

21 Naphtali is eene los-gelatene hinde/

11 Dia icat dia pounja calledey mouda de pohon anghor, daan annac deri dia pounja calledey betina de pohon anghor nang lacou dia basso packeianja dalam coa anghor, daan dia p. cappa dalam boa anghor pounja dara.

12 Dia pounja marta adda sidikit mera tagal coa anghor, lagi dia pounja gigit pouti tagal ayer soufou.

13 Zebulon adda doudoc de ampir teloc laout, lagi dia adda tingal de ampir teloc cappal, lagi dia pounja fabela adda jadi de fabela Zidon.

14 Issaschar adda calledey cras deri toulang babaring baring de tenga tenga dua picolan.

15 Mannacalla dia liat nang bren-tihan adda baic, daan tanna adda madjelis: dia tondo dia pounja bahu pada picol, lagi dia adda servyr de bawa oupati.

16 Dan adda houcom dia pounja orang separti satou deri assal Israël.

17 Dan adda jadi oular de ampir djallan, daan oular nagga de fabela djallan, bagigit gigit couda pounja toumit, agar dia pounja orang bacouda djatou berondor de atas blackan.

18 Beta nanti pada voste pounja daulat moumin, Alla Thalla.

19 Tetapi Gad, satou campon orang baprang adda pegi mengamoc pada dia: tetapi dia adda pegi mengamoc pada diorang deri blackan.

20 Deri Aser, dia pounja maccan adda jadi gommoc, lagi dia adda bawa maccanan Radja nang sedap.

21 Naphtali adda roussa betina nang

hinde/hy geeft schoone woorden.

22 Joseph is een vruchtbaer tack / een vruchtbaer tack / aen eene fonteyne : elck een der tacken loopt over den muur.

23 De schutters hebben hem wel bitterhept aengedaen / ende beschoten / ende hem gehaet :

24 Maer sijn hoge is in stilzichheit gebleven / ende de armen sijn handen zijn ghesterckt gheworden door de handen des Machtigen Jacobs / daer van is hy een herder / een Steen Israels.

25 Van uwes vaders Godt / die u sal helpen / ende van den Almachtigen / die u sal segenen / met segeningen des hemels van boven / met segeningen des afgronts / die daer onder licht / met segeningen der borsten / ende der baer-moeder.

26 De segeningen uwes vaders gaen te boven de segeningen mijner voorvaderen / tot aen het eynde van de eeuwige heubelen : die sullen zijn op het hooft Josephs / ende op den hooft-schedel des afgesonderden sijn broederen.

27 Benjamin sal [als] een wolf verscheyren / des morgens sal hy roof eten / ende des avondts sal hy buyt uytdelen.

28 Alle dese stammen Israels zijn twaelve : ende dit is 't gene dat haer vader tot hen sprack / als hyse legende / hy legendese pegelick nae synen

nang souda lepas : dia bri bacattahan manis.

22 Joseph adda tsjabang nang baboa, tsjabang nang baboa de ampir matta ayer : Sa tsjabang tsjabang malata de atas paggar batou.

23 Benar joure-pana souda boat paft padanja, lagi ba-pana lagi bintsi padanja.

24 Hanja dia pounja pana souda tingal cras, lagi lingan lingan deri tanganja souda bole coat deri tanganja deri nang bercawassa deri Jacob ; deri itou dia adda Israël pounja combala daan batou.

25 Deri bappamou pounja Deos, nang adda touloung pada voste lagi deri nang Cabesaran, nang adda palihara pada voste, dengan surga pounja paliharahan deri atas, dengan paliharahan deri cadallamnja nang adda de bawa itou, dengan paliharahan deri soursou, daan deri papodjou.

26 Bappa-mou pounja paliharahan adda lebe besar deri beta pounja nene-moyang pounja paliharahan, sampei de tandjoung deri boukit boukit terkakal : itou adda jadi de atas capalla Joseph, lagi de atas tencora deri nang batsjerci de antara soudaranja.

27 Benjamin adda bertsjaric seper-ti harimau ; pada pagi hari dia adda maccan rampassan, lagi pada perang hari dia adda bagi bagi bonjaco.

28 Segalla ini assal Israël adda dua blas : inila pon nang appa bappanja souda catta catta pada diorang, sedang dia palihara diorang ; dia souda palihara

synen bysonderen seggen.

29 Daer nae gheboodt hy hen/ ende sende tot hen/ Ick worde versamelt tot mijnen volcke/ begraeft my by mijne vaders/ inde speloncke die daer is in den acker Ephrons/ des Hethiters:

30 Inde speloncke/ de welke is op den acker van Machpela/ die tegen ober Mamre is in den Lande Canaan/ die Abraham met dien acker gekocht heeft van Ephron den Hethiter/ tot eene erf-begraeffnisse.

31 Aldaer/ hebben sy Abraham begraven/ ende Sara sijne huysvrouw: daer hebben sy Isaac begraven/ ende Rebecca sijne huysvrouw: ende daer hebbe ick Lea begraven:

32 De acker/ ende de speloncke/ die daer in is/ is gekocht van de sonen Heths.

33 Als Jacob voleyndt hadde sijne sonen bevelen te geven/ soo leide hy sijne voeten te samen op het bedde/ ende hy gaf den geest/ ende hy wert versamelt tot sijne volkeren.

1 Attan annac soulong.

Het L. Capittel.

Joseph beweent synen vader, ende doet hem balsamen, vers 1, &c. Nae dat de Egyptenaers hem beweent hadden, voert hem Joseph

hara pada diorang sa orang orang bagimanna sa orang pounja paliharahan.

29 Commediën dia souda souro pada diorang, daan catta pada diorang beta jadi bacampon dengan beta pounja orang orang tannam pada beta dengan beta pounja nene bappa, dalam loubang batou itou, nang adda dalam Ephron nang annac Heth pounja bendang:

30 Dalam loubang batou, nang adda de dalam bendang Machpela, nang adda betul de adapan Mamre de tanna Canaan, nang Abraham souda bli deri Ephron, nang annac Heth dengan bendang itou, pada jadi coubour terpoussaca.

41 De sanna orang souda tannam pada Abraham, daan pada Sara istrija, de sanna orang souda tannam pada Isaac, daan pada Rebecca istrija: lagi de sanna beta souda tannam pada Lea.

32 Bendang itou, daan loubang batou, nang adda dalam itou (Abraham) souda bli deri Heth pounja annac annac.

33 Mannacalla Jacob soud'abis bri sabda pada annac annanja, dia souda tarou kackinja samma samma de atas cama, lagi dia souda poutous njawanja, lagi dia jadi bacampon dengan dia pounja orang orang.

Brentihan nang ca lima poulou.

Joseph marata sebab bappa souda matri, dia souro badangnja jadi beroubat, manna-calla

seph met Pharaos oorlof, ende starelick geselschap, na Canaan, 4. alwaer hy, na gheloude groote rouwe, begraven wort in Abrahams grafstede, 10. Ioseph, in Egypten weder-gekomen zijnde, wort van syne broeders demoedichlick versocht om vergevinge, 14. sijn ouderdom, ende Naekomelingen, in't derde ende vierde lic, 22. sterckt, ende be-eedight syne broeders, aengaende het wech-voeren syner geboorte: sterft, ende wort gebalsemt, 24.

1 **D**oe viel Ioseph op sijns vaders aengesicht: ende hy weende over hem/ ende kuste hem.

2 Ende Ioseph gebodt sijnen knechten/ den Medicijn-meesters/ datse sijne vader balsemen soudent: ende de Medicijn-meesters balsemden Israel.

3 Ende veertigh dagen werden aen hem verbult: want alsoo werden verbult de dagen der gener/ die gebalsemt werden: ende de Egyptenaers beweenden hem tseventigh dagen.

4 Als nu de dagen sijns beweenens over waren/ so sprack Ioseph tot den huyse Pharaos/ seggende: Indien ick nu ghenade ghebonden hebbe in uwe oogen/ spreeckt doch voor de oogen Pharaos/ seggende:

5 Mijn vader heeft my doen sweeren/ seggende/ Siet/ ick sterve/ in mijn graf/ dat ick in't landt Canaan gegraven hebbe/ daer sult ghy my begraven: nu dan laet my doch optrecken/ dat ick mijnen vader begrabe/

calla orang Mizri souda marata sebab Jacob, Joseph bawa dia dengan orang banjac de tanna Canaan, de sanna di-orang baiki douca besiaar daan marata pedis, commediën dia jadi tannam de dalam Abraham p. coubor. serta Joseph souda combali de negri Mizri dia p. soudara soudara souda minta ampon dengan tondo hati. Joseph pounja djaman daan pouppou sampei assal nang ca tiga daan ca ampat, &c.

1 **W**Actou itou Joseph souda djatou de atas bappanja pounja mouca lagi dia souda menangis atas dia, daan tsjum pada dia.

2 Lagi Joseph souda souro pada hamba hambanja, nang tabib tabib beroubat, agar diorang beroubat-akan pada bappanja: lagi tabib tabib beroubat souda beroubat-akan pada Israel.

3 Lagi ampat poulou hari souda poutous pada dia, carna bagitou hari hari jadi poutous pada orang, nang jadi beroubat: lagi orang Egypten souda menangis tagal dia toudjou poulou hari.

4 Mannacalla sacarang hari hari menangis tagal dia souda abis, Joseph souda catta catta pada rouma Pharaos, cattanja: djica kita sacarang souda bertamou cassian dalam matta mattamou, catta catta djouga adapan Pharaos pounja telinga cattanja:

5 Kita pounja bappa souda boat kita basompa, cattanja; liat beta mati, dalam beta pounja coubour, nang beta souda gali pada beta de tanna Canaan, de sanna voste adda tannam pada beta, baicla beër kita sacarang

grave/dan sal ick weder komen.

6 Ende Pharao seyde / Trecht op/ ende begraeft uwen vader/ ghe-
lijck als hy u heeft doen sweeren.

7 Ende Joseph toogh op / om
sijnen vader te begraven / ende met
hem togen op alle Pharaos knech-
ten/de Oudste van sijn huys / ende
alle de Oudste des landts van E-
gypten.

8 Daer toe het gantsche huys
Josephs / ende sijne broeders / ende
het huys sijnes vaders : alleen hare
klepne kinderen/ende hare schapen/
ende hare runderen lieten sy in den
lande Gosen.

9 Ende met hem togen op / soo
wagennen / als ruypteren : ende het
was een seer swaer heyl.

10 Doe sy nu aende pleyne van
den Doorn-bosch quamen / die aen
geene zijde der Jordane is / hielden
sy daer eene groote/ ende seer swaere
rouw-klage : ende hy maecte sij-
nen vader eene rouwe van seven
dagen.

11 Als de Inwoonders des
landts/de Canaaniten/dien rouwe
sagen in de pleyne vanden Doorn-
bosch / soo leyden sy : Dit is eene
swaere rouwe der Egyptenaren :
daerom noemde men haren naem/
Abel Mizraim/die aen het vey der

Jor-

pegi naic, agar kita tannam kira poun-
ja bappa, commediën kita adda datan
combali.

6 Lagi Pharao catta: pegi naic, lagi
tannam voste pounja bappa, bagi-
manna dia souda boat basompa pada
voste.

7 Lagi Joseph souda pegi naic pada
tannam bappanja, lagi Pharao pounja
hamba samoa souda pegi samma dia,
orang touwa touwa deri roumanja,
lagi orang touwa touwa deri tanna
Ægypten samoa.

8 Lebe deri itou, segalla Joseph
pounja rouma, dengan soudara sou-
daranja dengan bappanja pounja rou-
ma: coutsjoali annac annanja kitsjil,
daan domba dombanja, daan sapi sapi-
nja, diorang souda beër tingal de tan-
na Gosen.

9 Lagi dengan dia souda pegi, pe-
dati pedati pon lagi, joure-bacouda
joure-bacouda pon lagi: lagi souda
jadi fatou balatantra brat banjac.

10 Mannacalla diorang pon souda
datan sampei de ratta deri outang
douri nang adda de sabela fanna deri
Jordaan, diorang de fanna souda baiki
maratahan bertsjinta fatou besar daan
brat sangat: lagi dia baiki pada bap-
panja tsjintahan fatou deri toudjou
hari.

11 Mannacalla orang nang doudoc
de tanna itou, orang Canaan, souda
liat tsjintahan itou de rata deri outang
douri, diorang catta; inila orang E-
gypten pounja tsjintahan brat fatou,
tagal itou orang bernamma namma-
nja, Abel Mizraim nang adda de tam-
pat

Jordane is.

12 Ende sijne sonen deden hem/ soo ghelijck als hy hem gheboden hadde.

13 Want sijne sonen voerden hem in het landt Canaan / ende begroeven hem inde speloncke des ackers Machpela: de welcke Abraham met den acker ghekocht hadde tot eene erf-begraeffenisse / van Ephron den Hethter / tegen over Mamre.

14 Daer nae keerde Joseph weder in Egypten/hy/ende sijne broeders / ende alle die met hem opgetogen waren / om sijnen vader te begraven / nae dat hy sijnen vader begraven hadde.

15 Doe Josephs broeders sagen dat haer vader doot was / so seiden sy / Misschien sal ons Joseph haten: ende hy sal ons ghewisselick vergelden al het quaet / dat wy hem aengedaen hebben.

16 Daerom onthoden sy aen Joseph/ seggende/ uwe vader heeft bevolen voer sijn doot/ seggende/

17 Soo sult ghy tot Joseph seggen/ Cy/ vergeeft doch de overtredinge uwer broederen/ ende hare sonde / want sy u quaet aengedaen hebben / maer nu vergeeft doch de overtredinge der dienare des Godts uwes vaders: ende Joseph wende/ als sy tot hem spraken.

18 Daer nae quamen oock syne broe-

pat sabrang deri Jordaan.

12 Lagi dia pounja annac annac souda boat pada dia, seperti dia souda souro pada diorang.

13 Carna dia pounja annac annac souda bawa pada dia de tanna Canaan, lagi tannam padanja dalam loubang batou deri bendang Machpela, nang Abraham souda bli dengan bendang deri Ephron annac Heth pada jadi coubour poussaca betul adapan Mamre.

14 Commediën Joseph souda balic combali dalam Egypten, dia dengan soudara soudaranja, dengan orang samoa nang souda pegi samma dia, pada tannam bappanja; mannacalla dia souda tannam bappanja.

15 Mannacalla Joseph pounja soudara soudara liat, diorang pounja bappa souda matti, diorang catta sjappa tau Joseph adda bintsji pada beta orang: lagi dia soungho soungho adda ballas pada bet'orang segalla djahat, nang bet'orang souda boat pada dia.

16 Tagal itou diorang souda pasang pada Joseph, cattanja: voste pounja bappa souda souro daulou deri dia matti, cattanja:

17 Bagitou pacanira orang adda catta pada Joseph, Eyô ampon jouga soudara soudara-mou pounja fallahan daan dosanja, carna diorang souda boat djahat pada voste, tetapi eyô ampon facarang fallahan deri hamba hamba deri bappamou pounja Deos: lagi Joseph souda menangis sedang diorang souda catta catta pada dia,

18 Commediën dia pounja soudara lagi

broeders / ende vielen booz hem ne-
der / ende seydten / Siet / wy zijn u tot
knechten.

19 Ende Joseph seyde tot hen/
En vreeset niet: want hen ick inde
plaetse van Godt?

20 Ghplieden wel / ghy hebt
quaet tegen my ghedacht: [doch]
Godt heeft dat ten goede gedacht/
op dat hy dede / gelijck het te desen
dage is / om een groot volck in 't le-
ven te behouden.

21 Nu dan / en vreeset niet / ick
sal u ende uwe klepne kinderen on-
derhouden: Soo troosteden hy hen/
ende sprack na haer herte.

22 Joseph dan woonde in E-
gypten / hy / ende sijnes vaders
huys: ende Joseph leefde hondert
ende tien jaren.

23 Ende Joseph sach van E-
phraim kinderen / des derden gelits/
oock werden de sonen Machirs / des
soons Manasses / op Josephs knien
gebooren.

24 Ende Joseph seyde tot syne
broederen / Ick sterbe: maer Godt
sal u gewisselick besoecken / ende hy
sal u doen optrecken upt desen lan-
de / in het landt / 't welck hy Abra-
ham / Isaac / ende Jacob gheswoo-
ren heeft.

25 Ende Joseph dede de sonen
Israels twee / seggende: Godt
sal u gewisselick besoecken / soo sult
ghy mijne beenderen van hier op
boeren.

lagi souda daran, daan djatou de tan-
na adapan dia, daan catta: liat, beta
orang adda voste pounja hamba.

19 Lagi Joseph souda catta pada
diorang: Jangan tacot, carna bagiman-
na kita ganti pada Deos?

20 Pacanira orang betul, pacanira
orang souda kira kira djahat pada kita:
tetapi Deos souda kira kira itou pada
baic; agar dia boat, seperti jadi pada
hari ini, pada tongou idop orang orang
banjac.

21 Baicla facarang jangan tacot:
kita mau peara tuan orang dengan
tuan orang pounja annac annac kit-
jil: bagitou dia souda ikorken pada di-
orang, lagi catta seperti diorang poun-
ja hati souca.

22 Joseph pon souda doudoc da-
lam Egypten, dia, dengan bappanja
pounja rouna: lagi Joseph souda idop
sarattous sa poulou tauon.

23 Lagi Joseph souda liat annac
annac deri Ephraim sampei ca tiga
poupou annac annac deri Machir, nang
annac deri Manasse, lagi souda jadi ber-
annac atas Joseph pounja loutout.

24 Lagi Joseph catta pada soudara
soudaranja: kita matri: Hanja Deos
soungho soungho adda ingat pada
jouw-orang, lagi dia adda boat jouw-
orang callouwar deri tanna ini, de tan-
na itou, nang dia souda djandji dengan
sompahan pada Abraham, pada Isaac,
daan pada Jacob.

25 Lagi Joseph souda boat Israël
pounja annac annac basompa catanja:
Deos soungho soungho adda ingat
pada jouw-orang, tagal itou jouw-
orang

voeren.

26 Ende Joseph sterf / hondert
ende tien jaren out zijnde: ende sy
balsemden hem/ende men leyde hem
in eene kiste in Egypten.

Eynde van 't Eerste Boeck
M O S E.

orang adda bawa kita pounja toulang
deri fini.

26 Lagi Joseph souda matti touwa
sarattous sapoulou tauon: lagi orang
souda beroubar padanja. lagi tarou pa-
danja de dalam sarou pittu de dalam
Egypten.

Soudarahan deri kitab Moses nang
Bermoula.

1 Artinja tsintaban deri orang Mizri, attan orang Egypten.

N O T A.

Diadda	} is {	Dia adda
Ber' adda		Beta adda
Tidadda		Tida adda.
Ber' orang		Beta orang.
Bappakou		Bappa akou.
Dia p.		Dia pounja.

Parampuan of parampouan. Rata of ratta.
dua of doua. blom of belom of boulom.
Jouwal of djouwal. jouga of djouga.
Jouw of djouw, is even veel.
Annac fouloug, de Eerstgebooren.
Bongsou, 't jonghste kint.
Jouw en djonw, is ghy, en is in Ambon en
Ternaten seer ghebruyckelijck, insonder-
heydt omtrent zijn meerder ende aen-
sienlijcke Persoonen.

Cap. I. Het eerste Boeck Moles. Fol. 116

In den naam des Heeren Amen.
 Dit is het eerste Boeck Moles.
 In welken is verhaelt de
 geschichte van den Heeren
 Moles.
 In welken is verhaelt de
 geschichte van den Heeren
 Moles.
 In welken is verhaelt de
 geschichte van den Heeren
 Moles.

In den naam des Heeren Amen.

N O T A.

In den naam des Heeren Amen. Dit is het eerste Boeck Moles. In welken is verhaelt de geschichte van den Heeren Moles.	In den naam des Heeren Amen. Dit is het eerste Boeck Moles. In welken is verhaelt de geschichte van den Heeren Moles.	In den naam des Heeren Amen. Dit is het eerste Boeck Moles. In welken is verhaelt de geschichte van den Heeren Moles.
---	---	---

